

PAȘI SPRE SUCCES

LITERA

Bacalaureat

ADRIAN NICOLAE ROMONȚI • MIMI GRAMNEA
ANCA HASSOUN • MARIA-RAMONA NEDEA
NADIA-GABRIELA PASCU • ALINA POPA • MARIUS POPA
CORA MARIANA STĂNESCU • DOINA TEODORA ȘIMON

IMBA ȘI
LITERATURĂ
ROMÂNĂ

PAȘI SPRE SUCCES

LITERA

Bacalaureat

ADRIAN NICOLAE ROMONȚI MIMI GRAMNEA
ANCA HASSOUN MARIA-RAMONA NEDEA
NADIA-GABRIELA PASCU ALINA POPA MARIUS POPA
CORA MARIANA STĂNESCU DOINA TEODORA ȘIMON

LIMBA ȘI
LITERATURA
ROMÂNĂ

TESTE ȘI SUGESTII DE REZOLVARE

Bacalaureat. Limba și literatura română. Teste și sugestii de rezolvare
Adrian Nicolae Romoși (coordonator), Mimi Gramnea, Anca Hassoun,
Maria-Ramona Nedea, Nadia-Gabriela Pascu, Alina Popa, Marius Popa,
Cora Mariana Stănescu, Doina Teodora Șimon

Copyright © 2022 Grup Media Litera
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Editor: Vidrașcu și filii
Redactor: Emanuel Alboiu
Corector: Carmen Bitlan
Copertă: Vladimir Zmeev, Vlad Panfilov
Tehnoredactare și prepress: Dorel Melinte

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Bacalaureat – Limba și literatura română : teste și sugestii de
rezolvare / Adrian Nicolae Romoși, Mimi Gramnea, Anca
Hassoun, - București : Litera, 2022

ISBN 978-606-33-8363-2

I. Romoși, Adrian Nicolae
II. Gramnea, Mimi
III. Hassoun, Anca

811.135.1
821.135.1.09

Cuprins

Argument	4
Modele de teste pentru proba scrisă	5
Sugestii de rezolvare pentru proba scrisă	208
Grafic de monitorizare a rezultatelor	288

Argument

Prezenta lucrare se adresează atât elevilor care vor susține la sfârșitul anului școlar 2021-2022 examenul de bacalaureat, indiferent de filieră sau profil, cât și profesorilor acestora.

Structurată în două mari părți, cartea respectă fidel atât competențele vizate de programa de examen, cât și conținuturile asociate acestora.

Partea I conține un set de 66 de teste, realizate în conformitate cu modelul propus de Ministerul Educației la data de 1 noiembrie 2021. Astfel, **Subiectul I** are ca punct de plecare un text nonliterar (memorialistic, epistolar, jurnalistic, juridic-administrativ, științific, argumentativ, mesaje din domeniul audio-vizualului), iar itemii formulați vizează înțelegerea textului, decodificarea și comprehensiunea mesajului. Acest subiect este disociat în două categorii de itemi. **Itemul A**, semiobiectiv de tip întrebare structurată, este alcătuit din cinci sarcini de lucru a câte 6 puncte fiecare, în vreme ce **itemul B**, subiectiv de tip eseu, vizează producerea unui text argumentativ, având alocate 20 de puncte. Din acest punct de vedere, lucrarea acoperă toate tipurile de texte nonliterare, atent selectate, tocmai pentru a vă oferi posibilitatea de a exersa și de a vă forma competența evaluată în cadrul probei de examen.

Subiectul al II-lea, care are alocate 10 puncte, este conceput sub forma unui item semiobiectiv de tip întrebare cu răspuns scurt și vizează interpretarea și/sau comentarea unui text integral sau a unui fragment de text literar, aparținând unuia dintre cele trei genuri: epic, liric sau dramatic. Textele au fost alese în așa fel încât să vă ajute în deprinderea și în exersarea strategiilor de comprehensiune și de interpretare a unui text literar, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică.

Subiectul al III-lea, care are alocate 30 de puncte, presupune realizarea, în minimum 400 de cuvinte, a unui eseu structurat, care vizează aspecte de analiză tematică, structurală, stilistică a operelor literare studiate ce aparțin autorilor canonici, curentelor culturale/literare, perioadelor, speciilor literare și/sau a tipurilor de texte menționate în programa de bacalaureat. Vă propunem, de aceea, în lucrarea de față, 66 de cerințe care acoperă în totalitate programa de examen.

Partea a II-a conține sugestii de rezolvare pentru 25 de teste, ce vă vor ajuta să vă verificați răspunsurile, să vă structurați eficient cunoștințele și să vă conturați o perspectivă de ansamblu asupra a ceea ce înseamnă o abordare completă și complexă a examenului de limba și literatura română.

Având în vedere că în realizarea lucrării am fost permanent cu gândul la așteptările receptorilor săi, ne exprimăm convingerea că aceasta se va constitui într-un instrument util care vă va ajuta, dragi elevi și profesori, să obțineți rezultatele dorite.

Mult succes tuturor!
Autorii

Proba scrisă

Modele de teste

Modelul nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Rep: Este homeschoolingul legal în România?

Mircea Miclea: Homeschoolingul este legal doar dacă de el beneficiază copii cu cerințe educaționale speciale sau nedeplasabili din motive medicale, conform art. 25, aliniat 2, din Legea Educației Naționale. Aceasta înseamnă că, dacă vrei ca instituțiile statului român să recunoască această formă de învățare, trebuie să faci dovada că copilul tău se încadrează într-una dintre cele două categorii. Dacă nu se încadrează, el nu poate obține diplomele și beneficiile aferente conferite de statul nostru. Dincolo de aspectele legale, pe baza cercetărilor de specialitate, aș sfătui părinții să nu recurgă la această soluție. Școala oferă nu numai conținuturi cognitive, ci și competențe socio-emoționale, esențiale pentru succesul în viață și care se pot forma doar în colectivitatea școlară. E greu să dobândești abilități de comunicare, sau de leadership, sau de rezolvare a conflictelor, sau de lucru în echipă – competențe extrem de apreciate de angajatori, studiind doar acasă. De altfel, homeschoolingul este o excepție în toate sistemele educaționale din lume; se justifică numai pentru cazurile menționate sau pentru situațiile în care copiii locuiesc în zone foarte îndepărtate de o școală (cazul unor zone din Australia, de pildă). Nu am pus și această situație în legea noastră, pentru că România nu are astfel de caracteristici geografice. [...]

Rep: Credeți că discuția despre homeschooling poate cuprinde astăzi un număr mai mare de persoane interesate, decât în trecut? Care sunt cauzele?

Mircea Miclea: M-aș opri la trei cauze. Prima se leagă de insatisfacția tot mai mare pe care o au părinții față de calitatea sistemului de învățământ. Această insatisfacție este legitimă, dar calea de urmat este de a pune presiuni pe politicieni și alți decidenți să optimizeze sistemul, nu de a-ți retrage copilul și de a face homeschooling. A doua cauză se referă la tehnologiile digitale care au democratizat enorm accesul la informație. Același conținut, pe care în urmă cu 20 de ani îl găseai numai la școală, acum îl găsești pe zeci de site-uri de pe

net. Școala (de la învățământul primar la universitate) a pierdut monopolul transmiterii de informații științifice și profesionale. Școala mai are monopolul diplomelor, dar nu mai are monopolul cunoașterii. Ar fi multe de discutat aici, dar nu e cazul să o facem acum. În fine, tot mai mulți oameni au mijloacele financiare care le permit să ofere copiilor lor homeschooling. Din conjuncția acestor cauze pot spune că numărul celor ce vor cocheta cu astfel de soluții va crește în următorii ani. Subliniez încă o dată: nu aceasta e soluția cea mai bună pentru copiii lor!

Mircea Mică, interviu pe tema „școala acasă”,
în HotNews.ro, 20 septembrie 2016

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul din text al secvenței să faci dovada. **6 puncte**
2. Menționează două condiții în care homeschoolingul e legal în România, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o cauză care îi determină pe unii părinți să aleagă homeschoolingul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul principal pentru care, în viziunea lui Mircea Mică, homeschoolingul nu ar trebui să înlocuiască școala tradițională. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția lui Mircea Mică referitoare la monopolul deținut de școli, așa cum se desprinde din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă homeschoolingul poate sau nu poate fi o alternativă la învățământul tradițional, raportându-te atât la fragmentul extras din interviul acordat de Mircea Mică site-ului de știri HotNews.ro, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Tănase istorisi, în fine, ce i se întâmplase pe drum, cum lăsase pe vizitiu în noroi, ce nenorocire mai sunt și slugile astea pe capul stăpânilor [...] Nimeni nu zise nimic, fiind toți deprinși cu firea lui sucită. [...] Zgârcit și fanfaron în același timp, îi plăcea să vadă casa bine ținută, ca să se știe că era bogat, iar pe de altă parte îl dureau inima de banii risipiți.

Fusesse deja deputat în două legislaturi, cu guvernul căzut, și acum era ales pentru a treia oară, cu noul guvern. De-a pururi în majoritate, vorbea de miniștri parcă ar fi fost cel mai de aproape prieten al lor; tutuia pe toată lumea în convorbirea lui imaginară cu oamenii de la putere; istorisea cum a îndemnat pe „fleacu” ăla de general să mute regimentul I-iu de la Slobozia, și fleacul l-a sătisfăcut; întrebuița cuvinte pe care nu le putea rosti; incurca „bugetul țării” cu „politica vamală” și „milioanele de la fortificații” și „socialism de stat”, într-o frazeologie imposibilă, din care nu se putea înțelege decât un singur lucru: că în țara românească nu mai era de trăit de când mizerabilii de țărani se ridicau cu pritenții împotriva „boierilor”.

În cercul lui de provincie era un tiran în politică, cum era tiran în casă, în ale vieții zilnice. Când vorbea lui Nae Eftimiu, ori vreunui alt îngrijitor de la moșie, sau vreunui biet datornic, ori postulant, nu se uita niciodată în fața omului, ci tot pieziș, sau se plimba prin casă cu mâinile în buzunar, repetând vorba „mă înțelegi” de mii de ori și nespunând nimic.

Duiliu Zamfirescu, Tănase Scatiu

Notă! Pentru conținut, vei primi **6 puncte**, iar pentru redactare, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Tudor Arghezi.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

[...] De ce oamenilor le place, de atâta amar de vreme, să spună, să scrie, să asculte sau să citească povești scornite nu e clar nici până azi. S-a spus că ar fi înrudite cu istoria și că sunt, în felul lor, mai adevărate decât aceasta, dat fiind că relatările istorice sunt constrânse să se mărginească la ce s-a întâmplat, în timp ce o poveste bine ticluită istorisește ce ar trebui să se întâmple, sub semnul necesarului și al verosimilului. S-a spus despre unele dintre ele că, prin mila și teama pe care ni le stârnesc, ne purifică de propriile emoții. S-a spus că ne readuc la condiția noastră primară, refăcând „strigătul original” al omenescului din noi. Că ne dezbară de egoismul în care ne îngroapă viața de zi cu zi. Că ne ajută să dăm sens lumii în care trăim. Că ne oferă un spațiu de simulare, ca cel în care se antrenează astronauții, în care să ne putem exersa liber capacitatea de a ne trăi propriile existențe. Că hrănesc una dintre aplecările noastre native definitorii, curiozitatea. Că ne îndrumă spre o înțelegere deliberativă a lumii, ridicându-ne deasupra poncifelor* și a locurilor comune. Că ne pun la dispoziție un rezervor inepuizabil de alternative pentru ideile și credințele noastre, atunci când valabilitatea acestora începe să se erodeze. Că ne țin treze imaginația și creativitatea, de care avem în permanență nevoie. Că ne ajută să visăm. Că ne deschid căi neașteptate cunoașterii de sine. Că ne fac mai înțelegători și mai toleranți față de ceilalți. S-a spus cam totul pe tema asta și încă pare a fi insuficient.

Onest ar fi să mărturisim că nu știm exact de ce e importantă lectura scrierilor literare, în formarea unui elev. Dar că știm, din experiență – a noastră, a celor de dinaintea noastră – că ea are efecte profunde și de durată. Restul e o largă enumerare. O poveste, la rândul ei.

Dacă aș fi pus în situația de a-i explica unui tânăr de 15-20 de ani de ce e bine să citească, probabil primul lucru pe care i l-aș spune este că mai târziu va fi prea târziu. Nu e un răspuns foarte convingător, dar e cel puțin cu certitudine adevărat.

E ca atunci când îți faci o casă. Nu toți ne dorim palate, dar vrem cu toții o locuință în care să nu ne frecăm umerii de pereți, atunci când ne mișcăm.

Citim ca să ne facem locul în care să putem locui.

Liviu Papadima, *De ce (să) citim?*, în *Dilema veche*

***poncife** – loc comun, banalitate

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *pun la dispoziție*. **6 puncte**
2. Menționează domeniul cu care a fost asociată literatura, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează două valori morale pe care le dezvoltă lectura scrierilor literare, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce ar fi foarte dificil pentru autor să ofere unui tânăr argumente în favoarea lecturii scrierilor literare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, unul din beneficiile pe care le aduce lectura, așa cum se desprinde din ultimele două paragrafe ale textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lectura operelor literare poate sau nu poate să ne apropie de noi înșine, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos:

S-a oprit într-o zi în dreptul unei străzi, s-a uitat de-a lungul ei cu o expresie preocupată, impenetrabilă, și mi-a șoptit: „O luăm pe-aici!” Era o stradă laterală, rău pavată, fără trotuar și n-am înțeles de ce trebuia s-o luăm pe-acolo. Am răspuns: „Nu!”

„Dacă nu vrei, am auzit-o spunând, atunci n-ai ce mai căuta pe la mine.” Chiar așa? Ce putea fi atât de important? „Nu!” am repetat. Atunci ea s-a răsucit pe călcâie, s-a uitat în jos liniștită, s-a uitat chiar la mine, dar fără să mă vadă și mi-a spus: „Singur ți-ai dat foc la valiză!” Și s-a îndepărtat. Dar nu s-a dus pe strada aceea. Am rămas pe loc clipe lungi nedumerit: de ce nu vroisem să merg pe-acolo pe unde dorise ea? Nu-mi era indiferent pe unde ne-am fi dus? Pe de altă parte, simțeam în mod obscur că dacă ea, fără s-o spună, ar fi luat-o pur și simplu pe strada aceea așa fi urmat-o fără să observ ciudățenia de a ne fi plimbat pe o anumită stradă. Dar chiar și așa, ce-mi păsa mie că e anumită? Eram totuși

senin. Cu această seninătate am rămas apoi totdeauna în fața rupturilor, dar numai atunci, în clipele când primeam lovitura, dezastrul începea mult mai târziu. [...]

Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

[...] *Diaristul** își ține jurnalul, încercând să rețină detaliile fugitive ale întâmplărilor zilnice, ale întâlnirilor, experiențelor (inclusiv ale experiențelor de lectură), în ideea că va putea reciti paragrafele cândva în viitor. Jurnalul este, evident, o metodă de a „salva” timpul, de a smulge momente semnificative din ireversibila curgere a timpului linear și de a le conserva pentru amintirea ulterioară, pentru reinspectarea și resuscitarea lor [...], un gen în care, teoretic cel puțin, scrierea se presupune că este secretă și prin urmare nu are un adresant sau un cititor în înțelesul obișnuit, ci doar un singur re-cititor: autorul însuși. [...]

Unele reguli ale jocului de-a scrisul și, implicit, de-a cititul jurnalelor s-au modificat în primele decenii ale secolului XX, când André Gide a publicat părți din jurnalul său intim (până atunci se acceptase, tacit, regula că jurnalele nu trebuie publicate decât cel mult postum). Genul s-a apropiat mai mult de autobiografie, cu toate că și-a păstrat trăsăturile distinctive: structura aleatorie, logica internă specială impusă de necesitatea de a scrie paragrafe datate sau de notarea zilnică a observațiilor, precum și conținutul eterogen (jurnalul poate consemna lucruri de mare diversitate, cum sunt stările sufletești, evenimentele personale, visele, discuțiile, lecturile, impresiile, amintirile, proiectele, zvonurile, bârfele și multe altele). Stilistic, dacă nu și în alt sens, jurnalul a continuat să fie – ceea ce este important – o specie de scriere secretă, de fapt pseudo-secretă. Diariștii pot opta să împărtășească secretele lor și altora, își pot chiar folosi secretele (sau pseudo-secretele) cu scopul de a se autoflagela în public sau de a-și face singuri publicitate (sau ambele); cu toate acestea, legătura dintre ideea de jurnal intim și ideea de lucru secret rămâne neafectată, fiind o trăsătură structurală a genului.

Așa se explică cele două tipuri de interes trezite de jurnal în cititor. Primul este dorința acestuia din urmă să devină confidentul scriitorului și depozitarul secretelor lui. Pentru asta, cititorul trebuie să fie un admirator, un devotat al scriitorului, sau cel puțin o persoană care-i cunoaște în amănunt opera; altminteri, secretele scriitorului nu ar avea nicio noimă pentru el, textul jurnalului devenind plictisitor, ilizibil. Interesul de acest fel față de jurnale este amplificat deși deseori duce la recitirea celorlalte opere ale scriitorului în cauză. Jurnalul oferă indicii prețioase pentru construirea lecturii sau relecturii celorlalte cărți ale scriitorului. Al doilea tip de interes îl caracterizează pe cititorul care ține și el un jurnal sau

este un diarist potențial. În cazul acesta, cititorul este curios să vadă, și gata să-și însușească, felul cum rezolvă problemele diaristul publicat. [...]

Matei Călinescu, *A citi, a reciti*

* *diarist* – cel care își notează întâmplările zilnice

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul secvenței *nu ar avea nicio noimă* în text. **6 puncte**
2. Menționează, folosind informațiile transmise de text, regula de publicare a jurnalelor până în primele decenii ale secolului XX. **6 puncte**
3. Precizează cele două categorii de cititori interesați de lectura jurnalelor unui scriitor, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constau modificările legate de scrierea și cititul jurnalelor, apărute odată cu publicarea de către André Gide a unor părți din jurnalul său intim. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, importanța scrierii într-un jurnal, valorificând informațiile transmise de primul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă jurnalul unui scriitor ar trebui sau nu ar trebui publicat, raportându-te la fragmentul extras din *A citi, a reciti* de Matei Călinescu, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

O carte mică,
N-am luat cu mine
Decât o carte subțire,
Așa ca o frunză.
Așa ca o viață de om.
M-am gândit c-o să mă doară spinarea.
C-o să mă doară numele
Care-o va căra.

Marin Sorescu, *Povara*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din nuvela studiată;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 4

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Unii își fac o fală din refuzul oricărui compromis. Dar asta e o iluzie, cel mai adesea onestă, dar nu chiar totdeauna. Nu se poate trăi fără compromisuri. Totul e o chestiune de priorități și de simț al valorilor. Compromisurile sunt legea co-existenței, legea păstrării valorilor umane în contextul social și istoric. Civilizația societății se menține printr-o subtilă rețea de compromisuri. Nu se poate trăi în acest context refuzând orice compromis, după cum nu se poate realiza ceva fără un anumit oportunism, mai corect spus un anumit simț al oportunității. Trebuie să știi ce e oportun de făcut pentru ca o valoare să se poată afirma și menține. Valoarea poate fi în speță viața ta proprie – nu e în principiu nimic infamant* în asta, depinde doar de natura și prețul compromisului. Uneori, cea mai oportună soluție e intransigența* intratabilă. Alteori, o oarecare maleabilitate*, un tact al tranzacțiilor abile. Intransigența nu trebuie să fie căpoasă, îndărătnică, ci lucidă, degajată, curajoasă și demnă. Maleabilitatea să nu fie lașă, complezentă*, defetistă*. Trebuie să rămâi arbitru al compromisurilor tale, simțul oportunității să nu te facă să luneci pe panta oportunismului rentabil, conjunctural. Poți concede, dar nu trebuie să cedezi. Când ți se pune problema compromisului, ți se pune și cea a distingerii esențialului de inesențial. Trebuie să știi să alegi și să decizi ce e esențial, și deci nu poate sub niciun motiv face obiectul unui compromis, și ce ține de inesențial, și deci poate tolera o marjă de nuanțare. Strategia compromisului e foarte delicată și cere o mână fermă, cu reflexe foarte sigure, fiindcă limita admisibilă nu e nici netă, nici etanșă. Cineva poate crede că nu a făcut pasul neîngăduit, ireparabil, se poate amăgi cu ideea că nu a trecut Rubiconul*, pe care de fapt îl trecuse demult, deoarece uzura compromisurilor îi amortise sensibilitatea la ele. Dar cine a fost în Italia a putut vedea că Rubiconul e un râu foarte mic, se trece pe nesimțite.*

Alexandru Paleologu, Despre lucrurile cu adevărat importante

***oportunism** – atitudine lipsită de principialitate a unei persoane care, pentru a-și satisface interesele personale, adoptă și aplică, după împrejurări, principii și păreri potrivite momentului

***infamant** – rușinos

***intransigență** – atitudine care nu permite compromisul

***maleabilitate** – ușurință de adaptare

***complezentă** – amabilă

***defetistă** – lipsită de încredere

***a trece Rubiconul** – a depăși un punct fără întoarcere

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *ideea că nu a trecut Rubiconul*.

6 puncte

2. Menționează, valorificând informațiile transmise de text, două definiții pe care autorul le oferă compromisului.

6 puncte

3. Precizează una dintre soluțiile oportune pe care autorul le întrevede pentru ca o valoare să se poată afirma și menține, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.

6 puncte

4. Explică de ce, în viziunea autorului, refuzul oricărui compromis este o iluzie.

6 puncte

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația dintre compromis și oportunitate, așa cum se desprinde din text.

6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi în ce măsură compromisul poate sau nu poate fi acceptat în relațiile sociale, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Despre lucrurile cu adevărat importante*, de Alexandru Paleologu, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Stau... și moina cade, apă, glod ...

Să nu mai știu nimic, ar fi un singur mod –

Un bec agonizează, există, nu există, –

Un alcoolice trece piața tristă.

Orașul doarme ud în umezeala grea,

Prin zidurile astea, poate, doarme ea, –

Case de fier în case de zid,

Și porțile grele se-nchid. [...]

George Bacovia, *Nocturnă*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți, la alegere, particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând unuia dintre autorii canonici: Ion Creangă, George Călinescu, Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ studiat;

▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;

▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Îi învățăm pe copiii noștri să fie curați, respectuoși, politicoși, să-și asculte dascălul și părinții, să fie atenți când traversează strada, să nu mintă etc. Cu adevărat, însă, foarte rar ne gândim cum să-i învățăm să fie generoși. Să dăruiască.

În preajma sărbătorilor, în special, copiii oferă nenumărate lecții de generozitate: strâng, alături de adulți, bani sau jucării pentru familiile sărace, colindă pe la casele celor nevoiași, fac spectacole pentru copiii aflați în Centrele de plasament, aduc alinare celor bolnavi. Îi învățăm, apoi, pe cei mici să dăruiască colegului de bancă o banană, că „așa e frumos, să împarți cu cel de lângă tine”, să aleagă cadoul potrivit pentru bunica sau pentru prieten, să dăruiască flori învățătoarei, să-și împartă jucăriile cu cei mai puțin norocoși. Și e bine că toate aceste lucruri se întâmplă. Dar ele nu pot fi decât un (prim) pas. Cred că lecția despre generozitate, despre adevărata generozitate, este ceva mai complicată: departe de a rămâne doar o simplă regulă de bune maniere sau un moment festiv, adună în ea o seamă de exigențe mult mai diverse și mai profunde decât pare la prima vedere. Un dar făcut cum se cuvine e mai mult decât un dar făcut din politețe, din dorința de a recompensa un gest frumos sau o iubire necondiționată (deși, nici aceste motive nu-s deloc de lepădat). Un dar făcut cum se cuvine are efecte nu numai asupra celui care primește, ci și asupra celui care oferă.

Ce-ar mai trebui să cuprindă, deci, lecția despre generozitate (în afară de modelul propriu oferit de adult celui pe care îl educă)? Câte ceva despre timpul potrivit pentru a dăruia. Despre darul făcut fără ostentație, fără calcule, fără gândul răsplătii. Despre darul care să împlinească nevoia sau dorința celui care primește, și nu pe cele ale celui care oferă. Despre darul făcut din puținul pe care îl avem. Despre renunțarea în favoarea celui care are încă și mai puțin. Despre daruri care nu au preț: timp petrecut cu cei care au nevoie de timpul nostru, cuvinte de încurajare pentru cei care au umerii împovărați, bucurie pentru reușita celui alt, încredere necondiționată. [...]

Maria Iordănescu, *Despre generozitate*,
în *Dilema veche*, nr. 411, 29 decembrie 2011

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *cei care au umerii împovărați*. **6 puncte**
2. Menționează calitatea umană despre care se vorbește în textul dat. **6 puncte**
3. Precizează sărbătoarea care îi face pe copii să fie generoși, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constă lecția de generozitate. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, viziunea autoarei despre generozitate, așa cum se desprinde din al doilea paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă generozitatea poate sau nu poate fi o calitate dobândită pe parcursul vieții, folosind informațiile din fragmentul extras din articolul *Despre generozitate*, scris de Maria Iordănescu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

- Mă dor în mine drumurile înapoi.
- Ești palidă, ochii tăi sunt mai mari.
- Te-am așteptat, fiindcă te-am gonit.
- Am fugit să găsesc o depărtare mai adevărată.
- Peste tot locul e deopotrivă de departe și de aproape de tine.
- Mai sunt în sufletul tău aceeași?
- În ce întuneric am rătăcit...
- Am smuls împleteala cântecului nostru care s-a pierdut ca firele unui izvor dezbinat de stânci.
- Tu care ai stins celelalte povești
- te-am urmărit cu visul în orașe mari cu steaua ta deasupra.
- Am vrut să-mi crească numele ca o veste către tine. [...]

Ion Vineanu, *Revedere*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un roman studiat, publicat după anul 1980.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din romanul studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 6

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Rep: Dumneavoastră ați observat că noi, românii, suntem mereu în tranziție: „Nu se cheamă că te adaptezi; mai curând te dizolvi. Te pliezi mereu pe o formă de relief exterioară și îți pierzi forma proprie.” Ce elemente definesc identitatea culturală a unui popor? Cum poate fi ea construită și păstrată?

Andrei Pleșu: Ambele întrebări se învârt în jurul unei teme devenite obsesie: tema specificului național. Cine suntem și cum ne vom distinge, cum ne vom diferenția în „satul global”? Aș răspunde, prompt, că vom eșua cu siguranță dacă vom transforma problema identității noastre într-un program, într-o acțiune de propagandă. Dacă vom avea insomnii întrebându-ne ce e de făcut ca nu cumva să semănăm cu alții, vom ajunge nevrotici. A fi român nu e o opțiune personală și nicio profesie care se învață și care se practică „în mod corespunzător”.

Problema nu e că trebuie să te porți ca un exponent al românității. Problema este că și dacă vrei să scapi de „românitate” tot român rămâi! Arghezi a spus odată despre poetul nostru național: „Fiind foarte român, Eminescu e universal.” Cu alte cuvinte, cu cât ești mai tu însuși, cu atât ești mai interesant în concertul global. Cu o singură condiție: să nu fii urmărit, zi și noapte, de mania de a fi interesant. Și de ideea fixă a „specificului”. Nu depinde de tine să te porți sau nu românește. Dacă ești român, te vei comporta românește și în somn. Sau când vei decide să faci pe italianul, sau pe americanul. Cu atât mai mult atunci. Căci o vei face „românește” și, până la urmă, vei fi caraghios. [...]

Justa măsură

Vă propun însă și o altă perspectivă. Cât suntem de îndreptățiți să vorbim de identități etnice absolute? Nemții sunt așa, turcii sunt așa, spaniolii sunt așa. Există, firește, lucruri care leagă și definesc o comunitate dată: limba, memoria comună, „matricea stilistică” despre care vorbea Blaga. Dar înăuntrul acestei omogenități avem de-a face cu o diferențiere enormă. Români sunt și Caragiale, și Fărîmiță Lambru, și Brătienii, și Ceaușescu. Și Kogălniceanu, și Văcăroiu. În ceea ce mă privește, mă simt, adesea, mult mai aproape de un prieten de altă naționalitate, decât de anumiți români, cu care nu pot comunica și de care, în fond, mi-e rușine. Unii români sunt admirabili, iar alții sunt de nesuportat. La fel, unii ruși sunt admirabili, alții nu. Calități și defecte se găsesc peste tot și e o aberație să faci din ele „etichete” definitive. Trebuie avută mereu în vedere dreapta măsură.

Interviu cu Andrei Pleșu, Dacă ești român, te vei comporta românește și în somn, în revista *Cariere.ro*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *formă de relief exterioară*. **6 puncte**
2. Menționează două lucruri care leagă și definesc o comunitate dată, așa cum reiese din text. **6 puncte**
3. Precizează numele a doi poeți români menționați în textul dat. **6 puncte**
4. Explică ce ar putea genera eșecul în încercarea de a ne diferenția în satul global, în opinia lui Andrei Pleșu. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea lui Andrei Pleșu față de identitățile naționale, așa cum desprinde din ultimul enunț al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă apărarea identității naționale trebuie sau nu trebuie să fie o prioritate a românilor în contextul globalizării, raportându-te la fragmentul extras din interviul cu Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Se zbate Strâmbă-Lemne cumplit în pomul zdravăn,
Cu brațe noduroase și cu athletic trunchi
Înțelenit în vie, deși pân-la genunchi
I s-a urcat cu-n cetul pământul gras și reavăn.*

*Dar toamna, sub rodire încununat cu spini,
Și-n noapte plin de pace, de păsări și de stele,
Ca grindina sloboade castanele lui grele
Și-n seninat, primește pe creștetu-i lumini.*

*Castanul între struguri și-a înțeles menirea:
Ce-am căutat pe drumuri, găsește stând pe loc,
Și, adâncind pământul aceluiași noroc,
Cu zeci de ramuri ține în brațe fericirea.*

Ion Pillat, *Castanul cel mare*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale basmului cult, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături ale basmului cult, prezente în textul studiat;
- ▷ prezentarea subiectului basmului cult, prin raportare la tema acestuia;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru basmul cult studiat, din seria: conflict, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare a personajelor etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 7

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Muzica vorbește prin intermediul psihicului celui care o ascultă, ea având condensate în structurile ei gândurile și sentimentele compozitorului, potențate și explicitate prin eforturile interpretului. Acest mesaj voluntar (transmis într-o formă precisă de autor) sau involuntar (imaginat de autor) prezintă, în detaliile sale componente, aspecte codificate conforme cu regulile muzicii, dar, în efortul ascultătorului de a găsi sensuri muzicii ascultate, acesta se poate sprijini pe anumite analogii referitoare la raporturile complexe dintre sunete și cele dintre obiectele și fenomenele pe care el, ascultătorul, le-a sedimentat, cu ajutorul muzicii, la nivelul experienței sale trăite. Putem afirma, deci, pe această bază a izomorfismului („aceeași formă”), că există analogii între structura gândirii verbale și structura gândirii muzicale. Punctul de pornire al decodificării îl reprezintă memoria auditivă care permite recunoașterea și retrăirea elementelor limbajului muzical (conceput și elaborat de compozitor), de o manieră proprie ascultătorului (conform cu gândirea sa verbală).

Toată muzica (fiecare tip și fiecare melodie) posedă un subiect pe care autorul încearcă să-l convertească, să-l codifice în muzică și pe care ascultătorul trebuie să-l recunoască, tot pe baza aceluiasi izomorfism care se află în spatele codării. Această recunoaștere depinde și de calitățile auditive și intelectuale ale ascultătorului, dar și de valoarea compozitorului, de plasticitatea muzicii acestuia. De aici reiese că muzica este transmiterea unui mesaj, ca și cel verbal, care implică un emițător, cod, canal de transmitere, receptor și, poate mai mult decât primul, zgomot.

Chiar dacă ascultătorul nu caută să găsească sensuri deosebite muzicii ascultate (lăsându-se abandonat în voia ei sau chiar când nu vrea să o ia în seamă) orice muzică îi poate deștepta o multitudine de imagini sau îi poate induce autentice trăiri emoționale. E posibil, totuși, ca atunci când îi acordă mai multă atenție să fie mai permeabil la ea, decât atunci când aceasta acționează subliminal sau când este un element din suma influențelor unei persoane la un moment dat.

Dumitru Sorin, *Muzica, oglindă a personalității?*

*subliminal – care este inferior pragului conștiinței, care nu devine conștient

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *abandonat în voia ei*.

6 puncte

2. Menționează, valorificând informațiile din primul paragraf al textului, două elemente transmise de compozitor prin intermediul muzicii sale.

6 puncte

3. Precizează patru elemente comune mesajului verbal și celui muzical, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.

6 puncte

4. Explică felul în care se produce decodificarea mesajului muzical.

6 puncte

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, efectele muzicii asupra ascultătorului, desprinse din ultimul paragraf al textului dat.

6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă muzica poate sau nu poate fi considerată o formă de comunicare între autorul unei piese și ascultătorul ei, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul dialogului:

ELEVA: Zăpada cade iarna. Iarna e unul din cele patru anotimpuri. Celelalte trei sunt... ăă... pri...

PROFESORUL: Da?

ELEVA: ...măvara, pe urmă vara... și... ăă...

PROFESORUL: Începe la fel ca „toana”, domnișoară.

ELEVA: Ah, da, toamna...

PROFESORUL: Exact, domnișoară, ați răspuns foarte bine, e perfect. Sunt convins că veți fi o elevă bună. O să faceți progrese. Sunteți inteligentă, păreți cultivată, aveți memorie bună.

ELEVA: Nu-i așa că știu anotimpurile, domnule?

PROFESORUL: Sigur, domnișoară... sau, mă rog, aproape. Dar se rezolvă. În orice caz, pentru moment e bine. O să ajungeți să știți toate anotimpurile, cu ochii închiși. Așa ca mine.

ELEVA: E tare greu.

PROFESORUL: Oh, nu. Nu-i nevoie decât de puțin efort, de bunăvoință, domnișoară. O să vedeți. Se rezolvă, n-aveți nicio grijă.

ELEVA: Dacă ați ști cât îmi doresc, domnule. Am în mine o sete de carte! Și părinții mei ar dori să-mi aprofundez cunoștințele. Vor să mă specializez. Ei zic că simpla cultură generală, cât ar fi ea de solidă, nu mai e de ajuns în ziua de azi.

PROFESORUL: Părinții dumneavoastră au perfectă dreptate, domnișoară. Trebuie să vă continuați studiile. Iertați-mă că v-o spun, dar e un lucru absolut necesar. Viața contemporană a devenit foarte complexă. [...]

Eugen Ionescu, *Lecția*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 8

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

S-au observat schimbări semnificative de comportament ale consumatorilor și, în special, ale minorilor, în utilizarea mass-media. Aceștia utilizează din ce în ce mai mult mass-media prin intermediul dispozitivelor mobile, inclusiv jocuri video on-line [...] Ca fenomen nou, rețelele de socializare au devenit extrem de importante, atât pentru utilizatorii individuali, cât și din punct de vedere social. [...] Toate aceste noi evoluții oferă numeroase oportunități minorilor, dând naștere în același timp la anumite provocări în ceea ce privește protecția lor. Prezentul raport recapitulează realizările de până acum în domeniul protecției minorilor în lumea digitală și enunță etapele care sunt necesare în continuare pentru consolidarea acestei protecții.

Linii de asistență telefonică

„Agenda digitală pentru Europa” prevede înființarea până în 2013 a unor linii de asistență telefonică pentru raportarea conținutului on-line jignitor sau dăunător. [...] De asemenea, sunt implementate proceduri de notificare și retragere pentru ca furnizorii de servicii internet (ISP) să elimine conținutul ilegal raportat de o persoană prin intermediul liniei de asistență telefonică. [...]

Educația în domeniul mass-media și sensibilizare

Statele membre s-au angajat să consolideze educația în domeniul mass-media. Există numeroase inițiative în acest domeniu, cum ar fi parteneriatele public-privat sau proiectul „Copiii UE on-line”. Cu toate acestea, implicarea tuturor copiilor și a părinților, precum și armonizarea între școli și statele membre rămân în continuare provocări semnificative, chiar dacă integrarea educației în domeniul mass-media în mediul școlar înregistrează rezultate pozitive. [...]

Jocuri video

Cu excepția Germaniei, toate statele membre utilizează „Sistemul de Informații despre Jocuri la Nivel Paneuropean”(PEGI) privind protecția minorilor în cadrul utilizării jocurilor video. Prezentul raport indică faptul că ar fi oportune măsuri suplimentare de sensibilizare în scop preventiv, îndeosebi în școli. În plus, sunt necesare în continuare progrese pentru a asigura respectarea sistemelor de rating pe categorii de vârstă în ceea ce privește vânzarea jocurilor video și pentru a extinde aplicarea unor sisteme precum PEGI la jocurile on-line.

Raport CE, Protecția copiilor în lumea digitală

A. Scribe pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *dând naștere*. **6 puncte**
2. Menționează statul care nu utilizează „Sistemul de Informații despre Jocuri la Nivel Paneuropean”, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două realizări ale statelor membre ale UE în domeniul privind protecția minorilor în lumea digitală, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care CE consideră ca fiind necesare măsuri suplimentare privind protecția copiilor în lumea digitală. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o măsură, menționată în raportul citat, care ar facilita protecția copiilor în mediul on-line, neadoptată încă de UE, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă reglementările legislative sunt sau nu sunt fundamentale pentru protecția copiilor în lumea digitală, folosind informațiile din fragmentul extras din Raportul CE, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*De-aș fi-n a tinereții floare,
Când toate zilele sunt bune,
Pe când din inima cu soare
În veci lumina nu apune,
Multe-aș avea în taină-a-ți spune
Ca să devii tu gânditoare.*

*De-aș fi ce-am fost pe lume-odată,
Privind în față viitorul,
Când mă-ndrăgeam de orice fată
Ce-mi părea soră cu amorul,*

*Aș deștepta în tine dorul
Cu-a mea cântare înfocată.*

*Dar nu-s în floarea tinereții,
Și nu-ndrăznesc nimic a-ți zice!
Mergi dar, copilă,-n calea vieții
Întâmpinând zâmbiri amice.
Eu te-oi privi oftând, ferice,
Răpit de farmecul frumuseții. [...]*

Vasile Alecsandri, *Romanța de toamnă*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un basm cult studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din basmul cult studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Din ciocnirile sau prietenii mele cu profesorii descopăr cel mult că se învață bine cu profesorul care inspiră simpatie, dar se învață în cele din urmă bine cu cel rău, de frică. [...] Mie îmi plăceau de pildă istoria și matematicile, dar amândoi profesorii de la aceste materii erau personalități lipsite de har. [...] Cel de matematică era un îngâmfat și pe deasupra de o solemnitate deplasată, de parcă ai fi zis că a intrat într-o biserică. Și lui îi plăcea prea mult materia. Ne vorbea mereu cu admirație de marii matematicieni ai Antichității, dar și de ai noștri, de pildă despre Șerban Țițeica, pe care îl diviniza dându-ne să înțelegem că pe un om mare nu îl poate admira unul mic. Într-adevăr făcea acest lucru strivindu-ne în același timp în ironii mușcătoare și calitative care ne înjoseau; că, de pildă, niciodată vrul dintre noi nu va ajunge nici un Euclid, nici un Șerban Țițeica.

„Bine că ai ajuns tu!” îi răspundeam eu în gând și nu învățam nimic. „O să te lase corigent” îmi spuneau ceilalți speriați. „Ei și? O să învăț pe trimestrul III și o să fie silit să îmi dea zece și îmi iese media de trecere. Și n-o să-i fac eu lui pe plac...” [...]

Pe trimestrul trei am început însă să învăț. Groaza de corigență era mai mare decât repulsia față de antipaticul profesor. Rămâneam seara singur în clasă și învățam elementele lui Euclid și teorema lui Pitagora, care n-aveau nicio logică: suma pătratului catetelor este egală cu pătratul ipotenuzei! [...] Pe această trudă a mea, ne-am pomenit că ne anunță să ne pregătim de teză. Când în ziua respectivă ne-a dictat trei probleme pe care trebuia să le rezolvăm, o tăcere îngrozită s-a așternut asupra clasei. [...]

Am terminat cu o jumătate de oră mai înainte, am închis caietul și m-am rezemat de bancă, uitându-mă într-adevăr provocator la profesor. Pe urmă, m-am ridicat, am depus caietul pe catedră și am ieșit. După teză, nimeni nu mă lua în seamă, nimeni nu discuta cu mine ce făcusem. Toți arătau jalnic, foarte puțini rezolvaseră una sau două probleme și nu erau siguri că le-au rezolvat nici pe-alea și niciunul pe toate trei. Eu, le-am spus, eu le-am rezolvat.

Marin Preda, Profesorii, în Imposibila întoarcere

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să-i fac eu pe plac*. **6 puncte**
2. Menționează cele două materii preferate ale elevului, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează atitudinea copilului în urma exclamației colegilor *O să te lase corigent*, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce tânărului nu îi plăcea profesorul de matematică. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația elev – profesor, așa cum reiese din primul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ambiția este sau nu este esențială în atingerea unor obiective, folosind informațiile din fragmentul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Aș vrea cu-a mele lacrimi picioarele să-ți scald,
În dulcea-nfiorare a sufletului cald,
Să mor pătruns de jalea amorului meu sfânt,
Ca lebăda ce moare de propriul ei cânt,
Să mor de-ntâia rază din ochii tăi cei reci...
O, marmură, aibi milă de stingerea-mi pe veci! [...]*

*Cu ochii tăi de inger mă mângâi și mă minți,
Căci ei cuprind o lume de dulci făgăduinți,
De-amor fără de margini, de scumpe fericiri,
Cum nu se află-n lumea aceasta nicăieri,
Căci este umbra blând-a iubirii cei de veci,
Ce trece cu întreaga-i putere, pe când treci! [...]*

Mihai Eminescu, Apari să dai lumină

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 10

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Nu cunosc mai puternică, mai imorală, mai salvatoare forță decât uitarea. Ea face din noi ceea ce suntem, ea ne pune hotare, ea ne garantează că nu riscăm să devenim zei. Fără această supapă de siguranță, sufletul nostru s-ar îmbogăți nemăsurat, până dincolo de pragul de unde nu-și mai poate suporta bogăția. Am mai fi putut trăi, păstrând în noi suferințele prin care am trecut?

Aducerile aminte chiar, nu sunt decât invenții ale uitării, mai definitive decât uitarea. În amintiri viața se falsifică, se stilizează până la a dispărea, lăsând sentimentul că o deținem, că o stăpânim totuși. O mare suferință fizică, de exemplu, agasantă, meschină, degradantă ca orice suferință, ținând de câteva celule și câțiva microscopici nervi, învie în amintire, curățită de aluviuni, străvezie, învecinată cu sublimul, îmbietoare aproape. Amintirile din copilărie de cele mai multe ori nu există, fiind înlocuite de prelucrarea, la persoana întâi, a relatărilor celor mari despre copilăria noastră. Mai târziu, ni se pare că ținem minte chipul iubit, când memoria noastră infirmă păstrează doar o mișcare a părului și o lucire de ochi. Noi putem jura dragoste în veșnicie, jurămintele ne aparțin până la hotarul inviolabil al uitării. Noi putem jura statornicia credințelor noastre, ele ne aparțin până la circumferința uitării – dincolo de ea am avut sau vom avea altele.

Odată ieșiți din abisul celui de-al Doilea Război Mondial, nimeni n-ar fi bănuț că așa ceva poate fi uitat și nimeni n-ar fi crezut că oamenii mai sunt în stare să facă altceva decât bine. Atâta rău se realizase în lume, atâta suferință se consumase pe pământ, încât, firesc, se putea crede că izvoarele lor obosiseră, că nu se vor repeta, pentru că nu se vor uita. Dar, într-un fel de record al uitării, într-un fel de efort voluntar de uitare, totul a fost îngropat și totul luat de la început, din dorința parcă de a ne convinge că nu mai fusese. Probabil totul ține de însăși structura noastră, capabilă să-și ofere singură, fără încetare, otrăvuri și antidoturi. De aceea poate, cu ochii de frunze țințiți înspre noi, cu ochii de frunze înfiorați de spaimă, plopii preiau memoria asupra-le, murmurând în obsesie: să nu uităm nimic, să nu uităm, să nu uităm...

Ana Blandiana, *Uitarea*, în *Contemporanul* nr. 35/1969

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *oamenii mai sunt în stare*. **6 puncte**
2. Menționează definiția dată de către Ana Blandiana amintirilor, așa cum reiese din al doilea paragraf al textului dat. **6 puncte**
3. Precizează un efect al uitării, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care autoarea consideră că *în amintiri viața se falsifică*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură a condiției umane, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă uitarea este sau nu este o formă de salvare a ființei umane, folosind informațiile din tableta *Uitarea*, de Ana Blandiana, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Ar trebui să ne naștem bătrâni,
Să venim înțelepți,
Să fim în stare de-a hotărî soarta noastră în lume,
Să știm din răscrucea primară ce drumuri pornesc
Și iresponsabil să fie doar darul de-a merge.
Apoi să ne facem mai tineri, mai tineri, mergând,
Maturi și puternici s-ajungem la poarta creației,
Să trecem de ea și-n iubire intrând adolescenți,
Să fim copii la nașterea fiilor noștri.
Oricum ei ar fi atunci mai bătrâni decât noi,
Ne-ar învăța să vorbim, ne-ar legăna să dormim,
Noi am dispărea tot mai mult, devenind tot mai mici,
Cât bobul de strugure, cât bobul de mazăre, cât bobul de grâu...

Ana Blandiana, *Ar trebui*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 11

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

M.P.: — Cum procedați cu autorii citați și uitați? La care dintre ei reveniți?

S.C.: — Nu am ceea ce se cheamă o bună memorie literară. Nu mă număr printre fericiții (pe care îi admir sincer) care recită poeme întregi sau știu romane scenă cu scenă. Memoria mea păstrează versuri, scene sau pagini dispartate și, mai ales, o anumită intensitate care se găsește într-o carte, un anume mod în care aceasta m-a găzduit (adăpostit?) în timpul lecturii. Așa încât aș putea spune că peste multe dintre cărțile citite (nu și peste autori, însă, aici aș face o distincție) se depune, în timp, un strat de uitare. În ceea ce privește revenirea, nu am o regulă. Exceptând cărțile la care revin din motive didactice, m-am întors nu o dată la cele care îmi „crestează sufletul, se implântă în el” (cu o expresie a lui Marin Preda), la cele care, adică, mă confruntă cu propriile mele neputințe și angoase. Deși, în ultimul timp, am început să mă îndrept spre acele cărți care îmi aduc tandrețe, alinare și – cât de rar mi se întâmplă asta – râsul.

M.P.: — Lecturile ne servesc uneori și pentru uitarea de sine. La ce bun avem nevoie de aceasta? Poate fi literatura un „alibi” al existenței?

S.C.: — Sunt fascinată de o definiție pe care o dă cărții scriitorul Radu Petrescu: „un loc în care viața este mai densă”. Prin urmare, se înțelege că nu cred nicidecum în antiteza dintre viață și cărți; pentru mine, acestea din urmă se așază în chiar miezul vieții. [...] Preocuparea mea a fost, nu o dată, să fac cumva ori ceva pentru a mă sustrage unor întâmplări prea solicitante și să mă pot întoarce la cărți și bibliotecă. Prin intermediul cărților, am reușit de multe ori să-mi înțeleg mai bine propriile trasee existențiale, să-mi limpezesc gândurile, să aduc la expresie stări sau emoții care în mine doar bolborosesc. Așa cum am avut prilejul s-o mai spun (scriu), m-am ținut de cărți în situații de viață dificile, dar nu cu gândul că ele îmi vor aduce uitarea, ci cu gândul că ele mă vor ajuta să înțeleg suferința și că mă pot ajuta să trec, cumva, mai departe.

Maria Pilchin în dialog cu Sanda Cordoș, *Ce rost are să mai citim literatură*, în *Contrafort*, nr 7-8, iulie-august 2016

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să aduc la expresie*. **6 puncte**
2. Menționează definiția cărții în viziunea scriitorului Radu Petrescu, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează expresia pe care Sanda Cordoș o preia de la Marin Preda pentru a defini cărțile preferate, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce, peste unele dintre cărțile citite de Sanda Cordoș, s-a depus în timp, un strat de uitare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția Sandei Cordoș referitoare la relația literatură-viață, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lectura poate sau nu poate fi percepută ca o altă formă de viață, folosind informațiile din fragmentul extras din dialogul Mariei Pilchin cu Sanda Cordoș, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
C-am rătăcit să v-aduc vouă
Poveștile din țara mea. [...]*

*Eu sunt oftatul care plânge
Acolo-n satul meu din deal,
Sunt țipătul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.*

Sunt solul dragostei și-al urii,
Un visător de biruinți,
Ce port blesteme-n cerul gurii,
Drept moștenire din părinți. [...]

Octavian Goga, *Fără țară*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 12

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Cultura deschisă este definită ca acces liber la materialul cultural digitalizat al instituțiilor care dețin patrimoniul* cultural și posibilitatea distribuirii și a reutilizării acestuia printr-o licență care nu impune limitări de copyright. Prin material cultural înțelegem aici colecții, opere de artă, cărți și alte tipuri de publicații, materiale audiovizuale, fotografii, documente de arhivă, situri arheologice și monumente etc. (conținut), precum și informații descriptive despre acestea (metadate) cum ar fi: titlul, numele creatorului, anul creării, dimensiune, conexiuni cu opera autorului, informații privind tehnica utilizată. [...]

Cultura deschisă conturează o nouă paradigmă* de funcționare a pieței culturale, de adaptare a copyright-ului la era digitală, de dezvoltare a unor opere participative, cu implicarea activă a publicului, de folosire a software-ului open sources în creația artistică. Vorbim, totodată, de oportunități noi pentru dezvoltarea cunoașterii în general, prin contribuția cercetătorilor la îmbogățirea informațiilor despre materialele de patrimoniu pe care le dețin instituțiile [...] și prin crearea unor instrumente/aplicații digitale care promovează patrimoniul și îl aduc mai aproape de oameni.

Bibliotecile, arhivele și muzeele au un rol important în păstrarea și promovarea patrimoniului cultural. Tot mai multe instituții de acest tip decid să-și facă patrimoniul accesibil on-line și să permită reutilizarea materialelor culturale. Opțiunea pentru deschiderea patrimoniului marchează o schimbare fundamentală de paradigmă. Aparent este o renunțare sau o limitare a unui drept patrimonial, dar, de fapt, creează oportunități atât pentru instituțiile în sine, cât și pentru cercetare, public și industriile creative:

- Operatorii culturali dezvoltă noi metode de interacțiune cu publicul, rămânând relevanți într-o lume tot mai interconectată;
- Folosirea datelor deschise în realizarea unor aplicații digitale permite noi modalități de participare în cultură și un dialog activ și implicat cu cetățenii;
- Publicul are acces la un spectru mai larg de produse culturale, ceea ce, pe termen lung, conduce și la un efect de educare a consumatorilor;

- Cercetarea și inovația, ca motoare ale creșterii sociale, culturale și economice într-o societate, sunt stimulate prin acces larg la cunoaștere.

B. Florea, A. Bucur, R. Iacob Pop, I. Tamaș, *Rapoartele societății deschise; Cultura deschisă, context european și național*; 2015

***patrimoniu** – bunuri care aparțin colectivității și sunt administrate de către stat
***paradigmă** – totalitatea formelor

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *schimbare fundamentală de paradigmă*. **6 puncte**
2. Menționează două dintre elementele (de conținut) care sunt considerate a fi materialul cultural al unei instituții, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două contribuții pe care cultura deschisă le are în dezvoltarea cunoașterii în general, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constă noua paradigmă pe care o propune cultura deschisă. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, oportunitățile determinate de decizia instituțiilor de a-și face patrimoniul accesibil on-line, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă opțiunea instituțiilor statului pentru o cultură deschisă este sau nu benefică în societatea contemporană, valorificând informațiile transmise de textul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*E-o muzică de toamnă
Cu glas de piculină*,*

*Cu note dulci de flaut,
Cu ton de violină*...
Și-acorduri de clavire*
Pierdute, în surdină;
Și-n tot e un marș funebru
Prin noapte, ce suspină*

G. Bacovia, *Nocturnă*

***piculină** – instrument muzical de suflat, asemănător cu un mic flaut, care emite sunete din registrul acut

***violină** – vioară

***clavir** – pian

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unei nuvele studiate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea nuvelei studiate într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în nuvela studiată, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru nuvela studiată, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 13

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

De când mă instalasem în pensiunea doamnei Perris, trimiteam cu oarecare regularitate articole la „Cuvântul”. Aveam multe de spus despre această inepuizabilă Calcutta, despre Belur Math, despre Chandernagore și împrejurimile pe care mi le revelaseră Dasgupta și unii din colegii mei de la Universitate. [...]

Dar mă încăpățânam să petrec douăsprezece ceasuri la masa de lucru, învățând rădăcini sanscrite și traducând Kalidasa, spre uimirea anxioasă a doamnei Perris, care mă avertiza întruna că risc să-mi zdruncin sănătatea.

Probabil că până la urmă mi-aș fi zdruncinat-o, dacă nu m-aș fi lăsat antrenat în mai multe întâmplări, care m-au scos brusc din programul meu de inevitabil surmenaj. Cea dintâi a fost o excursie în regiunea Faridpurului, unde l-am întovărașit pe d. Perris, care supraveghea comunicațiile telefonice și telegrafice din Bengal. De mult îmi tot propunea să mă ia cu el în inspecțiile pe care le făcea în marginea junglei. Dar se întâmpla întotdeauna că asemenea inspecții aveau loc în zilele de curs sau când trebuia să mă duc la Bhowanipore. În aprilie însă, într-o dimineață care vestea o zi fierbinte, am plecat împreună spre Faridpur. Într-un articol din „Cuvântul”, intitulat „110° Fahrenheit, ciclon direcție S-V”, am povestit aventura, exagerând primejdia prin care trecusem. Era, de altfel, greu să nu exagerez. Avusesem o insolație care îmi provocase o puternică hemoragie. Din fericire, fiind numai pe jumătate conștient, nu-mi dădusem seama ce se întâmplă cu mine și plecasem să caut grupul domnului Perris tocmai când se apropia ciclonul. D. Perris m-a asigurat, mai târziu, că am avut mare noroc. Eram aproape purtați pe sus de ciclon și cărțile noastre coloniale, termosurile cu apă și whisky, toate aparatele pe care le adusese echipa de la Calcutta dispăruseră în câteva clipe. Fugeam toți în aceeași direcție, dar, deși țipam unii la alții, nu ne auzeam. [...] Nu știu prin ce miracol nu m-am împiedicat de unul din trunchiurile căzute. Și nici nu mai știu bine cum am ajuns în dimineața următoare acasă, pentru că nu mi-am revenit în fire decât după câteva zile.

Mircea Eliade, *Memorii*

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să-mi zdruncin sănătatea*. **6 puncte**
2. Menționează zona unde domnul Perris supraveghea comunicațiile telefonice și telegrafice, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează atitudinea domnului Perris față de întâmplarea prin care a trecut Mircea Eliade, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din text. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care Mircea Eliade se simțea doar pe jumătate conștient. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a lui Mircea Eliade, rezultată din relatarea episodului venirii ciclonului. **6 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă experiențele trăite în călătoriile spre spații exotice își pun sau nu amprenta asupra evoluției individuale*, făcând referire la fragmentul extras din volumul *Memorii* de Mircea Eliade. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul prezent al modului indicativ:

*Se apropie de mine tristețea-ncet, încet
Cum vine-n codri ploaia de noiembrie;
Nici dragostea, nici noaptea nu-mi alină
Această umbră tragică a timpului.
Și simt că undeva e-o rană,
E-n mine-o rană care nu se-nchide.
E poate-altoiul nevăzut al morții
Ce-mi crește undeva în trup și suflet.
Desigur m-am născut cu-această rană
Ce nu se va închide niciodată.*

Dar asta e adânc, adânc de tot,
Acolo arde latent purpura ei otrăvită
Și n-are rost să tulbure pe nimeni.
Eu însumi uneori fugind de mine
Ridic spre ceruri brațul drept și spun:
— Cântați și trăiți-vă viața,
Voi, fii ai zidurilor Turnului Babel. [...]
Liniște – tristețea va trece din nou
Nu pentru totdeauna, dar iarăși o să plece
Cum pleacă din codri
Ploaia de noiembrie.

A.E. Baconsky, *Divagație nocturnă*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 14

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

LXVII

8 IX 917

Gaor,

Triumful dragostei. Calvarul meu ți-l voi povesti la timpul său: prezentul mare nu vreau să mi-l rănesc cu groaza celor două săptămâni trecute. Astăzi sunt iarăși cel vechi – fiindcă te-am văzut zâmbind. Ești așa de frumoasă când zâmbești – Gaor. Nervii? – vom vedea. Orice lucru de la tine îmi producea un chin de nebun – era insuportabil. Dar încep să-mi recâștig forțele. Așa-i – Gaor – că noi suntem învingători?

Eu cred că nu-ți dai îndeajuns seama ce importanță ai pentru mine. Tu ești alfa și omega – de la tot ce fac și trăiesc. Oare acea filozofie a vieții nu trebuie să ți-o mulțămesc ție mai mult decât tuturor cărților?

Astăzi, când văd complotul lumii împotriva noastră – zâmbesc: odată se vor rușina îngrozitor. O să fie o rușine istorică! În sfârșit mă bucur de liniște. Și tu – Gaor – de asemenea. Toată corespondența din urmă a avut o aromă tragică. Nu găsești că s-ar fi putut să ajungem la rezultatul de astăzi cu mai puțină zguduire de nervi? ... Trebuia să îmi fi spus așa: Lulule, te iubesc, dar desfacem logodna de dragul lumii și ca să avem liniște. Și am fi fost înțeleși și am fi înlăturat atâtea nopți fără somn și-atâta chin, atâta chin!! – Astăzi suntem la „Poste restante”, – își are farmecul, crede-mă: un fruct oprit. [...]

Oh, lumina aceea însetată de viață! – O să-ți mai fac surprize de poeme. Versul acela va fi așa cum l-ai presimțit foarte bine că ar trebui să fie: „Unde-a pierit de-atunci toată lumina aceea ce istovea Nimicul și se zbătea să creeze lumea și soarele, cântecele și beția”? [...] Și-o să avem liniște în dragoste și dragoste în liniște – așa-i, păgân? Pe-un eretic ca mine trebuie să-l iubească o păgână! De scris, să-mi scrii cât se poate de des – ca să-mi câștig puterea pentru poemele tale, Gaor, minunato!*

Dacă scrisorile le vor aduce totuși la tine acasă – răspunde-mi îndată, – atunci o să-ți scriu sub numele „Gaor” – Poste restante.

Lulu

Lucian Blaga, *Corespondența*

**eretic* – păgân, necredincios

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să-mi recâștig forțele*. **6 puncte**
2. Menționează modalitatea de comunicare pe care îndrăgostitul i-o propune iubitei sale, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o atitudine a îndrăgostitului desprinsă din primul paragraf, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care autorul scrisorii consideră că și-a găsit liniștea. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, care este rolul femeii iubite în viața îndrăgostitului, așa cum reiese din cel de-al doilea paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă iubirea poate sau nu poate fi o formă a împlinirii umane, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Corespondența*, de Lucian Blaga, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două mijloace de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

În sfârșit, ceata de tâlhari căzuse prinsă în capătul Dobrenilor. Doi ani de zile, vreo câțiva voinici, spoiți cu cărbuni la ochi, foarte-ndrăzneți și foarte cruzi, băgaseră spaima în trei hotare. Întâi începuseră cu hoția de cai; apoi o călcare, două cu cazne; pe urmă omoruri. Între altele făcuseră acum în urmă o vizită despre ziuă lui Popa Iancu din Podeni.

Popa era un om cu dare de mână; rămas văduv, deși foarte tânăr, trăia cu maică-sa. Îi mergeau treburile cât se poate de bine. În timp de un an și jumătate, cumpăraseră două sfori de moșie, ridicaseră un han și o pereche de case de piatră; vite multe, oi, cinci cai, și mai avea, se zice, și bănet. Astea băteau la ochi, toată lumea credea că popa găsisese vreo comoară. La așa stare, trebuia, se-nțelege, să se oprească ochii tâlharilor.

Ion Luca Caragiale, *În vreme de război*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 15

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Eminescu și Caragiali

Doi oameni în multe privințe foarte deosebiți, care se căutau unul pe altul și se bucurau când puteau să petreacă un ceas, două împreună. Era o plăcere nu numai pentru dânsii, ci și pentru orișicine care vedea cum petrec împreună.

Mi se întâmpla din când în când să mă aflu cu Caragiali într-o cafenea, într-un restaurant, la vreo serbare, undeva unde sunt mulți oameni care intră, ies, vin, stau, se duc, și treceau ceasuri întregi fără ca să schimbăm vreo vorbă. Cu toate acestea, petreceam foarte bine împreună. Una dintre marile lui slăbiciuni era să se uite la cei care îi trec prin față ori stau în preajma vederii lui, să scruteze mutre, să prindă gesturi și atitudini, o slăbiciune pe care o aveam și eu, ba mi-a rămas și până-n ziua de azi.

Îmi dădea din când în când cu cotul, îmi trăgea cu ochiul, îmi șoptea: Ai văzut?, și atâta era destul pentru ca să ne înțelegem.

Eminescu n-avea ochi pentru asemenea amănunte din lumea în mijlocul căreia se afla. Orișicât de multă lume și orișicât de mare gălăgie ar fi fost împrejurul lui, el nu se abătea de la cele ce se petrec în sufletul său. Zgomotul și forfoteala îl supărau, ce-i drept, dar nu-l scoteau din ale lui. Îi era fără îndoială mai pe plac să steie-ntr-un colț liniștit ori să se plimbe pe la locuri dosnice, dar șirul gândurilor nici în mijlocul celei mai mari gălăgii nu și-l pierdea și discuțiunea odată începută o urma cu aceeași limpezime în toate împrejurările.

Era însă ceva ce-l stingherea și pe el. Luna ivită pe câmpul senin al cerului, asfințitul soarelui, farmecele zorilor de zi, liniștea sărbătorească a nopții de vară, viscolirea zilelor de iarnă, furtuna ori vederile ce se desfășură-n fața celui urcat în luminoasa culme de munte, aceste-l făceau să-și îndrepteze în afară luarea-aminte.

Prin fața lui Caragiali ivirile de felul acesta treceau nebăgate în seamă – ca lucruri firești, de sine înțelese, lipsite de farmec.

Ioan Slavici, *Amintiri*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul în text al secvenței *nu-l scoteau din ale lui*. **6 puncte**
2. Menționează care era una dintre marile slăbiciuni ale lui Caragiale, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două aspecte care îl stinghereau pe Eminescu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constă diferența dintre Caragiale și Eminescu. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a lui Caragiale, așa cum reiese din ultima frază a textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă doi oameni foarte diferiți unul de altul pot sau nu pot lega o prietenie trainică, raportându-te la fragmentul extras din *Amintiri*, de Ioan Slavici, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Am încălțat cu pantofii mei
Drumul.
Cu pantalonii am îmbrăcat copacii
Până la frunze.
Haina i-am pus-o vântului
Pe umeri.
Primului nor care mi-a ieșit în cale
I-am pus în cap
Pălăria mea veche.*

*Apoi m-am dat înapoi
În moarte
Să mă privesc.*

Autoportretul
Îmi reușise de minune.
Asemănarea era atât de perfectă,
Încât, uitând să mă iscălesc,
Oamenii au scris ei singuri
Numele meu
Pe o piatră.

Marin Sorescu, Portretul artistului

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman psihologic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul psihologic studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 16

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Probabil că marile prietenii, cum a fost cea dintre Caius Laelius și Scipio Aemilianus, al cărei elogiu îl face Cicero în *De amicitia**, erau și atunci destul de rare, poate tot atât de rare ca în zilele noastre și ca întotdeauna. Vestitele și exemplarele cupluri de prieteni ca Damon și Pithias sau Harmodius și Aristogiton, care au existat istoricește, pentru a nu mai pomeni pe cele legendare ca Ahile și Patrocle sau Oreste și Pilade, erau, ca și cel care i-a inspirat lui Cicero cunoscutul dialog, cazuri cu totul excepționale: au și fost reținute ca atare în amintirea omenirii. Firește că asemenea prietenii s-au legat și se pot lega și între oamenii obscuri, dar experiența și judecata ne spun că numărul lor nu poate fi decât o minoritate. [...]

Marea prietenie e fără îndoială tot așa de puțin obișnuită ca marea dragoste. Ca și aceasta, ea nu e un fenomen natural, ci unul de cultură, adică un produs al spiritului, care, potențând o pornire spontană și sporadică (gr. sporadikos: împrăștiat – în cazul dragostei, instinctul perpetuării, în cazul prieteniei, sociabilitatea), o transformă într-un sentiment concentrat, conștient și continuu. Așa cum toți oamenii au, mai mult sau mai puțin, o viață sentimentală, dar cei mai mulți ignoră marea iubire, chiar dacă-și închipuie că au parte de ea, toți avem relații mai mult sau mai puțin preferate cu unii din semenii. [...]

Prietenia e una din manifestările esențiale ale libertății, în primul rând fiindcă înseamnă alegere, dincolo de legăturile rudeniei (dar, liberă fiind alegerea, ea poate fi făcută și înăuntrul acestora). Prietenie înseamnă opțiune manifestă și constantă, deci o angajare deliberată și încărcată de răspundere. [...] Aristotel subliniază de la început că, neputând exista prietenie decât mutuală*, ea trebuie să fie manifestă, știută nu numai de cei în cauză, ci de toată lumea. Îmi pare evident că nu pot exista prietenii secrete. [...]

Alexandru Paleologu, *Despre prietenie*,
în vol. *Despre lucrurile cu adevărat importante*

**De amicitia* (trad. *Despre prietenie*) – lucrare filosofică a lui Marcus Tullius Cicero

**mutuală* – reciprocă

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *au și fost reținute ca atare*. **6 puncte**
2. Menționează modul în care percepe Aristotel prietenia, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează numele a două personaje legendare, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care prietenia este o manifestare a libertății. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția autorului despre dragoste și prietenie, așa cum reiese din penultimul paragraf al textului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă oamenii pot sau nu pot lega prietenii adevărate și durabile, folosind informațiile din fragmentul *Despre prietenie*, extras din volumul *Despre lucrurile cu adevărat importante*, de Alexandru Paleologu, cât și experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*De-o plumburie-ncenușare
Pe când apusul e cuprins
În funebra-nserare,
Zic fără-ntristare
De soarta mea învins:
Salutare,
Cer mare
Și-ntins
Stins.
Stins
Și-ntins
Cer mare,*

Salutare,

De soarta mea învins,

Zic fără-ntristare

În funebra-nserare,

Pe când apusul e cuprins

De-o plumburie-ncenușare.

Alexandru Macedonski, *Apus*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman al experienței studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul experienței studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 17

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Viteza! Ea a devenit nu numai un ideal al sportivilor, ce ține de „ritmul” – sincopat* ca al unui jazz – al vremilor noastre și e un accesoriu al vieții zilnice. Numai de la o sută în sus contează iuțeala automobilului, iar aeroplanele duc într-o zi pe americani în Europa. Radio și, probabil, în curând și energia atomică ne dau sau ne vor da iluzia că am ajuns să stăpânim distanțele și timpul. Zic iluzia, căci de fapt avem a face cu o mare înșelăciune optică. Ajungem, adevărat, mai repede la țintă, dar ne punem ținte tot mai depărtate. Șoselele și străzile largi ale orașelor sunt ticsite de automobile [...]; piețele marilor orașe sunt prea strâmte pentru parcurile de mașini; autostrade largi și drepte, pe care iuțeala te tâmpește, leagă centrele mari de comunicație între olaltă – și totuși nu ne ajunge, ca părinților și bunicilor noștri, timpul să le parcurgem. [...]

Telefonul! A fost introdus oficial la 1892, dar în Brașov nu-l întâlneai decât doar la vreo bancă mai mare sau în birouri și la câte un oficiu. Particularii nu-i simțeau lipsa, și cei mai mulți n-au telefonat niciodată în viața lor. Eu am telefonat mai întâi în 1903, în Viena. [...]

Azi zbârnâitul telefonului e muzica de fiecare ceas a locuințelor noastre. El te scoală de la masă și te deșteaptă noaptea din somn, adesea pentru ca să constăți că legătura a fost greșită. De nenumărate ori binecuvintezi însă pe inventatorul telefonului pentru foloasele ce le ai de la acest aparat de care nu te mai poți lipsi. [...]

Mi se pare că telegraful, dar mai ales telefonul, a omorât scrisorile. Unde sunt filele de hârtie de format mare, pentru că erau scrise numai pe o parte, cealaltă fiind rezervată pentru adresă? După ce „epistola” se îndoia cu grijă, vârându-se capetele unul într-altul, ea se pecetluia cu ceară roșie. Unde sunt răvașele de dragoste parfumate și scrise pe hârtie colorată, unde scrisorile către un prieten, căruia îi descopereai gândurile care te muncesc și sentimentele ce te frământă, cu amănunte și fără grabă? Indiferent dacă scrisorile acestea erau scrise cu pana de gâscă sau cu stiloul, dacă scrisul era svântat cu ciripie* sau cu tamponul cu hârtie sugătoare, ele aveau un stil propriu al lor. Pentru asemenea scrisori azi nu mai avem vreme, și ca să comunicăm ceva altora, dictăm câteva rânduri dactilografei sau, și mai simplu, luăm telefonul.

Sextil Pușcariu, Brașovul de altădată

*sincopat – sacadat, ritmat

*ciripie – (reg. înv.) nisip (negru sau roșu) care se presăra pe foile scrise cu cerneală

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *ne vor da iluzia*. **6 puncte**
2. Menționează anul și orașul în care Sextil Pușcariu folosește pentru prima dată telefonul, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două inconveniente ale telefonului, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care autorul consideră că viteza le-a oferit oamenilor iluzia că stăpânesc distanțele și timpul. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o caracteristică unică a scrisorilor, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă progresul științific și tehnologic reprezintă sau nu și un progres al umanității, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Brașovul de altădată*, de Sextil Pușcariu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Când a venit din orașul B... și s-a înscris la Facultatea de drept, era sărac, rău îmbrăcat și hotărât să învețe carte. Ce vis frumos, primul lui vis: să rabzi, să lupți, să învingi, și înaintea învingătorului lumea să-și descopere capul. [...]

Când a intrat în sala Facultății de drept, era cel mai rău îmbrăcat. Ce-i păsa? Va fi cel dintâi la examene. La început acest „ce-mi pasă!” fu pentru provincial o supremă mângâiere. După câteva săptămâni însă începu să-și piardă farmecul. [...] Colegii săi, cu cămași curate, cu haine croite pe trupul lor, cu ghetelustruite, cu ceasornice și lanțuri de aur, cu mănuși, cu portofolii la subsuoară. El, cu o redingotă veche, neagră odinioară, cu pantaloni roși, cu ghetelul scâlciate, cu cămașa mototolită și de o culoare nehotărâtă. De astă dată, „ce-mi pasă!” îl întristă. [...] De ce când ceilalți discută o chestie de drept, cum de obicei se întâmplă în anul întâi, nu se găsește unul ca să-l întrebe și pe el ce crede despre cutare controversă? [...] Chiar profesorii — unul care se încurcă la citațiile latinești, greșind neconținut

timpurile, și altul care citește pe niște foi îngălbenite de douăzeci de ani – chiar și ei nu se uită la el, ca și cum nu ar fi în clasă. Ah! nu e deloc o copilărie. [...] La facultate, proștii dau din cap; prostia este bine îmbrăcată și are neamuri cunoscute. [...]

După două luni de la sosirea lui în București, se hotărî să ocupe un loc de copist. La tribunale, la ministere, pretutindeni în sfârșit, cei mari și-au aruncat de sus o privire rea asupra lui. Rău îmbrăcat, fără sprijin, nici barem o carte de vizită cu câteva cuvinte...

Două luni și-a plimbat în zadar, pe la diferite autorități, redingota înverzită de soare, ghetete scâlciate, pantalonii cu cogemite* genunchi, fruntea umilită și obraji aprinși de rușine.

Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Paraziții*

*cogemite – (Pop.) foarte mare, foarte înalt

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text dramatic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului dramatic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul dramatic studiat, prin comentarea a două secvențe semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul dramatic studiat, din seria: acțiune, conflict, notațiile autorului, limbajul personajelor etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 18

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

D.C.E.: Fiindcă suntem în ajunul Crăciunului și pe străzile Bucureștiului se aud tot felul de colindători urbani și suburbani, v-aș propune o întoarcere afectivă în trecut. Cum era sărbătorit Crăciunul în Lisa, în familia Paler și în celelalte case? Ieșeați cu colindul? Întâmpinați cu bucurie (și cu lăcomie copilărească) nașterea Domnului? Există scene similare celor din Amintirile lui Creangă, cu Humuleștii plini de zăpadă și năzdrăvanii aventurați cu buhaiul? Și cum va fi Crăciunul dumneavoastră mâine, în casa de pe Bd. Alexandru Ioan Cuza din București?

O.P.: Tocmai a căzut prima zăpadă. A nins indolent* și frumos, ca într-un basm nordic.

N-am ieșit în oraș de câteva zile din cauza frigului, dar pocnitorile pe care le aud mi-ar fi semnalizat ele, dacă aș fi uitat, că ne aflăm în ajunul Crăciunului. Îmi închipui cum arată „colindătorii urbani și suburbani” de care-mi vorbești. Ei îți taie cheful de orice evlavie, probabil. Dacă adaug că febra cumpărăturilor bate spre isterie, cum am văzut la televizor, și că, pe toate canalele, Coca-Cola ne urează „sărbători fericite”, există condiții excelente pentru o întoarcere afectivă în trecut! [...]

Dar în lumea înapoiată din Lisa (spun „înapoiată” deși știu că autenticitatea nu depinde nici de progres, nici de cultură) exista ceva ce nu mai întâlnesc azi. O stare specială de Crăciun. O magie care dispare când locul sincerității este luat de agitație. Crăciunul de care îmi amintesc eu avea ceva tainic, ocult (adică „ascuns”, nu ceea ce înțelegem astăzi prin „ocult”). Crăciunul de azi e lipsit de mister. A devenit „petrecere”. Când văd la televizor buluceala din supermarketuri, nu mă pot împiedica să-mi spun că nașterea lui Isus a devenit și ea „o afacere”. Ce taină, ce mister poți găsi în acest Crăciun împărțit între urări convenționale și publicitate? Vă spun sincer, pe mine mă lasă indiferent.

Nu cred că e vorba doar de faptul că la bătrânețe memoria înfrumusețează începuturile, dându-le un sens pe care nu l-au avut, poate, și că noutățile par terne*. În Lisa existau colindători adevărați. Chiar dacă nu pronunțau bine unele cuvinte. Poate, mai există și acum. Nu știu. Dar mă îndoiesc.

Daniel Cristea-Enache, *Convorbiri cu Octavian Paler*

*indolent – care este lipsit de energie; apatic; leneș, trândav

*terne – fără relief, fără culoare; mohorâte, monotone

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *îți taie cheful*. **6 puncte**
2. Menționează cele două tipuri de colindători, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două dintre aspectele realității amintite de Octavian Paler, care îl determină la o întoarcere afectivă spre trecut, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică ce reprezintă, în viziunea lui Octavian Paler, starea specială de Crăciun pe care a întâlnit-o la Lisa. **6 puncte**
5. Prezintă perspectiva lui Octavian Paler asupra modului în care este sărbătorit Crăciunul contemporan, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă, în societatea românească actuală, sărbătorile mai păstrează sau nu o valoare spirituală, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Convorbiri cu Octavian Paler*, de Daniel Cristea-Enache, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Atât de obosiți picăm unul în brațele altuia
Sprijinindu-ne în buze,
În vârful cuvintelor de dragoste,
Îmbrăcat în hainele tale spuneam,
Cuvintele mele îmbrăcate în buzele tale
Ca o defilare de regine, cu hlamide de purpură.
Oboseala asta mă odihnește,
Sfârșeala înseamnă aproape un început,
Am nervi tari, cremene,
Scapără una două, sar scânteii
Ce-ar fi să dăm foc luminii,*

S-o vadă și alții

Cu ochi

Ca ai noștri, mari, uimiți,

Care se uită la spectacolul mistuirii de sine. [...]

Marin Sorescu, *Sonetul XX*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text dramatic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul dramatic studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului dramatic studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: conflict, modalități de caracterizare, limbaj, notațiile autorului etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 19

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre: căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci. Există neîndoiește o școală a vieții. Și nu stă în intenția mea s-o opun cititului, ca baba lui G. Călinescu*. Cred, din contră, că cititul furnizează vieții o enormă cutie de rezonanță, în care întâmplările trăite de noi se confruntă cu cele trăite sau imaginate de alții și în care, prin comparație, semnificațiile le sporesc considerabil. Malraux* spune cam așa: nimic din ce mi se întâmplă numai mie n-are semnificație. Dar cum să știu asta, dacă nu citesc? Contactele și cunoștințele personale nu sunt destul de numeroase și ele au, în orice caz, tendința de a semăna unele cu altele, fiindcă toți trăim mai mult sau mai puțin într-o lume închisă și extrem de restrânsă. Abia cărțile ne dezvăluie cu adevărat înțelesul lucrurilor pe care le trăim. Necitind, suntem ignoranți: dar nu numai fiindcă nu avem idee de ce gândesc și simt alți oameni, ci și fiindcă nu ne putem explica propria noastră viață. O observație a lui Proust* mi se pare de folos aici: scriitorul francez afirma într-un eseu că lumea nu a fost creată doar o singură dată, ci de câte ori s-a ivit un mare artist. Așadar, fiecare carte adevărată conține o imagine nouă a lumii sau o lume nouă. Experiența noastră directă are tendința de a repeta ceea ce știm, am trăit sau am auzit; cititul în schimb ne permite accesul la un univers infinit. [...] Dacă sunt convins că a citi înseamnă a învăța (în dublu sens: a te instrui și a înțelege), nu am naivitatea să cred că nu poți învăța decât din cărți. Cine are chef să învețe învață din orice. Revenind la tableta lui G. Călinescu, mie mi se pare că intelectualii pe care el îi ironizează sunt stupizi nu atât pentru că resping cărțile (Doctorul care și-a luat diploma nu mai urmărește publicațiile de specialitate. A învățat o dată și a – vorba babei – terminat), cât și pentru că resping ideea de a învăța. Punând cartea în cui, ca școlarii ghiozdanul, pun, de fapt, în cui însăși ideea că mai au ceva de învățat. Proverbul spune: cât trăiești înveți. L-aș adopta, dacă n-ar fi suspect că reduce învățatul la experiența de viață nemijlocită. În rest, e cât se poate de adevărat.

Nicolae Manolescu, *Lectura pe înțelesul tuturor*

*trimitere la personajul din tableta *Tot mai înveți, maică?*, text scris de G. Călinescu și publicat în *Jurnalul literar*, 1939

*André Malraux a fost un scriitor, ziarist și om politic francez.

*Marcel Proust – romancier, eseist și critic francez

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *nu stă în intenția mea*. **6 puncte**
2. Menționează un motiv pentru care autorul consideră că, dacă nu citim, suntem ignoranți, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o diferență între experiența noastră directă de viață și experiența cititului, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce, în viziunea lui Nicolae Manolescu, cititul nu se opune unei școli a vieții. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea autorului față de cei care resping cărțile, așa cum reiese din finalul textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lectura poate sau nu poate îmbogăți experiențele de viață ale omului, folosind informațiile din fragmentul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul prezent:

acest orologiu ce pleacă și vine
atât de solemn stând pe loc în odaie
arată că știe perfect ce lucrează
și nu se grăbește și nu i-e rușine
că orele lui se prefac în secunde.
la ce uneltește cu-atâta migală?
de ce tot revine asupra lui însuși? [...]
bătaia lui: pune-ntrebări sau răspunde?

Ștefan Augustin Doinaș, *Acest orologiu*

Notă! Pentru conținut, vei primi **6 puncte**, iar pentru redactare, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Ioan Slavici.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 20

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Art. 51

(1) Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale. [...]

Art. 52

(1) Ministerul Educației Naționale, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, precum și inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, ca instituții ale administrației publice locale cu atribuții în domeniul educației, sunt obligate să întreprindă măsuri necesare pentru:

a) facilitarea accesului la educația preșcolară și asigurarea învățământului general obligatoriu și gratuit pentru toți copiii;

b) dezvoltarea de programe de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;

c) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care nu pot răspunde la cerințele programei școlare naționale, pentru a nu intra prematur pe piața muncii;

d) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor în sistemul național de învățământ;

e) respectarea dreptului copilului la timp de odihnă și timp liber, precum și a dreptului acestuia de a participa liber la viața culturală și artistică;

f) prevenirea abandonului școlar din motive economice, luând măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul școlar, cum sunt: hrana, rechizite, transport și altele asemenea.

(2) În cadrul procesului instructiv-educativ, copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, personalul didactic auxiliar și cel administrativ și de a fi informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare a acestora. Pedepsele corporale sau alte tratamente degradante în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise. [...]

Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în 2014. Secțiunea 4. Activități educative și culturale

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *a participa liber*.

6 puncte

2. Menționează două dintre instituțiile de specialitate care au obligația să întreprindă măsuri pentru asigurarea dreptului copiilor la educație, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3. Precizează măsura pe care trebuie să o ia organele abilitate, în ceea ce-i privește pe copiii care nu pot răspunde la cerințele programei naționale, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică motivul pentru care este necesară luarea unor măsuri, în ceea ce-i privește pe copiii care au abandonat școala. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, în ce constau drepturile copilului în cadrul procesului instructiv-educativ, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este sau nu este obligatorie implicarea școlii în asigurarea drepturilor copiilor la educație, folosind informațiile din fragmentul extras din *Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului feminin Dania, identificate în fragmentul dat.

Cu frenezie m-am apropiat de Dania. În definitiv, a trecut foarte puțin timp de când o cunosc, abia câteva luni, și sunt între noi intimități foarte înaintate. Sunt întreprinzător. Mai ales, ținând seama că întâlnirile noastre sunt rare. Totodată, ea este timidă, n-are nicio îndrăzneală: lasă timpul să treacă. Temperament oriental. Orele și zilele lunecă peste ea fără să facă vreo reflecție despre trecerea lor. Când îi atrag atenția, o cuprinde o grabă, binefăcătoare pentru mine, dar nenaturală. Totuși, pare ciudat, la început ea a avut curajul să se apropie de mine. Mă aștepta de prea multă vreme ca să mai fie timidă, aproape a pus mâna pe mine și mi-a spus pe nume chiar la începutul cunoașterii, atât de repede că am rămas pe gânduri, oricât ar fi părut ea de curată. M-a așteptat înainte de a-mi cunoaște chipul. Este fantastic ce lipsită de orice realitate e mintea ei. Existam pentru ea ca o fantomă. O impresionase cele ce scrisesem, cu toate că porneam de la o experiență pe care n-o avea. De câte ori era liberă, rar, mă imagina.

Odată a ieșit pe stradă... ca să mă întâlnească! La un concert, la fel. Bineînțeles, numai locul unde m-ar fi putut găsi îi era suficient sau locul unde presupunea că m-ar putea găsi. Cred că aceste avalanșe sentimentale către mine aveau epoci. O obseda altceva un timp sau pleca în străinătate: atunci uita complet. Cine știe ce eveniment neînsemnat mă readucea în mintea ei. [...]

Anton Holban, *Jocurile Daniei*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând unuia dintre autorii canonici: Tudor Arghezi, Ion Barbu sau Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 21

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Față de noi Mama se purta într-un fel, și Tata într-altul. Nu vorbesc acum despre Mama, ca duh al rânduiei, ci despre ea ca o întrupare a duioșiei și a griiei. Tata nu-și da pe față bătaile inimii, ce le avea pentru noi. El se păstra la depărtare, într-o atitudine de asprime, ce părea domolită numai de-un oareșicare dezinteres. El își întindea veghea asupra noastră prin simpla sa prezență, fără a ne ține cu tot prețul sub uitătură. Eram încă prea mic pentru a-i fi putut pătrunde firea și cugetul. Numai târziu putui să aflu – de la frații mei mai mari și de la alții care i s-au abătut prin apropiere – că Tata era de-o exuberanță* și de o volubilitate* deosebit de simpatică, atunci când nimerea să se simtă în largul său, între prieteni, ce-i arătau înțelegere. Mai aflu că era un liber-cugetător*, deși preot. [...] Prestigiul față de săteni și l-a sporit și altfel, și mai ales ca mare sfetnic al Lancrămului, în care calitate el dăruia din prisosul minții sale întregului sat. Exemplul său prindea, căci era sugestiv și viu. „Ce face Popa sau cel cu barbă de argint și cu mintea de aur?” se întrebau țărani, iscodindu-i cărările și pașii, și-i urmau pilda. Cum popa își îndruma copiii spre carte, țărani prinseră a face la fel, fără prea multă șovăire sau sfială. [...]

Prin înclinările, cu joc de multe laturi, ale inteligenței sale, prin cultura și știința sa, ce-și întindea antenele spre cele mai diverse domenii (il pasiona literatura universală, dar și matematica), prin mlădioasa putere de optare a spiritului său, Tata purta în sine, când mai stins, când mai treaz, aleanul* altor orizonturi. În tinerețe fusese, cu ațipiri din când în când, activ și în plan practic, ba și tehnic, precum am mai arătat, dar cercul acestor activități nu-i încingea fruntea cu lumina îndestulării. Își îndeplinea sarcinile preoției pe care în cea mai mare parte le socotea emane din credință deșarte, ca un conștiincios adept al pravilei, dar oricum numai așa cum se putea fără de elanul unei adevărate convingeri. El, care citea pe Kant, Schopenhauer sau David Strauss, ar fi avut nevoie de oarecare aer și zare. Acasă era calm și rar la vorbă, dar nu ursuz. Câteodată evada. Evada nu tocmai departe, până la Sebeș sau la Bălgrad. Un pahar de vin îl muta în ipostazele vorbărețe.

Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*

***exuberanță** – expansivitate

***volubilitate** – ușurința de a vorbi mai repede; locvacitate, spontaneitate, promptitudine

***liber-cugetător** – adept al unui curent ideologic care promovează o atitudine critică față de religie și față de biserică

***alean** – dor, nostalgie

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *nu-și da pe față bătaile inimii*. **6 puncte**
2. Menționează una dintre formulele prin care este numit preotul de către săteni. **6 puncte**
3. Precizează numele a doi filosofi pe care îi numește autorul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care tatăl poartă în el aleanul altor orizonturi. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea tatălui față de copii, așa cum se desprinde din primul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă părinții pot sau nu pot fi un model pentru copiii lor, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Hronicul și cântecul vârstelor*, de Lucian Blaga, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, fragmentul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul prezent:

Când te doresc eu cânt încet-încet:
Plec capul la pământ încet-încet
Și glasul meu răsună tânguios
Ca tristul glas de vânt încet-încet.
Și orice vis, orice dorință-a mea
Eu singur le-am înfrânt încet-încet.
Săgeata doar a crudului amor
În suflet mi-o împlânt încet-încet
Și simt veninul pătrunzând adânc...
Cu sângele-l frământ încet-încet
Și nu-mi rămâne decât să pornesc
Spre al meu trist mormânt încet-încet. [...]

Mihai Eminescu, *În liră-mi geme și suspin un cânt*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 22

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Psihologia constituie o nevoie permanentă a omului nu numai în sens teoretic, ci și în sens practic, ca nevoie de a se cunoaște pe sine și pe alții, de a se perfecționa pe sine și dacă e posibil, și pe alții. Liceenii așteaptă de la studierea psihologiei „cheia” rezolvării tuturor problemelor personale cu care se confruntă, indiferent dacă acestea au sau nu tangență cu domeniul psihologiei. Se recurge la psihologie ca o soluție în tratarea „bolilor” trupului sau ale sufletului; educarea copiilor, depășirea dificultăților în dragoste etc. Începând cu grădinița și terminând cu școala, copiii operează cu noțiuni ca: motiv, scop, caracter, aspirații, ideal, relații interpersonale, temperament etc. De aceea e nevoie ca ei să nu cunoască aceste noțiuni în mod empiric și intuitiv, din auzite, ci să pătrundă în esența psihologică adevărată a lor. [...] Respectarea elevului ca personalitate, acceptarea lui necondiționată, deschiderea în fața lui a posibilităților de a se autoaprecia și autolăuda – iată ce asigură satisfacția elevilor de la procesul instructiv. Trăirea de către elev a bucuriei reprezintă un factor important al instruirii. În școală este dificil să fii eficient, deoarece curriculum-ul cere de la elevi concentrarea atenției, dezvoltarea gândirii logice, comunicabilității și a altor calități. Lecțiile de psihologie schimbă această situație.*

La lecțiile de psihologie, în special la compartimentul „Cogniție și comunicare”, elevii își cunosc și evaluează posibilitățile lor cognitive, conștientizează că aptitudinile cognitive pot fi dezvoltate și învață chiar procedee, tehnici de dezvoltare a proceselor cognitive, creativității, își formează deprinderea de a formula idei, de a le argumenta. Acest fapt este foarte important în cunoașterea lumii, în formarea concepției despre lume, dezvoltarea gândirii critice. Predarea psihologiei reprezintă o condiție necesară pentru dezvoltarea personalității elevilor și pentru descoperirea propriului potențial creativ. Lecțiile de psihologie formează elevilor cultura psihologică, cultura pe care trebuie să o posede toți oamenii. Cultura psihologică reprezintă grija de propria sănătate psihică, adică, capacitatea de a face față crizelor psihologice și de a ajuta persoanele apropiate. Cultura psihologică include următoarele componente:

- autocunoașterea și autoaprecierea;
- cunoașterea altora;

- capacitatea de a conduce cu propriul comportament, cu emoțiile și comunicarea.

Toate valorile morale necesare pentru societatea actuală, ca umanismul, democrația, colaborarea, toleranța etc., se bazează pe legitățile psihologice de comunicare și interacțiune dintre oameni, pe particularitățile psihologice de personalitate. Studiarea psihologiei ajută elevii să-și formeze capacitatea de a depune efort în învingerea situațiilor dificile. [...] În acest scop elevii învață la lecțiile de psihologie strategii cognitive, emoționale, comportamentale de soluționare a conflictelor.

Maria Virlan, *Necesitatea predării psihologiei în liceu și unele aspecte metodologice de predare*, articol preluat de pe site-ul <http://www.psihologie.key.md>

***empiric** – bazat (numai) pe experiență

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *din auzite*. **6 puncte**
2. Menționează, valorificând informațiile transmise de text, două motive pentru care este dificil să fii eficient în școală. **6 puncte**
3. Precizează două componente ale culturii psihologice, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce sunt importante lecțiile de psihologie pentru elevi. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, rolul psihologiei în viața omului, așa cum reiese din primul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă studiul psihologiei în liceu reprezintă sau nu o condiție necesară pentru dezvoltarea personalității elevilor, folosind informațiile transmise de textul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Iertare! Sunt ca orice om.
M-am îndoit de-a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om.
Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă o-ntristare
De toți se crede prigonit,
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...*

Sunt om ca orice om – iertare.

Alexandru Macedonski, *Iertare*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman al experienței studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din romanul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 23

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

R.C.: Cum este să funcționezi ca scriitoare în cultura română, în general? Cum este să fii femeie-autor în literatura română, în particular?

Sanda Cordoș: [...] Bărbații au scris pe orice masă, pe orice fel de hârtie, inclusiv pe șervețele (pe care cineva s-a îngrijit să le strângă), în vreme ce multe dintre femeile scriitoare au scris pe mesele de bucătărie, atunci când acestea nu erau folosite (de ele însele, de preferință) pentru întâia lor menire.

Dar cred că dv. nu așteptați un răspuns analitic ori istoric, ci unul personal. În ce mă privește, subscriu afirmației lansate, din câte știu, de către Marta Petreu, potrivit căreia în cultura română o femeie trebuie să fie de două ori mai competentă decât un bărbat pentru a fi luată în seamă. Poate „de două ori” este o exagerare expresivă, dar cred că unei femei i se cere mult mai mult decât unui bărbat pentru a i se recunoaște valoarea literară. [...] În plus, o femeie este (nu doar în cultură, ci, în general, în civilizația noastră) mult mai ușor de rănit (în chiar termenii feminității sale), iar tovarășii noștri nu fac economie în acest sens. Am văzut cu ochii mei și am auzit cu urechile mele bărbați de reală anvergură culturală, bărbați cu părul cărunt, cu barbă albă și cu mare recunoaștere (națională), râzând ca niște adolescenți (încă neduși la femei) și ridiculizând istoriile de viață (reale sau inventate) ale unor scriitoare. Dacă, în aceleași istorii, reflectorul era pus pe personajul masculin, ele deveneau eroice și erau spuse și ascultate cu respect. [...]

Alții au crezut că articolele și cărțile mele n-au nici mamă, nici tată. Scriitori importanți au parafrazat studii pentru care am muncit luni de zile, fără să facă nicio trimitere, ca și cum ideile respective atârnavă în aer, să le ia cine trece. [...] Când mă gândesc la episoadele acestea (cu o anume obidă*), presupun că respectivii au mizat (și n-au greșit, de altfel) pe faptul că sunt „o fată bună” sau „o doamnă cumsecade” (după caz); nu cred (poate greșesc) că i-ar fi făcut așa ceva unui bărbat, fie el și un tânăr domn.

În timp, am ajuns să trăiesc mai rar astfel de episoade. Sigur pentru că am îmbătrânit, dar și pentru că – îmi place să cred – în cultura română s-a schimbat ceva fundamental în acceptarea scriitoarelor, a valorii la feminin.

Sanda Cordoș, Din viață și din cărți, răspuns la ancheta Doamne, domnișoare, scriitoare, autoare – made in Romania, în Steaua

*obidă – amărăciune

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *Am văzut cu ochii mei și am auzit cu urechile mele.* **6 puncte**
2. Menționează o diferență dintre bărbații scriitori și femeile scriitoare, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează speranța autoarei în ceea ce privește tematica textului, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Explică un motiv al mâhnirii autoarei. **6 puncte**
5. Prezintă în 30-50 de cuvinte, atitudinea față de femei a unor bărbați din mediul cultural românesc, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă o autoare are sau nu șanse egale cu un autor, în cultura/literatura română actuală, raportându-te la fragmentul extras din răspunsul Sandei Cordoș la ancheta Doamne, domnișoare, scriitoare, autoare – made in Romania, propusă de revista Steaua, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Setos îți beau mirasma și-ți cuprind obraji
cu palmele-amândouă, cum cuprinzi
în suflet o minune.
Ne arde-apropierea, ochi în ochi cum stăm.
Și totuși tu-mi șoptești: „Mi-așa de dor de tine!”
Așa de tainic tu mi-o spui și dornic, parc-aș fi
pribeag pe-un alt pământ.

Femeie,
ce mare porți în inimă și cine ești?
Mai cântă-mi înc-o dată dorul tău,
să te ascult
și clipele să-mi pară niște muguri plini,
din care înfloresc aievea – veșnicii.

Lucian Blaga, *Dorul*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 24

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Muzica pe care o ascultă oamenii reflectă personalitatea lor. Așa reiese dintr-un studiu realizat de Universitatea Cambridge. Cercetătorii britanici au ajuns la concluzia că nimic nu este întâmplător atunci când vine vorba de gusturi muzicale, potrivit The Independent și CNN.

Test rapid: când butonați radioul și nimeriți pe un post care difuzează o piesă heavy metal, ce faceți, dați mai tare sau căutați altă frecvență? Dar dacă ați nimeri peste o melodie jazz sau chill-out, v-ați adânci confortabil în fotoliu și ați savura piesa în timp ce închideți ochii, încercând să vă relaxați?

Oricare ar fi răspunsul, psihologii cred că oamenii nu ascultă anumite tipuri de muzică întâmplător, ci că, dimpotrivă, melodiile alese spun multe despre personalitatea lor.

De exemplu, persoanele empaticе, care au deci tendința de a-i asculta cu atenție pe ceilalți și care sunt sensibile la problemele acestora preferă muzica lentă, care le provoacă emoții profunde, precum piesele romantice, R&B, baladele rock sau muzica de relaxare. În schimb, oamenii care au înclinație spre matematică și științe și care sunt de felul lor buni organizatori, care știu cum să-și sistematizeze viața, preferă muzica intensă, mai sofisticată, formată din sunete complexe, cum e jazz-ul sau muzica clasică. Dacă primii sunt interesați de emoțiile transmise de muzica lor preferată, cei din a doua categorie privesc melodiile pe care le ascultă mai degrabă ca pe obiecte de studiu, fiind mai atenți la elementele instrumentale și la modul în care ele se îmbină, spun cercetătorii de la Cambridge.

Există și câteva explicații pentru aceste descoperiri. Una dintre ipoteze arată că muzica lentă ne poate deprima, prin urmare creierul nostru reacționează imediat și eliberează o doză mare dintr-un hormon al plăcerii, pentru a ne reconforta.

Cât despre cei care preferă muzica intensă, creierul lor are o regiune responsabilă cu recunoașterea tiparelor, regiune mult mai complexă și mai dezvoltată decât la alții și care se activează imediat, pe ritmurile unui solo de chitară, de exemplu.

Și cum viața nu e întotdeauna în alb și negru, ci și în nuanțe de gri, există și o treia categorie, și anume oamenii care ascultă și una, și alta, adică și muzica domoală, și cea intensă. Aceștia par să fie cei mai câștigați, spun savanții britanici, întrucât situația lor reflectă un mod de gândire echilibrat.

<http://www.rfi.ro/stiinta-85998-studiu-preferintele-muzicale-reflecta-personalitatea>

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței în alb și negru. **6 puncte**
2. Menționează, pe baza informațiilor transmise de text, care este legătura dintre personalitatea oamenilor și muzica pe care o ascultă. **6 puncte**
3. Precizează care este, în opinia specialiștilor, categoria de oameni care par să fie cei mai câștigați, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică modul în care creierul uman reacționează la muzica lentă, respectiv la cea intensă. **6 puncte**
5. Prezintă diferența dintre preferințele muzicale ale persoanelor empatice și ale celor care au înclinație spre matematică și științe, după cum reiese din cel de-al treilea paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă preferințele muzicale reflectă sau nu personalitatea omului, folosind informațiile din fragmentul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

Actul I, Scena VII

POMPILIAN: Voicule!

VOICU (Întrebare mormăită): Mmm?

POMPILIAN: Uite colo! (Îi face semn să se uite la fata blondă din boxă.)

VOICU (ridică leneș capul și are un moment de surpriză. Hotărât). Fata e nostimă. Cam blondă.

POMPILIAN: Și cam tânără.

VOICU: Dar mi-e somn. (Își culcă din nou capul pe masă.)

POMPILIAN: Și eu am de lucru. (Reîncepe să scrie.)

FATA BLONDĂ (care între timp aștepta, lângă ușa boxei, crezând că în cele din urmă Ștefănescu o va vedea, încearcă din nou să se semnaleze): Bună ziua!

ȘTEFĂNESCU (fără să ridice privirea și continuând să lucreze): Da.

FATA BLONDĂ: Numele meu este Gaby Brăulescu.

ȘTEFĂNESCU (același joc): Da.

GABY (decisă să-i dea drumul): Domnule secretar!

ȘTEFĂNESCU: Da.

GABY: Da, da, dar dacă nu vă uitați la mine, eu nu pot să vorbesc.

ȘTEFĂNESCU: Despre ce e vorba, (ridică capul și în sfârșit o privește) domnișoară?

GABY: Despre asta. (Îi întinde ziarul, arătându-i în același timp un articol de pe ultima pagină.)

ȘTEFĂNESCU (citind): „Cronica dramatică. Teatrul de vară. «Ia-o mai încet», revistă în două acte și-un prolog.”

GABY: Am jucat și eu în piesa asta.

ȘTEFĂNESCU: Aha! Artistă.

GABY: Artistă, dar ce folos. Nu spune o vorbă de mine în toată cronică. [...]

ȘTEFĂNESCU: Imposibil!

GABY (aproape plângând): Mă persecută. Totdeauna m-a persecutat. Are ceva contra mea.

Mihail Sebastian, *Ultima oră*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Ion Barbu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, esul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 25

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Poți să plăci persoanelor pe care le întâlnești, să ai succes după succes, să uluiești lumea cu inteligența ta, dar toate aceste calități „sociale” nu-ți permit totuși să fii îngăduitor cu propriile tale defecte. Căci acel „cunoaște-te pe tine însuși”, celebrul epigraf gravat pe templul lui Apollo din Delphi, este un sfat demn de urmat, cu toate că e un examen, dintre cele mai severe, la care trebuie să te supui permanent.

Multe conflicte ar putea fi evitate, dacă în momentul declanșării lor ne-am întreba pe noi înșine nu cumva greșim? Să recunoaștem că suntem mult mai indulgenți față de noi decât față de alții. Este, desigur, o înclinație natural-umană, dar asta înseamnă oare că trebuie să ne supunem acestei slăbiciuni, fără să încercăm să luptăm împotriva ei?

Vedem aproape întotdeauna paiul din ochii altuia în locul bărnei din ochiul nostru. Dacă am fi lucizi, dacă ne-am analiza cu obiectivitate, viața ar fi mai ușoară pentru toți. În orice caz, nu există două feluri de bune maniere: unele aplicabile în societate și altele acasă. Este suficient să ne impunem să fim politicoși față de familie la fel cum suntem față de străini. Numai astfel vom fi respectați și viața în intimitate va deveni agreabilă. Ceea ce nu înseamnă că trebuie să trăim rigid ca niște manechine înțepenite, ci natural, firesc, calm și liniștit. E de ajuns să nu confundăm relaxarea cu dezordinea și singurătatea cu un mod de viață descătușat de orice reguli de bună-cuviință. [...]

Scopul oricărui om este, s-ar putea spune, să aibă o viață frumoasă. Cel mai nonconformist dintre noi va ajunge până la urmă la această concluzie. Sigur că lucrul acesta nu depinde numai de el, dar depinde, în primul rând, de el. E suficient să-ți imaginezi, atunci când ești singur și crezi că poți să-ți permiți orice, că te afli, de fapt, în prezența unei ființe pe care o stimezi și față de care nu ți-ai putea îngădui nicio grosolănie. De ce nu ai fi chiar tu acea persoană? Să zicem că ai rămas întâmplător singur pentru câteva zile în casă. Familia ți-a plecat în concediu. Ești tentat să lași paturile în dezordine, dulapurile deschise și să mănânci direct din cratiță. E suficient să te gândești că în acea clipă îți intră în casă niște prieteni care au o părere foarte bună despre tine. Vor fi sigur dezamăgiți de ceea ce văd, iar scuzele vor fi, din păcate, inutile.

Codul bunelor maniere, Editura Cellina, Craiova, 2009

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *Vedem... paiul din ochii altuia în locul bârnei din ochiul nostru.* **6 puncte**
2. Menționează un mod în care multe conflicte ar putea fi evitate, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează care este scopul oricărui om, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce nu există două feluri de bune maniere. **6 puncte**
5. Prezintă concepția autorului despre raportul dintre calități și defecte, așa cum reiese din primul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă buna relaționare cu ceilalți este sau nu condiționată de modul în care înțelegem să fim exigenți cu noi înșine, raportându-te la fragmentul extras din *Codul bunelor maniere*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Câmpia îmi arată slăvitele războaie
Și câte biruințe pe dealuri s-au sărbătorit;
Râul în treacăt spune ca cât sânge șiroaie
În vremele trecute unda-i a purpurat*.*

*Aci îmi stau de față eroii Rumâniei
Din Câmpulung, din Argeș, din Iaș, din București,
De la Traian și Negru, martiri ai vitejiei,
Până la împilarea* trufiei strămoșești. [...]*

În capul unei armii Mircea viteaz răcnește,
Însuflă bărbăția rumânilor soldați;
A lui Murat trufie învingător smerește,
Și locul este slobod din Istru la Carpați. [...]*

Ion Heliade Rădulescu, *O noapte pe ruinele Târgoviștii*

**s-au sărbătorit* – s-au sărbătorit;
**a purpurat* – a înroșit;
**împilare* – asuprire;
**unei armii* – unei armate

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman studiat, aparținând perioadei postbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 26

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Să trăiești Mimilică dragă, și să fii bună – să fii bună pentru ca să poți fi fericită. Cei răi nu pot fi fericiți. Ei pot avea satisfacții, plăceri, noroc chiar, dar fericire nu. Nu, pentru că, mai întâi, cei răi nu pot fi iubiți și-al doilea... al doilea... de! norocul și celelalte „pere mălăiețe” care se aseamănă cu el, vin de-afară, de la oameni, de la împrejurări asupra cărora n-ai nicio stăpânire și nicio putere, pe când fericirea, adevărata fericire în tine răsare și-n tine-nfloarește și leagă rod, când ți-ai pregătit sufletul pentru ea. Și pregătirea este o operă de fiecare clipă – când pierzi răbdarea, împrăștii tot ce-ai înșirat și iar trebuie s-o iei de la început. De aceea și vezi așa de puțini oameni fericiți... Atâți câți merită...

A, dacă nu ne-am iubi pe noi așa fără de măsură, dacă n-am face atâta caz de persoana noastră și dacă ne-am dojeni de câte ori am mințit sau ne-am surprins asupra unei răutăți ori asupra unei fapte urâte, dacă, în sfârșit, ne-am examina mai des și mai cu nepărtinire (lesne-i de zis!), am ajunge să răzuim din noi partea aceea de prostie fudulă, de răutate și de necinste murdară, din care se îngrașă dobitocul ce se lăfăiește în nobila noastră făptură.

Se știe că durerea e un minunat sfătuitor. Cine-i mai deschis la minte trage învățătură și din durerile altora. Eu am mare încredere în voința ta. Rămâne să știi doar ce să vrei. Și văd c-ai început să știi asta, Doamne, ce bine-mi pare c-ai început să te observi, să-ți faci singură muștrări și să-ți cauți singură drumul cel adevărat!

Așa, Mimilică dragă, ceartă-te de câte ori te simți egoistă, de câte ori te mușcă de inimă șarpele răutății, al invidiei sau al minciunii. Fii aspră cu tine, dreaptă cu prietenii și suflet larg cu cei răi. Fă-te mică, fă-te neînsemnată de câte ori deșteptăciunea te îndeamnă să strigi: „Uitați-vă la mine!” Dar mai ales aș vrea să scriu de-a dreptul în sufletul tău aceasta: Să nu faci nicio faptă a cărei amintire te-ar putea face vreodată să roșești. Nu e triumf pe lume, nici sprijin mai puternic, nici mulțumire deplină, ca o conștiință curată. Păstrează scrisoarea asta. Când vei fi de 50 de ani ai s-o înțelegi mai bine. Să dea Dumnezeu s-o citești și atunci cu sufletul senin de azi.

Te îmbrățișează cu drag, Al. Vlahuță

Scrisoarea lui Al. Vlahuță către fiica sa, Margareta

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *te mușcă de inimă șarpele răutății*.
6 puncte
2. Menționează formula cu care se adresează tatăl fiicei sale, utilizând informațiile din textul dat.
6 puncte
3. Precizează trei sfaturi pe care Al. Vlahuță le oferă fiicei sale prin intermediul scrisorii, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.
6 puncte
4. Explică motivul principal, evocat în primul paragraf, pentru care, în viziunea lui Al. Vlahuță, oamenii răi nu pot fi fericiți.
6 puncte
5. Prezintă o trăsătură de caracter a fiicei, așa cum reiese din textul dat.
6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă bunătaatea poate sau nu poate fi o garanție a fericirii, folosind informațiile din *Scrisoarea lui Al. Vlahuță către fiica sa, Margareta*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.
20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
14 puncte
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Sunt clipe când toate le am...

Tăcute, duioase psihoze –

Frumoase povești ca visuri de roze...

Momente când toate le am.

Iată, sunt clipe când toate le am...

Viața se duce-n șir de cuvinte –

Un cântec de mult... înainte...

Momente când toate le am...

G. Bacovia, *În fericire*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 27

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

Aș vrea să plâng, dacă lacrimile n-ar fi atât de sărate. Aș vrea să plâng nostalgia care-mi ninge azi sufletul. Sunt fericită și în același timp frământată de toate îndoielile inerente oricărui sfârșit de viață școlărească.

N-am să vorbesc despre astă ultimă zi de școală. A fost încă o zi plină, grea de lacrimi și de lumină. A fost o zi frumoasă scursă între flori și ireal în cadență de „Gaudeamus”.

Trebuie să recunosc că despărțirea de colegele mele nu-nseamnă, cel puțin acum, nicio nenorocire pentru mine. Se vede treaba că nu ele, ci altceva, ceva din soarele acestui început de viață și mai cu seamă gândul că tot ceea ce a fost până acum realitate trece de azi în amintire, mă face să regret și m-a făcut dimineața să plâng ca o nebună. [...]

Am scris în zeci de caiete de amintiri, deși le înțeleg inutilitatea. Credem acum că ele vor fi în ani târzii cheia spre lumea de vis a copilăriei. Dar porțile fermecate nu se deschid decât cu un descântec. Păstrăm zadarnic cheia pentru vremea când descântecul va fi de mult uitat. Am gravat pe pagini de album vorbe menite să fie mai târziu o evocare a ceea ce ne-a fost astăzi drag, dar am uitat că tot ceea ce iubim azi va deveni odată „amintirea unei iubiri”. Plângem acum pentru tot ceea ce ia cu ea clipa aceasta, pentru tot ceea ce am vrea să trăiască veșnic viu în noi și știm că nu va mai avea nicio importanță mai târziu.

Am avut norocul ca ultima mea zi de școală să fie într-o zi splendidă. Cauze? Am ascultat la radio Serenadele lui Schubert și Toselli, fragmente din Tosca și... am discutat cu I și J. A fost un fel de țesătură delicată de confidențe, planuri, vise. A fost o privire pe care am aruncat-o în lumina apusului asupra mea sau, mai bine zis, în sufletele noastre. M-am simțit bine pentru că m-am găsit în societatea unor oameni cu care simt că am un numitor comun sufletesc. Am înțeles ce-nseamnă adevărata prietenie, izvorâtă din limpezimile viselor noastre, atât de diferită de obișnuita apropiere. De aceea sunt fericită și rog pe Dumnezeuul visurilor mele să apere și să întărească prietenia aceasta care descoperă sensuri frumoase și noi vieții pe care o credeam lipsită de rost. Pe I. o iubesc. Pe J. îl admir și-l consider un prieten drag. Le doresc amândurora o viață atât de frumoasă, atât de plină de sensuri, ca-n visele noastre de azi.

Ioana Em. Petrescu, Jurnal

A. Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *numitor comun sufletesc*. **6 puncte**
2. Menționează motivul regretului autoarei, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două sentimente pe care le trăiește autoarea în ultima zi de școală, așa cum reies din primul paragraf, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce consideră autoarea că scrisul în caietele de amintiri este inutil. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, cauzele care au făcut ca ultima zi de școală a autoarei să fie una splendidă, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă scrierea unui jurnal poate sau nu să atenueze emoțiile generate de anumite momente importante din viață, folosind informațiile din fragmentul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

PROFESORUL: *Haideți, domnișoară, să facem puțină aritmetică, dacă n-aveți nimic împotrivă...*

ELEVA: *Da' de unde, domnule, asta e tot ce-mi doresc.*

PROFESORUL: *E-o știință destul de recentă, domnișoară, o știință modernă; la drept vorbind, e mai curând o metodă decât o știință... Și în același timp o terapie. (Menajerei:) Mărie, ai terminat?*

MENAJERA: *Da, domnule, am găsit farfuria. Am plecat...*

PROFESORUL: *Grăbește-te. Ocupă-te, te rog, de bucătăria dumată.*

MENAJERA: *Gata, domnule, mă duc. (Se preface că iese.) Nu vă supărați, domnule, da' fiți atent să nu vă ieșiți din fire.*

PROFESORUL: *Ești ridicolă, Mărie, nu-ți dai seama? Ți faci griji aiurea.*

MENAJERA: *Vorba vine!*

PROFESORUL: *Te rog să încetezi cu insinuările. Știu foarte bine cum să mă port. Am totuși o vârstă...*

MENAJERA: *Tocmai, domnule. Ar fi mai bine să nu intrați direct în aritmetică cu domnișoara. Aritmetica obosește, enervează.*

Eugen Ionescu, *Lecția*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un basm cult studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din basmul cult studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 28

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Oamenii, dintotdeauna și pe tot întinsul pământului, au făcut deosebire între aceste trei substantive aparent sinonime: casă, locuință, cămin. [...] Casa e clădirea, imobilul, zidirea; locuința e suprafața locuibilă, poate cuprinde construcția întreagă sau numai o parte a ei; căminul e cu totul altceva, e sălaș, e refugiu, e cuib, e adăpost, e „zona magică”, stă în legătură cu tot ce poate fi mai personal, mai nefungibil*: sufletul, memoria, însingurarea, viața de familie. [...]

Căminul (ori și cuvântul casă când e folosit în accepțiunea sa sentimental-simbolică) nu-i spațiu locativ, nu răspunde numai unei funcționalități; e deopotrivă rădăcină, sevă și mediu ambiant, loc de odihnă, reflecție, reculegere și înprospătare a energiei; o oază binefăcătoare și binevoitoare, receptacol de pioșenie, duioșie și încredere în sine; e tărâmul menit dragostei conjugale și părintești, punctul de interferență al trecutului și al viitorului. [...]

Căminul – ca și neamul – e caracterizat și construit de și din amintiri, obiceiuri, datini, șiruri repetitive de „ceremonii”. [...] Căminul e o necesitate, ține însă (cu precădere) de zodia libertății și de veșnica aspirație omenească spre stabilitate; e pecetea evoluției speciei de la nomadism și haos la sedentaritate și (cum ar spune Constantin Noica) rânduială. Lipsit de cămin și de mediul său etnico-ecologic omul nu mai are parte decât de frustrare și alienare. Numai căminul [...] îl preface pe individ în om înrădăcinat în realitate, tradiție și omenesc. [...]

Celui legat de țară și cămin, de sălașul său psiho-fizic și etnico-sensibil, emigrarea nu-i poate apărea decât ca o rupere, o sfâșiere, o amputare, un salt în irealitate [...] Poate că, alături de rațiune, sensibilitate, voință și inteligență, dragostea de „casă” este și ea o facultate a minții iremediabil și definitoriu proprie omenescului (sau, de vreți, preaomenescului). [...] De nu cumva, invocând limbajul științific, am fi în măsură să afirmăm, poate mai explicit, că țara și casa – interconexate – alcătuiesc însuși centrul de greutate al sinelui?

N. Steinhardt, *Dezrădăcinare, emigrare*, în *Monologul polifonic*

*nefungibil – (despre bunuri) care nu poate fi înlocuit cu altul

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței în legătură cu. **6 puncte**
2. Menționează numele unui scriitor citat de N. Steinhardt, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două cuvinte/grupuri de cuvinte care se constituie în definiții ale căminului în accepțiunea lui N. Steinhardt, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică diferența dintre casă și locuință, așa cum reiese din primul paragraf al textului. **6 puncte**
5. Prezintă o caracteristică a emigrantului, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi în ce măsură căminul poate sau nu poate garanta echilibrul interior al unui individ, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Monologul polifonic* de N. Steinhardt, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur*,
Peste el cerul d'Egipt desfăcut în foc și aur;
Pe-a lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc,
Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare,
Alte roșii ca jărat, alte-albastre, ochi ce plâng. [...]
Se-nșerează... Nilul doarme și ies stelele din strungă,
Luna-n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă.
Cine-a deschis piramida și-năuntru a intrat?
Este regele: în haină de-aur roș și pietre scumpe,
El intră să vad-acolo tot trecutul. – I se rumpe
Al lui suflet, când privește peste-al vremurilor vad.

În zadar guvernează regii lumea cu înțelepciune,
Se-nmulțesc semnele rele, se-mputină faptele bune;
În zadar caut-al vieții înțeles nedeslegat.
Iese-n noapte... și-a lui umbră lungă-ntins se desfășoară
Pe-ale Nilului lungi valuri. – Astfel pe-unde de popoare
Umbra gândurilor regii se aruncă-ntunecat.

Mihai Eminescu, *Egiptul*

**maur* – persoană făcând parte din populația care locuia în Antichitate în nord-vestul Africii

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman studiat, scris după anul 1980.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din romanul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 29

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Mulți dintre noi au avut în viață experiențe în care anumite emoții s-au dovedit mai degrabă un obstacol, un inamic în calea succesului. Tristețea, furia, frica poate ne-au împiedicat să ne realizăm scopurile sau să stabilim relații normale cu ceilalți.

În acest context se ridică întrebările: Care este rolul emoțiilor în viața noastră? Sunt ele utile?

Cercetări din domeniul medical au arătat că exprimarea emoțiilor este esențială pentru sănătatea noastră. În prezent cercetările din medicină nu se mai axează pe demonstrarea faptului că emoțiile influențează starea noastră de sănătate, ci, mai degrabă, ele încearcă să afle care este rolul emoțiilor în apariția sau evoluția unor anumite boli. Spre exemplu, un pericol pentru inima noastră îl reprezintă starea de ostilitate, depresia după un infarct miocardic amplifică riscul unor complicații și al mortalității în anul următor infarctului, iar nivelul de stres și sentimentele de neputință sunt factori de risc pentru hipertensiunea arterială. De asemenea, tristețea și anxietatea afectează sistemul imunitar.

Atunci, dacă dorim să avem o sănătate optimă, avem nevoie să ne controlăm emoțiile. Aceasta poate însemna să ne diminuăm tendința de a ne înfuria, dacă dorim să avem relații satisfăcătoare cu ceilalți sau, dacă dorim să diminuăm ocaziile care conduc la furie și resentimente, poate e nevoie să învățăm să ne manifestăm mai repede și deschis nemulțumirile. Pentru o sănătate bună, avem nevoie să provocăm, să dezvoltăm și să protejăm emoțiile pozitive cum ar fi bucuria și buna dispoziție.

Emoțiile ne influențează judecata, memoria și atitudinea noastră față de evenimente și joacă un rol esențial și în comunicarea noastră cu ceilalți. Importanța recunoscută a emoțiilor a condus la apariția noțiunii de inteligență emoțională, cu componentele ei:

- recunoașterea propriilor emoții, numirea acestora și capacitatea de a le diferenția;
- exprimarea emoțiilor, astfel încât comunicarea cu ceilalți să se îmbunătățească și nu să se deterioreze;
- capacitatea de a utiliza emoțiile în mod util, astfel încât o persoană să nu fie condusă sau paralizată de emoții;

– capacitatea de a recunoaște emoțiile celorlalți și capacitatea de a reacționa la acestea.

A recunoaște o emoție este important pentru a o putea controla mai eficient și a ne putea folosi de ea. Recunoașterea propriilor emoții nu vine de la sine. Pentru a reuși aceasta, trebuie să fim atenți la reacțiile noastre intime, să le acceptăm și să le controlăm, ceea ce va duce la creșterea inteligenței noastre emoționale. [...]

În concluzie, putem spune categoric că emoțiile influențează starea noastră de bine și capacitatea noastră de adaptare la lume.

Daniela Pasăre, Rolul emoțiilor în viața noastră

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței să ne realizăm scopurile. **6 puncte**
2. Menționează două emoții negative care sunt inamici în calea succesului, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează cum a apărut noțiunea de *inteligență emoțională*, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce trebuie să ne controlăm emoțiile. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția autorului despre relația dintre emoții și starea noastră de bine, așa cum reiese din penultimul alineat al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă gestionarea propriilor emoții poate sau nu poate fi o cale de adaptare a omului la lumea în care trăiește, valorificând informațiile transmise de textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Frate, o boală învinsă ți se pare orice carte.
Dar cel ce ți-a vorbit e în pământ.*

*E în apă. E în vânt.
Sau mai departe.*

*Cu foaia această închid porțile și trag cheile.
Sunt undeva jos sau undeva sus.
Tu stinge-ți lumânarea și-ntreabă-te:
taina trăită unde s-a dus?*

*Ți-a mai rămas în urechi vreun cuvânt?
De la basmul sângelui spus
întoarce-ți sufletul către perete și lacrima către apus.*

Lucian Blaga, Încheiere

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale comediei, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături ale comediei, prezente în textul studiat;
- ▷ prezentarea subiectului comediei, prin raportare la tema acesteia;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru comedia studiată, din seria: conflictul dramatic, modalități de caracterizare a personajelor, limbaj, notațiile autorului etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 30

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Rep.: De ce credeți că e important ca liceenii să vorbească despre filme, după ce le vizionează?

Carmen Lopăzan: În sistemul de învățământ românesc de până acum, elevul nu a fost încurajat să vorbească. Există în noi această frică de a nu greși, de a nu avea o părere care să deranjeze și, de cele mai multe ori, preferăm să nu o spunem de teama consecințelor. [...] De asta mi se pare important acest proiect. Îl pune pe elev în poziția de a-și exprima părerea și de a o susține.

Rep.: La ce contribuie educația cinematografică în dezvoltarea elevului?

Carmen Lopăzan: Cred că le schimbă perspectiva, poate doar și pentru faptul că ei nu o consideră o materie, că nu e ceva obligatoriu. Le dezvoltă simțul vizual, auditiv, simțul măsurii.

Florin Barbu: La educarea privirii, în primul rând. Pentru că filmul este o formă de artă foarte înșelătoare, manipulatorie și pentru că ne dă totul mură-n gură, de la primul la ultimul cadru, lăsându-ne să credem că acela e singurul adevăr. [...] Doar că, dacă vrem să înțelegem (dincolo de) imaginile pe care le vedem și dacă vrem să avem și propriul nostru adevăr, trebuie să trecem de imaginea pe care tocmai am văzut-o.

Andreea Mihalcea: Din punct de vedere psihologic, contextualizarea și analiza filmelor ar putea duce nu doar la dezvoltarea cognitivă sau a creativității și a sensibilității artistice, ci ar putea avea un rol și în dezvoltarea inteligenței emoționale, elevii trebuind să examineze limbajul nonverbal al actorilor și să asocieze, de pildă, anumite expresii cu trăirile interioare sau cu atitudinile corolare*. [...] De asemenea, educația vizuală poate influența pozitiv filtrarea informațiilor media, încurajarea discuțiilor pe marginea filmelor poate contribui la exprimarea articulată de opinii personale și la încurajarea exersării gândirii critice. [...]

Rep.: Recomandați un film care i-ar face pe adolescenți să se îndrăgostească de film ca artă.

Carmen Lopăzan: Labirintul lui Pan, regia Guillermo del Toro, 2006.

Florin Barbu: Propria experiență e, pentru mine, singura care e autentică, așa

că n-am să dau un răspuns doar de amorul artei. Adică, am să vorbesc despre filmul care pe mine m-a făcut să mă îndrăgostesc nebunește de cinema. Și să fiu tot mai îndrăgostit: Star Wars.

Actrița Carmen Lopăzan, criticii de film Andreea Mihalcea și Florin Barbu, interviu pe tema „educația cinematografică”, în <http://www.ziarulmetropolis.ro/filme-pentru-liceeni-si-educatie-cinematografica/>

***corolar** – concluzie care urmează ca o consecință a unei teoreme demonstrate; idee, concluzie care se desprinde dintr-o teorie, dintr-o afirmație

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței de amorul artei. **6 puncte**
2. Menționează motivul precizat de Carmen Lopăzan pentru care e important ca liceenii să vorbească despre filme după ce le vizionează, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează cele două titluri de filme cu care actrița Carmen Lopăzan și criticul de film Florin Barbu cred că i-ar convinge pe liceeni să se îndrăgostească de această artă, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce Florin Barbu consideră filmul o formă de artă foarte înșelătoare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, rolul educației cinematografice, valorificând perspectiva Andreei Mihalcea, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă educația cinematografică este sau nu importantă în formarea adolescenților, folosind informațiile din fragmentul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul imperfect:

Într-un ajun de sărbătoare, vremea rea făcu în sfârșit pace. Neîncrezător, nu ieșii decât târziu la plimbare. La zări se lumina a ploaie. Era așa de albastră acea

seară dulceagă și lină, de un albastru închis, fluid, că orașul părea scufundat în adâncimile tainice ale unei mări. Străzile mișunau de lume; fericirea de a trăi, de a se bucura de bunurile vieții se oglindea pe toate chipurile, se răsfrângea în toate privirile, vie, aproape ațățătoare, dând frumuseții femeilor o deosebită strălucire. Închipuirea mă purta în trecut, evocam vedenia a cum trebuie să fi fost în asemenea seri marile cetăți ale vechimei, Babilonul, Palmira, Alexandria, Bizanțul? Îmbinând astfel realitatea și visarea, urmai fără grabă șuvoiul mulțimii, până la podul de peste canal, unde ceasuri întregi așteptam atunci pe sir Aubrey.

Drăgălășenia locului era împlinită, desăvârșită, de albeața fără seamăn a câtorva lebede ce se aflau la acea oră albastră pe apă parcă într-adins. Nu mai trecui podul și mă înturnai la un birt din apropiere. Pe când așteptam masa, o privire aruncată pe un ziar m-a făcut să aflu abia atunci un lucru de care urla târgul de două zile.

Mateiu Caragiale, *Remember*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 31

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ajunsă un fenomen generalizat, de masă, devenită, pentru mulți, o activitate curentă, adesea acaparantă, practică pretudindeni, [...], lectura are, în comunism, funcții esențiale, vitale. Despre rezistența existențială pe care o asigură cititul vorbește Norman Manea în *Întoarcerea huliganului*: „Adevăratul test de supraviețuire, în apartamentul neîncălzit al vechiului imobil de lângă Parcul Cișmigiului, erau iernile. Ca în blocada Leningradului, în cel de-al Doilea Război Mondial, se putea rezista și în Jormania socialistă prin lectură”. O descriere și o explicație a acestui proces oferă Matei Călinescu: „A citi într-o lume totalitară e aproape același lucru cu a citi în închisoare – atunci când paznicii o îngăduie. Lectura care rezultă e în același timp riguroasă, atentă (cărțile demne de citit, relativ puține, sunt supuse unei lecturi profunde, intensive) și proiectivă – în sensul că cititorul proiectează în text propriile aspirații secrete, dorințe, gânduri, teorii”.

În lectură, cititorul își descoperă sau își construiește viața interioară și gândirea individuală pe care regimul, prin politica sa uniformizantă, le neagă. „E evident – recunoaște Ana Blandiana – că ceea ce se căuta înainte în literatură era un pic de libertate interioară, greu de obținut în celelalte forme de manifestare a spiritului”.

Pe lângă rolul de întreținere și de prezentare a unei vieți interioare, lectura a funcționat ca instrument de identificare și participare la o problemă autentică a vieții publice. Doar lectura privată – precizează Ion Vianu – „ne așeza la o cuvenită, oportună distanță de viziunea școlară totalitară care căta să ni se impună”. [...] Aparținând unei generații mai tinere care n-a cunoscut marea teroare comunistă, ci numai consecințele sale, Vitalie Ciobanu recunoaște că prin lecturi a căpătat „vederea exterioară”, necesară sustragerii din ideologizarea comunistă, după cum prin lectură a ajuns la valori morale alternative.

„Cititul nevrotic”, cum îl numește Simona Popescu, dă seamă de faptul că în dictatură a existat „un cititor condamnat la lectură” (după expresia lui Al. Cistelean). Însă, după cele mai multe mărturii, funcțiile dominante au fost cele de protecție, rezistență, eliberare interioară și formare a spiritului critic.

Sanda Cordoș, *Lumi din cuvinte*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *activitate curentă*. **6 puncte**

2. Menționează două funcții pe care le avea lectura în perioada comunistă, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două roluri pe care le-au avut lecturile în cazul lui Vitalie Ciobanu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică viziunea lui Matei Călinescu asupra a ceea ce însemna lectura în comunism. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, imaginea cititorului din perioada comunistă, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lectura poate sau nu poate fi considerată o formă de rezistență existențială într-un regim totalitar, raportându-te la fragmentul extras din *Lumi de cuvinte*, de Sanda Cordoș, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Vera suferea alternativ de două stări contradictorii: de o toropeală ce o făcea să caute patul sau canapeaua și să stea așa semiinconștientă, în vagi reverii; sau de o neliniște de a umbla până la istovire. Atunci colinda locurile pe unde se plimbase cu Jim, tresărind la orice pălărie de fetru gri, și spera în chip absurd să-l întâlnească fără să se fi învoit de mai nainte, după ce va fi numărat rar până la zece. [...]*

Vera suferea că n-o mângâia nimeni, că nicio mână nu-i netezea părul și nu-i strângea umerii. Se voia ridicată în brațe și legănată, certată și alintată, îmbrăcată și dezbrăcată, în sfârșit, sub stăpânirea unei puteri mari, posesive și ocrotitoare, în sânul căreia să poată plânge. Și faptul că, fiind tristă, nimeni n-o întreba ce are spre a putea să suspine și să-și atragă mângâieri, o întrista și mai tare și o făcea încruntată și solitară.

Somnul Verei, atât de asemănător cu al florilor de altădată, era acum agitat și intermitent. Visa că vrea să alerge și plumburi grele îi apăsau picioarele; plângea

și ofta în somn. [...] Uneori însă rămânea trează timp îndelungat, privind din pat pe fereastră nufărul lunar. [...]

G. Călinescu, *Cartea nunții*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din nuvela studiată;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 32

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Art. 2. (1) Statul român recunoaște valoarea socială a activităților de voluntariat ca expresie a cetățeniei active, a solidarității și responsabilității sociale, precum și valoarea profesională ca expresie a dezvoltării personale, profesionale, interculturale și lingvistice a persoanelor care desfășoară aceste activități. [...]

Art. 3. a) voluntariatul reprezintă participarea voluntarului persoană fizică la activități de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății, organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, fără remunerație, individual sau în grup. [...]

Art. 7. (1) Autoritățile administrației publice locale susțin voluntariatul ca metodă recunoscută prin care cetățenii pot participa activ la activități de voluntariat în comunitățile lor, metodă ce le permite acestora să abordeze probleme legate de acțiuni umanitare, mediu înconjurător, probleme sociale, și altele asemenea. [...]

Art. 10. (2) Activitatea de voluntariat se consideră experiență profesională și/sau în specialitate, în funcție de tipul activității, dacă aceasta este realizată în domeniul studiilor absolvite. [...]

Art. 12. Contractul de voluntariat trebuie să conțină minimum următoarele drepturi ale voluntarului:

- a) dreptul de a desfășura activitatea de voluntariat în concordanță cu capacitatea și disponibilitatea acestuia;
- b) dreptul de a solicita organizației-gazdă eliberarea certificatului de voluntariat însoțit de raportul de activitate. [...]

Art. 13. (1) Contractul de voluntariat trebuie să conțină următoarele obligații ale voluntarului:

- a) obligația de a presta o activitate de interes public, fără remunerație;
- b) obligația unei conduite complementare cu obiectivele generale ale voluntariatului – îmbunătățirea calității vieții și reducerea sărăciei, dezvoltare sustenabilă, sănătate, prevenirea și gestionarea efectelor dezastrelor, incluziunea socială și, totodată, lupta împotriva excluderii sociale și discriminarea. [...]

Legea privind reglementarea activității de voluntariat în România

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *activități de interes public*. **6 puncte**
2. Menționează două aspecte ale voluntariatului datorită cărora statul român recunoaște acest tip de activitate, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează patru domenii generale de interes spre care se orientează voluntariatul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică particularitatea voluntariatului prin care se diferențiază de celelalte raporturi de muncă, referindu-te la *art. 3*. **6 puncte**
5. Prezintă rolul certificatului de voluntariat și al raportului de activitate, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă voluntariatul poate sau nu poate fi o formă de civilizare a unei societăți, folosind informațiile din articolele extrase din *Legea privind reglementarea activității de voluntariat în România*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Acolo unde-n Argeș se varsă Râul Doamnei
Și murmură pe ape copilăria mea,
Ca Negru-vodă, care descălecând venea,
Mi-am ctitorit* viața pe dealurile toamnei.*

*Prin viile de aur ca banii dintr-o salbă,
Pe al colinei mele împodobit pieptar,
Închis-am fericirea în strâmtul ei hotar
De nuci bogați în umbră, umbrind o casă albă. [...]*

*Las altora tot globul terestru ca o minge,
Eu am rămas în paza pridvorului străbun,*

Ca să culeg cu ochii livezile de prun,
Când alb Negoitul, toamna, de ceruri se atinge.

Și tot visând la vremea când înfloriră teii,
Pe când îmbracă țara al iernii alb suman,
Să deslușesc cum piere trecutul, an cu an,
Pe drumuri depărtate sunându-și clopoțelii. [...]

Ion Pillat, *Ctitorii*

* **a ctitori** – a întemeia, a fonda (cu privire la o biserică, o mănăstire, o instituție)

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Marin Preda.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 33

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

„Răscoala” apare, însă, mult mai târziu. Evenimentele, împrejurările, viața însăși au determinat amânarea realizării ei. Ca să poată ajunge la scrierea epopeii răscoalelor țărănești, el a avut nevoie nu numai de o cunoaștere amplă și profundă a locurilor și a oamenilor care trăiseră tragedia, dar și de răgazul unei gestații îndelungate, așa cum, de altfel, îi impunea o temă atât de complexă și-i pretindea exigența lui recunoscută.

Și cum Rebreanu era prin excelență scriitorul care nu „inventa” niciodată, ci „descoperea” întotdeauna, el simți și de data aceasta nevoia să meargă chiar la fața locului, acolo unde, în 1907, se desfășuraseră răscoalele în toată intensitatea și înverșunarea lor.

Animați de acest gând, în luna mai am pornit amândoi cu mașina prin ținuturile Vlașca, Teleorman și Argeș. Peste tot a stat prietenește de vorbă cu țărani, dintre care mulți trăiseră acele neuitate timpuri de revoltă și durere. [...] Serile când poposeam să înnoptăm la un țăran sau altul, scriitorul își nota cu precizie tot ce – cu darul său deosebit – culesese de la cei cu care stătuse de vorbă peste zi. [...]

„Răscoala” existase în el întreagă, dar într-o stare încă haotică. Singura organizare ce izbutise să realizeze, după ani de frământare, era o împărțire pe capitole cu un conținut aproximativ. Mai existau însă, în plus, sute de personaje, sute de episoade și mii de detalii care, toate împreună, și numai așa, constituie ceea ce este în realitate „Răscoala” lui. [...] De multe ori, se așeza seara la birou și începea un subcapitol, fără să știe precis ce va cuprinde. După un contact asiduu cu hârtia și cu el însuși, cu fiecare rând scria, se clarificau lucrurile și se așezau într-o ordine organică. El simțea totdeauna că inspirația avea în aceste momente rolul hotărâtor. [...]

Rămas singur în acest mediu plăcut, în liniștea desăvârșită din Valea Mare, soțul meu a scris noapte de noapte, câte douăsprezece-patrusprezece ore în șir. Cu toată dorința și munca depusă, nu era însă totdeauna mulțumit de progresul realizat. Câteodată mi se plângea chiar: „A mers destul de greu... De altfel, aici, în primul capitol, e greutatea cea mare, fiindcă aici se dobândește ritmul întregului roman.”

Fanny Rebreanu, *Truda „Răscoalei”* – cum scria romancierul,
în *Amintiri despre Liviu Rebreanu*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *prin excelență*. **6 puncte**
2. Menționează două zone în care și-a desfășurat Liviu Rebreanu cercetarea cu privire la Răscoala din 1907, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează de ce avea nevoie scriitorul pentru a realiza romanul *Răscoala*, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică o caracteristică a operei rebreniene. **6 puncte**
5. Prezintă o trăsătură a scriitorului Liviu Rebreanu, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă actul creator depinde sau nu exclusiv de inspirație, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Amintiri despre Liviu Rebreanu*, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două mijloace de caracterizare a personajului Mohamed identificate în fragmentul dat.

Tabloul 13
Cortul sultanului

MOHAMED: Când am insomnie, seara, înainte de culcare, iau un atlas istoric și puțină apă. Și, așteptând să-și facă efectul, urmăresc cu degetul imperiul hitiților... Dar peste o clipă trebuie să o iau de la început, pentru că, de fapt, imperiul hitiților e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor... al medo-caldeenilor... al persilor... Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, pot să dorm și eu liniștit...

STRATOS: Măria-Sa vorbește astfel...

MOHAMED (Oftând): Dar nu pot dormi... sunt nefericit!...

STRATOS: Cuceritorul e nefericit!

MOHAMED: Cucerești inimi, ocupi țări una după alta, aduni bogății... ei, și? La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de o imensă neliniște... care e ca igrasia ce pune stăpânire încet, încet, pe un palat cu temelii în apă...

STRATOS: Poate iubiți...

MOHAMED: Toți iubim și suntem neînțeleși. Spune-mi unul care a fost înțeles... în dragoste... și în ce limbă?

Marin Sorescu, *Răceala*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui George Bacovia.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 34

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Sub diferite variații de detaliu, omul care locuiește astăzi continentul nostru se prezintă sub două tipuri bine definite: occidentalul și orientalul. În apusul și centrul Europei, domnește o mentalitate, iar către răsărit, către posturile cele mai avansate ale Asiei, o alta. Englezul, francezul, germanul, italianul, scandinavul, cu toate deosebirile dintre ei, constituie la un loc același fel de civilizație. Tehnicile lor, felul de vedea viața, felul adaptării la mediu sunt comune. Dincolo, la frontierele Asiei, ca o peninsulă intrată în viața Europei, turcii, rușii, o parte dintre popoarele balcanice constituie o altă lume, cu alte legi, cu alt suflet, cu altă filozofie.

Toată civilizația occidentală stă într-un singur cuvânt: aptitudine creatoare. Ridicat deasupra mediului, dominând prin stăpânire de sine, prin curaj, prin răbdare și inițiativă, occidentalul e spirit activ mai înainte de toate. El prefăce ambianța, sfințește locul, căruia îi impune legea și ideea sa și care îl ascultă docil și învins. Apuseanul e stăpânul voinței sale elastice și ferme în același timp și pentru aceasta e și stăpânul lucrurilor înconjurătoare. El subjugă forțele naturii, sezoanele, flora și fauna. Dar mai ales a inventat tehnica, care i-a devenit aliată ascultătoare.

Psihologia orientalului e exact contrară. Ea se reduce, de obicei, la resemnare pasivă. Dacă occidentalul se impune mediului, orientalul se supune. Forța naturii îl zăpăcește, îl zdrobește, îl apasă. Recunoaște într-însa cine știe ce forță religioasă misterioasă, contra căreia i se pare inutil să mai lupte. Ordinea evenimentelor i se pare mai dinainte stabilită de un zeu inefabil*. Totul e acceptat așa cum se prezintă. Filozofia vieții e supunerea, resemnarea la forțele care ne depășesc, și pe care nu le putem schimba, ci doar îmblânzi prin ascultare.

Între aceste două tipuri extreme de civilizație, între aceste două interpretări ale existenței, datorită a două structuri deosebite, între creațiunea occidentalului și resemnarea orientalului, se poate găsi o valoare intermediară. Să numim această structură sufletească adaptabilitate.

Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*

*inefabil – inexprimabil

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *sfințește locul*. **6 puncte**
2. Menționează, valorificând informațiile transmise de text, două aspecte comune ale occidentalilor, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două dintre popoarele care alcătuiesc lumea orientală, la care se referă textul dat, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constau diferențele dintre psihologia orientalului și cea a occidentalului. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, imaginea civilizației occidentale, raportându-te la informațiile transmise de cel de-al doilea paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă stăpânirea mediului poate sau nu poate fi considerată un semn al civilizației, raportându-te la fragmentul extras din *Fenomenul românesc* de Mihai Ralea, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Eminescu n-a existat.
A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe. [...]*

*Și, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema: Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare,
Sau mai simplu: ciobani și plugari,
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii –
„Miorița” și „Luceafărul” și „Scrisoarea a III-a”.*

Au mai existat și niște tei,
 Și cei doi îndrăgostiți
 Care știau să le troienească toată floarea
 Într-un sărut. [...]

Și pentru că toate acestea
 Trebuiau să poarte un nume,
 Un singur nume,
 Li s-a spus
 Eminescu.

Marin Sorescu, Trebuiau să poarte un nume

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din nuvela studiată;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 35

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

E. S.: Au trecut 17 ani de când erai elev. Cum era viața de liceu din Neculce?

T. C.: Mie nu mi-a plăcut foarte mult în liceu. O spun tot timpul, sus și tare și nu cred că pentru mine liceul a fost la fel de important pe cât a fost facultatea. Pasiunea mi-am descoperit-o în facultate, în primul an. Am avut în liceu profesori care au însemnat ceva pentru mine, i-am menționat și astăzi. Am avut modele în profesorii mei și am avut ce învăța de la o parte dintre ei. Recunosc, nu de la toți, dar cred că ar fi și imposibil.

E. S.: Cum erai pe vremea aceea?

T. C.: Eram timid și arogant, pentru că încercam să maschez o timiditate. Nu aveam o gașcă, eram destul de singur, așa, aveam doi-trei prieteni mai buni, dar nu ieșeam foarte mult.

E. S.: Cum arăta o zi din viața ta de adolescent?

T. C.: Cum arată și acum. Dacă aveam școală de dimineață, mă trezeam greu și mă duceam la liceu, după ce ieșeam o mai ardeam aiurea puțin, dacă mai aveam teme și lucruri de făcut le făceam. Dar nu pot spune că eram foarte eficient.

E. S.: Astăzi ai vorbit despre vise, despre pasiune. La 18 ani aveai vreun vis?

T. C.: Visul meu a fost tot timpul să devin actor. Nu era un vis foarte bine conturat, dar acest lucru s-a întâmplat în anul I de facultate, atunci când a apărut și pasiunea. Tot în anul I sau II, a apărut visul cu muzica. Iar în anul IV mi l-am și împlinit. Lucrurile s-au înlănțuit.

E. S.: Ești un artist complet acum. Actor, cântăreț. Ce le-ai transmite puștilor care vor să devină actori?

T. C.: Să încerce. Să nu deschidă ochii doar la piedici. Să deschidă ochii și la speranță. Și le-aș spune că este o meserie care merită făcută, dacă simți că nu poți să faci altceva. Este o meserie care nu se poate trăda.

E. S.: Ce n-ai învățat în școală?

T. C.: N-am învățat în școală să am răbdare. N-am învățat în școală să fiu mai profund și să mă preocup de lucrurile mai importante. N-am învățat în școală să mă preocup numai de treaba mea, să nu mă abat de la drum lucruri colaterale,

n-am învățat în școală să nu mă uit în curtea altuia. N-am învățat în școală o grămadă de lucruri care țin de un bun-simț de viață, pe care de multe ori profesorii nu au avut timp să ni-l transmită. La 16 ani crezi că le știi pe toate. N-am învățat în școală că nu le știi pe toate. [...]

Edward Stănescu – interviu cu Tudor Chirilă, în *Viața de liceu*, 29 august 2009

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *o mai ardeam aiurea*. **6 puncte**
2. Menționează care au fost cele două pasiuni majore ale lui Tudor Chirilă, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două trăsături de caracter pe care le avea artistul în liceu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică în ce constă sfatul pe care Tudor Chirilă îl dă tinerilor liceeni care vor să devină actori. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea lui Tudor Chirilă față de școală, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă pasiunile din liceu pot sau nu pot fi definitorii pentru evoluția ulterioară a unui tânăr, folosind informațiile din fragmentul extras din interviul lui Edward Stănescu cu Tudor Chirilă în *Viața de liceu*, 29 august 2009, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Mi-am urzit din sunet și culoare,
Din cuvinte dure zi de zi,
Turnul versului înalt în care
Îmi adorm durerea de-a trăi.*

*Zi de zi și lună după lună,
Izvorăsc din mine ca din mări
Insule de gânduri, ce adună
Cânturi fremătând peste uitări.*

*Ani de ani și clipă după clipă,
Vierme de mătase m-am făcut,
Fluturul simțindu-l, ce-n aripă
O să-mi schimbe brațele de lut. [...]*

Ion Pillat, *Arta poetică*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text dramatic studiat, aparținând lui I.L. Caragiale.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul dramatic studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului dramatic studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 36

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Oare Facebook-ul contribuie la consolidarea stimei de sine, sau această metodă populară de a ține legătura cu prietenii ne face mai vulnerabili? Există opinii divergente în legătură cu această problemă.

Jeffrey Hancock, profesor de comunicare la Universitatea Cornell a afirmat că Facebook-ul crește stima de sine: „Spre deosebire de o oglindă, care ne arată cu precizie cum suntem și a cărei imagine ar putea avea un efect negativ asupra stimei de sine, dacă imaginea reflectată nu corespunde idealurilor noastre, Facebook ne arată o versiune pozitivă a propriei persoane. Nu e neapărat o imagine falsă, dar e una pozitivă.”

Dar există și opinii contrare.

Cercetătorul Soraya Mehdizadeh, a investigat 100 de utilizatori de Facebook, măsurând frecvența cu care postau fotografii și status update-uri și timpul petrecut pe site. De asemenea, cercetătoarea a măsurat nivelul narcisismului și al stimei de sine a subiecților studiului. Concluziile au arătat că narcisiștii și cei cu stimă de sine redusă petrec în general mai mult timp pe Facebook decât ceilalți. Tot ei au o tendință mai accentuată de a posta fotografii și update-uri în care se laudă și caută să crească în proprii ochi.

Alex Jordan, de la Universitatea Stanford, a realizat un studiu pe 80 de utilizatori Facebook, investigându-le opiniile în legătură cu experiențele pozitive sau negative pe care le au persoanele din rețeaua lor de prieteni. Concluziile au arătat că utilizatorii de Facebook supraapreciază numărul de experiențe pozitive pe care le au prietenii lor și subapreciază numărul de experiențe neplăcute.

De aceea a concluzionat că Facebook ar putea să accentueze tendința naturală pe care o au persoanele cu stimă de sine scăzută, aceea de a considera că cei din jur o duc mai bine decât ei. Deoarece pe Facebook sunt prezentate doar cele mai haioase și mai pozitive aspecte ale vieții utilizatorilor, când vizualizăm profile de Facebook în mintea noastră au loc comparații în care ne vedem constant ca fiind dezavantajați. Pentru cei cu o stimă de sine normală nu contează foarte mult acest lucru, dar la cei cu o imagine de sine fragilă simptomele depresive se pot accentua în urma utilizării Facebook.

<http://www.infopsihologia.ro/2012/11/facebook-ul-si-stima-de-sine/>

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul secvenței *să crească în proprii ochi* în text. **6 puncte**
2. Menționează numele a doi cercetători care susțin că Facebook accentuează scăderea stimei de sine, așa cum reiese din fragmentul dat. **6 puncte**
3. Precizează care sunt, potrivit cercetătorului Soraya Mehdizadeh, cele două categorii de persoane care petrec mai mult timp pe Facebook, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce, conform viziunii lui Jeffrey Hancock, Facebook-ul crește stima de sine. **6 puncte**
5. Prezintă concluziile studiului realizat de Alex Jordan, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă Facebook-ul consolidează sau nu stima de sine a unei persoane, folosind informațiile din textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Într-o noapte a plouat, foarte tare, cu fulgere
și când am ieșit din casa unde așteptasem zadarnic, s-a stins
lumina electrică în tot satul. am mers pe șosea –
după un timp nici nu ne-am mai grăbit.
după câțiva pași, ea și-a scos sandalele – și a mers
în picioarele goale pe asfaltul cald al șoselei.
ploaia foarte tare – ne țineam de mână – într-un timp am fugit.
ea râdea – se bucura mult – eu eram serios –
dar fugeam ținând-o de braț. și doar mai târziu,
când a fulgerat și s-a făcut o scurtă zi albă, am văzut
că trecusem cu mult de curtea noastră.*

Mircea Ivănescu, *Întuneric*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj, ideea poetică și mijloacele artistice.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 37

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Un bărbat a intrat în stația de metrou Washington DC și a început să cânte la vioară; era o dimineată friguroasă de ianuarie. Timp de 45 de minute a cântat 6 piese de Bach. În acest timp, aproape o oră, s-a calculat că pe lângă el au trecut mii de oameni, mulți dintre ei în drum spre job-uri. Doar trei minute au trecut și un bărbat de vârstă mijlocie a remarcat că se aude un muzician cântând. A încetinit mersul apoi s-a oprit câteva secunde... însă și-a reluat grăbit mersul spre programul zilnic.

Un minut mai târziu, violonistul a primit primul dolar bacșiș; o femeie i-a aruncat banul în pălărie fără a se opri din mers. Câteva minute mai târziu, cineva s-a reținut de zid să-l asculte, însă bărbatul și-a privit ceasul și și-a continuat drumul. În mod cert, întârzie la muncă! Primul care i-a acordat atenție a fost un băiețel de 3 ani. Mama sa mergea grăbită mai în față și s-a enfuriat când puștiul s-a oprit. Într-un final, a reușit să-l urnească din fața violonistului și să-și continue drumul, deși copilul a rămas cu capul întors tot timpul spre muzician. Situația s-a repetat și cu alți copii. Toți părinții, fără excepție, i-au obligat să-și continue drumul.

În cele 45 de minute în care violonistul a cântat, doar 6 persoane s-au oprit pentru a-l asculta o vreme. Cam 20 dintre ei i-au oferit bani fără a-și încetini pasul. A strâns \$32. Când a terminat și s-a așternut tăcerea, nimeni n-a remarcat. Nimeni n-a aplaudat, nimeni n-a făcut un semn de apreciere. Nimeni nu știa că violonistul era Joshua Bell, unul dintre cei mai buni violoniști din lume. A cântat cele mai dificile piese care au fost compuse vreodată pentru vioară cu un instrument care valorează astăzi mai mult de 3,5 milioane dolari.

Cu două zile înainte de a cânta în metrou, Joshua Bell a cântat cu casa închisă (s-au epuizat toate biletele) în teatrul din Boston, deși un bilet costa în medie 100\$.

Este o poveste reală. Joshua Bell cântând incognito la metrou a fost un experiment organizat de Washington Post (celebrul ziar) ca parte a unui experiment social despre percepție, gusturi și priorități ale persoanelor. Întrebarea era aceasta: într-un loc banal și la o oră inadecvată mai apreciem frumusețea? Sau nu o mai apreciem? Recunoaștem un talent într-un context neașteptat?*

Nimeni nu are timp pentru frumusețe, www.credința-ortodoxa.com

**incognito – fără să fie cunoscut; în ascuns; cu nume fals*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *a cântat cu casa închisă*. **6 puncte**
2. Menționează numele violonistului, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează numele ziarului care a organizat experimentul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică atitudinea diferită a adulților și a copiilor față de violonist. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, scopul experimentului la care se referă textul dat, așa cum reiese din întrebările din final. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă oamenii sunt capabili sau nu să aprecieze frumusețea și adevăratele valori într-un context neașteptat, raportându-te la fragmentul extras din *Nimeni nu are timp pentru frumusețe*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

Pe la unsprezece noaptea am venit la cazinou. Mărturisesc, fără vreo emoție deosebită, căci credeam că n-o s-o găesc pe Irina, trecusem prin tot orașelul, și pe la cazinou chiar, și n-o văzusem, și mă deprinsesem cu ideea că n-o s-o întâlnesc, după obicei. Printre mese, era și o masă lungă, cu multă lume în jurul ei. Privirea mi s-a plasat, ca din întâmplare (sau poate dusă de cine știe ce instinct), spre una din persoane, spre chipul ei. Totul s-a petrecut într-o secundă. Nu mi-am dat seama că era Irina și nici n-am sesizat că ea se uita la mine. Ne uitam unul la altul, și eu n-am priceput decât când ea și-a întors ochii. A fost o porțiune de timp (mai puțin ca o secundă) când ea de-abia începuse să-și întoarcă ochii, și eu am înțeles că era ea. Singura dată când ne-am mai văzut. Nu știu dacă ea s-a mai uitat la mine pe furiș, dar eu n-am mai avut curajul s-o privesc, cu toate că am rămas la masa

vecină încă un ceas. Am continuat cu prietenii mei să fiu vesel, strident, să râd, să vorbesc tare, să dansez – tot timpul copleșit de prezența Irinei. Ce s-o fi petrecut cu ea! Mi-aș da viața toată să știu ce se petrecea în ea! Reflecta: „Suport mai ușor prezența lui decât mă așteptam”, sau era invadată de trecut și de dragoste? Sau mă privea cu simpatie, ca o persoană în vârstă pe un copil? Ce concluzie pot să trag că n-a plecat imediat? Că n-a vrut să facă niciun gest deplasat? Sau că nu era în stare să plece? Rămânând, îl umilea pe bărbatul ei de alături, sau îi demonstra că, în sfârșit, avea tărie sufletească?

Anton Holban, *Obsesia unei moarte*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text dramatic studiat, aparținând perioadei postbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului dramatic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul dramatic studiat, prin comentarea a două secvențe dramatice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru textul dramatic studiat, din seria: acțiune, conflict dramatic, modalități de caracterizare a personajelor, notațiile autorului etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 38

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Berlin – Wilmersdorf, sâmbătă, 30 iulie/12 august 1905

Dragă Costică,

[...] Iată ce crez eu. Și mai crez, iarăși, că altruismul, ca să fie în adevăr efectiv, nu trebuie să însemneze anihilarea absolută a egoismului, ci concilierea bine echilibrată cu acesta. Să nu zici repede că astea sunt numai vorbe goale și jocuri de cuvinte fără fond. Ai răbdare... Cum poate cineva concepe ideea de datorie față cu lumea prin negațiunea aceleiași datorii față cu sine însuși, care este și el o parte a lumii, parte demnă de atenție cu atât mai mult cu cât ea are mai multă atenție pentru necazurile altora, supusă și ea aceluiași dezastre, doritoare și ea de aceleași delicii? – Un suflet întreg, tocmai printr-un fel de egoism delicat și hiperirritabil, devine altruist: îi este milă de durerile altora și vrea, cu paguba lui, să le liniștească, și dorește să facă bine altora, chiar sacrificând binele lui; fiindcă acele dureri ale altora sunt supărătoare pentru simțirea lui, îi turbură binele lui. El trebuie să-și știrbească binele lui pentru al altora, vrând tocmai să și-l asigure pentru partea care-i mai poate rămânea: își împlinește o datorie către sine, îndeplinind alta către ceilalți. Când văd o nedreptate care personal nu m-atinge deloc, pentru ce mă revolt și caut s-o reprim și să-i împiedic recidiva? Pentru că este pentru mine o ofensă intolerabilă, care trebuie reparată: îmi tulbură liniștea pe care trebuie să mi-o recapăt. Mă simț dator către nedreptăți, simțindu-mă dator către mine însumi. [...]

Prin urmare, reviu: altruist fii cât poțtești, asta e bine și frumos; păstrează însă un fond de egoism: îngrijește puțin și de tine; vino într-o atmosferă curată să-ți reîmprospătezi forțele trupesti și sufletești, pe cari destul și peste măsură le-ai frământat atâta vreme -- o viață de om. [...]

Așteptând răspunsul tău, te-mbrățișez cu drag și dor,

al tău frate,
Caragiale

Scrisoarea lui I.L. Caragiale către C. Dobrogeanu-Gherea,
în Cele mai frumoase scrisori

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *vorbe goale și jocuri de cuvinte fără fond*.
6 puncte
2. Menționează formula cu care se adresează expeditorul destinatarului său, precizând rolul acesteia în relația dintre cei doi.
6 puncte
3. Precizează când devine altruismul eficient, în viziunea lui I.L. Caragiale, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.
6 puncte
4. Explică motivul pentru care I.L. Caragiale îl invită pe destinatar să-l viziteze la Berlin.
6 puncte
5. Prezintă o trăsătură de caracter a destinatarului, așa cum reiese din textul dat.
6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă egoismul poate sau nu poate fi o extensie a altruismului, folosind informațiile din *Scrisoarea lui I.L. Caragiale către C. Dobrogeanu-Gherea*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.
20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
14 puncte
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul prezent:

Afară vântul se jălește,
Izbindu-se de crengi uscate,
Și-n jur singurătatea crește
Pe când suspin încet și trist.

Luna aruncă raze reci
Peste pământul amorțit,
Ce parcă doarme-un somn de veci,
Pe când eu stau ca aiurit.

De-aceea cat să mă înșel
C-un cântec fără înțeles,

*S-alung urâtul, căci cu el
De-un timp stau atât de des!*

Ștefan Petică, *Aproape de nebunie*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unei comedii studiate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea comediei studiate într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în comedia studiată, prin comentarea a două secvențe dramatice semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru comedia studiată, din seria: acțiune, conflict, notațiile autorului, limbajul personajelor etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 39

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

În familie i se spunea lorguț. Numele lui real era Gheorghe Vasiliu și a fost al cincilea copil din cei nouă pe care i-au avut Dimitrie și Zoița Vasiliu, un comerciant și o casnică. [...] era un bărbat scund, cu o conformație plăpândă, avea ochii albaștri, iar ticul său era să-și ciupească mustața. În tinerețe, purtase plete blonde. [...] era un om timid, tăcut și retras, „răspundea doar dacă era întrebat”, după cum și-l amintea un cunoscut. „De obicei, stau aproape toată ziua în casă. Nu mă plictisesc și nu mă neliniștesc în singurătate. Din cauza temperamentului meu, mi-am croit fatal o astfel de viață. Și apoi n-am fost totdeauna prea sănătos. Societatea cere oameni robuști, care să construiască cu spor pentru ea, să-i ducă mai departe rostul. Melancolia firii mele nu ar fi niciodată înțeleasă. Unii îmi spun că sunt un inadaptabil, că fug de oameni. Este o exagerare. Iubesc oamenii și îi privesc cu interes din geamul casei mele... Evit oamenii, pentru că persoana mea ar aduce un fel de umbră peste veselie lor spontană. Îi respect prea mult ca să le aduc vreo supărare.” Uneori își lăsa barbă și purta mai mereu pelerină neagră. Avea o grădină destul de mare unde îi plăcea să se plimbe și unde era vizitat de prieteni: „Cu toată starea mea, nu sunt lipsit de prieteni. Zilnic sunt cercetat de cunoscuți și amici, care caută să mă distragă din apatie în care te cufundă inconștient izolarea... Caut oamenii, îmi place zgomotul lor. Ei mă cheamă, dar eu fug să nu aștern tăcere peste cheful lor”.

S-a căsătorit cu Agatha Grigorescu, o fată orfană de ambii părinți, încă din adolescență, mai tânără decât el cu 14 ani. [...] Biografia o descriu pe Agatha Grigorescu, absolventă a Facultății de Litere și Filosofie din București, ulterior profesoară de limba română și ea însăși poetă, drept o ambițioasă fără scrupule, căsătorită cu el din dragoste pentru poezie. A preluat comanda familiei, ocupându-se de slujbele și operele poetului, protejându-l și rezolvându-i toate problemele.

Marius Chivu, *Tot ce nu știai despre Bacovia*, în *Dilema veche*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *mi-am croit fatal o astfel de viață*.

6 puncte

2. Menționează motivul pentru care Agatha Grigorescu s-a căsătorit cu poetul Gheorghe Vasiliu (George Bacovia), utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3. Precizează obiectul vestimentar pe care îl purta mereu poetul, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică de ce poetul a ales să petreacă mai mult timp în casă. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, viziunea lui Gheorghe Vasiliu despre relația sa cu ceilalți, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă timiditatea poate sau nu poate fi un impediment în relaționarea cu ceilalți, raportându-te la fragmentul extras din *Tot ce nu știai despre Bacovia* de Marius Chivu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

PROFESORUL: *Locuiesc de treizeci de ani în orașul acesta. Dumneata ai sosit de curând. Cum îl găsești?*

ELEVA: *Nu îmi displace. E un orașel frumos, plăcut, cu un parc frumos, un pension, magazine arătoase, străzi, bulevarde ...*

PROFESORUL: *Adevărat, domnișoară! Dar tot mi-ar plăcea să trăiesc în altă parte. La Paris sau măcar la Bordeaux. ...*

ELEVA: *Cunoașteți Parisul?*

PROFESORUL: *Nu cunosc nici Parisul, dar dați-mi voie: puteți să-mi spuneți: Parisul e capitala cărui județ, domnișoară?*

ELEVA (se gândește puțin, apoi fericită că poate răspunde): *Parisul ... nu e capitala Franței?*

PROFESORUL: *Ba da, domnișoară, e foarte bine, bravo! Felicitările mele! Văd că cunoști geografia patriei de-a fir-a-păr, capitalele de județe ...*

Eugen Ionescu, *Lecția*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un basm cult studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din basmul cult studiat;

▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;

▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 40

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Școala și familia sunt instituții care au rolul de socializare și educare a copiilor, procese care depind în mare măsură de colaborarea dintre cele două instituții, fiind necesară o sincronizare și o abordare unitară a copiilor prin particularitățile relației adult-copil. [...] De cele mai multe ori particularitățile și problemele cu care se confruntă familia se resimt în comportamentul elevilor și uneori pot perturba activitatea didactică. Feedback-ul transmis părinților din partea școlii are o încărcătură educativă, cu scopul de corectare a unui comportament sau de încurajare și apreciere a elevului, de aceea este necesar a se acorda o atenție specială dialogului cu părinții. [...]

Școala și profesorii acordă de cele mai multe ori atenție modului în care se derulează procesul de educație și nu modului în care reacționează și relaționează elevii pe parcursul procesului educativ, deși rezultatele unor cercetări arată că relațiile copiilor cu părinții, cu cadrele didactice și cu colegii influențează performanțele școlare.

Când vorbim de școală ne gândim la programe școlare, la disciplină, la note, la profesori, elevi și mai puțin la problemele care apar în acest context al interacțiunii dintre indivizi. Cadrele didactice s-au format profesional pentru o anumită specializare și nu și-au format competențe de consiliere pentru a interveni eficient în soluționarea incidentelor care apar între elevi sau a celorlalte conflicte care pot apărea în școală. Profesorii sunt prinși între programa școlară și nevoile elevilor, așa se face că, de cele mai multe ori, incidentele și problemele de tip social ale elevilor sunt rezolvate de către dascăli în mare grabă, în pauzele dintre ore (orarul școlii nu permite soluționarea imediată a problemelor decât prin bulversarea activității didactice). De aceea, este nevoie de profesioniști practicieni, ca de exemplu consilieri școlari și asistenți sociali, care să se ocupe de problemele conexe care apar pe parcursul procesului educațional. [...]

Nicoleta Golea, *Relația școală-familie*, în *Ghid pentru educația părinților*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței în mare măsură.

6 puncte

2. Menționează două roluri ale școlii, utilizând informațiile din primul paragraf. **6 puncte**
3. Precizează o cauză care influențează comportamentul elevului până la a perturba activitatea didactică, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică necesitatea unei bune colaborări între școală și familie. **6 puncte**
5. Prezintă motivul pentru care cadrele didactice nu pot interveni eficient în soluționarea conflictelor care pot apărea în școală, așa cum reiese din ultimul paragraf. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă existența consilierilor școlari/asistenților sociali în școli ar optimiza sau nu procesul educațional, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Ghid pentru educația părinților*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

Actul V, Tabloul XVIII, Scena I

DANTON (a rămas cu fața nemișcată, o privește simplu): *Te iubesc mult, Louise... (lasă capul greu în jos, se gândește) Ești ultimul dar al vieții. Intru în întunericul pământului cu surâsul tău în față... cu ochii tăi... ca o lumină (își trece mâna prin păr ca sufocat, uriaș, slut, se frânge hidos, cu capul în piept): Ah, în noaptea asta călduță, de primăvară, plesnesc pe rând mugurii... În toate părțile...*

LOUISE (îl privește cu emoție, cu ochii mari înlăcrimați, îl strânge cu mâinile ei mici și albe): *Da... Da... [...] Poate că nu te-am înțeles totdeauna, poate că nu te-am cunoscut cât trebuia...*

DANTON (surâde mereu, calm, cald): *Să mă înțelegi? Să mă cunoști? Pe zidul dărâmat din fundul livezii de la Arcis, crește în fiecare an o iederă, Louise. Dacă-l face mai frumos, ce nevoie are să-l înțeleagă? Tu m-ai făcut atât de fericit, fără să mă cunoști... Eu am fost întotdeauna singur, Louise. Apropierile de ceilalți au fost numai întâmplătoare sau dictate de împrejurări...*

LOUISE (în lacrimi): *Da, e adevărat că nu te-au înțeles... Nu te-au înțeles...*

DANTON (repetă): *Neînțeles? (surâzând pe gândite) Asta nu-i nimic, Louise! Să fii greșit înțeles... să fii pe jumătate înțeles, e nesfârșit mai rău...*

Camil Petrescu, *Danton*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui George Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 41

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

I.B.: – *Mai are literatura capacitatea de a capta interesul publicului? Care sunt atuurile, privilegiile ei? Dar inconvenientele și dezavantajele? Vă atrage spectacolul lumii românești de azi, alcătuit din concretitudine și fantasmă mediatice, din manipulare și retorică falsă?*

P.C.: – *Publicul literaturii de un anumit nivel a fost dintotdeauna restrâns. Cred că, pe măsură ce numărul cititorilor de ficțiune scade, calitatea acestora crește. În fine, îmi place să mă consolez cu gândul ăsta. Ficțiunea e vis, nu? Iar lectura promite vise de o anumită calitate. Firește că toți oamenii visează, chiar dacă nu toți oamenii citesc cărți de ficțiune. Și vizionarea unui film sau a emisiunii lui Măruță tot visare este, dar de o altă natură sau, ca să tragem spuza pe turta noastră, de o altă calitate. Inconvenientul lecturii – care în cele din urmă se transformă într-un avantaj – este că presupune un anumit efort intelectual, de întrebuintare a cuvintelor, care în cazul altor tipuri de ficțiune lipsește. Faptul că pentru construcția visului folosești cuvântul are un anumit efect de durată asupra creierului, lasă în urmă un ecou și, dacă ar fi să-l credem pe Eric Kandel, un strălucit om de știință, laureat Nobel pentru contribuțiile sale în neuropsihiatrie, cuvântul chiar produce anumite modificări de durată în funcționarea genelor. Și, da, aveți dreptate, scrierea cărților, dar și lectura lor, este un privilegiu. Pe care nu și-l poate permite oricine. Prin urmare, să nu-i privim de sus pe cei care nu citesc, poate că nu o fac din cauza dificultăților vieții, mulțumindu-se cu ceea ce dumneavoastră ați numit concretitudine și fantasmă mediatice.*

Interviurile României literare: Petru Cimpoeșu:

A scrie înseamnă a citi lumea, de Iulian Boldea

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să tragem spuza pe turta noastră*.
6 puncte
2. Menționează două efecte pe care le are folosirea cuvântului în construcția visului, utilizând informațiile din textul dat.
6 puncte

3. Precizează în ce constă spectacolul lumii românești de azi, în viziunea lui Iulian Boldea, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică deosebirea dintre lectură și alte tipuri de ficțiune. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea lui Petru Cimpoeșu față de oamenii care nu citesc, așa cum reiese din finalul textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă oamenii care citesc cărți de ficțiune pot sau nu pot fi considerați privilegiați, valorificând informațiile transmise de textul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

I
*Deoarece soarele nu poate să apună
fără de a-și întoarce privirea după fecioarele
cetății, mă-ntreb:
de ce-aș fi altfel decât soarele?*

II
*O fată frumoasă e
O fereastră deschisă spre paradis.*

*Mai verosimil decât adevărul
e câteodată un vis.*

III
*O fată frumoasă e
lutul ce-și umple tiparele,
desăvârșindu-se pe-o treaptă
unde poveștile așteaptă.*

IV

*Ce umbră curată
aruncă-n lumină o fată!
E aproape ca nimicul,
singurul lucru fără de pată. [...]*

X

*Tu, fată frumoasă, vei rămâne
tărâmului nostru o prelungire
de vis, iar printre legende
singura adevărată amintire.*

Lucian Blaga, *Catrenele fetei frumoase*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți, la alegere, particularități ale unui text dramatic studiat, aparținând unuia dintre autorii canonici: I.L. Caragiale, Camil Petrescu, Marin Sorescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului dramatic studiat într-un curent cultural/literar;

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul dramatic studiat, prin comentarea a două secvențe dramatice;

▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru textul dramatic studiat, din seria: conflictul dramatic, modalități de caracterizare a personajelor, limbaj, notațiile autorului etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 42

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Creșterea dimensiunii orașelor pare a fi inevitabil legată de dezvoltarea tehnicii. Aceasta nu înseamnă, bineînțeles, că tehnica este singura sursă de schimbare în societate. Tehnica este, însă, fără discuție, o forță majoră în trasarea direcțiilor de evoluție ale societății, forța care activează tendința de accelerare (inventarea jugului de ham în Evul Mediu a dus la schimbări radicale în metodele agricole și a reprezentat un progres tehnic comparabil ca impact cu cele aparținând secolelor următoare). [...]

Izbucnirea Revoluției Industriale a deschis calea pentru creșterea dimensiunilor orașelor – limitată până atunci de doi factori: necesitatea și posibilitatea apărării unui oraș ce trebuia înconjurat de fortificații, și – al doilea – lungimea distanței ce putea fi parcursă de două ori într-o zi de către muncitorii urbani, care circulau între casele și locurile lor de muncă. Revoluția produsă în domeniul mijloacelor de transport a avut un puternic efect în amenajarea orașului – determinând zonificarea funcțională urbană – articularea orașului în arii rezidențiale, comerciale și industriale – în cursul acestui proces mărindu-se suprafața orașului într-o măsură cu totul disproporționată față de creșterea populației. Apariția orașelor mecanizate a adus cu sine cea mai mare schimbare în natura orașelor survenită de la începuturile lor; ele nu mai sunt staționare, se află în mod dinamic în mișcare, generând noi forme urbane evolutive. [...]

Este cert că orașul tipic al sfârșitului secolului 20, cu funcțiile sale dominante legate de industrie, servicii, comerț, locuire, recreere, educație cedează locul său unui sistem urban nou, în care componentele de bază (universități, mall-uri, districte industriale, parcuri științifice, zone recreative etc.) operează pe două niveluri, în natura tridimensională a lumii și în spațiul virtual al internetului. Integrarea acestor niveluri creează o realitate mult mai complexă decât cea anterioară, cu o capacitate mărită de susținere a indivizilor și organizațiilor. Contopirea mediilor digital și real creează o nouă dimensiune ce marchează nașterea orașelor inteligente. În această direcție, sarcinile compoziției și planificării urbane sunt cele de a înlesni apariția, dezvoltarea și menținerea corespunzătoare a unor insule inovative. Trebuie reținut aspectul foarte important al asigurării

flexibilității perceptuale, conceptuale și reglementatoare a actului de proiectare și gestionare a mediului inovativ flexibil și a teritoriului în care acesta ființează.

Cristina Enache, Orașul și societatea urbană în era informației

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *fără discuție*. **6 puncte**
2. Menționează, utilizând informațiile din textul dat, ce invenție făcută în Evul Mediu a constituit un element de progres tehnic. **6 puncte**
3. Precizează unul dintre factorii care au limitat, până la izbucnirea Revoluției Industriale, creșterea dimensiunii orașelor, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce Revoluția Industrială a reprezentat un moment important în dinamica urbană. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, procesul prin care iau naștere orașele inteligente, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă inovațiile în domeniul tehnicii pot sau nu pot influența dezvoltarea orașelor, valorificând informațiile transmise de textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

În toate duminicile și zilele de sărbători, dis-de-dimineată, cobora despre munte și intra în sat un voinic curățel. Nimeni nu se întreba de unde vine și unde descalecă; toată lumea știa că este Miron oierul și nimeni mai mult nu dorea să știe.

Trecuse un an de zile de când Miron venea mereu la joc; flăcăii îi erau prieteni, iar fetele se adunau bucuroși împregiurul lui ca să-i asculte poveștile, vorbele șegalnice și cântecele frumoase. Din când în când, dar foarte arareori, Miron scotea din șerpar un fluieraș, pe care cânta câte o doină plină de duioșie, încât oprea răsuflarea celor ce-l ascultau. [...]

În horă Miron totdeauna e cumpătat, încât parcă numai șuguiește cu jocul. Dar ochii tuturor se opresc asupra lui. Înalt și mlădios, cu umerii lași și cu pieptul ieșit, el calcă lat și pe întreaga talpă, încât la fiecare pas întregul trup i se scutură și se leagănă când la dreapta, când la stânga. Când stă însă și-și ridică fruntea ieșită din față, fetele tresar sub privirea lui. Un cap bălan cu părul lung până pe umeri, cu o față albă și străbătută ca de-o răsuflare de rumeneală, cu doi ochi mari și albaștri ca fața cerului privită de pe culmea muntelui. Totdeauna e în această față ceva ce nu se mai găsește în alte fețe, un fel de tristețe, un văl de gânduri, iară în surâsul de pe buzele lui ascuțite totdeauna e ceva ce-ți deschide sufletul. [...]

Ioan Slavici, Gura satului

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 43

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale privind evaluarea

ART. 71

(1) Scopul evaluării este acela de a orienta și de a optimiza învățarea.

(2) Toate evaluările se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, respectiv modul de pregătire.

(3) Rezultatele evaluării se exprimă, după caz, prin calificative, în învățământul primar, respectiv prin note de la 1 la 10, în învățământul secundar și în învățământul terțiar nonuniversitar, sau prin punctaje, în mod similar testelor internaționale.

(4) Controlul utilizării și al respectării standardelor naționale de evaluare de către cadrele didactice se realizează prin inspecția școlară.

(5) Notarea elevilor fără utilizarea și respectarea standardelor naționale și a metodologiilor de evaluare constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor prezentei legi.

ART. 72

(1) Evaluarea se concentrează pe competențe, oferă feedback real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare. În acest scop se va crea o bancă de instrumente de evaluare unică, având funcție orientativă, pentru a-i ajuta pe profesori în notarea la clasă.

(2) Un elev cu deficiențe de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de educație remedială.

ART. 73

(1) Portofoliul educațional cuprinde totalitatea diplomelor, a certificatelor sau a altor înscrisuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite sau a participării la activități de învățare, în diferite contexte, precum și produse sau rezultate ale acestor activități, în contexte de învățare formale, nonformale și informale.

(2) Portofoliul educațional este elementul central al evaluării învățării. Utilizarea lui debutează începând cu clasa pregătitoare și reprezintă cartea de identitate educațională a elevului.

Legea nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Legea educației naționale

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *oferă feedback real*. **6 puncte**
2. Menționează modul prin care se exprimă evaluarea în învățământul secundar și în învățământul terțiar nonuniversitar, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două scopuri ale evaluării, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce se impune crearea băncii de instrumente de evaluare unică. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, de ce portofoliul educațional este considerat elementul central al evaluării învățării, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă aplicarea unor standarde naționale de evaluare poate sau nu poate să contribuie la un învățământ de calitate, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Îți scriu, să știi că toate-s așa ca la plecare,
Că n-am clintit un lucru de două săptămâni, --
Pe masă o mănușă, zvârlită la-ntâmplare,
Păstrează încă forma frumoasei tale mâni.*

*Și iată evantaiul și mica ta oglindă,
— Oglinda, cea mai bună prieten-a femeiei,
Ea care poate-atâtea secrete să surprindă
Când ușile-s supt paza neîndurat-a cheiei. — [...]*

*Așa e-n casa noastră, iar cel ce ți le scrie
E-așa hursuz* și jalnic, încât mă-ntreb de-s eu,
Sau am murit și-acuma trăiesc iar, cine știe,
Și nu-s decât un paznic bătrân într-un muzeu...*

Dimitrie Anghel, *Scrisoare*

* **hursuz** – ursuz

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 44

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Nu știu cum s-au cunoscut părinții mei. Când s-au căsătorit, tata era flăcău tomnatec; avea vreo cincisprezece ani mai mult ca mama. În fotografia nupțială, de prin 1904, tata nu arăta cei 35 de ani pe care îi avea, cu toate că era deja pleșuv. [...] După ce-a ieșit la pensie și s-a hotărât să se ocupe serios de educația noastră, ajunsese obositor; i se părea că trebuie să ne învețe neconținut cum să ne purtăm și mai ales, cum îi plăcea lui să spună, să ne „facă morală”. În ultimii ani de liceu, aproape la fiecare masă ne ținea o lungă predică, de altfel neconținut întreruptă de interjecțiile și glosele exasperate ale mamei.

Despre părinții mei, dar mai ales despre mama, voi avea mereu de spus în decursul acestor amintiri. Deocamdată, aș vrea doar să adaug că, la instalarea noastră definitivă la București, mama era încă foarte tânără, nu împlinise 30 de ani. Pe atunci, era frumoasă și încă elegantă, dar puțini ani mai în urmă, în timpul ocupației germane și imediat după război, când am sărăcit, mama a renunțat treptat la eleganță și cochetărie. La 35 de ani, a hotărât că nu mai e tânără, că are copii mari și că trebuie să trăiască numai pentru ei. N-a mai vrut să-și cumpere nimic pentru ea, și ducea singură toată casa, renunțând, vreo zece ani, chiar la o biată slujnică de la țară ca să-și poată ține copiii la liceu și universitate. În schimb, îmi dădea întotdeauna oricâți bani îi ceream ca să-mi cumpăr cărți. Am ghicit mai târziu că prin mine își îndestula, într-un anumit fel, setea de lectură pe care o avusese în prima tinerețe. I-a plăcut întotdeauna să citească, dar, după ce s-a retras tata cu regimentul în Moldova și ea a rămas singură cu noi, răgazul pentru lectură se împuțina din zi în zi. Păstrase totuși câteva cărți de căpătâi și nu se culca niciodată fără să deschidă „Psaltirea”, „Anna Karenina” sau „Poeziile” lui Eminescu.

Mircea Eliade, *Memorii*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *ducea singură toată casa*. **6 puncte**
2. Menționează vârsta la care s-a căsătorit tatăl lui Mircea Eliade, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3. Precizează efectul pe care detașarea în interes de serviciu a tatălui în Moldova l-a avut asupra mamei, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică motivul, evocat în primul paragraf, pentru care tatăl *le făcea morală* copiilor. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a mamei, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă dragostea maternă presupune sau nu presupune și sacrificiu, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Memorii* de Mircea Eliade, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Și de pe vârful de munte mă voi sui pe-un nor.
Zi grea, cutremurată va fi, o zi de-adio,
Când inima-mi, de tine, fâșii voi deslipi-o,
Amară frumusețe, pământ rătăcitor.*

*Voi sfărâma sub pleopă tot spațiul din jur
Și-mi voi culca suspinul pe norul meu: șalupă
Ritmată de arhangheli, la proră și la pupă,
Cu aripile vâsle prin valul de azur.*

*Oceane de văzduhuri s-or lumina rotund
Prin stele-arhipelaguri șalupa mea să treacă,
Iar tu, frumoasă lume, să-mi pari o piatră seacă
Scăpând rostogolită spre-adâncuri fără fund.*

*Mă va-nvăli, spumoasă, pe creștete de hău,
O pretutindenească vibrație de lumină*

Și m-oi topi în boare de muzică divină,
Despovărat de zgura părerilor de rău.

Nichifor Crainic, *Desmărginire*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale nuvelei, prin raportare la un text studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături ale nuvelei, prezente în textul studiat;
- ▷ prezentarea subiectului nuvelei, prin raportare la tema acesteia;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru nuvela studiată, din seria: conflict, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare a personajelor etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 45

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Rep.: Doamnă Mihaela Feodorof, dumneavoastră pregătiți și consiliați tinerii să-și aleagă un drum în viață. La ce vârstă ar trebui ca o persoană să-și descopere vocația?

M.F.: Din punct de vedere etic, vârsta la care se poate aplica evaluarea vocațională* pe care noi am ales să o facem este de minimum 14 ani. [...]

Rep.: Practic, la 14 ani, adică atunci când alegem profilul la liceu, ar trebui să ne descoperim și vocația. Care sunt criteriile după care un adolescent ar trebui să-și aleagă profilul pe care să-l urmeze la liceu? [...] În aceste condiții, ce ar trebui să facă elevii, dar și părinții lor?

M.F.: Părinții ar trebui să fie atenți la copii mai mult decât prin prisma rezultatelor școlare. Ar trebui să fie atenți la alegerile pe care copilul le face, când este plin de entuziasm, cum alege să-și mai petreacă puținul timp liber pe care-l are. Aici este de fapt rolul pe care părintele trebuie să-l joace, să stea de vorbă cu copilul, să cunoască copilul în sensul alegerilor pe care acesta le face. [...] De cele mai multe ori, părinții care vin la noi cu copiii la evaluare își validează anumite domenii mari de activitate pe care le vedeau deja ca perspectivă pentru evoluția copilului, dar se și completează imaginea. [...] Și o să vă dau un exemplu concret: am întâlnit o tânără care era bună la toate materiile. Și nu e singura, sunt foarte mulți buni la toate materiile, ei se simt bine acumulând informație. Când am trecut prin evaluarea vocațională și am dat feedback*, tânăra respectivă m-a întrebat, când i-am enumerat care sunt domeniile mari, care sunt profesiile pe care ea le-ar îndrăgi: „Dar nu e nimic despre matematică, unde e materia asta la care eu am performanțe?” Și atunci am întrebat-o: „Ție îți place cu precădere să faci la matematică atunci când te trezești dimineața? Sau atunci când ai timp liber? Sau ce faci?” Și atunci mi-a zis: „Dar știi ce fac: eu mă duc pictez, desenez, citesc”. Și atunci de ce te așteptai tu să-ți iasă matematica?

Interviu cu Mihaela Feodorof, consilier de carieră și managing partner la compania Yourway, în *gândul.info*, 5 aprilie 2015

***vocațională** -- referitor la vocație, profesională

***feedback** (cuv. engl., americ.) -- acțiune de răspuns la altă acțiune

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței să-și aleagă un drum în viață. **6 puncte**

2. Menționează vârsta la care se poate aplica evaluarea vocațională, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3. Precizează două dintre pasiunile pe care le are tânăra dată ca exemplu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică rolul părintelui în viața copilului, așa cum se deduce din al doilea răspuns al Mihaelei Feodorof. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, importanța consilierii profesionale, așa cum se reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă părinții ar trebui sau nu ar trebui să se implice în alegerea carierei copilului lor, folosind informațiile din interviul cu Mihaela Feodorof, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

MANOLE: ... Despre artă voiam să stăm de vorbă, Vlad. Ți-am văzut atelierul.

VLAD (crispat): Și?

MANOLE (cu precauțiune, ca să nu lovească prea tare): Cred că nu te-ai găsit încă.

VLAD: Te referi la căutările mele?

MANOLE: Ții să precizez? Bălăceala psihanalitică* mi-a produs totdeauna repulsie. Faptul că măruntaiele sunt așezate mai jos decât capul nu le conferă adâncime. Falsele profunzimi, ca și falsele înălțimi, mă crispează. Cât despre căutările formale, Vlad, nu sunt rodnice decât atunci când știi bine ce ai de spus. Și că merită s-o spui.

VLAD (bufonând): Despre măreția omului! Vorbe, tată! Cine mai crede în ele?

MANOLE: Și răspunderile? Tot vorbe sunt?

VLAD: Răspunderi! De-abia izbutesc să mă simt responsabil față de mine și uneori și încercarea asta mi se pare caraghioasă. Mă uit în oglindă și-mi vine să râd. (Ironie). Bunul duminică prieten, Brâncuși, făcea totuși păsări măiestre și coloane neterminate.

MANOLE: Da. Aveam viziuni diferite. [...] Dar arta lui Brâncuși, ca a oricărui mare artist, făcea parte din ordinea și frumusețea lumii. Când a murit, am simțit că e mai puțină lumină în jur. [...]

Horia Lovinescu, *Moartea unui artist*

***psihanaliza** – orice tehnică de cercetare psihologică și de psihoterapie prin explorarea inconștientului

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 46

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Freud definea creația artistică drept o împlinire sau o satisfacere prin fantezie a dorințelor negate ale unui om – artistul – care își determină conștiința să accepte gândurile inconștientului, creând astfel premisa apariției acelei ceva, care în final va procura o plăcută satisfacție, atât artistului, cât și celor care îi împărtășesc creația. De fapt, vorbim despre vehicularea și livrarea emoției, a sentimentelor. Adică, despre artă.

Dacă fotografia este o artă, atunci ar trebui să poată intra în ceea ce am putea numi sufletul omului și să devină o transcendere către spiritual, ocolind evidența și copierea realității. Atât timp cât asta se întâmplă, granița dintre un amator – cel pentru care fotografia e un hobby – și un profesionist – cel ce face din fotografie o profesie – nu ar trebui să existe. Asta ține de o alegere a fiecăruia, pentru că trebuie investit timp și este necesară o instrumentare literară, poetică, plastică și muzicală, o autoinstrucție permanentă, care va dezvolta un simț interior capabil să identifice ulterior situația de fotografiere și modalitatea prin care surprinzi și livrezi emoția acesteia. În fotografia de artă, noțiunile de amator și profesionist se amestecă, amator poate deveni și profesionistul – care trăiește din evenimente sau jurnalism – pentru că doar stăpânește tehnic fenomenul, pentru că sensibilitatea cedează în fața rutinei.

Fotografia de artă însă nu se prea vinde – pentru că nu este încă definită clar, pentru că prea puțini o înțeleg ca fiind croită pe expresivități complexe –, iar asta face ca ea să fie ocolită de profesioniștii rutinați. Aici, dincolo de specializarea profesionistului care va reuși să își valorifice munca, [...] amatorul pierde de obicei din varii motive: graba, lipsa unui suport teoretic, lipsa de experiență. Poate avea șansa unei aprecieri conjuncturale în rețelele de socializare, un mod modern de hrană (să îi zicem „spirituală”), uneori nesănătos, pentru că întărește doar orgoliul.

Sorin Bejenaru, *Cultura este făcută de oameni onești, preocupați de valori spirituale* în revista *Cultura*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței ocolind evidența.

6 puncte

2. Menționează care este, în concepția lui Freud, finalitatea artei, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două motive pentru care fotografia de artă nu se prea vinde, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică în ce condiții o fotografie poate fi considerată o creație artistică. **6 puncte**

5. Prezintă concepția autorului articolului despre fotografii amator și cel profesionist, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă fotografia poate sau nu poate fi considerată o artă, raportându-te la fragmentul extras din *Cultura* este făcută de oameni onești, preocupați de valori spirituale de Sorin Bejenaru, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

[...] Am să opresc măgarul din mersul lui cuminte
Sub un cireș, de roade și de ani mulți boltit.

Cireșul va fi roșu ca și-n copilărie,
Cireșele pe ramuri vor atârna cercei,
Cu brațe goale, fata va prinde-n șorțul ei,
La fiecă prăjină, o sută și o mie.

Și când, târziu, lungi umbre se vor culca pe lunci,
Când gol va fi cireșul, iar cerul plin de stele,
Bunicii i-aș aduce acasă coșuri grele...
De-aș mai avea bunica și sufletul de-atunci!

Ion Pillat, *Cireșul*

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text dramatic studiat, aparținând perioadei postbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului dramatic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul dramatic studiat, prin comentarea a două secvențe semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul dramatic studiat, din seria: acțiune, conflict, notațiile autorului, limbajul personajelor etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 47

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(50 de puncte)**

Citește următorul fragment:

6 martie 1951, Sibiu

Doti, draga mea

Sunt tot numai așteptare, numai dor de tine. Un singur gând, o singură râvnă: aceea de a fi, din nou, aproape de tine, aproape de îmbrățișarea ta, de apa vie a buzelor tale – mereu dorindu-te, mereu setos de frumusețea ta fără asemănare.

Iată! Peste câteva zile vei fi soția mea. La acest gând, cele mai pure zone ale spiritului se deschid înainte-mi – și stau ca în fața celui mai sublim act al desăvârșirii. Un jurământ sfânt mi se naște pe buze, acum în preajma marei împliniri, și totul se leagă de azi înainte, pentru mine, de acest jurământ. Lui voi închina ceea ce e mai bun în mine, îndeplinirii lui – căci jur să mă închin cu totul pentru fericirea ta; să-mi dăruiesc toate puterile inimii idealurilor tale; să sfîțesc cu sânguință altarul căsniciei noastre cu harul celei mai dumnezeiești iubiri. Fericirea mea nu are hotare; ea cuprinde, de la o margine la alta, universal – pretutindeni e numai ea; sunt învăluit în strălucirea bucuriei mele nelimitate. Aripă să am și nu aș putea urca mai sus decât înălțimea cristalină de la care privesc acum, în față, viitorul. Toate-au limpezit în mine, s-au purificat – am devenit un om nou. Și mă îndrept, cu fruntea sus, spre treptele pe care mă vor conduce mâinile tale blânde și înțeleghătoare; privirile tale adânci, încărcate de viața pe care cu generozitate o răspândești în trupul și sufletul meu. Ești, de acum înainte, înțelesul meu cel mai intim. Ești sensul meu adevărat – și dincolo de orice granițe terestre ești îndumnezeirea mea; mântuirea mea. [...] Vrând să te merit, voi frământa toate puterile spiritului meu – voi lupta cu nesăbuirile mele, cu infernurile mele; îmi voi limpezi căutările, voi munci cu pasiune. Vrând mereu să te cuceresc, voi căuta să devin – te voi avea mereu în față, ideal luminos, pe care mă voi strădui întruna să-l dobândesc. [...]

Și ești frumoasă, iubito, pentru că ești toată numai suflet; suflet e privirea ta, suflet e mersul tău de pasăre măiastră, suflet e zâmbetul tău, suflet sunt degetele tale și strângerea ta de mână.

Al tău, Radu

Radu Stanca, *Scrisori către Doti*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să mă închin cu totul pentru fericirea ta*.

6 puncte

2. Menționează unul dintre jurămintele pe care le face îndrăgostitul față de iubita sa, utilizând informațiile din textul dat.

6 puncte

3. Precizează atitudinea îndrăgostitului, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică motivul pentru care autorul scrisorii se simte desăvârșit. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, efectele pe care ființa iubită le are asupra îndrăgostitului, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă împlinirea interioară depinde sau nu de împlinirea în cuplu, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Scrisori către Doi*, de Radu Stanca, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

În mintea lui Gonea gândurile se involburau cu așa iuțeală, că nu le mai putea urmări. Stătea uluit, buimac și numai inima i se zvârcolea și tremura. Dar Teacă nu-i dădu răgaz:

— Hai, neică! Îi șopti cu glas muiat. Hai să vezi!... O să-ți arăt cum se plimbă fără pic de rușine ...

Se lua în neștire după băiat, cu pași de plumb, ca o vită care merge la zalhana. Trecea pe străzi strâmte și întunecoase, unde oameni palizi, îmbrăcați în zdrențe murdare, alergau zăpăciți, încoace și-ncolo, cu necazurile întipărite pe față. Acuma Gonea vedea lămurit că Margareta e gata să-l părăsească. Dar nu putea înțelege ce se petrecea în sufletul lui însuși. Poate l-o fi fermecat hoța? ... Nu prea căutase să-și dea seama dacă iubește sau nu. [...] Oricum, însă, îl rodea un necaz nespus când se gândea că azi-mâine n-are s-o mai vadă lângă dânsul. Începuse să-și închipuie că fata asta e legată oarecum de sufletul lui, poate chiar de viața lui și, în clipa când s-ar despărți de ea, viața lui ar trebui să ia o întorsătură neașteptată. [...]*

Liviu Rebreanu, *Golanii*

*zalhana – abator rudimentar pentru ovine, amenajat în vederea preparării pastramei

Notă! Pentru conținut, vei primi **6 puncte**, iar pentru redactare, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând perioadei interbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru redactarea eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 48

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

28.VIII.1960

Nu mai pot, nu mai pot. M-am săturat! Atâta îngrozitoare singurătate! Și tocmai acum, când am înțeles că, singur, omul nu e decât o jalnică parodie a propriei sale ființe.

E bună singurătatea atunci când ai trecut activ prin viață. Atunci te poți trăi pe tine, viața pe care ai asimilat-o.

Singurătatea e bună ca refugiu sau ca o largă, liberă meditație autumnală a celor care știu da celor ce au trăit. E o singurătate care mustește de tine, de viața ta și a celor al căror destin s-a interferat pe alocuri cu al tău.*

Pe când eu ... aruncată în ciuda vrerii mele într-o izolare aridă, goală de mine.*

La Predeal, de una singură, eram atât de fericită! Toată ființa mea respira prin el. Îl recunoșteam peste tot, în lumină, în ceață și-n gândurile mele. Mi erau sufletul, privirea, zâmbetul, atât de plin de el! Cum aș fi putut să mă simt singură?

Aici... nu mai văd decât distanțele... imposibilitatea de a-l regăsi... de a ne regăsi. E un soare crud. Mușcă. Îmi omoară gândurile, îmi frânge toate zborurile. Nimic nu cruță. Nimic. Îmi vine să sparg ceva, să stric, să rup, să mușc, să-mi înfig unghiile în carne, dar să simt că fac rău, să simt că doare.

Ioana Em. Petrescu, Jurnal

*(a) **musti** – a se ivi (din abundență), a ieși la suprafață îmbibând totul

***aridă** – uscată, neroditoare, stearpă

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *ai trecut activ prin viață*. **6 puncte**
2. Menționează o definiție a omului singur, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o situație în care, în viziunea autoarei, starea de singurătate este considerată bună, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică motivul pentru care autoarea s-a simțit fericită singură, atunci când era la Predeal. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a autoarei, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă singurătatea este sau nu resimțită mai dureros atunci când ești nefericit/ă, raportându-te la fragmentul extras din *Jurnalul* Ioanei Em. Petrescu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat:

Se făcuse noapte. Stelele mari și albe tremurau pe cer și argintul lunii trecea, sfâșiiind valurile transparente de nouri ce se-ncrețeau în drumu-i. Noaptea era caldă, îmbătată de mirosul snopurilor de flori; dealurile străluceau sub o pânză de neguri, apa molcomă a lacului ce-nconjura dumbrava era poleită și, tremurând, își arunca din când în când undele sclipitoare spre țărmii adormiți. Și-n mijlocul acestei feerii a nopții lăsate asupra unui rai înconjurat de mare trecea Cezara ca o-nchipuire de zăpadă, cu părul ei lung de aur ce-i ajungea la călcâie... Ea mergea încet... Toate visele, toată încântarea unei aromate nopți de vară îi cuprinsese sufletul ei virgin... ar fi plâns! Își aducea aminte de amantul ei și-i părea că-i Eva-n paradis, singură cu durerea ei. Ea veni lângă lac și văzu cărare de prund pe sub apă. Începu să treacă și apa fugea rotind împrejurul gleznelor ei... Ea se uită l-acea dumbravă încântată... o dorință de fericire îi cuprinse sânul... era atât de însetată de amor, ca copilul cel tânăr și fraged, buzele ei erau uscate de dorința unei sărutări, cugetarea ei era împătimită ca un strat cu florile pe jumătate veștețite de arșiță. Când ajunse în dumbravă umbra mirositoare a arborilor nalți arunca un reflect albastru asupra pielii ei, încât părea o statuă de marmură în lumină viorie... Deodată ea văzu prin arbori o figură de om... gândea că-i o închipuire a ei, proiectată pe mrejele de frunze... și acel chip luă din ce în ce conture mai clare... era el. „Ah! gândi ea zâmbind, ce nebună sunt... pretutindenea el, în frumusețea nopții, în tăcerea dumbrăvilor... El s-apropie... El credea asemenea că are-o-nchipuire aievea înaintea lui... O privi lung, se priviră lung.

Mihai Eminescu, Cezara

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Tudor Arghezi.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 49

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Încerc să-mi explic de unde vine sentimentul de disconfort pe care mi-l dă un asemenea megalopolis. Am rămas, oare, sufletește un rural? Nu cred. Sau, oricum, nu într-o formă care să mă facă să am nostalgii sămănătoriste*. Obsesia satului în care am copilărit e de alt ordin. Și chiar dacă sunt convins că progresul dintre o uliță prăfuită și o șosea asfaltată nu e totdeauna real, nu e scutit de unele regrese, mi-ar fi greu să trăiesc acum într-un sat. Mi-ar lipsi zgomotul și o mie de alte lucruri cu care m-am obișnuit în București. Am devenit un citadin. N-am văzut orașul ca monstru apocaliptic când, la unsprezece ani, „am descins” în București; cu atât mai puțin azi n-aș putea avea asemenea porniri. Dar, probabil, fiecare om are limitele sale de adaptare. Mie, orașele mai mari ca Parisul sau Roma mi se par absurde, antiumane. Nu e vorba de vreo reacție împotriva civilizației urbane, ci de o senzație stresantă că mă pierd, că sunt „înghițit”, că mă depersonalizez. Când am făcut saltul din Lisa în București, în toamna anului 1937, m-au șocat „noutățile”: casele cu mai multe etaje, tramvaiele, mașinile, lumina electrică, ascensoarele. Treceam dintr-o civilizație patriarhală, cumva metaistorică*, în istorie. Într-un megalopolis ca Los Angeles mă șochează altceva: proporțiile. Parcă am intrat într-un alt fel de istorie, post-citadină, unde reflexele mele sunt descumpănite. Unui asemenea oraș nu-i pot „vedea” marginile. În consecință, nu-l pot „gândi”. Știu că se sfârșește undeva, dar acel „sfârșit” are loc dincolo de ceea ce m-am obișnuit să consider normal sau suportabil. Dacă un târg de provincie de la noi îți poate da senzația sufocantă de spațiu închis, deoarece e suficient să treci de cele două străzi centrale pentru a atinge limitele orașului, aici ai nostalgia limitelor. Ca să respiri în voie, ți-ar trebui niște orizonturi mai reduse. [...]*

Doamna Speranța (soția doctorului Costin) ne propune o plimbare. Bineînțeles, cu mașina. Observ că ia o hartă și, ca să-mi verific impresiile din călătoria precedentă, zic: „Și după atâția ani de stat în Los Angeles aveți nevoie de hartă?” Râde: „Chiar dacă te-ai născut aici trebuie să ai o hartă în mașină. Uneori, trebuie să schimbi mai multe freeways* ca să ajungi unde vrei să ajungi”. [...]

Dincolo de copacii care mărginesc autostrada, bănuiesc câmpuri și dealuri nepopulate. Cum nu se zăresc nici semafoare, ai zice că am ieșit din oraș. De fapt, suntem în măruntaiele lui. Nu înțeleg cum poți să ai, într-un asemenea

conglomerat enorm de zone locuite și spații pustii, prieteni la care să mergi în vizită, cu care să te întâlnești. Unde să-ți dai un „rendez-vous”, aici, cum făceam noi, pe vremea studenției, fixându-ne întâlnirile „la ceas”, la Universitate, sau pe „aleea busturilor”, în Cișmigiu? Unde să ieși la plimbare? Ca să vezi pe cineva, trebuie să pornești ca spre Sinaia.

Octavian Paler, Jurnal american

***megalopolis** – mare aglomerație urbană alcătuită din mai multe orașe fără discontinuitate

***sămănătoriste** – de la sămănătorism, curent social, cultural și literar inițiat la începutul secolului al XX-lea, în România, de revista Sămănătorul, care idealiza satul patriarhal în opoziție cu orașul „viciat” de civilizație, considera țărănimea ca depozitara exclusivă a valorilor naționale și promova o literatură de inspirație folclorică și istorică

***metaistorică** – dincolo de istorie

***freeways** – (în engl.) autostrăzi

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *am făcut saltul*. **6 puncte**
2. Menționează, valorificând textul dat, motivul pentru care autorul consideră că i-ar fi greu să trăiască într-un sat, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care orașele mai mari ca Parisul sau Roma i se par autorului absurde, antiumane, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică, folosind informațiile din primul paragraf al textului citat, de ce autorul simte senzația de disconfort în Los Angeles. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția autorului față de traiul într-un megalopolis, după cum reiese din finalul textului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă adaptarea la un nou mediu este sau nu este influențată de felul de a fi al unei persoane, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Când singur iar mă revăd
Și trece curând al meu nume,
Și-atâtea sperări...
Mi-am zis: e târziu –
O, gânduri,
În lume!

Când inspirata de evocări
Mai crezi în câteva glume
Sau al beției mister...
Mi-am zis: e târziu –
O, gânduri,
În lume!

Și când, aproape, nimic nu mai ești,
Când cauți ca orice renume,
De-acum e târziu...
Mi-am zis: e târziu –
O, gânduri,
În lume!

George Bacovia, Când singur

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;

- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 50

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

A.B.: Pentru început, vreau să vă întreb despre rolul pe care ar trebui să-l aibă un muzeu de istorie în societatea de consum...

C.M.: Poate fi divers. Este adevărat că societatea actuală se depărtează de muzeul clasic, dar acest lucru este aproape normal având în vedere sistemul informațional care a pătruns și la noi. Publicul dorește o informare mai rapidă și o face adesea prin alte mijloace decât prin vizita la muzeu. Este un adevăr. Pe de altă parte, în ultima sută de ani, schimbările sociale sunt așa de mari, încât nu mai pot fi stăpânite. Mă explic: viața pe care o trăiau bunicii noștri (nu mai vorbesc de străbunici sau de cei de dinaintea lor) este practic o necunoscută pentru actuala masă de oameni. Și atunci, muzeul are rolul de a strânge și de a depozita mărturiile care dispar. Orice fel de mărturii. [...]

A.B.: Impactul vizual nu se mai produce atât de facil, dar are și altă forță.

C.M.: Am trăit asta, deși nu credeam. Fac săpături arheologice de mult timp și am participat la cercetarea unei biserici a Histriei. Când am văzut o reconstituire făcută grafic de arhitecți specialiști, am avut o imagine foarte clară a felului în care arăta acel obiect când era în picioare. Înainte, reprezentarea mea era vagă. Vă dați seama ce important este pentru publicul neavizat să-i arăți machete? Vizitatorului trebuie să-i clarifici imaginea, nu să-i arăți o ruină sau niște elemente disparate. Dacă un muzeu de istorie rămâne la câteva vitrine cu oale și arme, el este complet neinteresant și deci nevizitabil. Și reconstituirea trebuie să înceapă din neolitic (locuințe, sanctuare) până în perioada apropiată nouă.

Am avut în urmă cu câțiva ani o expoziție foarte vizitată, Acasă, la bunici: două încăperi cu mobilier de secol XIX și început de XX, cu manechine îmbrăcate în costume de epocă. Pe cei mai vârstnici i-au adus amintirile la muzeu, pe tineri, curiozitatea. Rolul unui muzeu de istorie nu e de a prezenta numai conflictele care au dus la mari răsturnări, ci mai ales perioadele de (con) viață pașnică. Un muzeu de istorie are menirea de a integra o civilizație într-un context mai amplu. În viitor, când forța financiară a unui astfel de muzeu va deveni mai mare, acesta nu va mai trebui să aibă o expoziție permanentă timp de 20 de ani.

A.B.: Va deveni anacronic în ce privește strategia?

C.M.: Da. Va trebui să se adapteze, să găzduiască mai multe expoziții temporare cu o anumită rapiditate de succesiune, să atragă publicul care trăiește într-o anumită viteză. Temele expozițiilor vor trebui concepute mai atractiv, chiar șocant, în sensul bun, pentru a putea face față concurenței din mass-media (mă refer mai mult la televiziuni și mai puțin la presa scrisă). Eu am rămas surprins să văd cât de interesant poate fi prezentat pe Discovery al Doilea Război Mondial sau un sat italian din neolitic.

Alina Boboc, un interviu cu Crișan Mușețeanu,
Un muzeu de istorie are menirea de a integra o civilizație într-un context mai amplu,
în <http://atelier.liternet.ro>

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *au dus la mari răsturnări*. **6 puncte**
2. Menționează, valorificând informațiile transmise de prima replică a lui Crișan Mușețeanu, cele două roluri pe care le îndeplinește un muzeu de istorie în cadrul unei societăți. **6 puncte**
3. Precizează motivația celor două categorii de vizitatori care au fost atrași de expoziția *Acasă, la bunici*, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce societatea actuală s-a depărtat de muzeul clasic. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, viziunea lui Crișan Mușețeanu despre strategia pe care ar trebui s-o adopte muzeele ca să fie atractive pentru public, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă muzeele mai sunt sau nu atractive într-o societate dominată de tehnologie, valorificând informațiile transmise de textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Femeia? Ce mai este și acest măr de ceartă,
Cu masca ei de ceară și mintea ei deșartă,*

*Cu-nfricoșate patimi în fire de copilă,
Cu fapta fără noimă, când crudă, când cu milă,
A visurilor proprii eternă jucărie?
Un vis tu ești în minte-i – și astăzi te mângâie,
Iar mâine te ucide. Cu același râs pe buză
Ea azi ascultă șoapta-ți de-amor să o auză,
Iar mâini cu mii propuneri te chinuie și știe
Că orice nerv în tine îl rumpe și-l sfâșie. [...]*

Mihai Eminescu, *Femeia?... Măr de ceartă*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui George Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 51

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Iași, sâmbătă 27 oct. 1918

Fănicule drag și bun,

Azi am primit două scrisori de la tine: una cu data de 19 oct., iar alta cu data de miercuri. Ciocniri din pricina neregularității scrisorilor o să fie mereu, de vreme ce merg cu atâta încetineală. Mai ales acum când teritoriul se liberează și dificultățile sporesc ... Totuși nu pricep cum îmi spui tu că scriu rar și greu? În fiecare zi, dar absolut în fiecare zi îți trimit măcar câteva rânduri, după cum se nemerește de am vești mai multe ori mai puține. Dar, repet, în fiecare zi! Atunci, cum scriu rar și greu? Tu zici mereu că-mi scrii zilnic, de fapt însă scrii de două ori pe săptămână, dovadă scrisorile pe care le păstrez toate cu drag. Și mă găsești schimbat? Când fiecare clipă e numai pentru tine și Puicuța, când am ajuns aproape de pomină cu dorul de-a merge cât mai grabnic acasă? ... Dar nu vreau să iau în seamă incriminările, pe care le explic prin singurătatea și enervarea ta; le explic și le înțeleg. Ai tot dreptul să fii nerăbdătoare; sunt și eu de-mi vine să sar pe pereți. Acuma însă mai e chestia de câteva zile. Se vor isprăvi toate suferințele. Trebuie să urmeze vremuri bune și vor urma. Avem perspective mari. Numai tu să fii încrezătoare și liniștită. [...] Ne-am înțeles micuța mea dragă? Liniște, puțină răbdare încă... [...]

Scrisoarea a doua ar fi mai bună, dacă n-ar fi boala Puicuții ... Cum se poate de n-ai chemat îndată pe Nanu? Bine, dar Țica nu poate veni să stea lângă tine în asemenea momente? Se poate să te lase singură? Vezi, Fanny dragă, de fetiță. Probabil că are gripă. O fi răcit. Cheamă neapărat doctor, fă cald bine în casă. Nu umbla cu doftorii băbești, când ai destui doctori la îndemână. Trebuia să iai servitoare oricât ar fi. Nu se poate să stai singură în casă. Vezi ce se întâmplă. Giurgeaș să fie sănătos. Sper ca înainte de-a primi scrisoarea lui voi fi și eu acasă. La Elvira am fost ieri. Zice că pleacă și ea îndată ce se poate. Ausweis nu i-a venit. Ea vrea să plece cu automobilul cu Mișulică. Mă gândesc că poate o să mă învârtesc să mă ia și pe mine. Aș face economie de tren și aș ajunge mult mai repede. Dar asta mai e de văzut. Eu nu pornesc până nu voi avea știri precise că au plecat nemții. Aici de pildă se zice și azi că se poate pleca fără ausweis, căci nemții nu mai au habar de nimic. Dar până nu voi fi informat oficial nu pot pleca, să mai dau acum de bucluc la spartul târgului. [...]*

Eu sfârșesc, Fănicule drag. Să dea D-zeu scrisoarea aceasta să găsească sănătoasă tun pe Puicuța dragă!

Vă sărut mult pe amândouă.

Liviu

Scrisoare Liviu Rebreanu, 27 octombrie 1918, <http://www.liviorebreanu.eu>

**ausweis (în lb. germană) – carte de identitate*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să mai dau acum de bucluc la spartul târgului*. **6 puncte**
2. Menționează unul dintre motivele îngrijorării autorului, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează ce îl împiedică pe Liviu Rebreanu să se întoarcă la familie, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică atitudinea autorului scrisorii față de Fanny. **6 puncte**
5. Prezintă o trăsătură de caracter a autorului scrisorii, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă despărțirea de familie poate sau nu poate crea bariere în comunicarea dintre membrii acesteia, valorificând informațiile din textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat.

Titu Herdelea îi povestește apoi pe îndelete cum a debarcat în capitală de aproape patru săptămâni, cu mari speranțe în sprijinul lui Gogu Ionescu, care îi făgăduise că-i va face rost să intre la un ziar, ca astfel să-și îndeplinească visul de-a îmbrățișa cariera scrisului, și cum a avut dureroasa surpriză de a nu-l găsi în țară. Mai grav e însă că, până una-alta, a cheltuit peste o treime din puținii bănișori cu care a

sosit, ba i-e frică să nu fie silit, tot așteptând zadarnic, să cheltuiască și bruma de rest înainte de a afla vreo ocupație, și să se pomenească într-o bună zi vagabond prin străini.

— N-aș vrea să-ți spulber iluziile, – zise Grigore aproape gata primenit*, – dar bunul meu cumnat nu prea e omul în care să-ți poți pune toate nădejtile. E foarte simpatic, un suflet minunat, numai că-i cam lasă-mă să te las. Doar dacă nevastă-sa s-ar ține de capul lui poate că s-ar mai mișca, fiindcă ea singură are farmecul și darul de a-i stimula energia somnolentă... [...]

Liviu Rebreanu, Răscoala

***primenit** – înprospătat

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând simbolismului.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 52

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește următorul fragment:

Mi-e aproape lehamite să abordez tema asta. Pentru că, dacă tema e aceeași, ideea e, și mai și, fixă: tinerii nu mai au modelele de altădată, eroi, artiști, oameni împliniți profesional sau măcar onești.

În vremurile de demult – că nici de astea nu scăpăm! – modelele izvorau din literatură, eroi reali sau personaje „pozitive” din romane, epopei, piese de teatru, la prima vârstă, și persoane de caracter sau profesori excepționali pe care adolescentul îi întâlnea, mai apoi. Deși ar părea normal, n-o să-l auzi pe niciun candidat la viață idealizându-l pe Tănase Lumânărarul [...], cel care s-a îmbogățit vânzând armatei furnituri putrede, sau, mai direct, Dinu Păturică, doar și ăla se îmbogățea spectaculos, așa cum visează astăzi orice tânăr. Nu-i au ca modele pe aceștia, nu că le-ar fi rușine s-o spună, dacă ar ști că ei există, ci pentru că habar nu au de existența lor, deoarece sunt în cărți și doar n-o să citească pentru a-și alege modelul, când sunt atâtea altele mult mai aproape. [...]

Partea proastă e că epocile nu sunt delimitate strict, de un zid, și un timp coexistă – pașnic, să zicem, deși nu e deloc așa – reziduuri din epoca anterioară și embrionii celei noi, care ajunge să se impună, fatalmente, în cele din urmă, cu limbajul ei, cu modelele ei, cu oamenii ei. Noi, cei cu modelele onorabile, suntem reziduurile, ei, ceilalți, embrionii timpurilor noi. Numai că nici măcar așa de simple nu sunt lucrurile, pentru că mai persistă și la unii indivizi ai noilor generații mentalitatea moștenită, astfel încât o să poți vedea și printre tinerii de azi unii cu modele de tip, să zicem, clasic: de reușită onestă și profesionistă în viață.

Lasă că și moștenirea e foarte diferită, părinți sau profesori mercantili* vor modela în această direcție plastilina care li se oferă sub formă de copil sau elev. Sigur că, atâta vreme cât tipurile de opțiune persistă, ambele părți sunt deranjate una de cealaltă: cei cu modelele morale și profesioniste, să zicem așa, de cei cu maneliștii și invers. S-ar părea că în clipa în care se sting toți cei care strică frumosul peisaj al noilor opțiuni morale și profesionale se așterne armonia. Ei, bine, nu e chiar așa, pentru că s-ar putea ca și printre noii alegători de modele să se afle unii cărora le miroase urât unanimitatea și atunci să opteze altfel, numai așa, de ai dracului.

Nicolae Prelipceanu, *Repede privire de jur împrejur*, în www.romlit.ro

***mercantil** – comercial, negustoresc

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *mi-e aproape lehamite*. **6 puncte**
2. Menționează numele a două personaje, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două dintre sursele modelelor în vremurile de demult, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce epocile nu pot fi delimitate strict. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, perspectiva autorului asupra tinerilor de astăzi, așa cum reiese din al doilea paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă alegerea modelelor de către tineri este sau nu influențată de epoca în care aceștia trăiesc și se formează, valorificând informațiile transmise de textul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos:

POMPILIAN (ocolește biroul și se oprește în spatele lui Ștefănescu, aplecându-se peste umărul lui)

ȘTEFĂNESCU (punând degetul brusc pe o coloană din gazetă): Cât?

POMPILIAN: Ce vrei să spui?

ȘTEFĂNESCU: Exact ce ai înțeles. Cât?

POMPILIAN: Șefule, nu știu ce vrei să spui.

ȘTEFĂNESCU: Câți bani ai primit pentru asta?

POMPILIAN (continuând jocul inocenței): Pentru care asta?

ȘTEFĂNESCU: Pentru toată povestea asta. De exemplu, pentru fraza asta. (Citește): „Cititorii noștri cunosc obiectivitatea cu care am urmărit și deseori atacat activitatea domnului Protopopescu, în fruntea fabricii de conserve «Fructul», dar în fața marilor realizări recente nu putem să nu recunoaștem în domnia-sa un mare înfăptuitor, un perfect gospodar, un factor economic

însuflețit deopotrivă de mari inițiative și largi devotamente.” (Cu o schimbare de ton): *Frumos, n-am ce spune! Și nici nu cred că e prea scump! Cât?*

POMPILIAN: Șefule, mă jignești.

ȘTEFĂNESCU: Tu mă jignești pe mine. Crezi serios că, la vârsta mea, și după treizeci de ani de gazetărie, nu știu să citesc? Ești un recrut*, băiatule.

POMPILIAN: Șefule, pe onoarea mea...

ȘTEFĂNESCU: Și încă un recrut prost. [...]

Mihail Sebastian, *Ultima oră*

*recrut – începător

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman psihologic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din romanul studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului psihologic studiat, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 53

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Acum doi ani, într-un sat din Elveția, am fost oaspetele unei familii care se ocupa, de câteva sute de ani, cu fabricarea cașcavalului. Nu curățenia și rigoarea procedurilor, nu calitatea produsului final, nu farmecul patriarhal al întreprinderii m-au impresioant în primul rând. Toate astea erau previzibile, subînțelese, garantate. Formidabilă era, mai curând, plăcerea civilizată cu care producătorii își făceau treaba, mândria lor de a fi ceea ce sunt și preocuparea vigilentă de a le oferi clienților o marfă ireproșabilă. Era limpede că, pentru toți membrii familiei, a face cașcaval era o îndeletnicire nobile, o moștenire de onoare, un mod de a se legitima dinaintea comunității. Orice rebut ar fi fost resimțit ca o rușine ireparabilă, ca un blam compromițător, semnalând nu pur și simplu o carență de îndemânare, ci una de caracter. A greși sau, și mai rău, a înșela așteptările cumpărătorului erau accidente de neconceput, devieri scandaloase de la o tradiție fără breșă. Pot depune mărturie că o asemenea asumare a meseriei nu e o virtute strict elvețiană. Am întâlnit și printre români meseriași bătrâni, incapabili să lucreze de mântuială, să trișeze, să asume riscul de a se face de râs. Specia e însă pe cale de dispariție. [...] Bucuria de a avea stil, de a fi eficace, de a fi mulțumit de mulțumirea celui alt par înzestrări suprarealiste. Celui care assemblează automobile puțin îi pasă dacă părțile asamblate țin laolaltă, celui care toarnă asfalt puțin îi pasă dacă asfaltul rezistă două zile, o lună sau un ceas, chelnerul e iritat de pretențiile clientului și nu se simte deloc îndemnat să-l răsfete. [...] Trebuie să redescoperim gustul onoarei. Onoarea comunității solidare, a meseriei temeinice, a respectului de sine.

Andrei Pleșu, *Despre frumusețea uitată a vieții*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței a înșela așteptările. **6 puncte**
2. Menționează două dintre calitățile familiei de elvețieni care l-au impresionat pe autor, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care autorul consideră că asumarea meseriei nu e o virtute strict elvețiană, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică de ce, pentru membrii familiei elvețiene, asumarea meseriei este o virtute. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția autorului despre asumarea meseriei în societatea românească actuală, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă asumarea propriei meserii poate sau nu poate fi considerată o formă a respectului de sine, valorificând informațiile surprinse în fragmentul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea etc. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Un farmec trist și nențeles
Puterea mea o leagă,
Și cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întreagă.*

*E un luceafăr răsărit
Din negura uitării,
Dând orizon nemărginit
Singurătății mării.*

*I te-ai rugat: dorul nespus
Din suflet să-ți alunge,
Dar el se-nalță tot mai sus
Ca să nu-l poți ajunge.*

*Va rămânea necunoscut
Și va luci departe
Căci luminează din trecut
Iubirii celei moarte.*

Mihai Eminescu, *Un farmec trist și nențeles*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman psihologic studiat, aparținând perioadei interbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul studiat, din seria: conflict, perspectivă narativă, incipit, final etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 54

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Un bun punct de pornire în explorarea municipiului Cluj-Napoca este Piața Avram Iancu, unde se află impozanta clădire în stil baroc a Teatrului Național „Lucian Blaga”. Vizavi, poți admira Catedrala Ortodoxă, inaugurată în anul 1993, și care se remarcă prin stilul bizantin și a cărei cupolă a fost inspirată de cea a Sfintei Sofia. În vecinătatea lăcașului se găsește Prefectura Cluj. Acesta este un edificiu spectaculos ce îmbină stilul gotic și renașcentist. Itinerariul poate continua în centrul istoric al urbei, transformat într-o zonă pietonală, mărginită de magazine de tot felul, cafenele și restaurante cochete. Artera se termină în Piața Unirii, denumită sugestiv „Centrul medieval al Clujului”, unde se găsește Biserica Romano-Catolică, cel mai frumos lăcaș de cult din oraș.

Dacă dispuneți de suficient timp, merită să treceți pragul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, ale cărui galerii sunt găzduite de o clădire construită în secolul XVII. În sala mare au concertat compozitori celebri precum Johanes Brams, Bela Bartok sau Frantz Liszt. Muzeul se înfățișează astăzi vizitatorului ca un veritabil păstrător al tradițiilor și datinilor din cele mai vechi timpuri, evidențiate în colecții de costume populare, țesături, dar și ceramică și tehnici de prelucrare a metalelor. În Piața Muzeului veți putea vizita galeriile Muzeului de Istorie a Transilvaniei. La doar câteva minute distanță se află Parcul Central, o superbă zonă verde, amenajată încă din anul 1827, în mijlocul căreia se găsește un pavilion ce găzduiește expoziții de grafică. Un adevărat spectacol de miresme și culori veți descoperi în frumoasa Grădină Botanică, amenajată la sfârșitul secolului XIX, gazda unui număr impresionant de specii de plante adunate din toate colțurile lumii. [...]

Municipiul Cluj-Napoca poate fi considerat un veritabil muzeu în aer liber, ce evidențiază modernitatea timpurie ce l-a situat în rândul celor mai frumoase orașe ale țării.

Ghid turistic Cluj-Napoca, în Infotour.ro

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *veritabil muzeu în aer liber*. **6 puncte**

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman psihologic studiat, aparținând perioadei interbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul studiat, din seria: conflict, perspectivă narativă, incipit, final etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 54

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Un bun punct de pornire în explorarea municipiului Cluj-Napoca este Piața Avram Iancu, unde se află impozanta clădire în stil baroc a Teatrului Național „Lucian Blaga”. Vizavi, poți admira Catedrala Ortodoxă, inaugurată în anul 1993, și care se remarcă prin stilul bizantin și a cărei cupolă a fost inspirată de cea a Sfintei Sofia. În vecinătatea lăcașului se găsește Prefectura Cluj. Acesta este un edificiu spectaculos ce îmbină stilul gotic și renașcentist. Itinerariul poate continua în centrul istoric al urbei, transformat într-o zonă pietonală, mărginită de magazine de tot felul, cafenele și restaurante cochete. Artera se termină în Piața Unirii, denumită sugestiv „Centrul medieval al Clujului”, unde se găsește Biserica Romano-Catolică, cel mai frumos lăcaș de cult din oraș.

Dacă dispuneți de suficient timp, merită să treceți pragul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, ale cărui galerii sunt găzduite de o clădire construită în secolul XVII. În sala mare au concertat compozitori celebri precum Johanes Brams, Bela Bartok sau Frantz Liszt. Muzeul se înfățișează astăzi vizitatorului ca un veritabil păstrător al tradițiilor și datinilor din cele mai vechi timpuri, evidențiate în colecții de costume populare, țesături, dar și ceramică și tehnici de prelucrare a metalelor. În Piața Muzeului veți putea vizita galeriile Muzeului de Istorie a Transilvaniei. La doar câteva minute distanță se află Parcul Central, o superbă zonă verde, amenajată încă din anul 1827, în mijlocul căreia se găsește un pavilion ce găzduiește expoziții de grafică. Un adevărat spectacol de miresme și culori veți descoperi în frumoasa Grădină Botanică, amenajată la sfârșitul secolului XIX, gazda unui număr impresionant de specii de plante adunate din toate colțurile lumii. [...]

Municipiul Cluj-Napoca poate fi considerat un veritabil muzeu în aer liber, ce evidențiază modernitatea timpurie ce l-a situat în rândul celor mai frumoase orașe ale țării.

Ghid turistic Cluj-Napoca, în Infotour.ro

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *veritabil muzeu în aer liber*. **6 puncte**

2. Menționează două destinații turistice din Cluj-Napoca, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
 3. Precizează numele a doi compozitori renumiți care au concertat în sala mare a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
 4. Explică de ce Muzeul Etnografic al Transilvaniei este o atracție turistică importantă a orașului. **6 puncte**
 5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, importanța istorico-culturală a municipiului Cluj-Napoca, așa cum se desprinde din textul dat. **6 puncte**
- B.** Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă vizitarea unui oraș poate sau nu poate constitui o modalitate de educație culturală a unui tânăr, folosind informațiile din *Ghid turistic Cluj-Napoca*, în *Infotour.ro*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Măinile mele sunt îndrăgostite,
vai, gura mea iubește,
și iată, m-am trezit
că lucrurile sunt atât de aproape de mine,
încât abia pot merge printre ele
fără să mă rănesc.*

*E un sentiment dulce acesta,
de trezire, de visare,
și iată-mă fără să dorm,
aievea văd zeii de fildeș,
îi iau în mână și
îi înșurubez răsând, în lună,
ca pe niște mânere sculptate,*

*cum trebuie că erau pe vremuri,
împodobite, roțile de cârmă ale corăbiilor. [...]*

Nichita Stănescu, *Vârsta de aur a dragostei*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un text narativ studiat, aparținând lui George Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 55

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

... Visului acesta i-a pus capăt surpriza sfârșitului de an. Am aflat, cu indignare, că rămăsesem corigent la română, franceză și germană. Trei corigențe aduceau după sine repetenția. Dar Moisescu stăruise să mi se dea această șansă; eram cel mai bun elev al lui din toată clasa. Am fost profund jignit citindu-mi numele pe lista corigenților. Dar am fost cu adevărat surprins să mă văd corigent la franceză și mai ales la limba română. Iosif Frollo era profesorul nostru de franceză. Zadarnic aș încerca să-i fac elogiul: l-au cunoscut generații întregi de liceeni. Dar avea o mare slăbiciune pentru gramatică, și pe atunci gramatica mi se părea o disciplină absurdă și ineficace, inventată parcă anume pentru a-l împiedica pe elev de a savura textul pe care îl traduce. Frollo era mulțumit cu cele ce știam, dar mă avertizase că nu voi putea trece clasa dacă nu voi ști pe dinafară toate conjugările. Mi se părea că mă amenință în glumă pentru că, după cum îi era obiceiul, spunea lucrurile acestea cu o mare dulceață, privindu-te în ochi și zâmbind. Dar se ținuse de cuvânt, și asta a provocat o adevărată ruptură între noi. N-am mai acceptat niciodată să mă apropii de el. Câțiva ani mai târziu, când mă lăsasem antrenat în lecturi fără număr și mă sileam să citesc operele complete ale autorilor francezi pe care îi studiam în clasă, Iosif Frollo a încercat de mai multe ori să mă sfătuiască și să mă îndrumeze; dar îl ascultam întotdeauna cu un zâmbet agresiv pe buze, continuând să citesc ce și cum îmi plăcea mie. Evident, Frollo înțelesese repede ce se petrecea cu mintea mea de adolescent frustrat și anarhic și m-a lăsat în pace. Dar avea și el un mijloc rafinat de a se răzbuna. Când, în cursul superior, discuta vreunul din autorii pe care știa bine că-i citisem – pentru că, impertinent, veneam cu operele complete la școală și le așezam pe pupitru, răsfoidu-le la răstimpuri cu un fals gest precipitat – Frollo puneă anumite întrebări la care probabil aș fi putut răspunde mai bine decât oricare altul, dar neglija întotdeauna să mă întrebe pe mine, deși ridicam degetul. În cele din urmă, renunșasem să mai ridic degetul și ascultam, zâmbind ironic, răspunsurile mălăiețe sau neroade ale vreunui coleg asupra Fedrei sau Henriadei. Doar o dată a coborât Frollo de la catedră și a venit să vadă cărțile pe care le aranjase provocator pe pupitru. Ne vorbise despre Port-Royal, și eu adusesem Les provinciales și toate volumele despre Pascal pe care le găsisem în bibliotecă. Le-a răsfoit zâmbind, apoi m-a bătut pe umăr. Dar nici atunci nu mi-a pus întrebarea la care, răspunzând, aș fi putut arăta că știam mai mult decât restul clasei.

Mircea Eliade, *Memorii*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *avea o mare slăbiciune*. **6 puncte**
2. Menționează numele profesorului care a insistat ca elevului amenințat cu repetenția să i se mai acorde o șansă, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care autorul consideră că este zadarnic să-și elogieze profesorul de franceză, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce s-a produs ruptura dintre elev și Frollo, profesorul de franceză. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, mijlocul de răzbunare la care recurge profesorul de franceză, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă atitudinea pe care o adoptăm poate sau nu poate influența relațiile cu ceilalți, valorificând fragmentul extras din volumul *Memorii*, de Mircea Eliade, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de rânduri, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Când d-l Stavrache se-ntorcea de la parastasul de nouă zile al maică-sii, pe la-nceputul lui decembrie – (bătrâna, după ce zăcuse de inimă-rea vreo câteva săptămâni, murise, dimineața, la 28 noiembrie) – se-ntâlni cu factorul rural. O scrisoare cu timbrul de la Turnul-Măgurele și cu data din ajunul morții bătrânii. Neica Stavrache a cunoscut slova.* Repede, omul deprins a nu mai aștepta zadarnic vești de la acela pe care-l credea pierdut de-a binele, se închise în odăiță și desfăcu nervos plicul:

„Iubite neică, mai întâi nu lipsesc a cerceta despre scumpa d-v. sănătate, a dumitale și a maichii...” [...]

Curios lucru! Cine ar fi văzut figura lui neica Stavrache, presupunând că acela ar fi fost un om deprins să descifreze înțelesuri din chipurile oameniești, ar fi rămas

în mirare pricepând bine că în sufletul fratelui mai mare nu se petrecea nimic analog cu bucuria la citirea veștilor despre succesul de bravură al răspopitului.

Hangiul mototoli hârtia după ce mai privi bine data: în adevăr, scrisoarea era expediată cu trei zile mai înainte de luarea Plevnei. Dar acum... Plevna era luată – asta se zvonise oficial în toate unghiurile țării. [...]

I.L. Caragiale, În vreme de război

* slova – (aici) scrisul

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-o comedie studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din comedia studiată;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale comediei studiate, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict dramatic, modalități de caracterizare, notațiile autorului etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 56

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

București 31 Oct. [1] 879

Draga și dulce mea amică,

De când ai plecat tu, n-a plecat numai fericirea, ci și liniștea și sănătatea mea. Dureri reumatice am început a simți în picioare, însoțite ca totdeauna de dese bătaii de inimă. Nu este, nu poate fi mai mare deosebire decât între mine acum două săptămâni și între mine astăzi. De unde eram cu tine, fericit și mulțumit, acum sunt singur, nemulțumit, rău dispus prin singurătate și boală, obosit de viață.

Veronică, dragă Veronică, când nu m-ai mai iubi, să știi că mor. Îți scriu târziu pentru că abia alaltăieri m-am mutat. Adaugă pe lângă asta, că abia în ziua de Sf. Dumitru am găsit casă, c-am trebuit să-mi mut lucrurile din două locuri, că pe lângă aceasta s-a mutat și redacția și tipografia, apoi că am zilnic de lucru pe lângă tribulațiunile mele personale și vei înțelege de ce am preferat a nu-ți scrie, decât a-ți scrie în fugă.

Când gândesc la tine mi se umplu ochii de lacrimi și nu mai găsesc cuvinte să-ți spun ceea ce de-o mie de ori ți-am spus: că te iubesc. Această unică gândire, care e izvorul fericirii și a lacrimilor mele, această unică simțire care mă leagă de pământ e totodată și izvorul îngrijirilor mele.

Veronică dragă, au n-am fost noi prea fericiți într-o lume, în care fericirea nu poate exista? Este în lumea asta destul loc pentru atâta iubire câtă o avem? Nu este amorul nostru o anomalie în ordinea lucrurilor lumii, o anomalie pentru care cată să fim pedepsiți? Se potrivesc amorul și suferințele noastre cu o lume în care balsem, invidia, răutatea domnesc peste tot și pururea? Și când gândesc că în viața mea compusă din suferințe fizice și rele morale ca o excepție tu mi-ai dat zile aurite, pot crede în dănuirea acestei excepții?

Dulce și dragă Veronică, doresc ca amorul unui nenorocit ca mine să nu fi aruncat o umbră în viața ta senină, în sufletul tău plin de veselie precum e plin de un gingaș și nesfârșit amor. lubește-mă și iartă-mi păcatele, căci tu ești Dumnezeu la care mă închin.

De-acuma-ți voi scrie mai des, deși sărmancele foi sunt departe de-o plăti o singură îmbrățișare a ta – dulcea mea copilă. Am sărutat cel puțin această foie care va intra în mâinile tale cele mici, de la care așteapi toată fericirea.

Al tău Eminescu

Mihai Eminescu, Scrisoare către Veronica Micle, <http://www.poezie.ro>

*tribulațiuni (tribulații) – zbucium, frământare, necaz

*bassefa (din fr. bassesse) – micime sufletească

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să nu fi aruncat o umbră*. **6 puncte**
2. Menționează două dintre motivele pe care le invocă îndrăgostitul pentru a-și justifica întârzierea redactării scrisorii, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează promisiunea pe care îndrăgostitul i-o face iubitei, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică, folosind informațiile din cel de-al patrulea paragraf al textului dat, modul în care autorul scrisorii se raportează la povestea de iubire. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, imaginea îndrăgostitului, așa cum reiese din primul paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă mărturisirea propriilor sentimente poate sau nu poate fi o formă de eliberare sufletească, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

O, desfrunzirile din urmă!
Te uită, vastele păduri
Stau veștede sub greaua turmă

De nori haotici și obscuri.
Te uită, soli ai crustei albe
Ce-o să se-așeze de pe-acum,
În dantelări de fine salbe,
Pe tufa umedă, pe drum.

Un cinic puf au nins scaieții...
Și totuși, iată-mă venit
În fața toamnei și-a tristeții
Cu gândul iarăși ispitit,
De-avântul surd care destinde
Tot mai departe largu-i zbor
Deasupra zărilor murinde,
A sumbrei văi, a tuturor.

Ion Barbu, Peisagiu retrospectiv

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un roman al experienței studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din romanul studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 57

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Când citim o carte cu adevărat bună am vrea să nu se mai termine și, implicit, orice carte de acest fel ar merita să aibă o continuare. Într-un fel, chiar are, în mintea noastră. Căci tocmai acesta este unul dintre criteriile după care măsurăm valoarea unei cărți: este vie, intrăm în dialog cu ea, se prelungește în gândul și în simțirea noastră și după ce s-a încheiat la propriu, are însușirea aceea pe care aș numi-o principiul inepuizabilului, al infinitului, putând să se genereze din sine însăși, din datul existent, oricât de mult.

Impresia de lectură la întâlnirea cu o carte de valoare deosebită, descrisă mai sus, îl stăpânește și pe cititorul naiv/inocent și pe cel profesionist, autor el însuși de literatură. În primul caz, al cititorului obișnuit, fără pretenții, impresia respectivă se traduce (desigur, mai ales când e vorba de operele epice) printr-o dorință cumva obscură: cititorul simte nevoia să nu mai părăsească universul acela livresc, părăndu-i-se că este mai convenabil, mai potrivit firii sale decât lumea reală, convins că s-ar mișca mai bine acolo decât în viața-viață.

La cititorul inițiat, autor de literatură, lucrurile se complică, precum o problemă mutată din geometria clasică în cea noneuclidiană. Fiindcă acest cititor are o reprezentare mult mai complexă a situației: el își dă seama că orice carte care iese din obișnuit prin valoarea sa literară e o deschidere fără limite, dar cu opreliști. Ce vrea să însemne asta, despre ce opreliști vorbim? Ele provin din mintea sa, a cititorului autor, care nu este egală, în anvergură, cu mintea autorului cărții, un autor excepțional. Fiindcă pomeneam de criteriile lăuntrice prin care măsurăm nivelul de performanță al unei cărți, al unui autor, s-ar cuveni să luăm în calcul unul aparent simplu: și anume, gândul, care ne vine în minte spontan atunci când citim o astfel de carte, că noi n-am fi capabili să scriem așa ceva.

Sunt numeroase operele cărora aș visa să le citesc continuări și, uneori, chiar să le scriu eu. Între ele, povestirile lui Borges, negreșit. [...] Și din literatura noastră multe sunt de ales: mi-aș dori să citesc/să scriu continuarea atâtor texte literare. Neapărat, pagini din Caragiale, tatăl, cum ar fi Căldură mare. [...]

În literatură, probabil, noile cărți de valoare care apar sunt generate și de admirația pe care o purtăm unor cărți deja scrise.

Gabriel Chifu, *Scris peste scris*, în *România literară*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *intrăm în dialog cu ea*. **6 puncte**
2. Menționează doi dintre autorii menționați în textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care cititorul obișnuit simte nevoia să nu mai părăsească universul cărții, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică ce reprezintă, în viziunea autorului, o *carte vie*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, modul în care se raportează la lectură cele două tipuri de cititori, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă valoarea unei cărți este sau nu este stabilită prin criteriile exclusiv subiective ale cititorului, raportându-te la fragmentul extras din *Scris peste scris* de Gabriel Chifu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

David Pop iubea viața tihnită. Zbuciumările de niciun fel nu i-au plăcut niciodată. Râvnea liniște multă și muncă puțină sau chiar deloc; și izbutise să le aibă pe urma hărniciei tatălui său, un țaran aprig, sânguitor și zgârcit, care făcuse avere. Numai sângele rece îl moștenise David din firea părinților. Încolo nicio ambiție nu-l necăjea. Bătrânul Pop fusese încăpățânat și stăruitor. Își pusese în minte să-l facă „domn”, mai ales că școala era acolo, la îndemână, în Năsăud, și nu costa mai nimic. La început păruse că și băiatului îi place cartea și că nici n-are să se oprească până nu va ajunge avocat sau cel puțin protopop. Dar pe urmă, când a crescut mai mărișor, s-a înmuiat. Ar fi fost mai bucuros să păzească vacile decât să-și sfarme creierii cu sintaxa latinească. Totuși, cu chiu-cu-vai, a isprăvit liceul și a trecut la Cluj să învețe legile, căci bătrânul ținea morțiș să-l vadă avocat. Degeaba. N-a mai mers. Șapte ani a tot învățat David și veșnic, în preajma examenelor, s-a pomenit cu câte-o boală sau cine știe ce nenorocire atât de mare, că nu era chip să dea ochii cu profesorii.

Liviu Rebreanu, *Catastrofa*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți, la alegere, particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu sau George Bacovia.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 58

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Nu mă înscriu printre detractorii* calculatorului și ai internetului. Dimpotrivă: calculatorul și facilitățile lui mi-au schimbat viața în bine și asta la o vârstă când nu este ușor să asumi deprinderi noi. Scriu numai pe calculator și apelez, de câte ori am nevoie, la rețeaua electronică, pentru informație, verificare, detaliu. E la îndemână, e rapid și e, cu oarecare excepții, o sursă de încredere. Am însă norocul de a nu mă fi format în vecinătatea și prin intermediul calculatorului. Cu alte cuvinte, am puține șanse să devin dependent, iar conceptul căutării intelectuale se asociază, pentru mine, ca și pentru majoritatea congenerilor mei, cu alte proceduri decât cele pe care le implică manevrarea unei tastaturi. E motivul pentru care sunt foarte rezervat când e să judec performanța culturală a calculatorului și a internetului. Ele au introdus în metabolismul culturii un coeficient de facilitare care presupune, e drept, acces prompt, dar și lene mentală, pasivitate, impostură. Internetul e pe măsura acelor care cred că **a fi cultivat** înseamnă pur și simplu **a ști**. Cunoașterea ca depozit, inteligența ca exercițiu al memoriei, interogația redusă la stricta dexteritate mecanică și la curiozitate primară, toate acestea transformă faptil de cultură în produs de supermarket și efortul de a cunoaște într-o subspecie a shopping-ului. Dar a fi cultivat nu înseamnă **a ști**, înseamnă **a ști să cauți**. Nu a ști să utilizezi o „mașină de căutare”, ci a transforma căutarea într-un parcurs laborios, imprevizibil, plin de fertile derapaje colaterale. Cultura nu te îmbogățește prin ceea ce-ți livrează în mod expres, ci prin aventura drumului, prin barocul tatonărilor. Cultura e facultatea de a decide ce e de făcut când nu știi ceva: cum să pui întrebarea, la ce ușă să bați, în care orizont să te miști. Cultura te îmbogățește prin ceea ce afli fără să fi căutat în mod direct. Pe scurt, cultura ține mai mult de inspirație și febrilitate spirituală decât de zel comunicativ.

Andrei Pleșu, *Despre frumusețea uitată a vieții*

***detractor** – calomniator

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *e la îndemână*. **6 puncte**
2. Menționează două motive pentru care autorul apelează la rețeaua electronică, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**

3. Precizează motivul pentru care autorul consideră că are puține șanse să devină dependent de calculator, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**

4. Explică de ce autorul este rezervat când trebuie să judece performanța culturală a calculatorului și a internetului. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, ce reprezintă cultura în concepția autorului, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă abilitatea de a utiliza calculatorul și internetul este sau nu este suficientă pentru obținerea unei performanțe culturale, valorificând fragmentul extras din volumul *Despre frumusețea uitată a vieții*, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Uitarea venea... a venit.
O lacrimă cade jos, totul tace,
Lampa obosită a clipit,
Orice obiect atins șoptește: lasă-mă-n pace...
De-acum...
Auzi, ploaia plânge pe drum
Pe un adânc tumult,
Pe urma unui mic pantof într-un parc de demult.*

*Adorm... ascult...
Afară, la fereastră, toamna a spus:
— Of!...*

G. Bacovia, *Nocturnă*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ studiat;

▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;

▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 59

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

În primăvara aceea, Liceul „Spiru Haret” a organizat o călătorie de trei săptămâni în Italia, la care puteau participa foștii elevi. Costa 20 000 de lei, sumă considerabilă în 1921, dar mama n-a șovăit să mi-o dea. Nu mai fusese în Italia din 1909 și era fericită că măcar unul din copiii ei o va descoperi. Pentru mine, era mai mult decât ce putea însemna Italia pentru orice tânăr de 20 de ani. Era și prilejul de a întâlni și câțiva din scriitorii cu care eram în corespondență: Papini, Buonaiuti, Macchioro, A. Panzini și alții. În afară de orașele cu nume fabuloase, erau și aventurile pe care mi le închipuiam, limba italiană pe care mă pregăteam s-o vorbesc pentru întâia oară, librăriile și anticăriile în care știam că voi găsi cărți inaccesibile la București. [...] Eram numai cinci-șase studenți, douăzeci de elevi în ultimele clase de liceu și vreo patru-cinci profesori. Singura plictiseală era faptul că trebuia să trimit săptămânal două foiletoane* la „Cuvântul”. Nu bănuisem până atunci cât e de greu să scrii „impresii de călătorie” și să le scrii noaptea târziu, istovit după atâtea muzee și plimbări, sau diminețile, în mare grabă, la o masă de cafea, înainte de a sosi ghidul care trebuia să ne ia în primire pentru ziua întreagă. Din Veneția, am trimis două foiletoane destul de oarecare. [...]

Din fericire, la Florența, unde ne-am oprit vreo trei-patru zile, l-am vizitat pe Papini. Locuia în Via G. B. Vico, numărul 3. Și m-a primit așa cum îl știam din fotografii: cu cămașă fără guler și fără cravată și cu țigara în colțul buzelor. Era mai urât decât mi-l închipuiam, dar m-a impresionat grosimea lentilelor. Am stat de vorbă într-o odaie minusculă, ascunsă între vaste încăperi cu pereții acoperiți de biblioteci. M-a întrebat dacă vreau să vorbim franțuzește sau italienește și am ales italiana. Voiam să-l ascult în limba aceea aspră și colorată care mă fermecase de atâția ani. Îi trimisese cele trei foiletoane pe care le publicasem de curând în „Cuvântul” despre el, dar tânărul care obișnuia să-i traducă articolele românești plecase din Florența; așa că Papini nu le putuse cunoaște. M-a îndemnat să-i vorbesc despre planurile și studiile mele. l-am mărturisit cât de mult m-a izbit, citind „Un om sfârșit”, asemănarea dintre noi, în așa fel încât, la început, mi-a fost chiar teamă că tot ce voi face va fi socotit imitație a operei lui. A zâmbit cu toți dinții, mari, neregulați și îngălbeniți de tutun: „Nu-ți fie teamă!” m-a liniștit el. „Dintr-un anumit punct de vedere, toți intelectualii seamănă între ei, dar, din alt punct de vedere nimeni nu seamănă cu nimeni altcineva” [...]

Mircea Eliade, *Memorii*

*foileton – articol (de literatură, de știință, de artă) sau fragment de roman inserat în partea de jos a paginilor unui ziar, unei reviste etc.

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *să ne ia în primire*. **6 puncte**
2. Menționează motivul plictiselii autorului din timpul călătoriei, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care mama nu ezită să-i plătească băiatului călătoria în Italia, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care Eliade se bucură de călătoria în Italia. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația dintre tânărul Eliade și scriitorul Papini, așa cum reiese din finalul textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă, prin natura lor, călătoriile reprezintă sau nu o formă de cunoaștere, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Prin ochelari de geamuri privea cu ochi de lampă
Ca o bună la nepoțelul mic.
Pe-atunci știam că-i vie; azi nu mai știu nimic:
Apăs cu nepăsare de om pe-a ușii clampă. [...]*

*În fiecă odaie dezvăluam cu frică
Alt gând din vechiul suflet curat și românesc...
Ce nu-mi cuprinde mintea, deși îmbătrânesc,
Pe-atunci trăia în voie în inima mea mică.*

*Pendule bătrâne mai bat același ceas,
Prelung, ca o dojană, în liniștea sonoră,
Dar timpul intră-n casă trântindu-i altă oră,
Și inima i-o sparge, tic-tac, sub al meu pas.*

Ion Pillat, *Casa din deal*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui George Călinescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narrative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 60

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Dragă Phyllis,

Voi încerca să răspund întrebării tale („Se roagă oamenii de știință și pentru ce se roagă ei?”) cât mai simplu cu putință.

Oamenii de știință cred că orice întâmplare, inclusiv în relațiile dintre oameni, este datorată legilor naturii. De aceea, un om de știință nu poate fi înclinat să creadă că evoluția lucrurilor poate fi influențată de rugăciune, cu alte cuvinte, de o manifestare supranaturală. Totuși, trebuie să admitem: cunoștințele noastre asupra acestor forțe sunt imperfecte, astfel că, în final, convingerea că există un spirit suprem are la bază un fel de credință. O astfel de convingere rămâne larg răspândită, în ciuda realizărilor actuale în domeniul științei.

De asemenea, oricine se implică serios pe calea științei, este convins că există un spirit care se manifestă în legile universului, fiind mult superior omului. În acest fel, calea științei conduce la un sentiment religios aparte, care este destul de diferit de cel simțit de o persoană mai naivă.

Salutări cordiale,

al tău Albert Einstein

Alice Calaprice, Scrisorile lui Albert Einstein către și de la copii

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *o astfel de convingere rămâne larg răspândită*. **6 puncte**
2. Menționează motivul pentru care *un om de știință nu poate fi înclinat să creadă că evoluția lucrurilor poate fi influențată de rugăciune*, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează scopul pentru care Albert Einstein îi scrie această epistolă lui Phyllis, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce, în viziunea lui Albert Einstein, *calea științei conduce la un sentiment religios aparte*. **6 puncte**
5. Prezintă concepția lui Albert Einstein despre relația dintre știință și credință, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă evoluția umanității poate sau nu poate fi explicată exclusiv pe cale științifică, folosind informațiile transmise de textul dat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul de mai jos:

În fața locuinței lui Dionis se ridica o casă albă și frumoasă. Dintr-o fereastră deschisă din catul de sus el auzi prin aerul nopții tremurând notele dulci ale unui clavier și un tânăr și tremurător glas de copilă adîind o rugăciune ușoară, pare că parfumată, fantastică. El își închise ochii ca să viseze în libertate. I se păru atunci că e într-un pustiu uscat, lung, nisipos ca seceta, deasupra căruia licărea o lună fantastică și palidă ca fața unei virgine murinde. [...] Întredeschise ochii și văzu prin fereastra arcată* și deschisă, în mijlocul unui salon strălucit, o jună fată muiată într-o haină albă, înfiorând cu degetele ei subțiri, lungi și dulci clapele unui piano sonor și acompaniind sunetele ușoare ale unor note dumnezeiești cu glasul ei dulce și moale. [...] Închise iar ochii până ce, recăzut în pustiul cel lung, palatul alb se confundă cu noul de argint și juna fată cu ingerul în genunchi. [...] Când se deșteptă din reveria sa, fereastra de sus a palatului era deschisă, în salon întuneric și sticlele ferestrei străluceau ca argintul în alba lumină a lunii.*

Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis*

*cat – etaj

*arcată – arcuită

Notă! Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi 18 puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru redactarea eseului, vei primi 12 puncte (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 61

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Viața în fotografiile de vacanță e perfectă. Mereu soare, mereu zăpadă bună, întotdeauna mâncare delicioasă, niciodată tristețe, rar oboseală. Suntem datori cu experiențe perfecte, cu o fericire pe care, în acel moment, aici-acum, nu o mai are nimeni și asta ne plasează cumva mai sus, ne ridică imaginea de sine și face bine la ego. Chiar dacă, uneori, e fals. Circulă tot felul de poze pe net cu diferența dintre realitate și fotografiile de călătorie. Taj Mahalul e alb și strălucește singuratic în soare? La fața locului, e plin de turiști și trebuie să te chinui mult ca să prinzi un cadru în care să nu fie cel puțin câteva zeci. Plajele din Thailanda? Superfrumoase, dar hai să găsim locul ăla neaglomerat și curat. Greu. Și așa mai departe.

De fapt, pozele noastre de călătorie exprimă mai mult o emoție decât o realitate. E bucuria de a fi acolo, e o formă de compensare pentru alte lucruri, o formă de autovalidare sau simpla și bătrâna nevoie de atenție, dar și nevoia de a împărtăși cu prietenii o experiență, ca atunci când le povestești la bere cum a fost. Nu postăm întotdeauna lucruri interesante, ba din contră. Aceleași cadre, aceleași perspective, aceleași plaje, aceiași munți. Miza nu e neapărat acolo. În febra momentului, nu prea ne dăm seama însă nici că cei de acasă nu-s prea interesați, se pot enerva sau pur și simplu ne pot ignora. Pentru noi, fotografia vine cu o emoție, o stare la pachet, pentru ei nu prea. Și știm bine asta când vedem și noi, la rece, pozele altora și dăm skip lejer. Este sharing-ul parte esențială din călătoriile noastre? Se pare că da. Dar e o linie fină între sharing și oversharing. Una e să postezi câteva fotografii, alta e să pui câte una pe oră. În fiecare zi. Timp de două săptămâni. Și un album la întoarcere.

Tehnologia schimbă modul în care trăim și, cu siguranță, telefoanele mobile schimbă în mod esențial modul în care călătorim. Ajungem să privim peisajele printr-un ecran, să judecăm un loc după potențialul de like-uri și să nu putem trăi două zile de vacanță fără să postăm nimic pe Facebook sau fără să le trimitem prietenilor „mai puțin norocoși” pozele pe WhatsApp. Citeam că în industria de travel se vorbește de „invidia de Facebook” ca factor de decizie în alegerea locului sau a experiențelor dintr-o călătorie, mai precis care e potențialul unui, să zicem, zbor cu balonul să genereze fotografii care să stârnească o reacție cât mai puternică la prietenii tăi de pe Facebook. Brrr, zicem noi, conștienți și raționali, dar oare nu sunt momente în care fix asta facem, în mod inconștient?

Cristina Foarfă, *Vacanța din fotografiile perfecte*, în *Dilema veche*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *la rece*. **6 puncte**
2. Menționează două dintre influențele pe care le au telefoanele mobile asupra modului în care călătorim, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează factorul care ne influențează în alegerea locului sau a experiențelor dintr-o călătorie, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce, în viziunea autoarei, *viața în fotografiile de vacanță e perfectă*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, viziunea autoarei despre pozele de călătorie, așa cum reiese din al doilea paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă pozele de călătorie influențează sau nu creșterea stimei de sine, raportându-te la fragmentul extras din *Vacanța din fotografiile perfecte*, de Cristina Foarfă, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul următor, evidențiind rolul verbelor la timpul prezent:

[...] Mă uit în dreapta și-n stânga,
cu mine însumi mă uit,
folosindu-mă ca o privire.
Ascult ce se-aude sus, ce se-aude jos,
sunt, tot, un timpan armonios.
Trece-o planetă și-ntreb cine e,
ce e.
Și-apoi mă mir că întreb.
Ar trebui eu însumi să fiu întrebare,
ca să mă audă altcineva decât mine. [...]

Nichita Stănescu, *De-a sufletul*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui roman al experienței studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în romanul studiat, prin comentarea a două secvențe narative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul studiat, din seria: conflict, perspectivă narativă, incipit, final etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 62

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Legea nr. 272/2004 cuprinde măsuri clare privind protecția copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate.

Concret, părinții care pleacă la muncă în străinătate și își lasă copiii acasă vor fi obligați să desemneze o persoană care să se ocupe de întreținerea acestora pe toată perioada absenței lor.

Mai exact, părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care locuiește copilul, care urmează să plece în străinătate pentru a munci, are obligația de a notifica acest lucru serviciului public de asistență socială de la domiciliu, cu minimum 40 de zile înainte de a părăsi țara. În caz contrar acesta riscă o amendă între 500 și 1000 de lei.

Mai mult, în notificarea înaintată către cei de la asistența socială, părinții trebuie să specifice în grija cui își vor lăsa copilul. Astfel, aceștia vor trebui să desemneze o persoană din familia extinsă (n.r. – rudele până la gradul IV inclusiv, de exemplu unchi, mătuși, veri, bunici), care să aibă minimum 18 ani și care să îndeplinească condițiile materiale și garanțiile morale necesare creșterii și îngrijirii unui copil.

De asemenea, conform documentului citat, instanța va dispune delegarea temporară a autorității părintești către persoana desemnată de părinți, pe durata lipsei acestora, dar nu mai mult de un an.

La rândul său, persoana căreia urmează să îi fie delegată autoritatea părintească urmează să-și exprime acordul, personal, în fața instanței, printr-o cerere care va fi soluționată în termen de trei zile de la depunerea acesteia.

Mai departe, instanța se va pronunța printr-o hotărâre care va cuprinde menționarea expresă a drepturilor și îndatoririlor care se delegă și perioada pentru care are loc delegarea.

Odată ce instanța hotărăște delegarea drepturilor părintești, persoana în sarcina căreia cad îngrijirea și creșterea copilului trebuie să urmeze, obligatoriu, un program de consiliere, pentru a preveni situații de conflict, neadaptare sau neglijență în relația cu minorul. Instanța de judecată va comunica o copie a hotărârii de delegare primarului de la domiciliul părinților sau tutorelui, precum

și primarului de la domiciliul persoanei căreia i se acordă delegarea autorității părintești.

Despre Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului,
<http://www.avocatnet.ro>

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *va dispune delegarea temporară*.
6 puncte
2. Menționează perioada pentru care instanța va dispune delegarea temporară a autorității părintești către persoana desemnată de părinți, utilizând informațiile din textul dat.
6 puncte
3. Precizează două condiții pe care trebuie să le îndeplinească o persoană căreia îi este încredințat un copil al cărui părinte va pleca din țară, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.
6 puncte
4. Explică rolul instanței judecătorești în procesul de delegare temporară a autorității părintești.
6 puncte
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, necesitatea urmăririi unui program de consiliere de către persoanele delegate temporar cu autoritatea părintească, așa cum reiese din textul dat.
6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă implicarea instituțiilor statului este sau nu este necesară în cazul copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, valorificând textul citat, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.
20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
14 puncte
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Ce șoptești atât de tainic,
Tu, izvor de cânturi dulci?
Repezind bălaia undă
Floarea țărmlui o smulgi*

*Și o duci, o duci cu tine,
Văjâind încet pe prund;
Ale tale unde floarea
Cine știi unde – o ascund?*

*Astfel trece și viața-mi,
Dar o floare'n valu-i nu e,
Nici nu spun ca tine doru-mi
Nimănuie, nimănuie. [...]*

Mihai Eminescu, *Ce șoptești atât de tainic*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-o nuvelă studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din nuvela studiată;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 63

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Iubite amice,

Egalitatea este o aspirațiune nobile și generoasă a omului de bine, a omului înzestrat cu simțul dreptății și al echității, este îndemnul și speranța celui inteligent, celui învățat și muncitor, a celui care dorește suirea nivelului social, dezvoltarea progresului și a civilizațiunii.

Filon zicea că egalitatea aduce cu sine pacea și armonia, dă societăților o democrație regulată și binefăcătoare și le apără în contra tendinței aceleia în care mulțimea ignorantă și pasionată voiește să comande. Zicea că ea este înaintemergătoare a libertății, care nu poate trăi, nici esista* fără dânsa. [...]*

Egalitatea, deși e dorită de toți, dar foarte puțini o înțeleg, și mulți o înțeleg ca tinerii noștri de la Rașca, cum le vine mai bine la socoteală; mai toți o voiesc, cum zice poetul nostru Alexandrescu, cu lei, iar nu cu căței, cu cei de sus, iar nu cu cei de jos.

Prostul și nătângul cere egalitatea cu omul de geniu, leneșul voiește să steie toată ziua cu fața la soare, și în loc de lipsă cere să bea și să mănânce mai mult și mai bine decât acel care muncește zi și noapte; desfrânatul și coruptul voiește să fie considerat deopotrivă cu omul virtuos. Egalitatea condițiunilor este o imposibilitate, o himeră. [...]*

Legile au făcut tot ce puteau face pentru realizarea egalității, și astăzi în societățile civilizate omul nu mai depinde decât de lucrarea sa liberă și stăruitoare. Oriunde ne-am arunca vederile, în România, în Elveția sau în Statele Unite, pretutindeni o să găsim oameni de deosebite condițiuni; pe unii îi vedem trăind în palate cu îndestulare și lux, pe alții în case modeste, câștigând cu multă muncă și osteneală hrana de toate zilele; unii milionari și alții foarte săraci; unii sănătoși de minte și de corp, alții slabi și neputincioși; unii exercitând meserii mai comode și mai bănoase alături cu alții supuși la lucrările cele mai ostenitoare și mai puțin retribuite. Aceasta însă nu ne poate face a zice că există clase, căci numirea de clasă este consacrată grupelor celor cari se formaseră prin privilegii și prin naștere, prin drepturi recunoscute de legi. Iar acolo unde s-a proclamat libertatea cu toate consecințele ei, acolo unde legea recunoaște pe toți egali, distincțiunile ce vedem provin numai prin deosebirea condițiunilor înăscute naturei omenești. [...]*

Termin această epistolă zicând românilor de orice condițiune: „Aveți încredere unii într-alții... Folosiți-vă de binefacerile ce societatea noastră pune la dispozițiunea voastră, lepădați ura, lepădați invidia și temerea, recunoașteți superioritatea meritului și a virtuții, apropiați-vă unii de alții și uniți lucrările voastre într-o acțiune comună.”

Ion Ghica

Ion Ghica, Scrisori către Vasile Alecsandri

**Philon din Alexandria* – a fost un filozof mistic evreu de limbă greacă din Egipt, unul dintre cei mai mari filosofi elenistici din rândul evreilor

**esista* – există

**himeră* – iluzie

**exercitând* – exercitând

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *cum le vine mai bine la socoteală*.
6 puncte
2. Menționează două dintre rolurile pe care le are egalitatea într-o societate, în concepția lui Filon, utilizând informațiile din textul dat.
6 puncte
3. Precizează care este dreptul omului într-o societate civilizată justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat.
6 puncte
4. Explică de ce, în viziunea autorului scrisorii, *egalitatea condițiunilor este o imposibilitate, o himeră*.
6 puncte
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, viziunea lui Ion Ghica despre diferențele dintre clasele sociale, așa cum reiese din penultimul paragraf al fragmentului citat.
6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă egalitatea între oameni poate sau nu poate fi considerată o condiție a unei societăți democratice, raportându-te la fragmentul extras din volumul *Scrisori către Vasile Alecsandri*, de Ion Ghica, cât și la experiența personală sau culturală.
20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
14 puncte
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.
6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea**(10 puncte)**

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în textul de mai jos.

Scena XVII

În cursul scenei se înserează treptat. O clipă Victoria și Galan zâmbesc, privind după cei ce au ieșit.

GALAN: ... eu te cunosc de șapte ani, doamnă și de șapte ani te ador!

VICTORIA (iar cu ironie): Iubirea d-tale exagerează! ... acum șapte ani de-abia soseam aci, o biată institutoare în căutarea unui post ...

GALAN: Da... întocmai ... pe atunci eram și eu un biet impiegat cu optzeci de lei pe lună și așteptam toate trenurile visând iubiri mândre și pasionate... apoi, tot așteptând zadărnice, într-o bună zi de iulie – vezi, țin minte și luna – am văzut coborând dintr-un vagon de clasa a III-a o fetiță frumoasă, micuță, drăgălașă, care m-a întrebat sfioasă:

„Te rog, domnule, unde vine aici primăria?” M-am zăpăcit, am bâlbâit ceva, i-am arătat calea și am rămas cu ochii pierduți în urma ei, care pășea mărunț și elegant pe aleea ce duce de la gară în oraș, cu un geamantânaș în mâna stângă.

VICTORIA (fără zeflemea*): Fetița eram eu...

Liviu Rebreanu, *Plicul*

*zeflemea – ironie, glumă

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narrative semnificative;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 64

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Zâmbetul este un gest uman universal, deși disponibilitatea de a zâmbi străinilor variază în funcție de cultură. În Australia, unde a fi deschis și prietenos cu străinii este ceva obișnuit, în Port Phillip, o zonă ce acoperă suburbiile metropolei Melbourne, s-au folosit voluntari pentru a afla cât de des zâmbesc oamenii celor pe lângă care trec pe stradă. S-au pus apoi semne, ca acelea care marchează limita de viteză, prin care li se preciza trecătorilor, de exemplu, că se află în „zona cu 10 zâmbete pe oră”. Nonsens frivol*? O risipă a banilor plătiți de contribuabili? Primarul Janet Bolitho spune că amplasarea semnelor este o încercare de a încuraja oamenii să zâmbescă sau să spună „Ziua bună!” – urarea standard în Australia – atât vecinilor, cât și necunoscuților, atunci când ies pe stradă. Zâmbetul – a adăugat primarul – îi încurajează pe oameni să se simtă mai legați unii de alții și mai în siguranță, căci reduce teama de infracționalitate – un element important în îmbunătățirea vieții cetățenilor.

În efortul de a-i face pe locuitori să se cunoască mai bine, autoritățile orașului au facilitat organizarea de petreceri stradale. Au lăsat detaliile organizării în grija localnicilor, dar au oferit sfaturi de organizare, au închiriat grătare și umbreluțe de soare și au încheiat asigurări, în caz că se întâmplă ceva rău. Mulți oameni care locuiesc pe aceeași stradă de mulți ani s-au întâlnit pentru prima oară la o petrecere stradală. [...]

Pentru multe autorități, atât naționale, cât și locale, prevenirea infracționalității este mult mai importantă decât încurajarea cooperării și a prieteniei între locuitori. Însă promovarea unei atmosfere prietenoase este mult mai ușoară, mai ieftină și mai eficientă în a-i face pe oameni mai fericiți. De ce nu ar deveni asta o prioritate a politicilor publice? Mici gesturi pozitive pot să-i facă pe oameni nu numai să se simtă mai bine, ci și să se ajute mai mult unii pe alții. În anii '70, psihologii americani Alice Isen și Paula Levin au condus un experiment în care câteva persoane alese la întâmplare, care dădeau telefon, au găsit o monedă de zece cenți rămasă de la cel care folosisese mai înainte telefonul, iar alții nu. Tuturor subiecților li s-a dat șansa să ajute o femeie să-și adune un teanc de hârtii pe care-l scăpase pe jos chiar în fața lor.

Isen și Levin au afirmat că, din 16 subiecți care au găsit o monedă, 14 au sărit în ajutorul femeii, în vreme ce, din cei 25 de subiecți care nu au găsit moneda, doar unul singur a ajutat-o. [...] Buna dispoziție îi face pe oameni să se simtă mai bine și mai dornici să-i ajute pe ceilalți. Psihologii numesc această stare „a străluci de bunăvoință”. De ce nu s-ar ocupa autoritățile de realizarea unor pași mici care pot produce o astfel de strălucire? [...]

Peter Singer, *Fără limită de zâmbit*, în *Dilema veche*

* *frivol* – neserios

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței *Nonsens frivol*? **6 puncte**
2. Menționează scopul pentru care au fost folosiți voluntari în Port Phillip, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două avantaje ale promovării unei atmosfere prietenoase, așa cum reiese din textul citat, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică legătura dintre amplasarea, în Port Phillip, a semnelor care le precizează trecătorilor că se află în zona cu 10 zâmbete pe oră și reducerea fricii de infracționalitate. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, un beneficiu al bunei dispoziții, așa cum reiese din ultimul paragraf al textului. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă relațiile dintre cetățeni pot sau nu pot fi influențate de hotărârile luate de autorități, raportându-te la fragmentul extras din *Fără limită de zâmbit*, de Peter Singer, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*În mintea omului rămâne
Tabloul fericirii stinse...*

Astfel tresar și-n al meu suflet
Reamintirile întinse;

Aci revăd o albă casă...
O horă, fete, fluturi, salbe,
Frunzișuri, vii și flori pe câmpuri
Și porumbei cu aripi albe! [...]

Pădurea-n umbră le-nfășoară
Amorul lor ca un tezaur
Și soarele prin frunze-apune
În fundul unui cer de aur!

Dar, Doamne, pentru ce pe lume
Când verși atâta fericire
Ne-o iei îndată ce ne-ai dat-o
Ș-abia ne lași o suvenir*?

Alexandru Macedonski, *Amintiri*

*suvenir – amintire

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre două personaje dintr-un roman psihologic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din romanul studiat;
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 65

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Este greșit ca o persoană să comunice intenționat informații false pentru a obține ceva? Consensul general al copiilor și al adulților este că unele tipuri de minciună sunt bune, iar altele nu. Întrebarea este: unde tragi linia? Cred că toți copiii și adulții vor fi de acord că minciunile nevinovate sunt bune. Aproape toată lumea, copii și adulți, spune minciuni nevinovate deseori. Acestea ar putea fi spuse conștient sau chiar și inconștient datorită obișnuinței. Când cineva mă întreabă dacă îmi place cu ce este îmbrăcat, de obicei spun da, fără ca nici măcar să mă gândesc. Dacă nu am avea acest tip de minciună nevinovată, ar exista multe sentimente rănite. Scopul punerii unei întrebări precum cea de mai sus nu este atât de mult o cerere onestă a unui comentariu asupra hainelor cu care persoana este îmbrăcată, e mai mult o rugămintă pentru o impulsivitate a eului, deoarece persoana cel mai probabil se așteaptă ca tu să îi spui că îți place, chiar dacă acest lucru înseamnă să minți.

Copiii nu simt aproape niciun fel de regret atunci când spun astfel de minciuni, atâta timp cât sunt folosite într-un scop bun. Folosirea într-un scop bun include și încercarea de a evita să ai probleme. Dacă minciuna funcționează și ține copilul departe de probleme, atunci ce este greșit în aceasta? Nu va face rău nimănui și se potrivește cu vechea zicală: ceea ce nu știi, nu îți va face rău.

Într-o relație, minciuna nu este privită cu ochi buni. Deși majoritatea copiilor admit că ar putea fi necesar să minți într-o relație, se consideră că ar trebui să fie puține minciuni și, mai presus, persoanele să fie oneste una cu cealaltă. Pentru ca să existe aceste reguli nescrise, care se presupune că trebuie respectate într-o relație, este mai bine să minți un prieten decât un partener. Regulile nescrise ale prieteniei sunt aproape inexistente, astfel că mințirea prietenilor nu este un subiect chiar atât de tabu. Totuși, toată lumea este de acord că există deseori motive pentru a spune minciuni într-o situație socială, și atâta timp cât nu rănesc pe nimeni, sunt considerate acceptabile.

Paul Ekman, *De ce mint copiii?*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al sintagmei *reguli nescrise*.

6 puncte

2. Menționează cele două tipuri de minciună, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează ce include folosirea într-un sens bun a minciunii, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce minciunile nevinovate sunt considerate bune de către adulți și copii. **6 puncte**
5. Prezintă felul în care copiii se raportează la minciună într-o relație, după cum reiese din ultimul paragraf al fragmentului citat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă minciuna este sau nu un rău necesar în relațiile interumane, raportându-te la fragmentul extras din *De ce mint copiii?*, de Paul Ekman, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din textul de mai jos.

Era într-o zi, pe Calea Victoriei, în fața la Corso, când i se păruse că de pe celălalt trotuar o privire cunoscută o căuta pe a lui. Trecu drumul, chemat parcă a descoperi într-o vitrină de fotograf, între mai multe portrete de femei frumoase, o fotografie a lui Ann. Era prima fotografie din câte văzuse el, în care Ann nu râdea. Un surâs aproape stins îi deschidea foarte ușor buzele. Capul era puțin înclinat cu un gest de atenție și de întrebare. [...] Își spunea că nu era deloc exclus ca în prețioasa plecărie a Ann să fi făcut această fotografie anume pentru el și să o fi lăsat să fie expusă, poate cu gândul secret că el va trece pe acolo și o va zări, atât de mult regăsea în acea fotografie o Ann din alte vremuri, atât de mult i se părea că acel surâs descurajat e pentru el. Dar refuză să se lase cucerit de acest gând care îl învăluia, și își întrerupse brutal reveria.

Mihail Sebastian, *Accidentul*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând perioadei postbelice.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar;
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice;
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Modelul nr. 66

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Revin la dialogul nostru. În care dumneavoastră credeți, în vreme ce eu nu. Și mă tem că am motive bune să mă îndoiesc.

*Sper că nu e necesar să vă lămuresc ce sentimente vă port. Vă reamintesc doar ce am mărturisit la lansarea cărții dumneavoastră de interviuri, Sertarul scriitorului român. Că de când v-ați făcut apariția în carnavalul literelor românești, m-ați surprins cu niște calități foarte rare, azi, chiar și la tinerii dotați. Curtoazia dumneavoastră e de-a dreptul stranie, într-o vreme în care, la ordinea zilei, pe malurile Dâmboviței, e pofta de a-l extermina **pe celălalt**. La fel de ciudată e și grija dumneavoastră pentru nuanțe. Căci azi, în România, se poartă tonul răstit și cam din topor. Când nu se trece direct la injurii. Iar **tratamentul** de care au parte bătrânii mă face să mă gândesc că triburile din jungla africană care-și omoară bătrânii sunt, cel puțin, sincere. N-aș vrea să mă înțelegeți greșit.*

*Nu mă număr printre cei care socotesc anormale conflictele dintre generații. Dimpotrivă, le consider firești. Și oricât nu ne-ar conveni să recunoaștem, știu că noi, bătrânii, nu avem nicio șansă în aceste conflicte. Că nicio societate nu are ce face cu melancoliile. Vrea ceva nou. În consecință, nu că bătrânii sunt contestați azi, cu glas tare, m-a surprins. Ceea ce m-a șocat a fost altceva. Descoperirea că provocăm ură! Da, da, ură. Nu exagerez. Și mărturisesc că pentru o asemenea descoperire nu eram pregătit. Din câte țin eu minte, generația mea a suferit în adolescență de un alt păcat. Poate și din pricina războiului, care ne inhiba elanurile, noi ne-am refugiat într-un soi de respect bătrânicos și steril față de valorile consacrate. Erau prea multe nesiguranțe și spaime ca să găsim resurse pentru puțină impertinență, naturală de altfel în alte condiții. Probabil, contestarea vârstnicilor ni s-ar fi părut nu numai necuviincioasă. Date fiind vremurile, ni s-ar fi părut, cred, și inoportună. Pe când, acum, e aproape o modă, am impresia, să ni se arate celor cu mai puțin viitor (zic mai puțin pentru a fi optimist) că suntem niște **vechituri**. De parcă ni s-ar reproșa că, încă, mai existăm!*

Daniel Cristea-Enache, *Convorbiri cu Octavian Paler*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul din text al secvenței la ordinea zilei.

6 puncte

2. Menționează una dintre calitățile rare cu care autorul cărții *Sertarul scriitorului român* l-a surprins pe Octavian Paler, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care, în concepția lui Octavian Paler, bătrânii nu au nicio șansă în conflictul dintre generații, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce contestarea vârstnicilor i s-a părut lui Octavian Paler inoportună. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, imaginea societății românești contemporane, așa cum este surprinsă de Octavian Paler în al doilea paragraf al textului dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă respectul față de ceilalți mai poate sau nu mai poate fi considerat o valoare umană în societatea contemporană, valorificând informațiile transmise de text, cât și raportându-te la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- ▷ utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

Notă! În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Sunt câțiva morți în oraș, iubito,
Chiar pentru asta am venit să-ți spun;
Pe catafalc, de căldură-n oraș,
Încet, cadavrele se descompun.*

*Cei vii se mișcă și ei descompuși,
Cu lutul de căldură asudat;
E miros de cadavre, iubito,
Și azi, chiar sânul tău e mai lăsat.*

*Toarnă pe covoare parfume tari,
Adu roze pe tine să le pun;*

*Sunt câțiva morți în oraș, iubito,
Și-ncet, cadavrele se descompun...*

George Bacovia, *Cuptor*

Notă! Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text dramatic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului din textul dramatic studiat;
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului dramatic studiat, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj etc.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseuul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestii de rezolvare pentru proba scrisă

Modelul nr. 1

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Sensul secvenței este să *dovedești*.
2. Homeschoolingul este legal în România doar dacă de el beneficiază copiii cu cerințe educaționale speciale sau nedepasabili din motive medicale.
3. Una dintre cauzele care îi determină pe unii părinți să aleagă homeschoolingul o reprezintă insatisfacția acestora, după cum reiese din următorul citat: *M-aș opri la trei cauze. Prima se leagă de insatisfacția tot mai mare pe care o au părinții față de calitatea sistemului de învățământ.*
4. În viziunea lui Mircea Mică, homeschoolingul nu ar trebui să substituie instituția școlară clasică, fiindcă aceasta din urmă își asumă un rol fundamental nu doar în ceea ce privește transmiterea de informație, ci și în ceea ce privește formarea unor abilități sociale și emoționale, grație integrării elevului într-o colectivitate, aceste deprinderi fiind esențiale pentru reușita în viață.
5. Concepția lui Mircea Mică are în vedere o mutație care s-a produs în ultimii douăzeci de ani, în sensul în care au apărut o serie întreagă de alternative ale transmiterii de informații științifice și profesionale, unicul apanaj al școlii rămânând acela de a fi singura capabilă să confirme instituțional, prin diplomă, pregătirea unui individ.

B.

Homeschoolingul reprezintă o alternativă la educația tradițională, prin care copilul beneficiază de instrucție în interiorul spațiului familial, fără să ia parte la programul unei instituții școlare clasice. În această ordine de idei, devine evident faptul că „învățatul acasă” îl privează pe tânărul în formare de o serie de raporturi sociale care l-ar putea pregăti pentru viața de adult. În consecință, sunt de părere că homeschoolingul, în afara unor contexte justificate, nu constituie o alternativă funcțională la învățământul clasic.

Pe de o parte, homeschoolingul diminuează drastic rigoarea pregătirii unui copil, fiindcă, în spațiul familial, părinții, bunăoară, ar avea adeseori tendința de a fi mai indulgenți în relația cu propriul copil, ceea ce constituie un dezavantaj pentru tânărul în devenire, dincolo de imposibilitatea de a-l plasa pe elevul „de acasă” în poziții-cheie pentru progresele sale sociale, cum ar fi – printre altele – aceea de membru într-o echipă. De exemplu, Mircea Mică evocă imposibilitatea unui copil care practică homeschoolingul de a dobândi „abilități de rezolvare a conflictelor sau de lucru în echipă”, reliefând strategiile esențiale pe care un tânăr le poate deprinde în comunitatea școlară.

Pe de altă parte, atunci când condițiile de sănătate îi permit unui copil să ia parte la programul școlar tipic, acesta beneficiază de integrarea într-o colectivitate în care își însușește, de fapt, regulile vieții de adult: competiția, respectul față de alteritate, asumarea regulilor sunt mecanisme ale experienței de elev care îl familiarizează cu imperativele profesiei de mai târziu și de care nu ar putea avea parte, sub nicio formă, la domiciliu. De pildă, același Mircea Mică evidențiază faptul că „e greu să dobândești abilități de comunicare sau de leadership [...] studiind doar acasă”, profilând importanța educației tradiționale pentru o viitoare carieră, dar și ideea că „școala oferă nu numai conținuturi cognitive, ci și competențe socio-emoționale”, reflectând însemnătatea condiției de elev pentru calitatea relațiilor sociale de la vârsta maturității.

În concluzie, homeschoolingul nu reprezintă o alternativă funcțională la învățământul tradițional, având în vedere atât faptul că acesta nu poate implica rigoarea definitorie a instrucției dintr-o instituție de învățământ, cât și faptul că îl privează pe tânărul în formare de o serie de experiențe sociale importante, unele care l-ar pregăti pentru viața sa de adult.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs narativ se focalizează pe tema condiției sociale, evidențiind defectele lui Tănase în relațiile cu alteritatea, și valorifică, în spiritul realismului, tipologia parvenitului. Portretul său se conturează atât prin mijloace directe: „Zgârcit și fanfaron în același timp”, cât mai ales prin mijloace indirecte, trăsăturile desprinzându-se din faptele și vorbele personajului. Astfel, naratorul evocă un protagonist capabil să ajungă la o bună situație materială, fapt pe care nu ezită să îl afișeze – cu ostentație – înaintea comunității („îi plăcea să vadă casa bine, ca să se știe că era bogat”), fără a avea însă merite reale, dovadă încercarea continuă a lui Tănase de a crea o falsă imagine despre sine („vorbea despre foștii miniștri parcă ar fi fost cel mai de aproape prieten al lor”) și tiradele care îl transformă într-un personaj al „formelor fără fond” („se plimba prin casă cu mâinile în buzunar, repetând vorba «mă înțelegi» de mii de ori și nespunând nimic”).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Tudor Arghezi, Testament

Introducerea

- informații contextualizatoare despre perioada interbelică și estetica modernismului: intervalul dintre cele două războaie mondiale se caracterizează, în plan autohton, printr-o eferescență culturală, grație multitudinii de curente culturale, cenacluri, ideologii literare, reviste, apărute în acest interval de timp. În ceea ce privește poezia modernistă, se pot distinge trei scriitori ale căror viziuni despre lume sunt mai degrabă

demne de disociat, decât de asociat. Astfel, dacă Lucian Blaga optează pentru modernismul de tip expresionist, Ion Barbu, pentru modernismul ermetic, întreaga creație artistică a lui Tudor Arghezi reflectă preferința scriitorului pentru un modernism eclectic, clasicizat;

- reprezentativ, pentru direcția modernismului, rămâne, în literatura română, Tudor Arghezi, prin arta sa poetică „Testament”, plasată în fruntea volumului de versuri „Cuvinte potrivite”, publicat în anul 1927.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar

- în primul rând, dimensiunea modernistă a textului arghezian se evidențiază tocmai prin caracterul său de **ars poetica**, discursul liric reflectând conceptul de poezie intelectualizată, poezia devenind un act artistic asumat;

- în plus, autorul „Cuvintelor potrivite” optează pentru **estetica urâtului**, căutând să descopere valențe estetice în aspectele urâte ale realului.

- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice

- intenționalitatea actului artistic este esențializată în versurile: „Ca să schimbăm, acum, întâia oară/Sapa-n condei și brazda-n călimară”. Aceste versuri reflectă ipostaza artistului care își asumă conștient rolul unui deschizător de drumuri spre modernitate. Cele două metafore, „sapa” și „brazda”, desemnează munca fizică, în vreme ce metaforele „condei” și „călimară” devin, în plan discursiv, adevărate sugestii pentru munca intelectuală. Așadar, creatorul arghezian își identifică propria muncă, *poiesisul*, cu munca asiduă a țăranilor. Poezia nu mai este doar o expresie a talentului, a inspirației, ci presupune efort;

- discursul poeziei „Testament” surprinde, totodată, condiția artistului care își asumă conștient rolul mesianic, ipostaziindu-se într-o voce menită a da glas, în propria creație, suferinței de veacuri a străbunilor, „A robilor cu saricile pline/De osemintele vărsate-n mine”.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice

- adevărat element paratextual, **titlul** anticipează ideea poetică, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis prin discursul liric. În cazul poeziei argheziene, titlul își relevă, mai cu seamă, sensul conotativ, în măsura în care „testamentul” are o valoare spirituală, desemnând „un nume adunat pe o carte”, adică întreaga creație a artistului;

- **imaginarul poetic** se structurează în jurul simbolului central al poeziei, „cartea”, percepută de eul arghezian, încă din prima secvență, ca „o treaptă”, metaforă ce sugerează rolul major al artei în evoluția unei societăți. Mai mult, cartea este percepută ca un liant între generații, ca o punte de legătură între trecut, prezent și viitor.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante - intelectualizarea conceptului de poezie, noutatea pe care scriitorul o aduce la nivelul limbajului (prin cultivarea esteticii urâtului), intenționalitatea actului artistic etc.

Modelul nr. 2

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Sensul secvenței este acela de a *oferi*.
2. Literatura a fost asociată cu istoria.
3. O valoare morală pe care o dezvoltă lectura scrierilor literare este mila, după cum reiese din secvența: *S-a spus despre unele dintre ele că, prin mila și teama pe care ni le stârnesc, ne purifică de propriile emoții*.
4. Pentru autor ar fi dificil să-i ofere unui tânăr argumente în favoarea lecturii scrierilor literare, întrucât - în definitiv - nu sunt cu adevărat cunoscute încă rațiunile pentru care cititul este important în evoluția unui școlar.
5. Unul dintre beneficiile pe care le aduce lectura este confortul existențial pe care îl permite aceasta, libertatea pe care un individ o dobândește prin exercițiul cititului, dar și faptul că - în realitate - cărțile parcurse stau la baza unei lumi interioare pe care orice persoană trebuie să o creeze pentru sine însăși.

B.

Este bine cunoscut faptul că lectura operelor literare presupune o identificare a sinelui în istoriile unor personaje ori în trăirile poetice, prin exercițiul empatiei, al proiectării propriei ființe în celălalt. De aceea, considerăm că, așa cum susține și Liviu Papadima în „De ce (să) citim?”, cititul literaturii constituie un instrument important al apropierei de noi înșine, având în vedere nu doar faptul că un asemenea tip de lectură antrenează, în esență, imaginația și creativitatea, ci și faptul că îl ajută pe individ să își redescopere propria umanitate.

Pe de o parte, lectura beletristicii îl așază pe cititor în postura unui creator capabil să își întemeieze propriile lumi, propria interioritate, cu toate datele ei particulare. Imaginația și creativitatea, două dintre calitățile nodale pe care le dezvoltă cititul, îi permit individului să își contureze propria specificitate și,

astfel, să se apropie, în mod real, de sine. Bunăoară, potrivit lui Liviu Papadima, lectura operelor literare „ne oferă un spațiu de simulare, în care să ne putem exercita liber capacitatea de a ne trăi propriile existențe”, confirmând, de fapt, rolul important al cititului în definirea subiectivității persoanei („Ne deschide căi neașteptate ale cunoașterii de sine”).

Pe de altă parte, literatura determină orice persoană să își regăsească fondul uman, prin dimensiunea moralizatoare pe care o asumă în chip implicit. Identificarea cu eroul unui roman – cu alegerile sale, mai mult ori mai puțin corecte – îl determină pe cititor să reflecteze la propriile opțiuni etice și să acorde mai multă atenție părții luminoase din sine, ceea ce presupune, în fond, o revenire la propria subiectivitate, în deplina ei autenticitate. De pildă, Liviu Papadima evocă rolul literaturii de a „ne readuce la condiția noastră primară, refăcând «strigătul originar» al omenescului din noi”, idee ce reliefează, de fapt, capacitatea lecturii de a-l conduce pe individ la profunzimile interiorității sale.

În concluzie, cititul literaturii reprezintă un ingredient fundamental în apropierea de noi înșine, ținând cont nu doar de faptul că acesta îi permite cititorului să își exerseze imaginația și creativitatea, ci și de faptul că îl determină pe acesta din urmă să revină – în chip autentic – la fondul său uman.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Textul citat se focalizează pe tema iubirii și a alienării, mizând pe un joc al temporalităților menit să reflecte criza profundă a protagonistului în relația cu alteritatea. În întregul text se remarcă o aglomerare a verbelor la perfect compus, persoana I („am auzit”, „am răspuns”, „am repetat”), respectiv imperfect („eram”), dar și a pronumelor la persoana I („mie”, „mine”) ce dezvăluie o perspectivă narativă subiectivă, cu o viziune „împreună cu”, aparținându-i unui narator implicat, homodiegetic care narează la persoana I. De asemenea, se remarcă alternarea planului realității cu cel al dorinței, evidențiată narativ prin confuzia perpetuă a eroului („Am rămas pe loc clipe lungi, nedumerit”). Personajul experimentează o criză a iubirii, a comunicării cu celălalt, pe care nu este capabil, în definitiv, să o înțeleagă și care îi oferă sentimentul unui provizorat continuu, idee susținută și de prezența interogațiilor retorice („De ce nu voisem să merg pe-acolo pe unde dorise ea?”). Astfel, toate aceste aspecte conferă textului o notă de modernitate, cu atât mai mult cu cât sunt redată dintr-o perspectivă unică, subiectivă a personajului-narator.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Mihai Eminescu, *Luceafărul*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre romantism: sfârșitul secolului al XVIII-lea este marcat, în plan european, de o serie de metamorfoze sociale, politice, economice, context care favorizează cristalizarea unui nou

curent cultural, ce poartă numele de romantism. Apărut ca o reacție la rigorile impuse de clasicism, romantismul propune un nou mod de raportare a ființei umane la sine și la lumea în care aceasta trăiește. Astfel, dacă literatura clasică oglindea realitatea exterioară, noua literatură, romantică, va deveni expresia realității interioare a artistului, fantezia constituindu-se într-un nou mijloc de sondare a existenței;

- reprezentativă pentru viziunea despre lume a lui Mihai Eminescu este opera literară „Luceafărul”, o creație-sinteză de teme, idei și motive literare romantice.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar
 - în primul rând, caracterul romantic al textului eminescian se evidențiază la nivelul antitezei, ca procedeu artistic preferat de reprezentanții acestui curent. Astfel, discursul liric dezvoltă antiteza dintre planul celest și planul teluric, dintre omul de geniu și omul comun, dintre cunoașterea apolinică și cea dionisiacă;
 - în al doilea rând, se observă la nivelul discursului amestecul de genuri literare, ca trăsătură specifică romantismului. Epicul este evidențiat prin prezența personajelor-măști și a unui fir narativ ce poate fi structurat pe momentele subiectului. Lirismul poemei este reliefat atât de elementele de pastel din primul și ultimul tablou, cât și de meditația filosofică, în vreme ce caracterul dramatic al textului este susținut de secvențele dialogate dintre fata de împărat și Luceafăr, dintre Cătălin și Cătălina sau dintre Hyperion și Demiurg.
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice
 - dimensiunea romantică a operei eminesciene se reflectă și în plan tematic, discursul abordând trei teme majore: iubirea neîmplinită, natura – surprinsă în alternanța celest/teluric – și tema filosofică a cunoașterii, prin evidențierea raportului antitetice dintre omul comun și omul de geniu. Tabloul întâi prezintă idila, proiectată în planul fantasticului, dintre Luceafăr și „o prea frumoasă” fată de împărat. Această poveste de dragoste devine, însă, în plan discursiv, doar pretextul pentru adevărata problemă pe care o propune poema: modul diferit de raportare la existență și la iubire a omului comun și a omului de geniu;
 - cel de-al doilea tablou prezintă o altă poveste de iubire, de data aceasta între cei doi muritori, Cătălin și Cătălina. Poetul recurge din nou la antiteză pentru a evidenția condiția socială precară și originea incertă a pajului Cătălin („Băiat din flori și de pripas”), în opoziție evidentă cu condiția superioară a Luceafărului („Iar cerul este tatăl meu/Și muma-mea e marea... Și soarele e tatăl meu,/Iar noaptea-mi

este muma"). Fata de împărat însăși își pierde din unicitate, fiind individualizată prin nume.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice
- viziunea despre lume a autorului se remarcă și la nivelul elementelor de structură, de compoziție și de limbaj ale textului poetic. Adevărat element paratextual, titlul anticipează ideea discursului, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis de text. Este format dintr-un substantiv articulat hotărât și desemnează personajul central în jurul căruia gravitează întreaga problematică a poemei. Luceafărul este un personaj romantic, excepțional, așadar o natură duală;
 - la nivelul motivelor poetice, este de remarcat simbolul central al textului, cel al ochiului, care, prin repetiție, își relevă caracterul de laitmotiv. Astfel, în primul tablou, „ochii mari” ai fetei de împărat reprezintă intenția acesteia de a-și depăși limitările propriei ființe și de a accede la o formă superioară de cunoaștere. Simbolul este utilizat și în portretizarea antropomorfă a astrului celest: „Un mort frumos cu ochii vii”. Deși a dobândit aspect de ființă umană, Luceafărul este lipsit de vitalitate, trăsătura sa fundamentală fiind cunoașterea. Totodată, simbolul ochiului este surprins în replica fetei de împărat, care își conștientizează nimicnicia, insignifianța în raport cu lumea superioară a Luceafărului: „Ochiul tău mă-ngheață”.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – trăsăturile romantice, imaginile poetice, corelate cu temele operei, motivele literare etc.

Modelul nr. 3

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată evidențiază ideea că secretele scriitorului ar fi fără sens pentru un cititor care nu cunoaște opera acestuia.
2. Până în primele decenii ale secolului al XX-lea, jurnalele nu trebuiau publicate decât cel mult postum.
3. Cele două categorii de cititori interesați de lectura jurnalelor unui scriitor sunt reprezentate, în primul rând, de către cei care doresc să devină confidenții scriitorului și depozitarii secretelor lui, iar, în al doilea rând, de către cei care țin, la rândul lor, un jurnal (ori sunt diariști potențiali), fiind curioși să vadă și să-și însușească felul cum rezolvă problemele diaristul publicat. Aceste două categorii se desprind din secvențele: *Primul este dorința acestuia din urmă să devină confidentul scriitorului și depozitarul*

secretelor lui [...] Al doilea tip de interes îl caracterizează pe cititorul care ține și el un jurnal sau este un diarist potențial.

4. Odată cu publicarea de către André Gide a unor secvențe din jurnalul său intim, genul a devenit din ce în ce mai asemănător autobiografiei, diariștii putându-și divulga secretele, utilizându-le pentru a se autoflagela în public ori pentru a-și crea reclamă.
5. Scrierea își dovedește importanța, într-un jurnal, prin capacitatea ei de a învinge timpul, de a sustrage viața de la efemeritate, conservând episoade semnificative din viața diaristului, care poate reveni oricând la text, având – în același timp – caracter secret și asumându-l drept destinatatar numai pe autor, ceea ce îi conferă calitatea de operă închisă.

B.

Fără îndoială că jurnalul unui scriitor reprezintă o variantă scrisă a existenței sale, conservând cele mai intime și, în consecință, promițătoare detalii biografice. În altă ordine de idei, actul publicării unui text implică, de fiecare dată, și un anumit risc, propriu oricărei divulgări, care ar trebui să fie asumat – în cazul fiecărui autor – în chip deliberat. De aceea, consider că publicarea jurnalului unui scriitor ar fi deosebit de utilă, însă numai în anumite condiții, având în vedere nu doar faptul că – în anumite cazuri – detaliile biografiei unui autor ajung să fie extrem de ofertante pentru studiile literare, ci și faptul că el constituie totuși un depozitar al secretelor unei persoane.

Pe de o parte, jurnalul, conținând secretele scriitorului, ar trebui să fie tipărit – fie și postum – numai în cazul în care acesta nu s-a împotrivit explicit publicării, întrucât dreptul la intimitate îi este rezervat oricărui individ, indiferent de profesia pentru care optează în timpul vieții. Bunăoară, potrivit lui Matei Călinescu, jurnalul rămâne „o specie de scriere secretă”, integrând „amintirile, proiectele, zvonurile, bârfele” diaristului, ceea ce confirmă, de fapt, nevoia evidentă de a-i fi respectată intimitatea.

Pe de altă parte, detaliile de viață pe care orice jurnal al unui scriitor le include se dovedesc extrem de promițătoare pentru activitatea criticilor ori a istoricilor literari, permițându-le să analizeze mecanismele prin care autorul a distorsionat realitatea, relevanța pasajelor biografice pe care le-a consemnat sau opțiunea pentru anumite teme literare. De pildă, Matei Călinescu profilează ideea că lectura jurnalului unui scriitor nu ar avea sens fără o cunoaștere detaliată a operei sale („cititorul trebuie să fie [...] cel puțin o persoană care-i cunoaște în amănunt opera; altminteri, secretele scriitorului nu ar avea nicio noimă pentru el”), tipologia cititorului pe care teoreticianul o amintește aflându-și, fără niciun dubiu, reprezentanții perfecți în persoana criticilor ori a istoricilor literari.

În concluzie, publicarea jurnalului unui scriitor se dovedește extrem de utilă, însă în anumite condiții, ținând cont nu doar de faptul că un asemenea material rămâne mai mult decât ofertant pentru studiile literare, ci și de faptul că secretele mărturisite de către autor în însemnările sale zilnice trebuie

divulgate – dintr-o perspectivă morală – strict în cazul în care acesta nu s-a împotrivit explicit publicării lor.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema creației. Încă din incipitul textului, este valorificată relația dintre viață și scriitură, idee redată cu ajutorul comparației „o carte subțire [...] așa ca o viață de om”, sugerând responsabilitatea pe care eul poetic o asumă – în ipostaza de creator – în legătură cu propria creație. Inversiunea „o să mă doară numele” denotă, în aceeași ordine de idei, condiția dificilă a artistului, obligat să resimtă povara posterității, supliciul inevitabil al făuririi unei opere. Discursul liric are caracter confesiv, subiectiv, aspect ce se dezvăluie prin mărcile prezenței eului liric, precum verbe și pronume la persoana I („n-am luat”, „m-am gândit”) devenind astfel mai familiar, mai aproape de cititor. Așadar, într-un limbaj simplu, dar încărcat de semnificație, presărat cu repetiții („carte... așa ca o...”), epitete („mică”, „subțire”), comparații („o carte subțire/așa ca o frunză”) poetul își dezvăluie viziunea despre creație, dar și despre misiunea artei sale.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ioan Slavici, *Moara cu noroc*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajul nuvelei: în textele epice, personajele sunt purtătoare de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt roțile care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Specific nuvelei este faptul că accentul cade pe construcția personajelor. În centrul discursului narativ se află protagonistul, celelalte personaje gravitând în jurul lui pentru a-i susține evoluția;
- „Moara cu noroc”, de Ioan Slavici, operă publicată în volumul „Novele din popor”, este o nuvelă psihologică de factură realistă, în care punctul de fugă al discursului narativ este Ghiță, în calitate sa de protagonist.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului din nuvela studiată
 - **statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul nuvelei, cititorul descoperindu-l în ipostaza cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială. Ba mai mult, apare în postura de *pater familias* în cadrul unei familii patriarhale. Conștientizând faptul că pe umerii săi apasă responsabilitățile familiei, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc, tocmai pentru a-i asigura un trai mai bun. Odată mutat la moară, devine cârciumar, schimbarea de

statut social implicând metamorfoze și la nivelul statutului psihologic și moral;

- din punct de vedere **psihologic**, Ghiță este, la început, un caracter puternic. Stăpân pe sine, încrezător în forțele proprii, nu ia în seamă sfaturile bătrânei sale soacre și se mută la Moara cu noroc. Sub influența Sămădăului, bărbatul își pierde treptat încrederea în sine și devine slab în fața tentației de a se îmbogăți.
 - ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate
 - pe tot parcursul discursului narativ se relevă **caracterul slab, ușor influențabil** al protagonistului. Semnificativă, în acest sens, este prima întâlnire dintre Ghiță și Lică, moment în care Sămădăul își impune în fața noului cârciumar propriile reguli. Se observă, aici, modul diferit în care cele două personaje se raportează la relațiile interumane. Dacă, pentru Ghiță, relațiile dintre oameni se bazează pe încredere, pe respect, pentru Lică, relația cu partenerul de afaceri înseamnă subordonare;
 - caracterul slab al protagonistului se reflectă și în finalul nuvelei, când Ghiță, orbit de furie și dornic a se răzbuna pe Lică, își aruncă soția, drept momeală, în brațele Sămădăului. Dezgustată de lașitatea soțului, pe care îl consideră „doar o muiere îmbrăcată în straie bărbătești”, Ana i se dăruiește lui Lică. Conștientizând că el însuși e vinovat pentru gestul soției sale, Ghiță decide să o ucidă.
 - ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare
 - discursul epic surprinde un **conflict exterior** reflectat în modul diferit de raportare la lume specific celor două mentalități: cea tradițională și cea așa-zis modernă, capitalistă. Această opoziție între mentalități devine un real pretext pentru ca autorul să dezvolte un amplu **conflict interior** traversat de protagonist;
 - în vederea obținerii efectului de verosimilitate a universului ficțional creat, autorul alege o **perspectivă narativă** obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce narează la persoana a treia. Naratorul ocupă, așadar, o poziție de extrateritorialitate în raport cu universul ficțional creat, astfel încât nu idealizează personajele, nu intervine în destinul lor, lăsându-le să evolueze spre deznodământ după năzuințe și slăbiciuni.
- #### **Încheierea**
- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajului în nuvelă, strategiile de caracterizare realiste, statutul social și psihologic etc.

Modelul nr. 4

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la o iluzie riscantă pe care o poate experimenta un individ, și anume aceea că nu a depășit un punct fără întoarcere, că nu a ajuns într-o situație irezolvabilă.
2. Autorul consideră compromisul ca fiind atât o lege a coexistenței, cât și o lege a păstrării valorilor umane în contextul social și istoric.
3. Una dintre soluțiile oportune pe care autorul le întrevide pentru ca o valoare să se poată afirma și menține o reprezentă, uneori, intransigența intratabilă, după cum reiese din secvența „Uneori, cea mai oportună soluție e intransigența intratabilă”.
4. În viziunea autorului, refuzul oricărui compromis este o iluzie, întrucât acesta reprezintă o condiție evidentă a conservării valorilor în societate, într-o anumită epocă istorică, dar și o condiție a conviețuirii cu ceilalți.
5. Compromisul și oportunitatea se află într-o relație de complementaritate, fiindcă, în fond, cele două „strategii” se presupun și se condiționează reciproc, constituind – ambele – temelia civilizației societății. Simțul oportunității trebuie să se transforme, de fapt, într-un indicator al limitei morale a oricărui compromis.

B.

Desigur că orice compromis se definește, în esență, ca o înțelegere, un acord între două sau mai multe persoane, bazat pe renunțări și concesii reciproce. În această ordine de idei, este de la sine înțeles faptul că exercitiul compromisului nu poate decât să facă parte dintr-o logică elementară a comunicării umane. De aceea, consider că, așa cum susține și Alexandru Paleologu în „Despre lucrurile cu adevărat importante”, compromisul constituie o componentă indispensabilă a relațiilor sociale, având în vedere nu doar faptul că acesta rămâne unul dintre ingredientele implicite ale toleranței în raporturile cu semenii, ci și faptul că o relație corectă cu alteritatea implică întotdeauna un compromis în sensul renunțării la sine.

Pe de o parte, compromisul – în anumite limite, firește, atunci când nu discreditează moral individul – este un ingredient obligatoriu al toleranței. A-i permite celui din jur să își exercite libertatea presupune – de fiecare dată – o „limită” a propriei libertăți și o „limită” a exercitării propriei voințe, ceea ce reprezintă o regulă fundamentală a societății. De pildă, Alexandru Paleologu evocă ideea compromisului ca un factor indispensabil în cadrul relațiilor sociale („Civilizația societății se menține printr-o subtilă rețea de compromisuri”), evidențiindu-l ca pe un element obligatoriu în acceptarea

celuilalt („Compromisurile sunt legea coexistenței, legea păstrării valorilor umane în contextul social”).

Pe de altă parte, o relație corectă cu alteritatea este cea care fundamentează progresul moral al persoanei, evoluția ei spirituală și culturală. Admirația nutrită pentru modelele umane sau iubirea pentru cei din familie sunt reflexe evidente ale unei anumite forme de compromis, aceste sentimente implicând o renunțare la sine justificată, fiindcă scopul este – într-un asemenea context – unul onorabil. Bunăoară, în concepția aceluiași Alexandru Paleologu, „trebuie să rămâi arbitru al compromisurilor tale”, ceea ce confirmă ideea că un compromis este funcțional și chiar indispensabil atunci când miza este una formativă, cum se întâmplă în cazul admirației sau al iubirii pentru semenii.

În concluzie, compromisul nu doar că poate, ci trebuie să fie acceptat – atunci când finalitatea sa este una constructivă – în relațiile sociale, ținând cont nu doar de faptul că acesta se transformă într-o componentă evidentă a toleranței în relația cu alteritatea, ci și de faptul că stă la baza formării morale și culturale a oricărui individ.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Discursul poetic se focalizează, în spiritul simbolismului, pe tema condiției artistului damnat, dar și a lumii citadine periferice. Sentimentele și stările sufletești nu sunt declarate, ci mai degrabă sugerate, prin intermediu simbolurilor, precum apa – element dezintegrator la Bacovia – dar și al figurilor de stil și al imaginilor artistice. Astfel, încă din incipitul textului se remarcă, în cheie simbolistă, ideea unei ființe situate sub semnul dezgustului existențial, redată cu ajutorul enumerației „moina [...], apă, glod”. De asemenea, personificarea „Un bec agonizează” sugerează, în aceeași linie a simbolismului, capacitatea nefastă a morții de a acapara întregul univers exterior și interior al subiectului liric, în vreme ce epitetul „piața tristă” denotă ideea unei existențe sociale al cărei destin nu se poate așeza decât sub auspiciile inevitabile ale eșecului. De asemenea, metafora „case de fier” prelungită într-o puternică imagine vizuală profilează claustrarea absolută a eului poetic, incapabil să mai acceadă la libertatea căutată.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

G. Călinescu, *Enigma Otiliei*

Introducerea

– informații contextualizatoare despre perioada interbelică și estetica realismului: proza realistă, în care se remarcă intenționalitatea artistului de a realiza o literatură mimetică, mizează pe construcția de personaje tipologice, reprezentative pentru societatea înfățișată de universul ficțional;

- creația literară „Enigma Otiliei”, de George Călinescu, operă publicată în anul 1938, este un roman realist de tip balzacian, în care particularitățile de construcție a personajului Otilia Mărculescu devin reprezentative pentru viziunea despre lume a autorului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului din textul studiat
 - **statutul psihologic** al Otiliei Mărculescu este marcat de faptul că, încă de la o vârstă fragedă, rămâne orfană. Obişnuită cu luxul şi răsfăţată când mama ei trăia, odată ajunsă sub tutela tatălui său vitreg, Costache Giurgiuveanu, copila începe să înveţe ce înseamnă singurătatea şi răutatea celor din jur. În plus, caracterul său enigmatic provine tocmai din trecerea foarte rapidă de la gesturi ce îi reflectă maturitatea la o atitudine copilăroasă;
 - viziunea despre lume a autorului se reflectă şi la nivelul **statutului moral** al personajului. Ideea transmisă de text este aceea că individul este influenţat de mediul în care trăieşte şi se formează. În acest sens, deşi Otilia s-a dovedit, prin întregul său comportament, a fi un personaj cu o existenţă înscrisă în sfera moralului, totuşi informaţiile pe care naratorul le oferă în epilog relevă modul în care personalitatea acesteia poartă vizibil amprenta mediului în care s-a format.
- ▷ evidenţierea unei trăsături de caracter a personajului ales, prin două episoade/secvenţe comentate
 - **inconsecvenţa**, atât la nivel psihologic, cât şi comportamental, devine principala trăsătură de caracter a personajului feminin. O primă **secvenţă narativă**, semnificativă în acest sens, poate fi considerată aceea în care Felix şi Otilia se află în vacanţă în Câmpia Bărăganului, la moşia lui Pascalopol. Este momentul în care tânărul îi declară fetei dragostea lui sinceră. Răspunsul Otiliei se constituie într-o formă de autocaracterizare, ce îi relevă tocmai această inconsecvenţă ce o caracterizează: „Ce tânăr de vârsta mea crezi că m-ar putea iubi pe mine aşa cum sunt? Sunt foarte capricioasă: vreau să fiu liberă! Eu am un temperament foarte nefericit: mă plictisesc repede şi sufăr când sunt contrariată”;
 - **finalul romanului** se constituie într-o altă **secvenţă narativă** relevantă pentru trăsătura de caracter definitorie a personajului. În noaptea de dinaintea plecării cu Pascalopol la Paris, Otilia se furişează în camera lui Felix, cerându-i permisiunea de a înnopta alături de el. Cei doi poartă o discuţie lungă despre dragoste, căsnicie, despre viitor, Otilia declarându-i dragostea. A doua zi dimineaţa, tânărul descoperă că patul în care a dormit Otilia este gol.

- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură şi de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcţia personajului, din seria: acţiune, conflict, modalităţi de caracterizare, limbaj

- Otilia dă naştere, aproape fără vina sa, la principalele **conflicte** ale romanului. Mai întâi, deşi prin zestrea mamei ei sporeşte averea lui Costache, ea tensionează relaţiile dintre Aglae şi frate, familia Tulea considerând-o un pericol pentru moştenirea ce, altfel, i s-ar fi cuvenit în totalitate. Mai apoi, familiaritatea şi simpatia de care Otilia dă dovadă în relaţia cu maturul Pascalopol stârnesc gelozia nou-venitului Felix Sima, instaurându-se un al doilea conflict, cel erotic;
- **modalităţile de caracterizare** a personajului feminin sunt cele specifice textelor epice: directe şi indirecte. Mai mult, portretul său este realizat prin tehnica modernă a pluriperspectivismului, astfel încât personalitatea fetei se reflectă în mod diferit în conştiinţa celorlalte personaje ale universului ficţional.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – realismul romanului, strategiile de caracterizare moderne, ambiguitatea personajului etc.

Modelul nr. 5

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvenţa citată evidenţiază dificultăţile cu care se confruntă semenii.
2. Calitatea umană despre care se vorbeşte în textul dat este generozitatea.
3. Sărbătoarea care îi face pe copii să fie generoşi este Crăciunul, după cum reiese din secvenţa „În preajma sărbătorilor”, în special, copiii oferă nenumărate lecţii de generozitate: „strâng, alături de adulţi, bani sau jucării pentru familiile sărace, colindă pe la casele celor nevoiaşi, fac spectacole pentru copiii aflaţi în Centrele de plasament, aduc alinare celor bolnavi”.
4. Lecţia de generozitate presupune nu doar exemplul oferit de către adulţi copiilor, ci şi descoperirea momentului potrivit pentru a face un dar (dublată de renunţarea la ostentaţie ori la gândul recompensei), renunţarea la egoism şi conştientizarea darurilor care sunt fără preţ (cum ar fi, de pildă, cuvintele de încurajare ori satisfacţia resimţită în clipa în care celălalt are succes).
5. Generozitatea se traduce, în viziunea autoarei, printr-o serie de gesturi altruiste cu care copiii sunt deprinşi în colectivităţile din care fac parte („strâng, alături de adulţi, bani sau jucării pentru familiile sărace, colindă pe la casele celor nevoiaşi, fac spectacole pentru copiii aflaţi în Centrele de plasament”), însă – dincolo de aceste obişnuinţe sociale – ea trebuie să depăşească stadiul formalităţilor şi să devină o opţiune sinceră, care ţine de profunzimile propriei interiorităţi.

B.

Generozitatea reprezintă calitatea acelor care știu să se sacrifice pe sine în favoarea celuilalt, dintr-o pornire onestă, având la bază iubirea, în diferitele sale forme. Or, în această ordine de idei, o asemenea atitudine se fundamentează, în chip evident, pe maniera în care individul este educat să se raporteze la alteritate. De aceea, consider că, așa cum susține și Maria Iordănescu în „Despre generozitate”, generozitatea se constituie ca o trăsătură dobândită pe parcursul vieții, având în vedere nu doar faptul că aceasta se învață prin raportarea la modelele umane din comunitatea oricărui individ, ci și faptul că fiecare persoană ajunge să înțeleagă – în experiențele mai mult sau mai puțin fericite pe care le traversează – importanța acestei calități.

Pe de o parte, generozitatea rămâne o trăsătură a cărei dobândire este condiționată de modelele umane la care fiecare individ se raportează în propria formare, dintre care cele mai importante sunt, fără îndoială, cele familiale. Copiii devin mai mult ori mai puțin generoși în funcție de obiceiurile părinților într-ale altruismului: cu cât un tânăr în formare va sesiza mai frecvent, în comportamentul celor din familie, forme ale generozității, cu atât va repeta el însuși – mai târziu – asemenea reflexe. De pildă, Maria Iordănescu amintește „modelul propriu oferit de adult celui pe care îl educă”, evidențiindu-l ca pe un factor esențial în dobândirea unei calități precum generozitatea de către copii, și face referire inclusiv la scenariile altruiste în care părinții îi implică pe cei mici: „Îi învățăm, apoi, pe cei mici să dăruiască colegului de bancă o banană, că «așa e frumos, să împarți cu cel de lângă tine»”.

Pe de altă parte, a cunoaște însemnătatea generozității nu este un dat natural, cu care fiecare individ se naște, ci această „abilitate” este asimilată în cadrul experiențelor de viață. Oamenii conștientizează în profunzime – și nu doar în manieră formală – importanța altruismului care vine din partea celorlalți mai ales în momentele lor dificile și, în consecință, se obișnuiesc să reacționeze și ei la fel atunci când semenii traversează episoade dramatice. Bunăoară, în concepția aceleiași Maria Iordănescu, „timpul petrecut cu cei care au nevoie de timpul nostru” sau „cuvintele de încurajare pentru cei care au umerii împovărați” țin de o reală înțelegere și dobândire a exercițiului generozității, care se pot produce strict în contextele vieții concrete.

În concluzie, generozitatea reprezintă, fără niciun dubiu, o trăsătură care poate fi dobândită pe parcursul vieții, ținând cont nu doar de faptul că aceasta se deprinde prin imitarea modelelor umane, ci și de faptul că propriile episoade biografice îl determină pe individ să conștientizeze valoarea altruismului și să îl practice, la rândul său, în relațiile cu ceilalți.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul modernismului, pe tema iubirii și a alienării, fiind încărcat de subiectivism, prin multitudinea mărcilor prezenței eului liric: pronume și verbe la persoanele I și a II-a („te-am așteptat”,

„te-am gonit”, „am fugit”, „ai stins”), cât și interogația retorică („mai sunt în sufletul tău aceeași?”). Încă din incipitul textului, se remarcă, în cheie ermetică, ideea unei crize care se instaurează în relația cu celălalt, redată cu ajutorul inversiunii „mă dor în mine drumurile înapoi”. Epitetul „depărtare adevărată” sugerează, o dificilă înstrăinare de ființa iubită, în vreme ce imaginea auditivă „am smuls împleteala cântecului nostru” denotă ideea unei armonii a iubirii care s-a pierdut, a unui eros dispersat. De asemenea, asonanța „steaua ta deasupra” profilează încercarea constantă a eului liric de a recupera dragostea prin scenariul compensativ al visului.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Dan Lungu, *Sînt o babă comunistă*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre perioada de după 1980 și estetica realismului: proza realistă, care își propune o reflectare veridică a realității, mizează pe construcția de personaje tipologice, reprezentative pentru clasa socială din care fac parte. În literatura postmodernă, aceste personaje sunt individualizate pentru a surprinde, în mod ironic, societatea contemporană;
- reprezentativă pentru viziunea despre lume a autorului este relația dintre Emilia Apostoae și fiica sa, Alice, din romanul „Sînt o babă comunistă” de Dan Lungu, apărut în anul 2007.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din romanul studiat
 - în ceea ce privește **statutul social**, între cele două personaje se stabilește o relație mamă-fică. Pe de o parte, Emilia Apostoae este pensionară, soția lui Tucu Apostoae, fostă muncitoare într-o fabrică de confecții metalice, fostă membră de partid. Pe de altă parte, Alice este fiica protagonistei, ingineră, crescută în România socialistă, stabilită însă în Canada;
 - cele două personaje împărtășesc aceeași constantă **psihologică**, și anume ambiția. Dacă Emilia s-a străduit să părăsească satul natal, să studieze și să se facă „orășeancă”, Alice are ambiția specifică noii generații, aceea de a munci în străinătate.
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje, prin două episoade/secvențe comentate
 - semnificativă este conversația telefonică a Emiliei cu Alice, în care fiica încearcă să își convingă mama să voteze pentru democrație. Emilia nu ține cont de părerea fiicei sale, rămânând fidelă vechilor principii și mentalități. Discuțiile contradictorii evidențiază spiritul conservator al

Emiliei, contrastând cu spiritul deschis, anticomunist, al fiicei sale. Dacă protagonistă susține că în comunism toată lumea o ducea bine, Alice îi amintește de cenzură și de cozile care „făceau înconjurul blocului”;

– o altă **secvență narativă**, care pune în opoziție mentalitatea tradițională cu cea modernă, surprinde momentul în care Emilia Apostoae află de vizita fetei sale și a prietenului său canadian, Alain. Părinții le pregătesc o întâmpinare tradițională însă tinerii se cazează la hotel și îi invită pe părinții fetei să ia masa la restaurant, pentru că „așa e obiceiul la ei”.

► analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj

– **conflictul** principal al textului este generat de percepția diferită asupra lumii a Emiliei și a fiicei sale, ca reprezentante a două mentalități și generații diferite. Alice nu înțelege modul de a gândi al mamei sale, motivele pentru care este atât de atașată de trecut și încearcă să o convingă să voteze pentru democrație. În schimb, protagonistă nu se poate adapta schimbărilor societății și, de aceea, consideră că regimul comunist i-a adus mai multe avantaje;

– **modalitățile de caracterizare** a personajelor feminine sunt cele specifice textelor epice: directe și indirecte: de la autocaracterizare, de pildă, în cazul Emiliei („Sînt o babă comunistă”), la caracterizarea indirectă, prin fapte, în cazul lui Alice, cea care își asumă curajul de a începe o nouă viață în Canada.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – realismul romanului, conflictul, strategiile de caracterizare, statutul personajelor etc.

Modelul nr. 6

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată relevă ceea ce nu le este specific românilor.
2. Două lucruri care leagă și definesc o comunitate dată sunt limba și memoria comună.
3. Doi poeți români menționați în textul dat sunt Eminescu și Arghezi, după cum reiese din secvența: *Arghezi a spus odată despre poetul nostru național: „Fiind foarte român, Eminescu e universal.”*
4. În viziunea lui Andrei Pleșu, ceea ce ar putea genera eșecul atunci când încercăm să ne diferențiem în „satul global” este tentativa de a ne constitui specificul identitar într-un program, într-o cauză pentru care se militează.

5. Andrei Pleșu atrage atenția asupra pericolelor pe care le implică extremismele, inclusiv atunci când intră în joc identitatea națională, evidențiind riscul pe care îl presupune obsesia specificului național („Dacă vom avea insomnii întrebându-ne ce e de făcut ca nu cumva să semănăm cu alții, vom ajunge nevrotici”). În plus, eseistul promovează atenția – care este indispensabilă – la nuanțe, reliefând gravitatea generalizărilor.

B.

Identitatea națională reprezintă ansamblul datelor prin care o comunitate – caracterizată prin omogenitate teritorială – poate fi recunoscută, iar globalizarea se constituie ca un fenomen de transformare a lumii într-o unitate, manifestat la scara întregului glob. De aceea, consider că, așa cum susține și Andrei Pleșu, apărarea identității naționale este un reflex social firesc, însă în anumite limite, având în vedere nu doar faptul că apartenența la o anumită națiune este un dat biografic, ci și faptul că preocuparea excesivă a poporului român pentru propria identitate îl determină, în cele din urmă, să o piardă.

Pe de o parte, apartenența oricărui individ la națiunea română ține de conjuncturile propriei existențe și nu trebuie să se transforme în obiectul unei frici continue. Istoria comună sau limba sunt filoane prin care orice persoană se recunoaște în comunitate și care nu se pot afla în pericol nici măcar într-un context precum cel actual, marcat de globalizare. De pildă, Andrei Pleșu relevă ideea apartenenței la națiunea română ca un reflex permanent („Dacă ești român, te vei comporta românește și în somn”), amintind, de asemenea, mecanismele prin care comunitatea se particularizează identitar („limba, memoria comună, «matricea stilistică» despre care vorbea Blaga”).

Pe de altă parte, preocuparea excesivă a poporului român pentru identitatea sa îl poate determina, în cele din urmă, să o piardă, asumarea propriului specific fiind – în definitiv – condiția cea mai importantă pentru ca românii să devină ofertanți în ochii altor națiuni. Orice exercițiu de propagandă pentru apărarea identității naționale este contraproductiv, pentru că transformă, în fond, celelalte națiuni în „inamici” redutabili. De exemplu, potrivit aceluiași Andrei Pleșu, încercând să se distingă în „satul global”, românii „vor eșua, cu siguranță, dacă vor transforma problema identității lor într-un program”, reliefând – în egală măsură – mizele globalizării („cu cât ești mai tu însuși, cu atât ești mai interesant în concertul global”).

În concluzie, apărarea identității naționale trebuie să constituie o preocupare a românilor în contextul actual, însă în anumite limite și mizând pe o înțelegere corectă a ceea ce înseamnă globalizarea, ținând cont nu doar de faptul că apartenența la un anumit popor este un simplu dat biografic, ci și de faptul că obsesia pentru propria identitate poate conduce, de fapt, la pierderea acesteia.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Poezia citată se centrează pe tema naturii, înfățișată expresiv prin intermediul descrierii artistice de tip tablou. Încă din incipitul textului, se remarcă umanizarea unei naturi capabile să reflecte trăirile ființei, idee redată cu ajutorul epitetului personificator „atletic trunchi”. De fapt, întregul text poetic este încărcat cu imagini artistice și figuri de stil care contribuie la sporirea expresivității creației. Astfel, comparația „ca grindina sloboade castanele” sugerează comuniunea dintre eul poetic și un cadru exterior cu care se identifică, după cum indică și inversiunea „primește pe creștetu-i lumini”. Marea obsesie existențială a ființei, accesul la fericire, devine, în fond, apanajul unui element inanimat, fapt reliefat prin personificarea „cu zeci de ramuri ține în brațe fericirea”, denotând o armonie definitorie cadrului natural: „castanul între struguri și-a înțeles menirea”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ion Creangă, Povestea lui Harap-Alb

Introducerea

- informații contextualizatoare despre basmul cult: definit ca o specie a epicului, basmul propune un univers ficțional centrat pe tema luptei dintre Bine și Rău, deznodământul surprinzând întotdeauna triumful forțelor Binelui. Personajele, fie ele ființe umane sau cu puteri supranaturale, sunt purtătoarele unor valori simbolice: Binele și Răul în diversele lor ipostaze. În basm, poate mai mult decât în cazul celorlalte specii ale genului epic, se remarcă utilizarea unor clișee compoziționale: formule narative tipice, motive literare specifice, cifre magice etc.;
- „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă, operă publicată în revista „Convorbiri literare” (1877), aparține, prin trăsăturile sale definitorii, speciei literare basm cult. Autorul pornește de la schema consacrată a basmului popular, pe care o redimensionează conform viziunii sale asupra lumii, ce poartă vizibil amprenta realismului.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături ale basmului cult, prezente în textul dat
 - în primul rând, la fel ca în basmul popular, textul lui Creangă se focalizează pe tema luptei dintre Bine și Rău. Astfel, protagonistul, calul, Sfânta Duminică, regina furnicilor, crăiasa albinelor sau cei cinci năzdrăvani reprezintă întruchipări ale Binelui, în vreme ce Spânul sau împăratul Roș sunt ipostazieri ale maleficului. Dar dimensiunea simbolică a narațiunii, ca trăsătură specifică basmului cult, orientează lectura textului prin prisma temei inițierii.
 - dincolo de împărțirea personajelor în cele două categorii consacrate de basmul popular, ca ipostaze ale Binelui și ale Răului, nota de

originalitate a basmului cult se remarcă la nivelul construcției lor pe principiul ambiguizării. Harap-Alb nu seamănă cu Făt-Frumos din basmul popular. El este lipsit de puteri supranaturale, având un caracter profund uman, cu calități și defecte. Nici Spânul nu este întruchiparea absolută a maleficului.

- ▷ prezentarea subiectului basmului cult, prin raportare la tema acestuia
 - discursul epic surprinde traseul inițiat al protagonistului. În acest sens, mezinul Craiului apare pe parcursul operei în ipostaza de novice, care, în urma trecerii probelor impuse de Spân, va dobândi, în final, statutul de inițiat. Drumul pe care îl parcurge de la curtea Craiului la cea a împăratului Verde nu trebuie perceput, de aceea, ca un drum material, spre exterior, ci ca un traseu spre interiorul ființei, spre desăvârșire.
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj, semnificative pentru basmul cult studiat, din seria: conflict, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare a personajelor
 - o abordare a textului din perspectiva temei luptei dintre Bine și Rău permite identificarea unui **conflict exterior**, între cele două forțe antinomice. Lectura basmului prin prisma traseului inițiat al eroului, însă, permite configurarea unui **conflict interior**, între cele două ipostaze ale protagonistului: cea de ființă neinițiată și cea de inițiat. De fapt, pe parcursul probelor la care este supus de către Spân, eroul trebuie să-și învingă propriile slăbiciuni pentru a dobândi, în cele din urmă, statutul de moștenitor la tronul împăratului Verde;
 - **perspectiva narativă** este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, care narează la persoana a III-a. Obiectivitatea naratorială este încălcată, însă, pe alocuri prin intervenții directe ale naratorului în discurs. Este o trăsătură a oralității stilului, marcă inconfundabilă a scriitorului humuleștean.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile basmului cult, tematica basmului, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 7

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată denotă atitudinea ascultătorului care se lasă cuprins și condus de dinamica unei muzici.
2. Două elemente transmise de compozitor prin intermediul muzicii sale sunt gândurile și sentimentele.

3. Patru elemente comune mesajului verbal și celui muzical sunt emițătorul, codul, canalul de transmitere și receptorul, după cum reiese din secvența: „De aici reiese că muzica este transmiterea unui mesaj, ca și cel verbal, care implică un emițător, cod, canal de transmitere, receptor și, poate mai mult decât primul, zgomot”.
4. Decodificarea mesajului muzical are la bază o memorie a sunetelor, care îngăduie identificarea și reținerăa unor componente cunoscute ale limbajului muzical, într-un mod specific ascultătorului.
5. Efectele pe care muzica le produce asupra ascultătorului constau în faptul că îl determină pe acesta să revină – mental, sub forma unor imagini – la secvențe ale experienței trăite, mizând pe latura sa emoțională, un asemenea exercițiu având, în fond, rolul de a armoniza reminiscențele memoriei, de a le așeza sub semnul sensibilității.

B.

Este bine cunoscut faptul că muzica – la fel ca orice altă artă, de altminteri – mediază comunicarea dintre creatorul și receptorul ei, mizând îndeosebi pe dimensiunea afectivă a relației care se stabilește între cei doi participanți la actul estetic. De aceea, consider că, așa cum susține și Dumitru Sorin, muzica poate fi socotită o formă de comunicare superioară între autorul unei piese și ascultătorul ei, având în vedere nu doar faptul că îl determină pe receptor să asume bagajul emoțional proiectat de către compozitor în opera sa, ci și faptul că produsul artistic nu poate fi conceput în absența unui destinatar.

În primul rând, orice ascultător de muzică se lasă – prin anumite mecanisme ale receptării estetice – ghidat emoțional de piesa pe care o ascultă, conservând opțiunile creatorului, cel care a ales, în cântec, anumite tonalități, instrumente sau pauze corespunzătoare unei anumite stări afective. Or, receptorul va metaboliza, fără îndoială, aceste impulsuri sensibile, valorificând propria experiență trăită. De pildă, Dumitru Sorin relevă indiscutabila încărcătură emoțională pe care o integrează orice muzică („orice muzică îi poate induce ascultătorului [...] autentice trăiri emoționale”), amintind, de asemenea, însemnătatea experienței destinatarului în această ecuație („ascultătorul se poate sprijini pe anumite analogii referitoare la raporturile complexe dintre sunete și cele dintre obiectele și fenomenele pe care el, ascultătorul, le-a sedimentat la nivelul experienței sale trăite”).

În al doilea rând, este evident că produsul artistic nu poate fi conceput în absența unui destinatar. Lev Tolstoi argumentează ideea artei ca un mijloc – fie și indirect – de a comunica între persoane, tocmai fiindcă opera estetică – și muzica, în speță –, fiind un rezultat exterior ființei creatoare, nu se poate adresa decât unei alterități care trebuie să fie, la rândul său, exterioară subiectului care a generat arta. Chiar și în cazurile în care un individ creează artă pentru sine, el se transformă – inevitabil – într-un receptor al propriei opere. Nu întâmplător, bunăoară, potrivit aceluiași Dumitru Sorin, practica muzicii implică – ineluctabil – prezența unui autor și a unui destinatar („muzica este transmiterea unui mesaj [...] care implică un emițător și [...] un receptor”).

În concluzie, muzica poate fi socotită, fără niciun dubiu, o formă de comunicare între autorul unei piese și ascultătorul ei, ținând cont nu doar de faptul că ea include o componentă emoțională pe care orice destinatar trebuie să o exploateze interior, ci și de faptul că practica artei în sine – indiferent de formele ei – impune întotdeauna existența unui receptor.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs dramatic se focalizează pe tema cunoașterii. Încă din incipitul textului, dialogul definește relațiile dintre personaje, ELEVA și PROFESORUL, fundamentate pe încrederea și pe stima dintre mentor și ucenic, fără a omite însă o evidentă dimensiune ludică și comică („O să ajungeți să știți toate anotimpurile [...] E tare greu”). De asemenea, dialogul evidențiază psihologia eroilor, dinamizând acțiunea (dacă ELEVA se dovedește, în permanență, nesigură și cvasi-anxioasă, PROFESORUL, în schimb, asumă o atitudine binevoitoare și stimulativă, fără a renunța totuși la o anume ironie).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Lucian Blaga, *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre modernism: alături de Tudor Arghezi sau Ion Barbu, Lucian Blaga se înscrie, prin întreaga sa creație literară, în estetica modernistă. Spre deosebire de contemporanii săi, însă, Lucian Blaga optează pentru modernismul de tip expresionist;
- reprezentativă pentru viziunea expresionistă a scriitorului asupra lumii este creația literară „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, o artă poetică ce deschide volumul de debut, „Poemele luminii”, din 1919.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar
- în primul rând, **dimensiunea modernistă** a textului blagian se evidențiază tocmai prin caracterul său de **ars poetica**, poezia înscriindu-se în seria artelor poetice din perioada interbelică. Așadar, discursul liric reflectă conceptul de poezie intelectualizată, poezia devenind un act artistic asumat;
- în al doilea rând, **opțiunea autorului pentru metaforele revelatorii** reprezintă **o altă trăsătură a modernismului de tip expresionist**. În acest sens, organizarea ideilor poetice se face în jurul unei imagini realizate prin comparația amplă a elementului abstract, de ordin spiritual (mister, întuneric, taină, adâncimi), cu un aspect al lumii materiale (flori, ochi, buze, morminte).
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice

- în aceeași ordine de idei, pentru că este o artă poetică, poemul se centrează pe **tema condiției artistului prin raportare la cunoaștere**. Prima secvență lirică surprinde ipostaza poetului care se imaginează ca un călător ce-și parcurge propriul traseu existențial învăluit în mister: „tainele, ce le-ntâlnesc/în calea mea”;
 - conjuncția coordonatoare adversativă „dar” delimitează o altă secvență poetică, în care accentul se mută de pe „lumina altora” pe „lumina mea”. În opoziție evidentă cu „lumina altora”, capabilă să distrugă un univers plasat sub semnul misterului, „lumina mea”, metaforă pentru cunoașterea dionisiacă, are rolul de a potența tainele universului.
- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice
- viziunea expresionistă a autorului se remarcă și la nivelul elementelor de structură, de compoziție și de limbaj ale textului poetic. Adevărat element paratextual, **titlul** anticipează ideea poetică, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis prin discursul liric. Este format dintr-un enunț declarativ ce reflectă atitudinea tipic expresionistă a unui eu care își exprimă refuzul adoptării cunoașterii apolinice și, implicit, intenția de a proteja misterele lumii;
 - la nivelul **motivelor poetice**, este de remarcat simbolul central al textului, element de recurență în întreaga lirică a lui Lucian Blaga, lumina, ca metaforă pentru cunoaștere. Discursul poetic dezvoltă opoziția dintre „lumina mea”, prin care „nu strivesc”, „nu ucid”, „sporesc a lumii taină”, și „lumina altora”, care „sugrumă vraja nepătrunsului ascuns”.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – trăsăturile moderniste, secvențele poetice, corelate cu temele operei, motivele literare etc.

Modelul nr. 8

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Secvența citată se referă la capacitatea noilor evoluții din mediul digital de a genera riscuri pentru minori, în ceea ce privește securitatea lor.
2. Statul care nu utilizează „Sistemul de Informații despre Jocuri la Nivel Paneuropean” este Germania.
3. Două realizări ale statelor membre ale UE în domeniul privind protecția minorilor în lumea digitală sunt liniile de asistență telefonică și educația în domeniul mass-media după cum reiese din secvențele: „Agenda

digitală pentru Europa” prevede înființarea până în 2013 a unor linii de asistență telefonică pentru raportarea conținutului on-line jignitor sau dăunător. [...] Statele membre s-au angajat să consolideze educația în domeniul mass-media.

4. CE consideră ca fiind necesare măsuri suplimentare privind protecția copiilor în lumea digitală, având în vedere noile lor comportamente, extinse la nivel social, de a-și petrece marea parte a timpului în spațiul on-line, fenomen facilitat de evoluția dispozitivelor mobile, dar și de moda rețelelor de socializare.
5. O măsură – menționată în raportul citat – care ar facilita protecția copiilor în mediul digital și care nu a fost încă adoptată de UE o reprezintă extinderea aplicării unor sisteme precum PEGI la jocurile online, ținând cont de faptul că acestea – fiind cel mai ușor accesibile – tind să devină și cele mai frecventate de către minori, motiv pentru care gestionarea legalității lor și verificarea constantă a siguranței pe care o oferă devin indispensabile.

B.

Desigur că orice reglementare legislativă se definește ca o strategie prin care este asigurată siguranța cetățenilor, presupunând sancționarea oricăror atentate la integritatea morală și fizică a individului, iar spațiul digital – fiind unul dintre mediile predilecte în care copiii își petrec timpul liber – necesită aceleași categorii de legi precum lumea reală. De aceea, consider că, așa cum susține și Raportul CE, reglementările legislative sunt fundamentale pentru protecția copiilor în lumea digitală, având în vedere nu doar faptul că spațiul virtual rămâne mult mai riscant decât realitatea pentru cei mici, ci și faptul că numărul infracțiunilor îndreptate împotriva copiilor pe internet ar fi mult mai mic sub amenințarea unor pedepse oficiale.

Pe de o parte, spațiul virtual se dovedește mult mai riscant decât realitatea în ceea ce îi privește pe copii, fiindcă aceștia sunt mult mai dificil de supravegheat într-un asemenea context, iar ușurința cu care pot accesa diferite site-uri dăunătoare îi predispune mult mai rapid la posibile abuzuri din partea unor rău intenționați. De pildă, Raportul CE evocă numeroase „provocări în ceea ce privește protecția” celor mici, exemplificând încălcări ale legalității la care aceștia pot fi supuși („conținutul on-line jignitor sau dăunător”), fapt ce demonstrează, în fond, importanța stabilirii unui cadru legislativ funcțional pentru asemenea situații.

Pe de altă parte, existența unor pedepse oficiale pentru acele infracțiuni împotriva copiilor care se petrec în lumea digitală ar descuraja, fără îndoială, un număr mare de persoane dispuse să comită asemenea abuzuri. Reglementările legislative au avut întotdeauna, de altminteri, funcția de a împiedica orice acte capabile să lezeze libertatea ori siguranța semenilor. Bunăoară, potrivit aceluiași Raport, finalitatea tuturor mecanismelor amintite este aceea de a asigura „protecția minorilor”, confirmând, de fapt, rolul important al legilor în descurajarea infracțiunilor împotriva copiilor.

În concluzie, reglementările legislative rămân fundamentale pentru protecția celor mici în lumea digitală, ținând cont nu doar de faptul că spațiul virtual se dovedește – îndeosebi în ceea ce îi privește pe minori – mai riscant decât realitatea, ci și de faptul că asemenea legi ar descuraja ilegalitățile contra copiilor.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema iubirii, transformând expresivitatea limbajului (asigurată de abundența figurilor de stil și a imaginilor artistice) într-o expresie a subiectivității, ambele constituind trăsături definitorii ale genului liric. Încă din incipitul textului, se remarcă proiecția unei iubiri visate de către eul poetic, idee redată cu ajutorul inversiunii „De-aș fi-n a tinereții floare”. Epitetul „cântare înfocată” sugerează, în aceeași ordine de idei, o armonie a erosului pe care subiectul liric o plasează sub semnul posibilului, însă dragostea dorită se dovedește, în fond, imposibilă, după cum indică exclamația retorică „Și nu-ndrăznesc nimic a-ți zice!”. Ritualul erotic imaginat în primele două strofe contrastează cu supliciul profund al eului liric, cauzat de absența ființei iubite, idee restituită în ultimele versuri ale poeziei („Eu te-oi privi oftând”). Așadar, între incipitul și finalul textului poetic se conturează un raport antitetic, vizibil atât prin modurile verbale folosite: condițional optativul cu forma afirmativă în prima parte („aș fi”, „aș avea”, „aș deștepta”), respectiv prezentul la forma negativă în ultima parte („nu-s”, „nu îndrăznesc”), cât și prin conjuncția adversativă „dar”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre basmul cult: spre deosebire de textul popular, în basmul cult personajele reflectă viziunea despre lume a autorului. De aceea, în opera lui Creangă, autorul recurge la o umanizare a fantasticului, astfel încât personajele nu numai că devin reprezentative pentru tipologiile umane din spațiul rural humuleștean, ci sunt construite prin ambiguizarea trăsăturilor;
- reprezentative pentru viziunea despre lume a lui Ion Creangă rămân particularitățile de construcție a personajului Harap-Alb, protagonistul basmului cult „Povestea lui Harap-Alb”, publicat în revista „Convorbiri literare” în anul 1877.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului din basmul cult studiat
- **statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul discursului narativ, când cititorul află că este mezinul craiului. Pe parcurs,

apare în ipostaza de slugă a Spânului, ca, în final, să dobândească statutul de moștenitor la tronul împăratului Verde, echivalent, în plan simbolic, cu cel de inițiat;

- traseul inițiat al protagonistului se impune a fi analizat și din perspectiva **moralității**. Craișorul poate fi acuzat de imoralitate atunci când încalcă sfatul părintesc și acceptă tovărășia Spânului. Cu toate acestea, el trebuie absolvit de vină, având în vedere faptul că este imatur. Dobândirea maturității reflectă, însă, moralitatea personajului. Când se întoarce cu pielea cu nestemate din Pădurea Cerbului, rezistă tentației de a se îmbogăți, fiind loial jurământului depus în fața Spânului.

- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate
- principala trăsătură a actantului este caracterul său profund uman. Harap-Alb nu are puteri supranaturale și nici însușiri excepționale, la fel ca eroii prezentați în basmele populare. Le deține în stare latentă și dobândește, prin trecerea probelor, o serie de calități excepționale. Craișorul este, astfel, obligat să treacă probele la care a fost supus de Spân. Aceste probe, însă, nu poate să le treacă singur, de aceea este ajutat de Sfânta Duminică, dar și de cei cinci năzdrăvani. Spre exemplu, prima probă pe care protagonistul trebuie să o treacă este aducerea sălăților din Grădina Ursului. În această situație, este îndrumat de Sfânta Duminică;
- ultima probă necesită mai multe ajutoare din cauza faptului că este proba cea mai dificilă și constă în aducerea fetei împăratului Roș la curtea împăratului Verde. La casa împăratului Roș, Harap-Alb este supus la alte probe, prin intermediul cărora fiul de crai are ocazia de a se cunoaște pe sine, descoperindu-și însușiri excepționale: milostenia și bunătatea față de ființele neajutorate, capacitatea de a-și face prieteni și capacitatea de a iubi.
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj
- discursul epic dezvoltă un **conflict exterior**, între cele două forțe antinomice. Cu toate acestea, Creangă își construiește personajele pe principiul ambiguizării. De aceea, protagonistul nu reprezintă o întruchipare desăvârșită a Binelui, având un caracter profund uman, cu calități și defecte. Comportamentul personajului principal reflectă un **conflict interior**, o permanentă luptă a sinelui cu sinele, între cele două ipostaze ale sale: cea de neinițiat și cea de ființă inițiată;
- **modalitățile de caracterizare** a personajului sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. Astfel, slăbiciunea de caracter a protagonistului este evidențiată direct atât de narator, care afirmă

despre el că este „boboc în felul său la trebi de-aistea”, cât și de Sfânta Duminică, potrivit căreia „este mai fricos decât o muiere”. Gesturile, faptele, atitudinile personajului devin adevărate mijloace indirecte de caracterizare.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile basmului cult, strategiile de caracterizare realiste, ambiguitatea personajului etc.

Modelul nr. 9

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența evidențiază intenția elevului de a nu respecta voința profesorului.
2. Cele două materii preferate ale elevului sunt istoria și matematicile.
3. Copilul dă dovadă de o atitudine bazată pe curaj și revoltă după cum reiese din secvența: „Ei și? O să învăț pe trimestrul III și o să fie silit să îmi dea zece și îmi iese media de trecere. Și n-o să-i fac eu lui pe plac...”
4. Tânărului nu îi plăcea profesorul de matematică din pricina infatuării, solemnității exagerate și pasiunii excesive pentru materie de care dădea dovadă acesta, ajungând să-i înjosească pe elevi.
5. Relația dintre elev și profesorul de matematică este, în fond, defectuoasă, tânărul fiind lezat de tentativele repetate ale dascălului de a-i înjosi pe copii, motiv pentru care ajunge să îl perceapă ca pe un inamic, refuzând să învețe la matematică și propunându-și să acționeze – până în trimestrul al III-lea – în dezacord cu cerințele profesorului.

B.

Ambiția poate fi definită ca o dorință arzătoare de a realiza ceva, ca o aspirație continuă – susținută de eforturi sistematice – spre îndeplinirea unui plan. De aceea, fiind astfel înțeleasă, consider că, așa cum reiese și din *Imposibila întoarcere* a lui Marin Preda, ambiția se poate dovedi esențială în atingerea unor obiective, având în vedere nu doar faptul că – fără o dorință reală – niciun individ nu se poate angaja într-o anumită ocupație, ci și faptul că aspirația autentică reprezintă – în orice conjunctură – o condiție ineluctabilă a succesului.

Pe de o parte, în orice situație de viață, orice misiune, sarcină și pasiune pot fi îndeplinite strict în condițiile în care persoana angajată în ele este animată de o dorință sinceră de implicare. Fără o asemenea intenție asumată, fără un sâmbure al ambiției conștientizate, nicio activitate nu poate avea sorți de izbândă. De pildă, Marin Preda își mărturisește hotărârea absolută de a

nu rămâne corigent („o să fie silit să îmi dea media zece și îmi iese media de trecere”), ceea ce îl și determină să acționeze în consecință („rămâneam seara singur în clasă și învățam elementele lui Euclid”).

Pe de altă parte, aspirația autentică reprezintă ingredientul cel mai însemnat în istoria oricărei reușite, perseverența generată de ambiție fiind – de fapt – motorul care face, în cele din urmă, ca orice activitate umană să fie încununată de succes. Ambiția asumată până la capăt se transformă, în realitate, într-o garanție infailibilă a izbânzii. De exemplu, destinul aceluiași Marin Preda a făcut ca, grație tenacității sale continue, să lucreze mai mult decât eficient în ziua tezei („Am terminat cu o jumătate de oră mai înainte, am închis caietul și m-am rezemat de bancă”), depășindu-i inclusiv pe colegii săi de clasă („Toți arătau jalnic, foarte puțini rezolvaseră una sau două probleme și nu erau siguri că le-au rezolvat nici pe-alea și niciunul pe toate trei. Eu, le-am spus, eu le-am rezolvat”).

În concluzie, ambiția poate deveni, indubitabil, o condiție esențială a atingerii unor obiective, ținând cont nu doar de faptul că ea stă, în esență, la baza oricărei activități umane, ci și de faptul că, fără o aspirație autentică în fața provocărilor existențiale, succesul nu poate fi niciodată posibil.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul romantismului, pe tema iubirii, transformând lirismul (al cărui semn rămâne, printre altele, expresivitatea limbajului) într-o expresie a subiectivității. Astfel, caracterul subiectiv, confesiv al textului este accentuat de frecvența verbelor la persoana I, la modul condițional-optativ, respectiv conjunctiv („aș vrea”, „să mor”, „să scald”), expresii ale dorințelor eului liric. De asemenea, încă din incipitul textului, se remarcă dorința profundă a împlinirii dragostei prin contemplarea extatică a ființei iubite, idee redată cu ajutorul inversiunii „cu-a mele lacrimi picioarele să-ți scald”. În aceeași ordine de idei, metafora „O, marmură, aibi milă” sugerează suferința profundă pe care subiectul liric o experimentează prin eros, sentiment care se așază – în cele din urmă – sub auspiciile tanaticului („Să mor pătruns de jalea amorului meu sfânt”). În plus, epitetul „dulci făgăduinți” evocă o speranță protectoare, paradiziacă, fapt evidențiat și prin metafora „ochii de înger”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Mihail Sadoveanu, *Baltagul*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre opera lui Mihail Sadoveanu: romancierul surprinde imaginea unei societăți în schimbare, aflată la confluența dintre tradiție și modernitate. În acest sens, intenția

scriitorului moldovean nu mai este aceea de a reflecta mimetic, în propria creație, o lume, ci de a surprinde mecanismele de funcționare a acesteia, modul în care ființa umană poate să se raporteze la existență. Așa se explică dimensiunea hibridă a prozei sadoveniene: roman realist cu substrat mitic;

- în lucrarea intitulată „Arca lui Noe”, criticul literar Nicolae Manolescu distinge trei vârste ale romanului românesc: doric, ionic și corintic. Alături de „Ion”, creația realist-obiectivă a lui Liviu Rebreanu, „Baltagul”, opera lui Mihail Sadoveanu, este încadrată în categoria romanelor dorice.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-un curent cultural/literar
 - în primul rând, autorul „Baltagul” își propune – în spiritul **realismului** – o **reflectare veridică, verosimilă**, a realității societății moldovenești de la începutul secolului al XX-lea, o societate supusă metamorfozelor;
 - în al doilea rând, romancierul recurge la construcția de **personaje tipologice**, reprezentative pentru societatea înfățișată de universul ficțional. Protagonista, Vitoria Lipan, întruchipează tipul muntencei, al femeii de la țară. Pe parcursul discursului narativ, însă, personajul feminin este urmărit în trecerea sa de la tipicitate la individualitate.
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narrative semnificative
 - discursul epic abordează **tema condiției ființei umane**, nevoită să trăiască la confluența dintre tradiție și modernitate, două mentalități pe care, nemaiputând să le separe, le asimilează. Prima parte a discursului epic aruncă o lumină asupra vieții tradiționale din Măgura Tarcăului. Este o societate de tip patriarhal, în care bărbatul apare în ipostaza de *pater familias*. Familia Lipan este una de tip patriarhal, iar absența lui Nechifor este percepută de Vitoria ca o amenințare asupra omogenității și coerenței microuniversului său familial. De aceea, pornirea la drum în căutarea „marelui absent” își are mobilul în datoria morală a femeii de a asigura ordinea acestui „paradis în destrămare”. Protagonista recurge la semne și vise pentru a înțelege tainele existenței;
 - chiar dacă pornește cu sfilă la drum, Vitoria reușește să se adapteze cu ușurință la regulile noii lumi. Cu toate acestea, nu renunță la bagajul de tradiții, astfel încât cinstește după datină cumetria de la Borca și nunta pe care o întâlnește la Cruci. Aceeași deschidere o manifestă și în momentul în care descoperă osemintele soțului în râpa dintre Suha și Sabasa. Respectă tradiția, jelindu-și bărbatul și aprinzându-i

o lumânare, dar, în același timp, colaborează și cu autoritățile, acceptând să vorbească „prin sârmă” cu prefectul de la Piatra, căruia îi va cere permisiunea să o lase să își îngroape soțul în „țintirim”. Finalul romanului aduce în prim-plan ipostaza unei Vitorii adaptate la noua lume, fapt dovedit de momentul în care îl trimite pe Gheorghită să „șesăle caii după moda cea nouă”, promițând, totodată, că o va aduce și pe Minodora la parastasul de 40 de zile după tatăl său.

- ▷ analiza, la alegere, a două componente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale

De exemplu:

- **conflictul** principal al romanului este unul exterior și nu constă, așa cum s-ar putea crede la o lectură de suprafață a textului, în ciocnirea între mentalitatea tradițională și cea modernă, capitalistă. Faptul că Vitoria Lipan s-a adaptat cu ușurință demonstrează ideea coexistenței celor două „lumi”. În viziunea lui Sadoveanu, tensiunile apar atunci când noua orânduire se îndepărtează de la valorile morale impuse de societatea tradițională, generând excese. Este cazul lui Calistrat Bogza și al lui Ilie Cuțui, care au încercat să se îmbogățească prin mijloace necinstite. Rolul Vitoriei este, de aceea, unul justițiar, de restabilire a binelui și a ordinii unei lumi pe cale să degenereze în haos;
- fiind o proză realistă, **perspectiva narativă** a romanului „Baltagul” este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce narează la persoana a treia. Mai mult, în vederea obținerii efectului de verosimilitate, în finalul discursului epic vocea naratorială îi este împrumutată protagonistei, Vitoria Lipan fiind cea care, la scena parastasului, prezintă în detaliu evenimentele care au avut ca finalitate moartea soțului ei.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile prozei sadoveniene, tematica romanului, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 10

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Secvența citată surprinde convingerea că indivizii trecuți prin experiența conflagrației pot acționa, în urma ei, exclusiv în slujba binelui.
2. Amintirile nu sunt decât invenții ale uitării, mai definitive decât uitarea. În amintiri, viața se falsifică, se stilizează până la a dispărea, lăsând sentimentul că o deținem și că o stăpânim totuși.

3. Un efect al uitării îl reprezintă faptul că le pune hotare oamenilor după cum reiese din secvența: „Ea face din noi ceea ce suntem, ea ne pune hotare, ea ne garantează că nu riscăm să devenim zei”.
4. În concepția autoarei, viața se falsifică în amintiri, fiind idealizată, iar oamenii asumă iluzia că o au în stăpânire.
5. O trăsătură a condiției umane o constituie, în fond, superficialitatea, dovadă faptul că omenirea nu reușește – în genere – să își gestioneze memoria recentă, ceea ce a făcut posibil ca două episoade traumatice ale istoriei – a doua conflagrație mondială și oroarea comunistă – să se succedă cu prea mare ușurință în secolul al XX-lea.

B.

Desigur că uitarea constituie un reflex natural al omului, care – prin limitele ființei sale – nu ar putea conserva în memorie, la nivel conștient, toate episoadele propriei biografii. Cu toate acestea, capacitatea indivizilor de a-și gestiona, până la un anumit stadiu, uitarea face ca ea să poată deveni și un aliat, și un inamic al umanității. De aceea, consider că, așa cum susține și Ana Blandiana, uitarea poate fi, în același timp, o formă de salvare și o formă de condamnare a ființei umane, având în vedere nu doar faptul că ea asumă un rol important în vindecarea experiențelor traumatiche, ci și faptul că, în anumite contexte, uitarea face posibilă repetarea unor catastrofe.

Pe de o parte, uitarea are – prin definiție – o evidentă funcție terapeutică, ajutându-l pe individ să depășească anumite secvențe torturante ale existenței sale. Fără exercițiul vindecător al uitării, o persoană nu ar putea face față, într-un interval prea mare de timp, unui supliciu. De pildă, Ana Blandiana evocă, printr-o interogație retorică, nevoia fundamentală de uitare („Am mai fi putut trăi, păstrând în noi suferințele prin care am trecut?”), aceasta ajutând omenirea – în același timp – să nu cadă pradă unei grave patologii, egolatrii („Ea face din noi ceea ce suntem, ea ne pune hotare, ea ne garantează că nu riscăm să devenim zei”).

Pe de altă parte, uitarea se poate transforma – în anumite contexte – într-un pericol redutabil. Când un individ nu învață din greșelile comise, omițând consecințele nefaste ale acțiunilor sale din trecut, recurge, de fapt, la o uitare imorală, contraproductivă, iar acest fenomen a fost adeseori înregistrat la scara întregii umanități, dovadă faptul că un arc scurt de timp – cum a fost secolul al XX-lea – a ajuns să concentreze nenumărate orori. De exemplu, aceeași Ana Blandiana amintește maniera în care uitarea a făcut posibilă – după al Doilea Război Mondial – apariția totalitarismului („într-un fel de record al uitării, într-un fel de efort voluntar de uitare, totul a fost îngropat și totul luat de la început, din dorința parcă de a ne convinge că nu mai fusese”), satirizând, în cheie alegorică, această opțiune a omenirii („cu ochii de frunze țintiți înspre noi, cu ochii de frunze înfiorați de spaimă, plopilor preiau memoria asupra-le, murmurând în obsesie: să nu uităm nimic, să nu uităm, să nu uităm...”).

În concluzie, uitarea poate fi, în același timp, o formă de salvare și o formă de condamnare a ființei umane, ținând cont nu doar de faptul că ea este, în

anumite cazuri, un remediu eficient în depășirea traumelor, ci și de faptul că, alteori, se poate transforma într-un pericol absolut.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema condiției umane și a timpului, abordate în manieră modernistă, prin forma versurilor ce dă glas libertății de creație, dar și prin preferința pentru metaforă. Încă din incipitul textului, se remarcă o întoarcere a eului poetic împotriva curgerii ireversibile a vremii, idee redată cu ajutorul verbului la modul condițional-optativ „ar trebui”, accentuând tonalitatea subiectivă, vizibilă și prin predominanța pronumelor la persoana I („ne”), respectiv a verbelor la persoana I („să venim”, „să știm”, „să trecem”, „să fim”). În aceeași ordine de idei, verbele la modul conjunctiv („să venim”, „să fim”, „să știm”) – fiind o marcă textuală a planului imaginarului – sugerează aceeași opțiune a ființei de a reînțemeia – printr-un scenariu alegoric – devenirea vieții, fapt evidențiat și prin metafora „poarta creației”. În plus, comparația „tot mai mici, cât bobul de strugure” denotă o aspirație a subiectului liric spre extincție, spre o moarte ale cărei sensuri sunt inversate.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Liviu Rebreanu, *Ion*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personaje în proza realistă: în textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Proza realistă, în care se remarcă intenționalitatea artistului de a realiza o literatură mimetică, mizează pe construcția de personaje tipologice, reprezentative pentru societatea înfățișată de universul ficțional. În literatură, cuplurile de personaje au rămas celebre sau au fost date uitării, unele dintre ele au câștigat admirația cititorilor, în vreme ce altele au fost detestate de aceștia;
- din această ultimă categorie, a personajelor care au stârnit antipatia lectorului, pare să facă parte și cuplul Ion-Ana, protagoniștii romanului realist obiectiv „Ion” de Liviu Rebreanu, publicat în anul 1920.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ studiat
- din punct de vedere **social**, cele două personaje se situează la polii opuși ai ierarhiei: Ion este sărac, iar Ana provine dintr-o familie înstărită. În plus, cei doi par să reitereze destinul părinților lor, a căror căsătorie a avut la bază același motiv al flăcăului sărac și al fetei bogate. În cazul

lui Ion, tatăl, Alexandru Glanetașu, s-a căsătorit cu Zenobia, o fată cu zestre, dar a risipit averea pe băutură. Tatăl Anei, Vasile Baciuc, a sporit zestrea soției, dar a rămas văduv;

- dimensiunea **psihologică** a personajelor le relevă slăbiciunea caracterială cu atât mai mult, cu cât comportamentul lor este dictat de obsesii: Ion este obsesiv în dorința de a avea pământ, iar Ana este absurdă în dorința de a obține afecțiunea lui Ion. Protagonistul intuiește slăbiciunea fetei și, de aceea, o manipulează, pentru a-și atinge scopul. Relația dintre cele două personaje poate fi analizată, în acest sens, din perspectiva manipulator (Ion) - manipulat (Ana).

▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate

- relația dintre Ion și Ana poate fi urmărită încă de la **scena horei**, plasată în partea expozitivă a discursului epic. Cei doi se retrag din joc, la umbra unui nuc, pentru a putea sta de vorbă feriți de ochii lumii. Aflat față în față cu Ana, Ion nu îi surprinde privirea, uitându-se doar la buzele ei subțiri, „care se mișcau ușor, dezvelindu-i dinții cu strunguliță, albi ca laptele, și gingiile trandafirii de deasupra”. Naratorul omniscient recurge la stilul indirect liber, pentru a dezvălui gândurile protagonistului: „Nu-i fusese niciodată dragă Ana și nici acum nu știa bine dacă-i este”. În minte îi vine imaginea Floricăi, „cu râsul ei cald, cu ochii albaștri ca cerul de primăvară”. Așadar, dacă protagonistul mai are vreun dubiu asupra sentimentelor sale, cititorului îi devine limpede că flăcăul nu o iubește pe Ana, ci pe Florica, fata frumoasă, dar săracă;

- **episodul narativ al nunții** țărănești a lui Ion cu Ana reflectă, de asemenea, relația dintre cele două personaje, evenimentul nupțial fiind filtrat prin conștiința celor doi miri. Ana pare să fi uitat de rușinea și de bătăile îndurate, rostind numele soțului ca în fața împlinirii unui vis. Dar când îl vede pe acesta foarte apropiat de Florica, „tresare ca mușcată de viperă”. Ion conștientizează parcă pentru prima oară că, odată cu pământurile lui Vasile Baciuc, trebuie să o ia de nevastă pe Ana.

▷ analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj

- **conflictul** principal al romanului este unul exterior, social, reprezentat de lupta pentru pământ în satul Pripas. Acest macroconflict este particularizat, la nivelul discursului, printr-o rețea de situații tensionate de care se face răspunzător protagonistul. Punctul de greutate îl constituie, însă, conflictul dintre Ion și Vasile Baciuc, declanșat încă de la scena horei, când „bocotanul” îl face de râs pe flăcău în fața colectivității rurale, numindu-l „fleandură, hoț și tâlhar”. De aici izbucnește un război al orgoliilor masculine, în care Ana devine o marionetă alungată de

la soț la tată și invers. De aceea, femeia își găsește singura formă de salvare în moarte.

- **modalitățile de caracterizare** a celor două personaje sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. Personajul Ion este construit prin tehnica modernă a pluriperspectivismului, astfel încât personalitatea sa se reflectă în mod diferit în conștiința celorlalte personaje ale textului. Vasile Baciuc îl numește „fleandură, hoț și tâlhar”, doamna Herdelea îl consideră „un flăcău cumsecade și harnic”. Relația cu Ana, urmărită pe parcursul discursului narativ, devine un adevărat mijloc indirect de caracterizare a actanților. Comportamentul protagonistului față de cea pe care o va lua de nevastă se modifică: este binevoitor la început ca, mai apoi, să treacă la gesturi de brutalitate și, în final, să o trateze cu indiferență. Mai mult, Ion o face responsabilă pentru nefericirea lui, compătiment-o cu superioritate: „tare e slăbuț și urâtă, sărmana. Iată pentru cine rabd eu ocări și sudălmii”.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante - personajele în proza realistă, tematica romanului, conflictul, modalitățile de caracterizare etc.

Modelul nr. 11

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată relevă concretizarea prin cuvânt a unor stări ori emoții ale intervievatei.
2. În viziunea lui Radu Petrescu, cartea este un loc în care viața este mai densă.
3. Expresia pe care Sanda Cordoș o preia de la Marin Preda pentru a defini cărțile preferate este „crestează sufletul, se împlântă în el”.
4. Peste unele dintre cărțile citite de Sanda Cordoș s-a depus, în timp, un strat de uitare, deoarece nu are o bună memorie a lecturilor, reușind să rețină doar secvențe de operă și coloratura afectivă din timpul cititului.
5. În concepția Sandei Cordoș, literatura și viața nu reprezintă două orizonturi distincte și paralele, ci - dimpotrivă - cărțile fac parte din nucleul prim al vieții, ocupând un loc nodal în experiența biografică a autoarei. Literatura se constituie nu doar ca un mijloc de înțelegere a existenței, ci și ca un instrument al înțelegerii suferinței.

B.

Se cunoaște faptul că lectura reprezintă un exercițiu al identificării cu celălalt - fie el erou al unui roman ori vocea din versurile unei poezii -, rămânând unul dintre contextele în care individul decide să reflecteze la propria biografie

prin intermediul unei alterități ficționale. De aceea, consider că, așa cum reiese și din interviul acordat de către Sanda Cordoș Mariei Pilchin, lectura nu poate fi percepută ca o altă formă de viață, ci – mai degrabă – ca o experiență de asumare reală a vieții, având în vedere nu doar faptul că lectorul descoperă universul ficțional pornind de la propriul bagaj existențial, ci și faptul că literatura îi furnizează întotdeauna cititorului soluții pentru dificultățile cotidiene.

Pe de o parte, un cititor descoperă mereu literatura pornind de la propriul orizont de așteptare, confruntând-o cu evenimentele trăite și încercând în permanență să creeze corelații între realitate și imaginar, motiv pentru care lectura nu poate fi considerată – în chip absolut – ca o altă formă de viață, ci, mai degrabă, ca o prelungire a vieții. De pildă, Sanda Cordoș evocă o definiție a literaturii propusă de către Radu Petrescu („un loc în care viața este mai densă”), confirmând legătura organică dintre realitate și ficțiune, și mărturisește – de asemenea – faptul că literatura face parte din centrul existenței sale („se înțelege că nu cred nicidecum în antiteza dintre viață și cărți; pentru mine, acestea din urmă se așază în chiar miezul vieții”).

Pe de altă parte, lectura are și o certă funcție terapeutică, constituindu-se, prin excelență, ca o sursă de soluții existențiale, întrucât este capabilă să îi propună cititorului scenarii ori experiențe subiective prin care să își înțeleagă viața sau prin care să își depășească dificultățile. De exemplu, aceeași Sanda Cordoș pledează pentru acele cărți care îi permit să își înfrunte direct suferința („m-am întors nu o dată la cele care îmi «crestează sufletul, se împlântă în el» – cu o expresie a lui Marin Preda –, la cele care, adică, mă confruntă cu propriile mele neputințe și angoase”), acestea contribuind la o investire a vieții cu sens („Prin intermediul cărților, am reușit de multe ori să-mi înțeleg mai bine propriile trasee existențiale, să-mi limpezesc gândurile”).

În concluzie, lectura nu poate fi socotită drept o altă formă de viață, ci, mai degrabă, drept o prelungire a vieții, ținând cont nu doar de faptul că orice lector pornește de la propria existență în descoperirea cărților, ci și de faptul că – fără nicio îndoială – ficțiunea furnizează adeseori soluții pentru realitate.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Poezia citată abordează, în spiritul tradiționalismului, tema patriotică, mizând pe afirmarea specificului național și pe o restituire a atmosferei rustice, cu ajutorul motivelor literare precum: „poveștile”, „țara”, „satul din deal”, „văduvele”, „blestemele”. Încă din incipitul textului, se remarcă supliciul profund al unui eu care și-a pierdut țara, idee redată cu ajutorul epitetului „rob răzleț”. În aceeași ordine de idei, personificarea „oftatul care plânge” – asociată unui topos rural, „în satul meu din deal” – denotă suferința absolută traversată de o națiune cu care subiectul liric se identifică, după cum sugerează imaginea auditivă „Sunt țipătul muiat în sânge”. În plus, metafora „Sunt solul dragostei și-al urii” reliefează dualitatea ființei, care își asumă ontologic durerea unui întreg neam.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Marin Preda, *Moromeții*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre perioada postbelică: dacă perioada interbelică s-a caracterizat printr-o efervescentă culturală, printr-un dinamism creator, perioada imediat următoare celui de-al Doilea Război Mondial este marcată de stagnare, de o reală criză a culturii autohtone. Cauzele pot fi grupate în jurul a două categorii de determinări. Există, mai întâi, o determinare exterioară, reprezentată de instaurarea la putere a regimului totalitar comunist. Mai apoi, este vorba despre o determinare interioară, reprezentată de permanenta raportare a scriitorilor postbelici la modelele lor interbelice, o comparație de cele mai multe ori ingrată;
- reprezentativă pentru perioada postbelică este creația realistă „Moromeții” a lui Marin Preda (volumul I, 1955, volumul al II-lea, 1967). Deși nu aderă la estetica realismului socialist, predominantă în epocă, romanul lui Marin Preda reușește totuși să impresioneze prin perspectiva modernă în care autorul abordează tematica rurală și problematica țăranului.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-un curent cultural/literar
- în primul rând, caracterul **realist** al romanului se evidențiază la nivelul intenționalității actului artistic al scriitorului de a realiza **o literatură de tip mimetic**. Universul ficțional creat de Marin Preda aduce în fața cititorului imaginea satului Siliștea-Gumești din câmpia Dunării, un sat supus destrămării de către istorie. Cititorul descoperă însă imaginea unui sat diferit de cel surprins de romanul „Ion” al lui Liviu Rebreanu, de exemplu, o diferență în ceea ce privește modul de raportare a țăranului la pământ.
- în al doilea rând, romanul „Moromeții” își relevă **modernitatea** și la nivelul construcției personajelor. Acestea nu mai reprezintă tipologiile specifice universului rural românesc. Ilie Moromete se distinge atât de întreprinzătoarea Mara, a lui Ioan Slavici, cât și de însetatul de pământ, Ion, al lui Liviu Rebreanu, sau de Vitoria Lipan, eroina lui Mihail Sadoveanu. Ilie Moromete este un țăran unic în literatura noastră, „singurul țăran filosof”, în măsura în care în conștiința lui se reflectă metamorfozele și dramele istoriei.
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narrative semnificative
- amestecul de tradiție și modernitate se remarcă și în plan **tematic**, discursul narativ abordând atât teme tradiționale (familia, paternitatea,

timpul, istoria, iubirea), cât și moderne (criza comunicării, înstrăinarea, solitudinea). O primă secvență narativă semnificativă pentru problematica textului o reprezintă **scena cinei**, plasată în expozițiunea romanului. Episodul se deschide printr-o precizare temporală, „cât ieșeau din iarnă și până aproape de sfântul Niculaie, Moromeții mâncau în tindă”, care reliefează existența ritualizată a familiei tradiționale. La scena cinei, cititorul descoperă imaginea unei familii hibride, cu copii proveniți din două căsătorii. Această secvență trebuie citită ca o scenă de perspectivă finalistă, ce prefigurează atât conflictele centrale ale romanului, cât și motivele care vor duce la destrămarea familiei;

– un alt episod narativ, semnificativ pentru tema și viziunea despre lume a autorului, poate fi considerat cel al **tăierii salcâmului**. Moromete decide să taie copacul pentru a-l vinde lui Tudor Bălosu și a susține, astfel, plecarea lui Achim cu oile la București. În universul rural din Siliștea-Gumești, salcâmul își relevă valoarea unui *axis mundi*: „toată lumea cunoștea acest salcâm”, fiind un martor mut al tuturor experiențelor de viață rurală. În plan simbolic, tăierea salcâmului marchează începutul declinului familiei Moromeților și, totodată, al universului rural.

▷ analiza, la alegere, a două componente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale

– **conflictele exterioare** pe care le dezvoltă discursul epic sunt, înainte de toate, urmărite la nivel ideologic. În primul volum, este conturat conflictul între mentalitatea tradițională, reprezentată de Ilie Moromete, și cea capitalistă, la care aderă fiii săi mai mari, Paraschiv, Nilă și Achim. Cel de-al doilea volum opune alte două mentalități: cea a tatălui, tributar valorilor lumii patriarhale, și cea nouă, socialistă, la care aderă fiul cel mic, Niculae. Modernitatea romanului constă în sondarea **conflictelor interioare** ale actanților, prin stil indirect liber sau scene monologate;

– **perspectiva narativă** este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic ce narează la persoana a III-a. Spre deosebire de proza realistă, tradițională, unde omnisciența naratorială este una desăvârșită, în romanul lui Marin Preda este vizibilă o limitare a omniscienței naratoriale, care are ca efect apariția, la nivelul textului, a personajelor-reflector (Ilie Moromete, în primul volum, respectiv, Niculae, în cel de-al doilea) și a personajelor-informator (Scămosu, Parizianu, Ilinca).

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile perioadei postbelice, tematica romanului, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 12

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la o transformare radicală a cadrului social, științific și cultural în care trăim.
2. Două dintre elementele (de conținut) care sunt considerate a fi materialul cultural al unei instituții sunt colecțiile și operele de artă.
3. Două contribuții pe care cultura deschisă le are în dezvoltarea cunoașterii în general sunt îmbogățirea informațiilor și crearea unor instrumente/aplicații digitale după cum reiese din secvența: „[...] oportunități noi pentru dezvoltarea cunoașterii în general, prin contribuția cercetătorilor la îmbogățirea informațiilor despre materialele de patrimoniu pe care le dețin instituțiile [...] și prin crearea unor instrumente/aplicații digitale care promovează patrimoniul și îl aduc mai aproape de oameni”.
4. Noua paradigmă pe care o propune cultura deschisă presupune „ajustarea” dreptului de autor la epoca virtualului, crearea unor opere care se bazează pe spiritul de colaborare, prezența efectivă a publicului și asigurarea accesului la artă în spațiul digital.
5. Decizia instituțiilor de a-și face patrimoniul accesibil online este oportună nu doar pentru că dinamizează, în esență, comunicarea cu publicul, ci și prin vastitatea materialelor culturale disponibile astfel cetățenilor sau printr-o încurajare a cercetării și a inovației, grație faptului că patrimoniul ajunge să facă parte din lumea virtuală, principala sursă de informare a individului actual.

B.

Fără îndoială că o cultură deschisă presupune accesul liber al cetățeanului la patrimoniul cultural – în variantă digitală – pe care îl dețin instituțiile, ca răspuns la transformările suferite de cunoaștere în prezent. De aceea, consider că, așa cum se precizează și în „Rapoartele societății deschise. Cultura deschisă, context european și național”, opțiunea instituțiilor statului pentru o cultură deschisă nu poate fi decât extrem de benefică în societatea contemporană, având în vedere nu doar faptul că aduce materialul cultural mai aproape de un individ familiarizat cu lumea virtuală, ci și faptul că o asemenea alegere constituie un avantaj însemnat pentru cercetare și inovație.

Pe de o parte, epoca recentă a determinat omenirea să petreacă din ce în ce mai mult timp în spațiul virtual, care s-a transformat în principala sursă de documentare a cetățenilor, ceea ce face ca digitalizarea patrimoniului cultural să aducă arta și informația de calitate – în sens larg – mai aproape de public, încurajând accesul la o cunoaștere legitimă, utilă prin excelență. De pildă, *Rapoartele societății deschise* exemplifică numeroase materiale culturale, de o

calitate evidentă, accesibile acum („colecții, opere de artă, cărți și alte tipuri de publicații, materiale audiovizuale, fotografii, documente de arhivă, situri arheologice și monumente etc.”), evidențiind modul în care cultura deschisă le aduce mai aproape de public, mizând pe „posibilitatea distribuirii și a reutilizării acestora printr-o licență care nu impune limitări de copyright”.

Pe de altă parte, inovația și cercetarea câștigă enorm printr-o asemenea opțiune a instituțiilor, fiindcă – în definitiv – cheltuielile destinate achiziționării de materiale culturale se reduc, iar rapiditatea cu care specialiștii pot avea acces la un patrimoniu rar scade, în mod considerabil, timpul acordat cercetării, permițând, în consecință, implicarea imediată în noi activități. De exemplu, în aceleași *Rapoarte ale societății deschise* se evocă avantajul semnificativ pe care cultura deschisă îl reprezintă în acest sens („Cercetarea și inovația, ca motoare ale creșterii sociale, culturale și economice într-o societate, sunt stimulate prin acces larg la cunoaștere”), evidențiind însemnătatea unui asemenea proiect pentru societatea contemporană.

În concluzie, opțiunea instituțiilor statului pentru o cultură deschisă nu se poate dovedi decât avantajoasă, ținând cont nu doar de faptul că aduce materialele culturale în proximitatea individului obișnuit să își petreacă timpul în lumea virtuală, ci și de faptul că se transformă într-un atu important pentru cercetare și inovație.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul simbolismului, pe tema morții, exploatând valoarea muzicală a poeziei – prin motive literare precum cele ale instrumentelor muzicale, denotând dizarmoniile existenței – și imaginea anotimpului agonic. Astfel, mesajul poetic se conturează cu ajutorul enumerației instrumentelor muzicale ce se prelungesc în imagini auditive: „Cu glas de piculină,/Cu note dulci de flaut,/Cu ton de violină.../Și-acorduri de clavier”. De asemenea, încă din incipitul textului, se remarcă o atmosferă dominată de o melancolie sumbră, sub auspiciile unui sfârșit inexorabil, idee redată cu ajutorul metaforei „muzică de toamnă”. În aceeași ordine de idei, epitetul „note dulci” evidențiază aparențele unei salvări așteptate, iluzia unei evadări din imperiul nefast al stingerii, însă orice posibilă sugestie a armoniei dispare sub influența fatală a tanaticului, fapt reliefat cu ajutorul epitetului „marș funebru”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ioan Slavici, *Moara cu noroc*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre epoca marilor clasici: cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea este marcată de o serie de metamorfoze sociale, politice, economice și culturale, transformări

regășibile și în modul în care ființa umană înțelege să se raporteze la sine și la lumea în care trăiește. Aceste schimbări de viziune sunt reflectate și în literatură, prin apariția unui nou curent, manifestat ca o reacție antiromantică, curent care poartă numele de realism. În plan autohton, principiile estetice ale realismului prind contur prin operele marilor clasici. Opera lui Ioan Slavici, fie că e vorba de nuvelistică, fie de romanul „Mara”, reflectă preferința scriitorului pentru estetica realismului.

- reprezentativă pentru viziunea autorului asupra lumii este creația literară „Moara cu noroc”, o nuvelă psihologică de factură realistă, publicată în volumul „Novele din popor”, în anul 1881.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea nuvelei studiate într-un curent cultural/literar
 - în primul rând, **dimensiunea realistă** a nuvelei se evidențiază la nivelul intenționalității actului artistic a scriitorului de a realiza **o literatură mimetică**. Universul ficțional creat de Ioan Slavici aduce în fața cititorului imaginea societății tradiționale românești din Ardeal de la sfârșitul secolului al XIX-lea, care pare să fie afectată de noua mentalitate mercantilă a epocii;
 - în al doilea rând, **realismul** prozei lui Slavici se evidențiază și la nivelul construcției personajelor, care întrupează adevărate tipologii umane. Bătrâna soacră reprezintă omul simplu, care dă glas înțelepciunii populare. Ana este femeia supusă, în cadrul familiei patriarhale, în vreme ce Lică devine reprezentativ pentru tipologia infractorului. Ghiță este, la început, tipul cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială, pe care vrea să și-o îmbunătățească. Pe parcursul discursului narativ, însă, personajul este urmărit de la tipicitate la individualizare.
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în nuvela studiată, prin comentarea a două secvențe narative semnificative
 - nuvela își relevă aderența la **estetica realismului** și prin **tematica** abordată: cea a familiei. Această macrotemă a textului este dublată de tema psihologică a dezumanizării, discursul narativ urmărind prăbușirea morală a protagonistului sub puterea mistuitoare a banului. În acest sens, incipitul operei dezvăluie ipostaza unui Ghiță stăpân pe sine. Conștient de postura sa de *pater familias*, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc, tocmai pentru a-și duce familia pe calea bunăstării. Stăpânirea de sine, siguranța în asumarea propriilor decizii se relevă în **episodul narativ** ce surprinde dialogul cizmarului cu bătrâna soacră: „Să stăm pe prispă la soare... eu uitându-mă la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș și dumneata la tustrei. Iată liniștea colibeii!”;

- în plus, sub influența Sămădăului, Ghiță își periclitează relația cu familia. La început, bărbatul își dovedește iubirea față de soție și de copil, manifestată prin gesturi de tandrețe și grijă excesivă. Influența lui Lică asupra cârciumarului îl va transforma pe acesta, astfel încât gesturile de tandrețe vor fi înlocuite treptat de brutalitate. Naratorul omniscient surprinde metamorfozele bărbatului care „nu mai zâmbea ca mai înainte, ci râdea cu hohot, de îți era teamă de dânsul. Se juca din ce în ce mai rar cu Ana, iar, atunci când o făcea, îi lăsa urme vinete pe corp”.

▷ analiza, la alegere, a două componente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru nuvela studiată, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale

- discursul epic al nuvelei dezvoltă, inițial, un **conflict exterior**, între mentalitatea tradițională, bazată pe valori morale, căreia îi dă glas bătrâna soacră a lui Ghiță, și mentalitatea capitalistă, fundamentată pe valori de schimb, în care puterea supremă este banul. Acest conflict exterior este doar pretextul pentru amplul **conflict interior** pe care îl dezvoltă textul, trăsătură specifică prozei de analiză psihologică;

- în vederea obținerii aspectului verosimil al universului ficțional creat, ca trăsătură specifică realismului, autorul alege, pentru nuvela sa, o **perspectivă narativă obiectivă**, cu o viziune „dindărăt”, care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce narează la persoana a III-a. Obiectivitatea naratorială este însă încălcată, pe alocuri, prin intervențiile bătrânei soacre, ca voce auctorială ce dă glas înțelepciunii populare.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante - particularitățile realismului, tematica nuvelei, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 13

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Sensul din text al secvenței este „să mă îmbolnăvesc”.
2. Zona unde domnul Perris supraveghea comunicațiile telefonice și telegrafice era Bengal.
3. Atitudinea domnului Perris față de întâmplarea prin care a trecut Mircea Eliade este una de ușurare, dar și de recunoștință pentru norocul pe care l-a avut tânărul Eliade că a scăpat nevătămat din ciclon, după cum reiese din secvența: „D. Perris m-a asigurat, mai târziu, că am avut mare noroc”.

4. Motivul pentru care Mircea Eliade se simțea doar pe jumătate conștient a fost că suferise de insolație, care îi provocase o puternică hemoragie.

5. Trăsătura de caracter a lui Mircea Eliade, care se poate deduce din relatarea episodului cu venirea ciclonului este tendința de exagerare.

B.

Spațiul exotic capătă, de cele mai multe ori, în ochii călătorului, imaginea unui tărâm fabulos, în care tot ce se întâmplă, oamenii, peisajele, fascinează prin diferența față de tot ce este familiar în spațiul natal. Este vorba despre o percepție subiectivă a celui care descoperă spații inedite, vizitatorul unor astfel de locuri făcând, inevitabil, diferența între sine și celălalt, așa cum se desprinde și din textul *Memorii*, de Mircea Eliade.

În primul rând, un spațiu exotic îi vorbește călătorului prin multitudinea de diferențe față de cultura din care acesta provine. Experiența noutății este împărtășită și apoi asumată. Mircea Eliade, de exemplu, este fascinat de locurile pe care le vede în India, de Belur Math, Chandernagore și mai ales de informațiile inepuizabile pe care i le oferă „inepuizabila Calcutta”, informații pe care simte nevoia să le împărtășească și românilor (prin intermediul lui „Cuvântului”).

În al doilea rând, contactul direct cu manifestările diferite, petrecute în acest spațiu, adâncește experiențele directe. Este cazul fenomenelor naturale, absente în spațiul natal (care, prin comparație, devine ocrotitor) al lui Mircea Eliade. Violența și puterea naturii dă lecții despre fragilitatea vieții umane. Acesta învață, prin experiența directă, ce înseamnă o căldură excesivă (nepotrivită pentru un european și care îi provoacă hemoragie), dar și puterea devastatoare a unui ciclon care îl impresionează și care îl învață lecția naturii dezlănțuite.

În concluzie, experiențele trăite în spații exotice își pun amprenta asupra evoluției individuale prin puterea exemplului pe care o oferă și prin lecția despre fragilitate a vieții umane, în comparație cu energia uriașă a naturii.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema condiției umane și a timpului. Încă din incipitul textului, se remarcă supliciu profund al eului poetic, conștient de iminența morții, idee redată cu ajutorul personificării „se apropie de mine tristețea”. În aceeași ordine de idei, verbele la timpul prezent al modului indicativ („vine”, „alină”, „simt”) – imprimând un caracter obiectiv stărilor exprimate – sugerează imposibilitatea ființei de a se sustrage de la curgerea nefastă a vremii, fapt evidențiat și prin epitetul din versul „Această umbră tragică a timpului”. În plus, repetiția „adânc, adânc” denotă trăirea torturantă a unui subiect liric obligat să își asume – în propria ființă – tanaticul, fapt reliefat și prin inversiunile „E-n mine-o rană care nu se-nchide./E poate-al-toiul nevăzut al morții”.

Livu Rebreanu, *Ion*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre istoria romanului românesc: literatura română din secolul al XIX-lea se caracterizează prin preocuparea scriitorilor îndeosebi pentru proza scurtă, preponderent nuvelistică. Fenomenul își găsește explicația în faptul că literatura noastră se află încă la început, iar nuvela trebuie percepută ca un exercițiu literar premergător unei specii mai ample, cum este romanul. Istoria noastră literară înregistrează scrieri românești și pentru secolul al XIX-lea, dar nu se poate vorbi, însă, de o tradiție în cazul acestei specii literare. Este vorba despre romanul „Mara” al lui Ioan Slavici, „Ciocoi vechi și noi”, proza lui Nicolae Filimon, „Viața la țară”, creația lui Duiliu Zamfirescu sau „Manoil și Elena”, romanul lui Dimitrie Bolintineanu;
- anul 1920, când Liviu Rebreanu publică opera realist-obiectivă „Ion”, coincide cu momentul nașterii romanului românesc modern.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-un curent cultural/literar
 - în primul rând, **caracterul realist** al operei se evidențiază la nivelul intenționalității actului artistic al scriitorului de a realiza o **literatură de tip mimetic**. Universul ficțional creat de Liviu Rebreanu aduce în fața cititorului imaginea satului transilvănean Pripas de la începutul secolului al XX-lea. Spațiul rural este surprins prin elementele sale de detaliu, astfel încât romanul dobândește caracter monografic, aspect de frescă socială;
 - în al doilea rând, romanul „Ion” se înscrie în estetica realistă și prin **modul de construcție a personajelor**, care întruchipează adevărate **tipologii umane**, reprezentative pentru universul rural al epocii. Protagonistul întruchipează tipul țăranului sărac, nemulțumit de propria condiție socială, pe care vrea să și-o îmbunătățească. La fel ca orice țăran, Ion își dorește avere și o femeie pe care să o iubească.
- ▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul narativ studiat, prin comentarea a două secvențe narrative semnificative
 - în aceeași ordine de idei, discursul epic abordează o **tematică** realistă, socială, reprezentată de problematica pământului în satul Pripas. Această macrotemă este dublată de cea simbolică a destinului, tratată în conformitate cu viziunea tradițională a scriitorului asupra

lumii: ființa umană trebuie să se înscrie în limitele unui destin prestabilit, încercarea de a-l depăși având consecințe tragice. O primă secvență narativă, semnificativă pentru problematica textului, poate fi considerată cea a **horei duminicale**, surprinsă în expozițiunea discursului narativ. Această horă dobândește semnificațiile unui joc al destinului. De pildă, pasiunea cu care tinerii învârt Someșana reflectă viziunea optimistă, vitalistă pe care omul tradițional o are asupra existenței. În plus, faptul că Ion alege să o joace pe Ana, deși o iubește pe Florica, evidențiază tocmai destinul pe care și-l va alege tânărul: căsătoria cu fata „bocotănelui” Vasile Baci;

- episodul narativ al **nunții țărănești a lui Ion cu Ana** reflectă amestecul de tradiție și modernitate. Mai întâi, evenimentul nupțial este redat în maniera nunților țărănești: ospățul durează trei zile, sunt prezentați tinerii care chiuie și pocnesc din pistoale, starostele care vorbește în versuri, este descris jocul miresei de la miezul nopții etc. Mai apoi, evenimentul este filtrat prin conștiința celor doi miri, naratorul omniscient recurgând la stil indirect liber pentru a le reda gândurile.
- ▷ analiza, la alegere, a două componente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, relații temporale și spațiale
 - există o circularitate care se reflectă la nivelul **conflictelor**, în sensul în care toate conflictele deschise în prima parte a romanului sunt închise simetric în cea de-a doua parte. Conflictul central este unul **exterior** și constă în lupta pentru avere, pentru obținerea unui statut social. Acest conflict principal este particularizat printr-o rețea de situații tensionate generate de protagonist: conflictul dintre Ion și Vasile Baci, dintre Ion și Simion Lungu, dintre Ion și George Bulbuc. Modernitatea romanului constă, însă, în surprinderea unor conflicte **interioare**, redată prin stil indirect liber sau prin secvențe monologate;
 - construcția **acțiunii** reflectă preferința scriitorului pentru structurile clasice. Materialul epic este împărțit în două mari părți, ale căror titluri metaforice, „Glasul pământului” și „Glasul iubirii”, esențializează chemările lăuntrice între care trebuie să aleagă protagonistul. Fatalitatea destinului, ca trăsătură definitorie a viziunii naturaliste a autorului, este sugerată prin cifra 13, corespunzătoare numărului de capitole ale romanului. Din punct de vedere compozițional, discursul urmărește două planuri narrative, dispuse paralel, dar care se și intersectează. Un plan se concentrează pe viața țăranimii, iar celălalt, pe viața intelectualilor satului.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante - particularitățile evoluției romanului românesc, tematica romanului, conflictul, acțiunea etc.

Modelul nr. 14

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată evidențiază recuperarea puterii de a iubi.
2. Modalitatea de comunicare pe care îndrăgostitul i-o propune iubitei sale sunt scrisorile.
3. Îndrăgostitul dă dovadă de o atitudine de câștigător după cum reiese din secvența: „Dar încep să-mi recâștig forțele. Așa-i - Gaor - că noi suntem învingători?”
4. Autorul scrisorii consideră că și-a găsit liniștea, fiindcă - în pofida împotrivirii lumii - a înțeles adevărata intenție a iubitei și au ajuns amândoi la împăcare.
5. Femeia iubită se obiectivează, în viața îndrăgostitului, ca o rațiune primă a tuturor acțiunilor sale, întreaga lui existență gravitând în jurul ființei îndrăgite. Toate legitățile biografiei sale - până și timpul - sunt subordonate prezenței feminine, dragostea constituind, în definitiv, o experiență de cunoaștere mai însemnată decât orice altă experiență imaginabilă.

B.

Fără îndoială că iubirea reprezintă temeiul prim al oricărei existențe, rațiunea pentru care fiecare individ primește darul vieții și criteriul după care - în orice moment al biografiei sale - omul își evaluează acțiunile și reușitele. De aceea, consider că, așa cum reiese și din scrisoarea pe care Lucian Blaga i-o adresează Corneliiei Brediceanu, iubirea este forma supremă de împlinire umană, având în vedere nu doar faptul că ea fundamentează fericirea căutată neconținut de fiecare persoană în tatonările vieții, ci și faptul că iubirea se concretizează - de fapt - ca o experiență ultimă a cunoașterii.

Pe de o parte, orice individ are înscrisă - în străfundurile ființei sale - dorința neîntreruptă de a se desăvârși, de a găsi o fericire completă, care să nu cadă sub semnul efemerității. Or, această căutare ontologică își asumă drept țintă - prin excelență - iubirea în diferitele sale forme de manifestare (divină, familială, amicală ș.a.m.d.), fiind unica soluție existențială posibilă. De pildă, Lucian Blaga mărturisește modul în care iubirea este singura capabilă să le

readucă pacea îndrăgostiților („Triumful dragostei [...] În sfârșit mă bucur de liniște. Și tu - Gaor - de asemenea”), evidențiindu-i efectele pozitive („și-o să avem liniște în dragoste și dragoste în liniște”).

Pe de altă parte, iubirea se transformă, indiscutabil, într-o experiență ultimă a cunoașterii, fiindcă nicio descoperire importantă din biografia unui individ nu poate fi deplină, dacă nu este împărtășită - din dragoste - cu alteritatea. Orice parcurs cognitiv are la bază relația cu celălalt, cu un „altul” de la care se poate învăța și care poate fi învățat la rândul său. De exemplu, potrivit aceluiași Lucian Blaga, revelația adevăratei filozofii a vieții se învârtă în jurul iubirii („Tu ești alfa și omega - de la tot ce fac și trăiesc. Oare acea filozofie a vieții nu trebuie să ți-o mulțămesc ție mai mult decât tuturor cărților?”), echivalând - în cheie simbolică, prin celebrul motiv al luminii - dragostea și cunoașterea („Oh, lumina aceea însetată de viață!”).

În concluzie, iubirea autentică rămâne, desigur, forma totală - inegalabilă - a împlinirii umane, ținând cont nu doar de faptul că ea este o cale reală spre fericire, ci și de faptul că face posibil accesul fiecărui om la adevărata cunoaștere.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Discursul narativ se focalizează pe o temă axiologică, evidențiind acțiunile reprobabile ale tâlharilor. Astfel, naratorul evocă ferocitatea condamnată a hoților, care nu își impun niciun fel de limită în propriile abateri („Întâi începuseră cu hoția de cai; apoi o călcare, două cu cazne; pe urmă omoruri”), devalizându-l inclusiv pe Popa lancu din Podeni, tentați de bunăstarea notorie a preotului („toată lumea credea că popa găsisese vreo comoară”). Portretul acestuia se conturează cu ajutorul mijloacelor directe, prin intermediul cărora se prezintă statutul social al personajului: „Popa era un om cu dare de mână; rămas văduv, deși foarte tânăr”..., dar și al celor indirecte. În acest sens, faptele, realizările surprinzătoare ale lui Popa lancu din Podeni denotă străduința acestuia de a acumula cât mai multe proprietăți, în încercarea de a investi bani proveniți din surse necurate: „În timp de un an și jumătate, cumpărase două sfori de moșie, ridicase un han și o pereche de case de piatră; vite multe, oi, cinci cai, și mai avea, se zice, și bănet.”

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Nichita Stănescu, *Leoaică tânără, iubirea*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre perioada postbelică: după cel de-al Doilea Război Mondial, societatea românească intră într-o profundă criză culturală, din pricina instaurării la putere a regimului

totalitar comunist. Noua putere politică își anexează literatura, transformând-o într-un instrument de propagandă.

Începând cu deceniul șapte al secolului trecut, pe fundalul schimbării atitudinii puterii, literatura recâștigă autonomia esteticului grație unei noi generații de scriitori, numită generația șaizecistă sau neomodernistă. Acești scriitori își propun ca scop primordial reînnoirea legăturii cu proza și poezia interbelică. Ruptura de „obsedantul deceniu” este marcată de apariția, în anul 1960, a volumului de debut al lui Nichita Stănescu, intitulat „Sensul iubirii”.

– reprezentativă pentru viziunea neomodernistă a poetului este creația literară „Leoaică tânără, iubirea”, publicată în volumul „O viziune a sentimentelor” în anul 1964.

Cuprinsul

▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar

– în primul rând, poezia lui Nichita Stănescu se revendică de la **estetica neomodernistă** tocmai datorită faptului că discursul liric reflectă conceptul de **poezie intelectualizată**, poezia devenind un act artistic asumat. Artistul preia ideile și principiile de creație ale predecesorilor săi, pe care le reconfigurează dintr-o perspectivă inedită, ce poartă vizibil amprenta neomodernismului;

– în al doilea rând, **ambiguitatea limbajului**, conferită de utilizarea frecventă a metaforei, reprezintă o altă trăsătură ce face posibilă încadrarea textului stănescian în estetica neomodernistă. În acest sens, organizarea ideilor poetice se face în jurul unei imagini realizate prin comparația amplă a elementului abstract, de ordin spiritual – iubirea – cu un aspect al lumii materiale – leoaica.

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice

– **tema** abordată este una tipic neomodernistă: **iubirea percepută ca formă de cunoaștere a sinelui și a lumii**. Această perspectivă asupra erosului este evidențiată încă din prima secvență poetică, ce dobândește aspectul unei confesiuni lirice. Utilizarea verbelor la perfectul compus al modului indicativ, „a sărit”, „a înfipt”, „a mușcat”, proiectează momentul întâlnirii ființei cu iubirea într-un plan al trecutului, astfel încât această confesiune se constituie într-un prilej de autoanaliză;

– cea de-a doua secvență poetică surprinde tocmai schimbarea ființei atacate de iubire, în raport cu sinele și cu lumea. Într-adevăr, erosul poziționează subiectul liric în centrul unui nou univers care tocmai a luat ființă. Forța agresivă, dar fascinantă a iubirii pare să reordoneze

lumea după legile ei proprii, într-un joc al cercurilor concentrice, ca simbol al perfecțiunii: „Și deodată-n jurul meu, natura/se făcu un cerc, de-a dura,/când mai larg, când mai aproape,/ca o strângere de ape”.

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice

– **titlul** anticipează ideea poetică, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis prin discurs. Este format dintr-o structură apozitivă, „leoaică tânără”, antepusă termenului pe care îl explică, „iubirea”. Astfel, titlul deschide un orizont de așteptare, avertizând cititorul asupra faptului că discursul liric se va constitui într-o inedită definiție a erosului. Acest titlu marchează o analogie între realitatea interioară, abstractă, reprezentată de sentimentul iubirii, și realitatea exterioară, concretă, ipostaziată ca „leoaică tânără”;

– la nivelul **motivelor poetice**, este de remarcat simbolul central, acela al leoaicei, care devine metaforă a sentimentului iubirii, perceput ca un animal puternic, sălbatic, viclean, ca rege al sentimentelor. Comparația dintre cele două realități transformă iubirea într-o regină a sentimentelor, care îl înobilează pe om. Simbolul leoaicei sugerează patima care ia în stăpânire ființa, determinându-l pe cel atacat să se desprindă de materialitate pentru a trăi marile bucurii ale sufletului.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – trăsăturile neomodernismului, imaginile poetice, corelate cu temele operei, motivele literare etc.

Modelul nr. 18

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, expresia citată denotă pierderea dorinței de a trăi în chip evlavios sărbătorile.
2. Colindătorii pot fi urbani și suburbani.
3. Două dintre aspectele realității amintite de Octavian Paler, care îl determină la o întoarcere afectivă spre trecut, sunt colindătorii urbani ori suburbani și febra cumpărăturilor după cum reiese din secvența: Îmi închipui cum arată «colindătorii urbani și suburbani», de care-mi vorbiți. [...] Dacă adaug că febra cumpărăturilor bate spre isterie, cum am văzut la televizor [...] există condiții excelente pentru o întoarcere afectivă în trecut! [...]”

4. „Starea specială de Crăciun” pe care a întâlnit-o la Lisa constă, în viziunea lui Octavian Paler, într-un farmec generat de sinceritatea trăirii sărbătorii, de misterul celebrării.

5. Crăciunul contemporan și-a pierdut, în concepția lui Octavian Paler, dimensiunea sacră, vizibilă în caracterul „tainic” al sărbătorii din trecut, fiind înlocuită de o atmosferă mercantilă, în care esența celebrării a fost uitată și care – în loc să promoveze pacea caracteristică acestei solemnități – ajunge „să bată spre isterie”.

B.

Sărbătorile reprezintă – prin însăși definiția lor – un arc de timp în care atmosfera cotidiană – care îl înglobează pe om în banalitatea profanului – iese din scena vieții sale, lăsând locul dimensiunii spirituale. Cu toate acestea, societatea autohtonă actuală a început să elimine din ecuație sacrul (fără a generaliza, firește, însă cele mai multe dintre cazuri confirmă această stare de fapt). De aceea, consider că, așa cum reiese și din convorbirea lui Daniel Cristea-Enache cu Octavian Paler, sărbătorile din societatea românească actuală tind să nu mai păstreze o valoare spirituală, având în vedere nu doar faptul că ele încep să se detașeze de încărcătura lor religioasă, ci și faptul că logica spiritualității a fost substituită de o logică a mercantilizării.

Pe de o parte, sărbătorile contemporane nu mai conservă componenta ritualico-religioasă pe care o aveau la origine, narațiunile care le-au generat – cum ar fi, bunăoară, istoria Nașterii sau a Învierii Domnului – fiind înlocuite de mituri ale modernității comerciale, din seria lui Moș Crăciun ori a lepurașului de Paște. De pildă, Octavian Paler evocă această suprimare a sacrului din solemnitățile actuale („Crăciunul de care îmi amintesc eu avea ceva tainic [...] Crăciunul de azi e lipsit de mister”), evidențiind dispariția narațiunilor care stau la baza apariției sărbătorilor („nu mă pot împiedica să-mi spun că nașterea lui Isus a devenit și ea «o afacere»”).

Pe de altă parte, devine evident faptul că logica spiritualității a fost substituită de o logică a mercantilizării, dovadă atenția constantă pe care mass-media o îndreaptă de cele mai multe ori, în preajma sărbătorilor, spre evenimentele din magazine ori spre modelele sezonului. În plus, individul contemporan pare – în genere – mult mai preocupat de aspectele organizatorice ale solemnităților decât de fundamentul lor sacru. De exemplu, potrivit aceluiași Octavian Paler, obsesiile comerciale ale Crăciunului îi anulează, în cele din urmă, farmecul („febra cumpărăturilor bate spre isterie, cum am văzut la televizor, și, pe toate canalele, Coca-Cola ne urează «sărbători fericite»”), scriitorul satirizând superficialitatea pe care o implică acest materialism excesiv („Ce taină, ce mister poți găsi în acest Crăciun împărțit între urări convenționale și publicitate?”).

În concluzie, sărbătorile autohtone actuale tind să își păstreze din ce în ce mai puțin valoarea spirituală, ținând cont nu doar de faptul că filonul lor

ritualico-religios este pe cale de dispariție, ci și de faptul că sacralitatea lor se pierde sub influența nefastă a comerțului.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema iubirii și a condiției umane. Încă din incipitul textului, se evocă dragostea ca agent al comuniunii desăvârșite dintre ființe, idee redată cu ajutorul inversiunii „Atât de obosiți picăm unul în brațele altuia”, sugerând ritualul iubirii ca unică posibilitate de salvare din tumultul epuizant al vieții profane. În aceeași ordine de idei, motivul literar al buzelor reflectă potențele unificatoare ale erosului, fapt evidențiat și cu ajutorul metaforei „cuvintele de dragoste”. În plus, motivul literar al luminii postulează, în fond, iubirea ca instrument fundamental al cunoașterii și al evoluției – prin alteritate – a sinelui, după cum denotă – în egală măsură – inversiunea „sar scânteii”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre particularitățile comediei: teatrul își creează un microunivers propriu, în care dramaturgul se substituie naturii, creând personaje și locuri noi, făcând din vis realitate, pentru a aduce în fața spectatorului o lume inedită. Actorii sunt cei care dau viață personajelor plăsmuite de dramaturg, un adevărat Demiurg care creează viața din nimic. În comedie, unde intenționalitatea artistului este aceea de a stârni râsul, personajele surprind defecte ale ființei umane, fiind realizate, de aceea, prin linii caricaturale îngroșate;
- „O scrisoare pierdută” de I.L. Caragiale este o comedie de moravuri, în care autorul construiește o adevărată galerie tipologică de personaje cu punct de plecare în teatrul clasic. Reprezentativă pentru viziunea despre lume a dramaturgului este relația dintre Ștefan Tipătescu și Zoe Trahanache, urmărită pe tot parcursul textului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul dramatic studiat
- **statutul social** al celor două personaje este surprins încă din „Lista cu Persoanele”, plasată la începutul piesei. Cititorul află că Ștefan Tipătescu este prefectul județului, așadar unul dintre stâlpii puterii locale, cel mai important personaj în organizarea procesului electoral. Puterea sa, autoritatea sunt doar niște aparențe, în realitate, comportamentul său fiind unul influențabil, dictat de sentimente. Despre Zoe aflăm că

este „soția celui de mai sus”, nevasta lui Zaharaia Trahanache, cu opt ani mai tânără decât acesta. Este singurul personaj feminin într-o lume a politicului, dominată de bărbați;

– din punct de vedere **psihologic**, relația dintre cele două personaje este realizată pe baza antitezei dintre caracterul slab al lui Tipătescu și cel puternic al lui Zoe. În această relație de cuplu, Tipătescu reprezintă planul afectelor, iar Zoe, pe cel al raționalului.

▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate

– relația intimă dintre cele două personaje, dragostea pe care și-o poartă, reiese, înainte de toate, din conținutul scrisorii, pe care prefectul i-o adresează Zoei:

„Scumpa mea Zoe, diseară venerabilul se duce la întrunire. Eu trebuie să stau acasă, pentru că aștept depeșe de la București, la care trebuie să răspunz pe dată. Nu mă aștepta, prin urmare, ci vino tu la mine, cocoșelul tău care te adoră și te sărută de o mie de ori. Fănică”. Față de Zoe, Tipătescu se crede irezistibil, iar limbajul utilizat de acesta este de un comic savuros;

– Scena VI din Actul al II-lea devine, de asemenea, reprezentativă pentru a surprinde relația dintre cele două personaje. Zoe joacă o adevărată comedie a slăbiciunii feminine, pentru a-l determina pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Nae Cațavencu: „Dacă ambiția ta, dacă nimicurile tale politice le pui mai presus de rușinea mea, de viața mea, atunci lasă-mă! Să mor...”. În cele din urmă, Tipătescu cedează în fața rugămintelor și se retrage în umbra femeii pe care o iubește, recunoscându-i, astfel, autoritatea: „Ești candidatul Zoi, ești candidatul lui nenea Zaharia, prin urmare și al meu”, îi va spune el lui Cațavencu.

▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale textului dramatic studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: conflict, modalități de caracterizare, limbaj, notațiile autorului

– **conflictul** principal al piesei este unul exterior și constă în lupta pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care susține candidatura lui Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de gruparea intelectualilor din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților”. Acest conflict principal este particularizat prin altele secundare, între care se remarcă cel dintre Zoe și Ștefan Tipătescu. Femeia încearcă să îl convingă pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Cațavencu, astfel încât acesta să nu facă publică scrisoarea, iar imaginea ei de femeie onorabilă să fie pătată;

– **modalitățile de caracterizare** a celor două personaje sunt cele consacrate de textul dramatic: directe și indirecte. Trăsăturile de

caracter ale actanților reies îndeosebi din gesturile lor, din fapte sau atitudini. Dialogul, ca mod de expunere principal în textul dramatic, devine o formă prin care personajele nu numai comunică, ci, mai ales, se comunică. Originalitatea lui Caragiale se reflectă în individualizarea personajelor prin onomastică și prin limbaj. De pildă, prenumele prefectului face trimitere la personalitatea marcantă a lui Ștefan cel Mare, în timp ce numele său, derivat cu cel mai banal sufix din onomastica românească, „-escu”, îl plasează în anonimat. Astfel, prin onomastică, Caragiale surprinde discrepanța dintre pretențiile de persoană publică autoritară ale prefectului și caracterul său slab, ușor influențabil, lăsându-se condus de sentimentele pe care le are față de Zoe.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile comediei, statutul social și psihologic al personajelor, conflictul, modalitățile de caracterizare etc.

Modelul nr. 21

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la tatăl care nu-și exterioriza trăirile.
2. Una dintre formulele prin care este numit preotul de către săteni este „cel cu barbă de argint și cu mintea de aur”.
3. Doi filosofi numiți în text sunt Kant și Schopenhauer, după cum reiese din secvența: *El, care citea pe Kant, Schopenhauer sau David Strauss, ar fi avut nevoie de oarecare aer și zare.*
4. Tatăl poartă în el aleașul altor orizonturi prin polimorfismul preocupărilor sale, prin erudiția ce îi este caracteristică și prin rafinamentul alegerilor pe care le face în plan cultural.
5. Atitudinea tatălui față de copii se bazează – înainte de toate – pe o anume sobrietate și mefiență în a-și exterioriza sentimentele, dar și pe o exigență care îi este caracteristică, reușind să dea chiar impresia unei oarecare indiferențe. Cu toate acestea, poate deveni jovial în acele contexte în care se simte confortabil.

B.

Fără îndoială că părinții au misiunea fundamentală de a fi modele pentru propriii copii. Fiind oamenii spre care – din primele momente ale vieții – copilul își canalizează încrederea și expectanțele, părinții vor fi, în concepția celor mici, și primele persoane demne de imitat. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Hronicul și cântecul vârstelor”, text semnat de Lucian Blaga, părinții pot și trebuie să fie un model pentru copiii lor, având în vedere nu doar

faptul că părinții sunt responsabili pentru educația propriilor fii, ci și faptul că legăturile afective familiale predispun întotdeauna la comportamente imitative.

Pe de o parte, în toate formele de organizare socială din istoria umanității, părinții își asumă responsabilitatea pentru formarea morală a copiilor, iar acest proces se bazează, înainte de toate, pe calitatea exemplului parental. Fiii vor reveni sistematic – pe parcursul existenței lor, îndeosebi atunci când trebuie să ia decizii semnificative – la schemele comportamentale pe care le-au înregistrat în primii ani ai vieții. De pildă, în memoriile lui Lucian Blaga, severitatea tatălui sugerează, de fapt, intenția acestuia de a le oferi o bună educație copiilor („El se păstra la depărtare, într-o atitudine de asprime”), evidențiind grija pe care o avea pentru formarea corectă a celor mici („El își întindea veghea asupra noastră prin simpla sa prezență”).

Pe de altă parte, actul imitării se produce, în orice situație, pe un fond afectiv, iar contextul familial – grație importanțelor conexiuni emoționale pe care le integrează – rămâne cadrul în care reflexele mimetice sunt cele mai frecvente și cele mai eficiente. Părinții se transformă, în consecință, în modelele primordiale ale familiei, transmițându-le copiilor inclusiv pasiuni și predilecții culturale. De exemplu, în ceea ce îl privește pe același Lucian Blaga, preocupările sale de mai târziu se vor îndrepta – după exemplul patern – spre beletristică („îl pasiona literatura universală”), asumându-și, de asemenea, preferința tatălui pentru filosofie, domeniu pentru care va opta, bunăoară, în timpul studiilor sale vieneze („El, care citea pe Kant, Schopenhauer sau David Strauss, ar fi avut nevoie de oarecare aer și zare”).

În concluzie, părinții pot și trebuie, fără niciun dubiu, să devină modele corecte pentru copiii lor, ținând cont nu doar de educația pe care sunt responsabili să le-o inoculeze fiilor, ci și de importanțele legături afective din mediul familial, care predispun – prin excelență – la imitare.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Poezia abordează tema iubirii și a condiției umane. Încă din incipitul textului, este evidențiată muzicalizarea ființei prin eros, idee redată cu ajutorul inversiunii „Când te doresc eu cât încet-încet”. Împlinirea iubirii se dovedește însă iluzorie, coborând ființa în tenebrele iminente ale melancoliei, după cum sugerează verbele la timpul prezent „doresc”, „plec” sau „răsună” (cu rolul de a exprima intensitatea trăirii într-o durată concentrată), fiind dublate de epitetul „tristul glas”. În aceeași ordine de idei, metafora „săgeata crudului amor” reflectă dualitatea trăirii subiectului liric, care este scindat între extazul dragostei și supliciul morții, fiindcă erosul integrează – ineluctabil – germenii tanaticului, fapt evidențiat și prin epitetul personificator „trist mormânt”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Liviu Rebreanu, *Ion*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajul realist: în textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Proza realistă, în care se remarcă intenționalitatea artistului de a realiza o literatură mimetică, mizează pe construcția de personaje tipologice, reprezentative pentru societatea înfățișată de universul ficțional;
- creația literară „*Ion*” de Liviu Rebreanu, publicată în anul 1920, este un roman realist obiectiv, în care particularitățile de construcție a protagonistului devin reprezentative pentru viziunea despre lume a autorului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul studiat
 - din punct de vedere **social**, Ion este flăcăul sărac din satul Pripas. Cu toate acestea, este respectat de flăcăii din sat și temut de țigani, care cântă la comanda lui și îl însoțesc la cârciumă după horă, deși George Bulbuc este cel care îi plătește. Drama lui este de a nu putea semnifica nimic în ordinea socială și umană a lumii, din cauza lipsei averii. Calitățile personale nu sunt luate în seamă în cadrul acestei ierarhii, de aceea personajul este pus în situația de a alege între iubirea pentru frumoasa Florica și pământurile Anei, femeie urâtă, dar bogată;
 - dimensiunea **psihologică** a personajului îi relevă slăbiciunea caracterială cu atât mai mult, cu cât comportamentul său este dictat de obsesia de a avea pământ. Eroi scriitorului transilvănean, ca și cei din tragediile lui Eschil, Sofocle sau Euripide, trădează conflictul dintre pornirile contradictorii, lupta având loc între pasiune și rațiune. Ion se zbate între „glasul pământului” și „glasul iubirii”, sufletul său înscriind o sinusoidă între cele două extremități.
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate
 - **viclenia** pare a fi trăsătura dominantă de caracter a personajului, evidențiată, mai ales, în aplicarea planului de seducție a fetei „bocotanului” Vasile Baci. Îi găsește fetei punctele slabe – dorința ei de protecție, tandrețe și iubire –, profită de naivitatea ei, lăsând-o însărcinată și determinându-l astfel pe Vasile Baci să i-o dea de nevastă. Această trăsătură este vizibilă încă de la **scena horei**, plasată în partea expozitivă a discursului epic, când tânărul alege să o joace pe

Ana. Intențiile personajului sunt reliefate prin gesturi și mimică: „Ion urmări din ochi pe Ana câteva clipe. Avea ceva straniu în privire, parcă nedumerire și un vicleșug neprefăcut”;

– episodul narativ al **nunții țărănești** a lui Ion cu Ana reflectă, de asemenea, viclenia protagonistului, tânărul stabilind momentul căsătoriei abia după ce s-a asigurat că va obține pământurile lui Vasile Baci, fără să-i pese că fata ajunsese de râsul satului. La nunță, Ion conștientizează parcă pentru prima oară că, odată cu pământurile, trebuie să o ia de nevastă pe Ana: „o privea și se mira că-a putut el săruta și îmbrățișa pe fata aceasta uscată, cu ochii pierduți în cap de plâns, cu obraji gălbejiți, cu pete cenușii, și care, împopoțonată cum era astăzi, părea și mai urâtă”.

▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj

– **conflictul** principal al romanului este unul exterior, social, reprezentat de lupta pentru pământ în satul Pripas. Acest macroconflict este particularizat, la nivelul discursului, printr-o rețea de situații tensionate de care se face răspunzător protagonistul. Punctul de greutate îl constituie, însă, conflictul dintre Ion și Vasile Baci, declanșat încă de la scena horei, când „bocotanul” îl face de râs pe flăcău în fața colectivității rurale, numindu-l „fleandură, hoț și tâlhar”. Modernitatea romanului rebrenian se relevă prin surprinderea conflictului interior pe care îl traversează protagonistul, realitatea sa interioară fiind sondată atât prin secvențe monologate, cât și prin scene de stil indirect liber;

– **modalitățile de caracterizare** a actantului sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. Personajul Ion este construit prin tehnica modernă a pluriperspectivismului, astfel încât personalitatea sa se reflectă în mod diferit în conștiința celorlalte personaje ale textului. Vasile Baci îl numește „fleandură, hoț și tâlhar”, iar preotul Belciug îl consideră „un bătaș și un om de nimic”, dar, când pământurile sale rămân în posesia bisericii, îl numește „un bun creștin”. Relația cu celelalte personaje, în special cu Ana, devine un adevărat mijloc indirect de caracterizare. Comportamentul protagonistului față de cea pe care o va lua de nevastă se modifică: este binevoitor la început ca, mai apoi, să treacă la gesturi de brutalitate și, în final, să o trateze cu indiferență.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajului realist, statutul social și psihologic al protagonistului, conflictul, modalitățile de caracterizare etc.

Modelul nr. 27

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la o structură a forului interior care le este caracteristică celor trei prieteni.
2. Motivul regretului autoarei îl reprezintă faptul că o întreagă realitate a experienței școlare se transformă în amintire.
3. Două sentimente pe care le trăiește autoarea în ultima zi de școală sunt fericirea și neliniștea după cum se poate desprinde din secvența: „Sunt fericită și în același timp frământată de toate îndoielile inerente oricărui sfârșit de viață școlărească”.
4. Autoarea consideră că scrisul în caietele de amintiri este inutil, fiindcă – deși ne iluzionăm că, revenind la paginile scrise ale copilăriei, îi vom redescoperi farmecul – această lume a începuturilor poate fi recuperată numai printr-o formulă magică.
5. Ultima zi de școală a autoarei se așază sub semnul splendorii prin armonia muzicii clasice, dar – mai cu seamă – prin momentele de comuniune cu prietenii săi apropiați, dând chip – cu ajutorul viselor și al planurilor imaginate – unui viitor care trebuie îmblânzit, ceea ce dovedește inocența și speranțele autentice ale celor trei tineri în fața vieții.

B.

Este recunoscut faptul că scrierea unui jurnal reprezintă un exercițiu al defulării emoționale care îi ajută pe oameni să se înțeleagă mai bine pe ei înșiși, dar și să se distanțeze – temporar – de tumultul propriei existențe. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Jurnalul” Ioanei Em. Petrescu, scrierea unui jurnal are un rol important în atenuarea emoțiilor generate de anumite momente importante din viață, având în vedere nu doar faptul că este un bun prilej de exteriorizare a trăirilor, ci și faptul că a scrie despre un episod major al propriei biografii presupune – în același timp – a înțelege mizele și sensurile respectivului episod.

Pe de o parte, scrierea unui jurnal se transformă într-o ocazie semnificativă de exteriorizare a emoțiilor copleșitoare care însoțesc – în chip firesc – marile evenimente ale existenței umane. A „verbaliza” trăirile dintr-un moment important al vieții poate înlocui – în anumite situații – însăși împărtășirea acestor reacții afective cu un seamăn. De pildă, opțiunea Ioanei Em. Petrescu de a-și așterne impresiile legate de ultima zi de școală într-un jurnal confirmă funcția defulatoare a acestei îndeletniciri, chiar dacă – în viitor – paginile scrise nu vor îngădui întoarcerea la copilărie („Am scris în zeci de caiete de amintiri”), autoarea numindu-și constant – și, totodată, eliberator – stările interioare („aș vrea să plâng”, „sunt fericită”).

Pe de altă parte, după cum remarcă și celebrul filosof francez Paul Ricoeur, narativizarea unei experiențe trăite – îndeosebi în contextele cu un impact emoțional intens – presupune investirea respectivei experiențe cu sens (înțelegerea ei) și, în consecință, atenuarea reacțiilor afective. Or, scrierea unui jurnal implică – înainte de toate – acest mecanism al povestirii celor trăite, având astfel un rol major în gestionarea emoțiilor legate de un eveniment important. De exemplu, nu întâmplător, Ioana Em. Petrescu optează pentru relatarea – fie și secvențială – a ultimei zile de școală („Am ascultat la radio Serenadele [...] am discutat cu I. și J.”), ceea ce o ajută să înțeleagă, în lumina unui final din viață, ce anume a avut de câștigat („Am înțeles ce-nseamnă adevărata prietenie”).

În concluzie, scrierea unui jurnal poate, fără îndoială, să atenueze emoțiile generate de anumite momente importante din viață, ținând cont nu doar de faptul că aceasta îngăduie o reală exteriorizare a sentimentelor, ci și de faptul că însăși relatarea unor episoade biografice ajută – adeseori – la înțelegerea celor trăite.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Textul citat se centrează pe o temă axiologică, mizând pe dialog – ca principal mod de expunere – și pe indicațiile scenice. Încă din incipitul textului, dialogul definește relațiile dintre personaje, ELEVA, PROFESORUL și MENAJERA, sugerând absurdul lumii din care fac parte, ceea ce generează o evidentă dimensiune comică, prin contrastul dintre tipurile de discurs fracturate prin didascalii („e mai curând o metodă decât o știință... Și în același timp o terapie. (Menajerei): Mărie, ai terminat?”). Așadar, în fragmentul dat apar didascalii ale interacțiunii, precum „Menajerei”, denotând personajul căruia i se adresează interogația, cât și o notație a autorului care are rolul de a dezvălui mișcarea scenică („Se prefăce că iese”).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ion Creangă, Povestea lui Harap-Alb

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajele din basmul cult: în textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. În basmul popular, personajele devin purtătoarele unor valori simbolice: Binele și Răul, în diversele lor ipostaze. Spre deosebire de textul popular, în basmul cult personajele reflectă viziunea despre lume a autorului;
- „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă, operă publicată în revista „Convorbiri literare”, este un basm cult în care relația dintre Harap-Alb și Spân devine semnificativă pentru viziunea despre lume a autorului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din basmul cult studiat
 - **statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul textului, când cititorul află că este mezinul craiului. Pe parcurs, apare în ipostaza de slugă a Spânului, ca, în final, să dobândească statutul de moștenitor la tronul împăratului Verde, echivalent, în plan simbolic, cu cel de inițiat. Dacă Harap-Alb este un personaj rotund, Spânul este un personaj plat, în sensul în care statutul său social, psihologic și moral rămâne nemodificat. El apare în postura de maestru spiritual sever, care joacă un rol decisiv în maturizarea eroului;
 - din punct de vedere **psihologic**, firul narativ al basmului urmărește conturarea personalității fiului de crai, în urma probelor la care e supus de către Spân. Astfel, la început, se dovedește naiv, nu se pricepe la oameni, fiind incapabil să distingă între aparență și esență. Nu intuiește esența divină a Sfintei Duminici, ce îi apare sub înfățișarea de „babă gârbovă de bătrânețe”, la fel cum nu își dă seama că Spânul este același sub trei înfățișări. Dovedește maturitate în înțelegerea firii umane când intuiește în cele cinci personaje himerice adevărate ajutoare ce-i vor fi de trebuință la curtea împăratului Roș.
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate
 - odată trecut de proba impusă de tatăl deghizat în urs, mezinul craiului pornește la drum, rătăcindu-se în pădure, unde se întâlnește cu Spânul care îi apare sub trei înfățișări. Pentru că este încă imatur și nu se pricepe la oameni, crăișorul încalcă sfatul părintesc și acceptă tovarășia Spânului, în momentul în care acesta îl amenință că îl va lăsa să moară. **Secvența narativă a fântânii** este încărcată de valențe simbolice, amintind de taina botezului. Intrat în puț, mezinul craiului traversează o moarte simbolică în raport cu vechea sa identitate de ființă profană. Aici va primi o nouă identitate conferită de Spân, care îi dă numele de Harap-Alb. Mai mult, Spânul, în calitatea sa de maestru spiritual, îl depozitează de arme, pentru că nu de acestea are nevoie fiul de crai, ci „să prindă la minte”;
 - **finalul textului** se constituie într-o altă secvență narativă, semnificativă pentru relația dintre cele două personaje. Harap-Alb a reușit să treacă de toate probele la care a fost supus de Spân, întorcându-se împreună cu fata împăratului Roș la curtea împăratului Verde. Aceasta îl deconspiră pe Spân, dezvăluindu-i adevărata identitate. Spânul îl acuză pe Harap-Alb de divulgarea secretului și îi retează capul, provocându-i, așadar, a doua moarte simbolică. Fata împăratului Roș este cea care îl învie pe protagonist, gest care marchează, în plan simbolic, dobândirea de către mezinul craiului a statutului de inițiat.

Calul, tovarășul de drum al lui Harap-Alb, îl omoară pe Spân, semn că rolul său în procesul inițiat a luat sfârșit.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale basmului cult studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare
- discursul epic dezvoltă un **conflict exterior**, între cele două forțe antinomice. Cu toate acestea, Creangă își construiește personajele pe principiul ambiguității. De aceea, protagonistul nu reprezintă o întruchipare desăvârșită a Binelui, având un caracter profund uman, cu calități și defecte. Nici Spânul nu este o reprezentare a maleficului desăvârșit, ca în basmul popular, el jucând un rol esențial în procesul maturizării mezinului de crai, fiind, așadar, un rău necesar;
- **perspectiva narativă** este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, care narează la persoana a III-a. Naratorul ocupă o poziție de extraterritorialitate în raport cu universul ficțional creat, astfel încât nu idealizează personajele, nu intervine în destinul lor, lăsându-le să evolueze spre deznodământ după năzuințe și slăbiciuni. Oralitatea stilului, ca trăsătură specifică basmului cult, se reflectă prin intervențiile directe ale naratorului în discurs.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajului într-un basm cult, statutul social și psihologic al personajelor, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 29

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la atingerea obiectivelor propuse.
2. Două emoții negative, care sunt inamici în calea succesului, sunt tristețea și furia.
3. Noțiunea de *inteligentă emoțională* a apărut în contextul recunoașterii importanței emoțiilor.
4. Controlul emoțiilor este important pentru menținerea unei excelente stări de sănătate.
5. Emoțiile condiționează, prin excelență, starea noastră de bine, fiind importante – în gestionarea acestora – identificarea fiecărui afect cu care ne confruntăm, acceptarea și verificarea constantă a trăirilor personale, ceea ce oferă un evident confort psihic și cultivă – în timp – inteligența emoțională, la care orice individ apelează intuitiv în situații de criză.

B.

Emoțiile pot fi definite, în genere, ca reacții – în plan afectiv – la stimulii pe care orice organism îi percepe din exterior, ajutându-l pe individ să identifice, bunăoară, pericolul ori siguranța experiențelor pe care le traversează. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Rolul emoțiilor în viața noastră”, articolul Danielei Pasăre, gestionarea propriilor emoții constituie, fără îndoială, o cale de adaptare a omului la lumea în care trăiește, având în vedere nu doar faptul că îi poate asigura succesul în situații de criză, ci și faptul că joacă un rol fundamental în comunicarea cu alteritatea.

Pe de o parte, emoțiile negative sunt semnalul unei situații de criză, cu care orice persoană se confruntă sistematic, experimentând iluzia că nu mai poate identifica o soluție în propria stare și, drept urmare, că nu se mai poate adapta turnurilor biografice nefericite. Or, gestionarea emoțiilor îl determină pe individ să-și analizeze situația dintr-o perspectivă obiectivă și, în consecință, să se adapteze – cu o mai mare ușurință – împrejurărilor de viață în care se află. De pildă, potrivit Danielei Pasăre, emoțiile au o înrăurire certă asupra proiecției mentale a omului despre evenimentele în care este implicat („Emoțiile ne influențează judecata, memoria și atitudinea noastră față de evenimente”), ceea ce confirmă însemnătatea controlului acestora în depășirea unor dificultăți.

Pe de altă parte, gestionarea emoțiilor joacă un rol decisiv în comunicarea cu alteritatea, stând la baza unei relații funcționale cu persoanele din jur. Controlul furiei ori transgresarea senzației de teamă sunt strategii prin care individul dialoghează în chip constructiv cu ceilalți, reușind să se adapteze, prin urmare, la viziunile lor și la puncte de vedere multiple, imediat ce impactul „deformator” al unui afect contraproductiv a fost gestionat. De exemplu, aceeași Daniela Pasăre evocă funcția corectivă a controlului emoțiilor în raporturile cu semenii („ne diminuăm tendința de a ne înfuria, dacă dorim să avem relații satisfăcătoare cu ceilalți”), reliefând avantajele dominării propriilor afecte în adaptarea la ceea ce se întâmplă în exterior („emoțiile influențează starea noastră de bine și capacitatea noastră de adaptare la lume”).

În concluzie, gestionarea emoțiilor poate fi, indiscutabil, o cale importantă de adaptare a omului la lumea în care trăiește, ținând cont nu doar de faptul că facilitează depășirea situațiilor de criză, ci și de faptul că stă la baza unei relații corespunzătoare cu alteritatea.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Discursul liric abordează, în spiritul modernismului, tema creației, fiind constituit ca o meditație estetică și mizând pe tehnica ingambamentului (în vederea transgresării prozodiei clasice). Încă din incipitul textului, se remarcă, în cheie metaforică, ideea unei arte care nu poate salva – decât în chip iluzoriu – ființa, redată cu ajutorul epitetului „boală învinsă”, ale cărui sugestii optimiste sunt infirmate prin versul „Dar cel ce ți-a vorbit e în pământ”. Inversiunea

„cu foaia această închid porțile” denotă, în aceeași linie a modernismului, o iminentă criză a comunicării, fiindcă întreaga existență se așază sub auspiciile unei evanescențe implacabile („E în apă. E în vânt. Sau mai departe”), inclusiv sensurile poetice fiind condamnate la uitare, după cum evidențiază interogația retorică „Ți-a mai rămas în urechi vreun cuvânt?”.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre comedie: specie a genului dramatic în care se remarcă intenționalitatea artistului de a stârni râsul prin surprinderea unor moravuri sociale. Personajele, care întrupează caractere, tipologii umane, sunt realizate în linii caricaturale. Conflictul comic are la bază discrepanța dintre aparență și esență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele, cu adevărat, în realitate. Finalul comediei este unul fericit;
- opera literară „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale aparține, prin trăsăturile sale definitorii, speciei literare comedie.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături ale comediei, prezente în textul studiat
 - în primul rând, la fel ca în orice altă comedie, și în „O scrisoare pierdută” se remarcă **intenția dramaturgului de a stârni râsul** în rândul spectatorilor. Așa se explică numeroasele tipuri de **comic** prezente la nivelul textului. Spre exemplu, comicul de moravuri, care este evident prin țelul artistului de a surprinde imaginea societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În plan politic, Caragiale înfățișează o clasă socială pentru care demagogia, parvenitismul, șantajul, interesul personal reprezintă un *modus vivendi*. De asemenea, prin triumful conjugal, Zaharia Trahanache-Zoe-Ștefan Tipătescu, evidențiază degradarea valorilor morale în plan familial;
 - în al doilea rând, dramaturgul respinge retorismul și patetismul, ca trăsături specifice teatrului romantic, manifestând interes pentru **tipologiile de personaje** din comedia clasică. De fapt, Caragiale creează în operă o adevărată galerie tipologică de personaje. Cu toate acestea, dramaturgul își individualizează personajele prin comportament, nume sau limbaj. De pildă, Zoe Trahanache este reprezentativă pentru tipologia adulterinei, dar se distinge prin cochetărie și inteligență de celelalte personaje feminine din teatrul caragialian. Pentru că luptă pentru scopul său, poate fi încadrată în tipologia femeii voluntare.

- ▷ prezentarea subiectului comediei, prin raportare la tema acesteia

- la nivelul **subiectului**, reprezentativ pentru lumea politică înfățișată de Caragiale este, de pildă, personajul Nae Cațavencu, ale cărui trăsături caracteriale sunt evidențiate în timpul discursului electoral. Cațavencu este un personaj histrionic. Se îndreaptă spre tribună plin de importanță, tușește, bea apă, își șterge sudoarea de pe frunte, arătându-se, așadar, puternic emoționat. Deține arta disimulării, astfel încât începe să plângă, atunci când vorbește despre „țărișoara mea, România”. Personajul este construit pe baza discrepanței dintre esență și aparență, o adevărată sursă a comicului de moravuri. Vrea să pară un bun patriot, care își dorește cu orice preț progresul țării, dar, în realitate, comportamentul său este axat pe parvenire. Întregul său discurs îi reflectă atât lipsa de cultură, prin utilizarea greșită a neologismelor (îi numește „capitaliști” pe locuitorii capitalei), cât și incoerența logică, prin formularea unor enunțuri total lipsite de sens („Industria română este admirabilă, sublimă am putea spune, dar lipsește cu desăvârșire”). În planul vieții de familie, degradarea morală este conturată prin construcția triumfului conjugal: Zaharia Trahanache-Zoe-Ștefan Tipătescu. Scrisoarea de amor trimisă de către prefect amantei sale, și pierdută de aceasta din urmă, declanșează acțiunea piesei.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj, semnificative pentru comedia studiată, din seria: conflictul dramatic, modalități de caracterizare a personajelor, limbaj, notațiile autorului
 - **conflictul principal** al piesei este unul **exterior** și constă în confruntarea pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care îl susține în alegeri pe Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de intelectualii din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților”, care susține candidatura lui Nae Cațavencu. Acest conflict principal este particularizat prin altele secundare: între Ștefan Tipătescu și Nae Cațavencu, între Farfuridi-Brânzovenescu și reprezentanții puterii locale, între Tipătescu și Zoe. Conflictul comic are la bază discrepanța dintre esență și aparență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele, cu adevărat, în realitate;
 - **limbajul personajelor** reprezintă o reală sursă a comicului prin: utilizarea greșită a formelor unor cuvinte („bampir” în loc de „vampir” – Ghiță Pristanda), utilizarea incorectă a neologismelor (Nae Cațavencu îi numește „capitaliști” pe locuitorii capitalei), ticuri verbale („Aveți puținică răbdare” – Zaharia Trahanache), formularea unor enunțuri lipsite de logică („Industria română este admirabilă, sublimă am putea spune, dar lipsește cu desăvârșire” – Nae Cațavencu).

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile comediei, tematica operei, conflictul dramatic, limbajul etc.

Modelul nr. 31

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată se referă la o lectură devenită -- pentru mulți -- obicei.
2. Două funcții pe care le avea lectura în perioada comunistă sunt aceea de a-l ajuta pe cititor să reziste existențial și aceea de a-l determina să își descopere gândirea individuală.
3. În cazul lui Vitalie Ciobanu, lecturile au avut rolul de a-l determina să își descopere vederea exterioară, conducându-l -- de asemenea -- la alte valori morale după cum reiese din secvența: „Vitalie Ciobanu recunoaște că prin lecturi a căpătat «vederea exterioară», necesară sustragerii din ideologizarea comunistă, după cum prin lectură a ajuns la valori morale alternative”.
4. În viziunea lui Matei Călinescu, lectura într-un sistem precum cel comunist e similară unei lecturi din spațiul carceral, fiind condiționată de acceptul gardienilor. În consecință, cititorul în asemenea condiții e meticulos, concentrat și predispus la empatie.
5. Cititorul din perioada comunistă era obligat să își asume toate dezavantajele cenzurii și ale violenței ideologice, motiv pentru care lecturile -- „practice pretutindeni” -- au devenit, pentru el, o formă de evadare din tenebrele cotidianului, determinându-l astfel să reziste existențial, să își descopere subiectivitatea și să nu eșueze în plan moral.

B.

Fără îndoială că orice regim totalitar mizează pe o serie de strategii care vizează uniformizarea comportamentului social, îngrădirea libertăților umane, impunerea forțată a unei singure ideologii și -- evident -- interzicerea oricărei schimbări a mentalului colectiv. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Lumi din cuvinte”, volumul Sandei Cordoș, lectura constituie una dintre cele mai eficiente forme de rezistență existențială într-un sistem totalitar, având în vedere nu doar faptul că îi permite individului evadarea din realitate, ci și faptul că, în genere, cititul reprezintă un excelent exercițiu de însușire a valorilor morale autentice.

Pe de o parte, lectura implică -- prin însăși natura ei -- accesul cititorului într-un univers propriu cărții, într-o altă narațiune decât aceea a existenței sale, reușind să empatizeze cu personaje ori cu forme ale subiectivității care îl distanțează -- fie și temporar -- de propria biografie. Or, această cale de evadare din cotidian constituie, fără niciun dubiu, una dintre cele mai facile și eficiente soluții de sustragere de la răul existențial pe care îl produce orice totalitarism. De pildă, potrivit Sandei Cordoș, lectura devine o poartă spre libertate în toate experiențele „concentraționare”, fie ele la scară individuală sau națională („funcțiile dominante au fost cele de protecție [...], eliberare interioară”), ceea ce atestă capacitatea ei de a descătușa victimele regimurilor opresive.

Pe de altă parte, cititul integrează -- mai ales prin funcția cathartă -- pe care o îndeplinește -- o importantă încărcătură axiologică, propunându-i individului repere morale autentice, și, atunci când cititorul este victima unui sistem politic pervertit, îi oferă alternative etice extrem de necesare, prin care să nu se lase indus în eroare de simulacrele realității. De exemplu, conform aceleiași Sanda Cordoș, făcând referire la Vitalie Ciobanu, cititul i-a oferit scriitorului, în perioada comunistă, prilejul de a descoperi repere axiologice viabile („prin lectură a ajuns la valori morale alternative”), ajutându-l să conștientizeze pericolul ideologiei totalitare („prin lecturi a căpătat «vederea exterioară», necesară sustragerii din ideologizarea comunistă”).

În concluzie, lectura reprezintă o formă de rezistență esențială pentru victimele regimurilor opresive, ținând cont nu doar de faptul că îi permite cititorului evadarea din spațiul închis al realității în spațiul infinit al ficțiunii, ci și de faptul că -- prin fondul ei moral intrinsec -- îl ajută pe individ să conștientizeze derapajele etice ale realității.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Textul citat surprinde conflictul interior al personajului feminin Vera, evidențiind tribulațiile unei fete obligate să își asume solitudinea și să experimenteze suferința unei iubiri incerte. Pe de o parte, se remarcă, în construcția actantei, caracterizarea directă din partea naratorului, care o descrie ca fiind „încruntată și solitară”, profilând supliciu interior al personajului, care îi oglindește relațiile dificile cu alteritatea. Pe de altă parte, caracterizarea indirectă, prin fapte („rămânea trează timp îndelungat, privind din pat pe fereastră nufărul lunar”), denotă condiția de introvertită a unei eroine incapabile să-și exteriorizeze zbuciumul sufletească.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Ioan Slavici, *Moara cu noroc*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajele nuvelei: în textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Specific nuvelei este faptul că accentul cade pe construcția personajelor. În centrul discursului narativ se află protagonistul, celelalte personaje gravitând în jurul lui pentru a-i susține evoluția;
- „Moara cu noroc” de Ioan Slavici, operă publicată în volumul „Novele din popor”, este o nuvelă psihologică de factură realistă, în care punctul de fugă al discursului narativ este Ghiță, în calitate sa de protagonist. Existența sa ficțională nu poate fi, însă, imaginată în absența celorlalte personaje ale textului, în care i se oglindesc calitățile și defectele.

Reprezentativă, în acest sens, rămâne relația dintre Ghiță și Lică Sămădăul, urmărită pe tot parcursul firului narativ.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din nuvela studiată
 - **statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul nuvelei, cititorul descoperindu-l în ipostaza cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială. Ba mai mult, apare în postura de *pater familias* în cadrul unei familii patriarhale. Odată mutat la moară, devine cârciumar, schimbarea de statut social implicând metamorfoze și la nivelul statutului psihologic și moral. Dacă Ghiță este un personaj rotund, Lică este un personaj plat, în sensul în care statutul său social, psihologic și moral rămâne nemodificat. El este Sămădăul, căpetenia porcarilor din zona Ineului;
 - din punct de vedere **psihologic**, Ghiță este, la început, un caracter puternic. Stăpân pe sine, încrezător în forțele proprii, nu ia în seamă sfaturile bătrânei sale soacre și se mută la Moara cu noroc. Sub influența Sămădăului, bărbatul își pierde treptat încrederea în sine și devine slab în fața tentației de a se îmbogăți, așa cum o mărturisește el însuși în secvența monologată: „Ei! Ce să-mi fac? Așa m-a lăsat Dumnezeu. Ce să-mi fac dacă e în mine ceva mai puternic decât voința mea? Nici cocoșatul nu e însuși vinovat că are cocoase în spinare”. În schimb, Lică, un adaptat al lumii capitaliste, este lipsit de măcinări interioare. Scopul său este să-și subordoneze partenerul de afaceri prin propriile-i slăbiciuni.
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate
 - relația dintre cele două personaje este urmărită pe tot parcursul discursului narativ. Semnificativă rămâne însă **prima** întâlnire dintre Ghiță și Lică, moment în care Sămădăul își impune în fața noului cârciumar propriile reguli:
„Eu vreau să știu totdeauna cine trece pe aici, cine umblă pe drum, cine ce zice și cine ce face și voiesc ca, în afară de mine, să nu mai știe nimeni. Cred că ne-am înțeles!” Se observă, aici, modul diferit în care cei doi se raportează la relațiile interumane. Dacă, pentru Ghiță, relațiile dintre oameni se bazează pe încredere, pe respect, pentru Lică, relația cu partenerul de afaceri înseamnă subordonare.
 - dacă, la început, Ghiță pare să fie cuprins de junghiuri la amenințările Sămădăului, pe parcurs, aceste reacții se transformă într-o chinuitoare măcinare sufletească, deoarece protagonistul nu găsește în el însuși resorturile necesare pentru a se sustrage influenței malefice a Sămădăului. **Episodul narativ** ce surprinde dialogul dintre actanți, imediat după jefuirea arendașului și săvârșirea crimei, evidențiază

ipostaza unui Ghiță ce devine conștient că a fost o unealtă în planurile lui Lică, afirmând plin de furie: „Tu nu ești om, Lică, ci diavol!”. Sămădăul, mulțumit că și-a subordonat partenerul, îi răspunde ironic: „Tu, Ghiță, ești om cinstit, dar am făcut din tine om vinovat”.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale nuvelei studiate, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare
 - textul nuvelei propune un **conflict exterior** al mentalităților, reflectat în modul diferit de raportare la lume a protagonistului și a Sămădăului. Ghiță provine dintr-o lume tradițională, în care banul se câștigă cinstit, iar relațiile interumane se bazează pe încredere. Pentru Lică, însă, singura realitate perceptibilă este banul, obținut prin afaceri murdare, iar relațiile de afaceri presupun subordonarea partenerului. Această opoziție între mentalități devine doar un pretext pentru ca autorul să dezvolte un amplu **conflict interior**, traversat de personajul principal al operei;
 - în vederea obținerii efectului de verosimilitate a universului ficțional creat, autorul alege o **perspectivă narativă** obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce narează la persoana a treia. Naratorul ocupă, așadar, o poziție de extrateritorialitate în raport cu universul ficțional creat, astfel încât nu idealizează personajele, nu intervine în destinul lor, lăsându-le să evolueze spre deznodământ după năzuințe și slăbiciuni.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajelor în nuvelă, statutul social și psihologic, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 33

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. Secvența citată evocă faptul că Rebreanu se definește, în cel mai înalt grad, ca un scriitor menit să descopere lumea pe care o reconstituie în romane, și nu să o inventeze.
2. Două zone în care Liviu Rebreanu și-a desfășurat cercetarea cu privire la Răscoala din 1907 sunt Teleorman și Argeș.
3. Pentru a realiza romanul „Răscoala”, scriitorul avea nevoie de o amplă documentare, dar și de timp îndelungat pentru creație, după cum reiese din secvența: „Ca să poată ajunge la scrierea epopeii răscoalelor țărănești, el a avut nevoie nu numai de o cunoaștere amplă și profundă a locurilor și a oamenilor care trăiseră tragedia, dar și de răgazul unei gestații îndelungate”.

4. O caracteristică a operei rebreniene este mimetismul, fiindcă autorul pornește – în spiritul realismului – nu de la propria fantezie, ci de la realitate.

5. O trăsătură reprezentativă a lui Liviu Rebreanu este profesionalismul scriitoricesc, o dovadă fiind efortul considerabil pe care îl depune în vederea documentării pentru romanul „Răscoala” – mizând pe „o cunoaștere profundă a locurilor și a oamenilor care trăiseră tragedia” –, dublat de perfecționismul autorului și de exigența absolută pe care și-o asumă față de sine însuși.

B.

Este bine cunoscut faptul că orice efort creator – îndeosebi în materie de literatură – mizează, într-o mare măsură, pe inspirație – pe ideile spontane ale autorului –, însă acesta impune, în egală măsură, o amplă acțiune de documentare și de reflecție la operele altor scriitori. De aceea, consider că, așa cum reiese și din amintirile lui Fanny Rebreanu intitulate *Truda „Răscoalei” – cum scria romancierul*, actul creator nu poate depinde exclusiv de inspirație, având în vedere nu doar faptul că aceasta din urmă trebuie să fie completată de un solid efort de documentare, ci și faptul că, în genere, orice autor resubstanțiază, în operele lui, elemente din lecturile sale anterioare.

Pe de o parte, conceperea unei opere literare impune, de regulă, un anumit interval pentru o „documentare” mai mult ori mai puțin „conștientă”. Fie că scriitorul se „documentează” din propria experiență de viață – pe care o metabolizează ficțional –, fie că pornește în căutarea propriu-zisă a unor repere factologice și dialoghează cu participanții la un eveniment pe care dorește să îl restituie narativ, această etapă a culegerii datelor rămâne, de fiecare dată, obligatorie. De pildă, potrivit lui Fanny Rebreanu, soțul său miza – pentru a-și scrie capodoperele – pe o informare temeinică („Ca să poată ajunge la scrierea epopeii răscoalelor țărănești, el a avut nevoie [...] de o cunoaștere amplă și profundă a locurilor și a oamenilor care trăiseră tragedia”), ceea ce confirmă însemnătatea unei ample documentări în vederea scrierii unui roman de calitate.

Pe de altă parte, orice autor ajunge să creeze o operă recompunând frânturi ale memoriei sale de lectură, resemantizând pasaje care l-au impresionat și revendicându-se – indiscutabil – de la anumite modele auctoriale. Fără această componentă intertextuală, literatura nu este posibilă, fiindcă ea constă în recombinarea subiectivă – ceea ce îi conferă, de fapt, originalitate – a unor prototipuri pe care creatorul le preia, de cele mai multe ori, din marile cărți ale experienței sale livrești. De exemplu, conform aceleiași Fanny Rebreanu, soțul său se afla – la începutul redactării unui roman – în căutarea celebrului ritm („De altfel, aici, în primul capitol, e greutatea cea mare, fiindcă aici se dobândește ritmul întregului roman”), care se traduce, de fapt, ca o intersecție a subiectivității creatoare cu materialul livresc necesar construcției textuale.

În concluzie, actul creator nu poate depinde, în mod exclusiv, de inspirație,

ținând cont de faptul că faza documentării este indispensabilă în conceperea unei opere, dar și de faptul că orice autor revine – în procesul lui de creație – la memoria sa de lectură.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Textul dramatic citat surprinde conflictul interior al personajului Mohamed, evidențiind tribulațiile unui erou care se confruntă cu o angoasă existențială perpetuă, în pofida marilor sale biruințe. Pe de o parte, se remarcă, în construcția actantului, caracterizarea directă din partea lui Stratos, care îl descrie ca fiind „nefericit”, profilând supliciul interior al personajului cvasi-damnat la neîmplinire. Pe de altă parte, caracterizarea indirectă, prin limbaj („Toți iubim și suntem neînțeleși. Spune-mi unul care a fost înțeles...”), denotă imposibilitatea unei comuniuni autentice a eroului cu alteritatea, inclusiv iubirea pierzându-și funcția ei unificatoare.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

George Bacovia, *Plumb*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre simbolism: considerat o primă formă de manifestare a modernității în artă, simbolismul se cristalizază în Franța sfârșitului de secol al XIX-lea, originile curentului fiind strâns legate de manifestările, în pictură, ale impresionismului. În plan autohton, curentul simbolist marchează prima formă de sincronizare a literaturii române cu cea europeană grație activității desfășurate de Alexandru Macedonski la revista „Literatorul”. Alături de Dimitrie Anghel, Ștefan Petică sau Ion Minulescu, George Bacovia se revendică, prin întreaga sa creație, de la principiile estetice ale simbolismului;
- reprezentativă pentru viziunea despre lume a poetului este opera literară „Plumb”, o poezie ce deschide volumul cu titlu omonim, din 1916.

Cuprinsul

- ▷ evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-un curent cultural/literar
- în primul rând, la fel ca Charles Baudelaire, George Bacovia surprinde, în discursul liric, **corespondențele** dintre elementele ce compun universul: „parfum, muzică, culoare – toate se îngână și-și răspund”. Astfel, dacă primul catren se concentrează pe imaginea unei naturi reificate sub puterea plumbului (sicriile sunt „de plumb”, florile sunt „de plumb”, natura întreagă poartă „funerar vestmânt”), în cea de-a doua strofă este dezvăluită realitatea interioară a ființei, sentimentele eului fiind mortificate sub puterea metalului tanatic („Dormea întors amorul meu de plumb”);

– în al doilea rând, poeții simbolști caută să îndepărteze poezia de pictură și să o apropie de muzică, întrucât, așa cum afirma Paul Verlaine, „Muzica înainte de toate!”. George Bacovia aderă la acest principiu estetic de creație, astfel încât, în poezia „Plumb”, repetiția simbolului central „plumb” și a conjuncției coordonatoare și îi conferă discursului o muzicalitate tristă, apăsătoare și monotonă, asemenea unui marș funebru.

▷ prezentarea modului în care tema se reflectă în textul poetic studiat, prin comentarea a două imagini sau idei poetice

– poezia „Plumb” fructifică o **tematică** în conformitate cu imaginarul simbolist, în varianta sa decadentă: moartea, iubirea și condiția artistului. Tema morții este surprinsă încă din incipitul discursului poetic, unde verbul la imperfect „dormeau”, alături de epitetul „adânc”, sugerează ideea unui somn continuu, echivalent, în cazul lui Bacovia, cu moartea. În viziunea eului decadent, moartea nu mai este percepută, la fel ca la romantici, un univers compensatoriu, o formă de salvare a ființei. Bacovia anunță „ruptura de utopia romantică”, în sensul în care, pentru el, viața și moartea devin sinonime;

– deoarece deschide volumul de debut al autorului și întrucât conține sugestii referitoare la condiția artistului, opera literară „Plumb” poate fi interpretată și ca o artă poetică implicită. Textul surprinde ipostaza artistului care traversează tripla criză, specifică omului modern. Mai întâi, este observabilă o criză a sinelui, ipostaza unei ființe care își resimte realitatea interioară „de plumb”. Mai apoi, apare ipostaza artistului damnat la o existență solitară, societatea însăși fiind imaginată ca un cavou. În această lume superficială, artistului nu i se aduce nicio formă de omagiu, coroanele fiind „de plumb”. Finalul discursului conține, prin metafora „aripile de plumb”, sugestia crizei comunicării ființei cu transcendența.

▷ analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat, din seria: titlu, imaginar poetic, figuri semantice (tropi), motive poetice

– **titlul** anticipează ideea discursului, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis de text. Din punct de vedere fonetic, cuvântul-titlu este format din patru consoane care închid vocala „u”. Este sugerată, astfel, ideea de univers închis, în care ființa se simte captivă, damnată definitiv la o existență solitară. Din punct de vedere morfologic, cuvântul-titlu este alcătuit dintr-un substantiv comun, nearticulat. În acest fel, cititorul este avertizat asupra faptului că universul imaginat de Bacovia este unul al obiectelor, în care orice formă de viață este anulată;

– la nivelul **motivelor poetice**, este de remarcat simbolul central al textului, plumbul, care, prin repetiție, își relevă caracterul de **leitmotiv**. Poetul recurge la acest simbol implicit pentru a sugera anumite stări. Plumbul este un metal, sugestie a anorganicului, a lipsei de viață, care induce, prin toxicitatea sa, ideea morții. Greutatea metalului sugerează apăsarea sufletească, în vreme ce cromatica gri induce spleenul ontologic.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – trăsăturile simboliste, imaginile poetice, corelate cu temele operei, motivele literare etc.

Modelul nr. 52

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată evidențiază plictiseala și dezgustul, experimentate în abordarea temei.
2. Două personaje literare amintite în text sunt Tănase Lumânărarul și Dinu Păturică.
3. Două dintre sursele modelelor în vremurile de demult erau persoanele de caracter și profesorii excepționali după cum reiese din secvența: „În vremurile de demult modelele izvorau din literatură, eroi reali ... și persoane de caracter sau profesori excepționali pe care adolescentul îi întâlnea, mai apoi”.
4. Epocile nu pot fi delimitate strict, întrucât – cel puțin pentru o perioadă – coexistă, aparent armonios, reminiscențe ale vechii paradigme și germeii noutății, care, dezvoltându-se, vor substitui modelele trecutului.
5. În concepția autorului, tinerii de azi visează, în mod eronat, la obținerea unei averi în chip spectaculos. În cheie ironică, autorul susține faptul că singurul motiv pentru care tineretul nu recurge – în propria devenire – la antimodele din literatură (precum Dinu Păturică) îl constituie simplul fapt că nu mai are, în bagajul său cultural, referințele romanești ale trecutului, revendicându-se de la modele care îi sunt – la ora actuală – mult mai ușor accesibile.

B.

Se știe că epoca în care un individ se formează îl predispune – în chip firesc – la anumite reflexe sociale, opțiuni culturale și clișee ideologice, având o înrăurire semnificativă asupra modului în care acesta își canalizează admirația în societate. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Repede privire de jur împrejur”, articolul semnat de Nicolae Prelipceanu, alegerea modelelor de către tineri este influențată, prin excelență, de epoca în care trăiesc și se formează, având în vedere nu doar faptul că aceștia sunt – prin însăși natura

lor – receptivi la ideologiile vremii, ci și faptul că dorința lor de a fi acceptați într-o comunitate îi „obligă” să își asume modele convenabile respectivei colectivități.

Pe de o parte, în orice paradigmă a istoriei, dezvoltarea individului este influențată de o anumită ideologie, care devine comună prin mass-media și prin „doctrină” sociale „la modă”. Or, aceste idei-clîșeu îi vor orienta întotdeauna pe tineri – care, fiind în formare, se dovedesc extrem de receptivi la „preceptele” societății – spre modelele umane care le obiectivează. De pildă, potrivit lui Nicolae Prelipceanu, tinerii metabolizează, în alegerea propriilor exemple, spiritul mercantil al lumii contemporane („doar și ăla se îmbogățește spectaculos, așa cum visează astăzi orice tânăr”), spirit care constituie, de fapt, nucleul ideologic al prezentului.

Pe de altă parte, dorința legitimă a oricărui tânăr de a fi integrat într-un anturaj – care se fundamentează, așa cum evidențiază și Aristotel, pe o calitate caracteristică omului, aceea de ființă socială – îi îndreaptă atenția, firește, spre modelele umane acceptate, în genere, de respectivul anturaj. Or, asemenea microcomunități sunt cele care oglindesc cel mai fidel atmosfera unei epoci, fiindcă se coagulează cu ajutorul „instrumentelor” specifice actualității, cum ar fi, bunăoară, în prezent, rețelele de socializare. De exemplu, conform aceluiași Nicolae Prelipceanu, primele modele la care recurg tinerii sunt cele din proximitatea lor socială („și doar n-o să citească pentru a-și alege modelul, când sunt atâtea altele mult mai aproape”), fiindcă mentalitatea recentă îi obișnuiește să opteze întotdeauna pentru soluții confortabile.

În concluzie, epoca în care tinerii trăiesc influențează, negreșit, felul în care își aleg modelele, ținând cont de faptul că aceasta îi familiarizează cu o anumită „doctrină” socială, dar și de faptul că dorința celor în formare de a fi integrați într-un anturaj îi orientează întotdeauna spre exemplele umane corespunzătoare.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Textul dramatic citat abordează o temă axiologică, mizând pe dialog – ca principal mod de expunere – și pe indicațiile scenice. Încă din incipitul textului, dialogul definește relațiile dintre personaje, Pompilian și Ștefănescu, asumându-și valențe moralizatoare și comice, îndeosebi prin capacitatea de disimulare a lui Pompilian, reliefată – în egală măsură – prin didascalii („continuând jocul inocenței”). Astfel, în această situație, notațiile autorului devin mijloace de caracterizare, care ajută la conturarea portretului personajului dramatic. În schimb, celelalte două notații ale autorului: „ocolește biroul și se oprește în spatele lui Ștefănescu, aplecându-se peste umărul lui, respectiv „punând degetul brusc pe o coloană din gazetă” dezvăluie mișcarea scenică a personajelor. Așadar, indicațiile scenice contribuie nu numai la complexitatea comunicării teatrale, cât și la punerea în scenă a operei dramatice.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajul modernist: diferența dintre omul tradițional și cel modern se poate face având în vedere modul în care aceștia se raportează la lume și la o forță transcendentă. Astfel, dacă pentru omul tradițional realitatea exterioară și fenomenele ei există independent de voința lui, pentru omul modern singura realitate care contează este cea a propriului eu;
- reprezentative pentru viziunea omului modern asupra lumii sunt particularitățile de construcție a personajului Ștefan Gheorghidiu, protagonistul romanului subiectiv, de analiză psihologică, „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, al lui Camil Petrescu, publicat în anul 1930.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din romanul studiat
- relatarea celor două experiențe ontologice surprinse în roman – iubirea și războiul – relevă constantele **psihologiei** lui Ștefan Gheorghidiu. Prima dintre acestea, iubirea, este trăită sub semnul incertitudinii și este un zbucium permanent în căutarea adevărului. Hipersensibil și orgolios, personajul își amplifică drama, pentru că el își exagerează suferința, ridicând-o la proporții cosmice. Cea de-a doua experiență fundamentală în planul cunoașterii existențiale este războiul, frontul, o experiență trăită direct, care constituie polul terminus al dramei intelectualului;
- Ștefan Gheorghidiu este un inadapdat la sistemul de valori al unei lumi pe care o consideră superficială, ipocrită, frivolă, într-un cuvânt, lipsită de **valori morale**. Traseul său ontologic pare să se asemene cu cel al Luceafărului, personajul eminescian. La fel ca Hyperion, protagonistul romanului camilpetrescian renunță, pentru o vreme, la lumea ideilor absolute pentru a trăi experiența erosului, adoptând cunoașterea dionisiacă. În momentul în care conștientizează însă că lumea realului este una artificială, dominată de valoarea banului, protagonistul adoptă starea de ataraxie stoică. Măreția acestui personaj constă tocmai în faptul că el nu este dispus să accepte compromisul.
- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate
- **inadaptabilitatea și luciditatea excesivă** devin, în aceste condiții, principalele trăsături de caracter ale personajului, fiind evidențiate, în

plan discursiv, printr-o serie de episoade narative, menite a-i reliefa zburciul interior. Relevant rămâne, însă, **episodul narativ** în care Ștefan Gheorghidiu se află în permisie la Câmpulung, unde petrece o noapte de iubire alături de Ela. Bolnav de gelozie, nu se poate bucura de voluptatea aceste nopti, ci analizează gesturile soției. Astfel, un simplu gest banal al femeii de a-și aprinde o țigară îl „îmbolnăvește” pe bărbatul aflat în căutare de certitudini;

– **finalul** discursului epic se constituie într-o **altă secvență narativă** semnificativă pentru ilustrarea trăsăturilor de caracter ale protagonistului. Întors de pe front, Ștefan Gheorghidiu conștientizează că nu mai simte nimic față de Ela, despre care afirmă că „O priveam cu indiferența cu care privești un tablou”. Primește o scrisoare anonimă, prin care este înștiințat că Ela l-a înșelat cu domnul G., însă această epistolă nu-i provoacă niciun sentiment: „Mă simt extenuat și mi-e indiferent, chiar dacă este nevinovată”. Așadar, fără să dea vreo explicație, protagonistul decide să se despartă de cea pentru care odinioară era capabil chiar să ucidă.

▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale romanului psihologic studiat, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare

– pentru că este o proză de analiză psihologică, romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” dezvoltă un amplu **conflict interior** traversat de protagonist. Discursul epic aduce în prim-plan ipostaza unui personaj reflexiv, frământat. Dacă, la început, adept al filosofiei lui Immanuel Kant, protagonistul este de părere că „singura realitate care contează este cea a propriului eu și că în afară de aceasta totul e o bestialitate”, în final, cititorul descoperă ipostaza unui Gheorghidiu metamorfozat. Experiența frontului i-a schimbat în totalitate principiile de viață și sistemul de valori, ajungând la conștientizarea faptului că nu omul este cel care modelează realitatea exterioară, ci această realitate este cea care își lasă amprenta asupra ființei;

– **perspectiva narativă** este una subiectivă, cu o viziune „împreună cu”, aparținându-i unui narator implicat, homodiegetic, care narează la persoana I. Astfel, cele două experiențe prezentate dobândesc, în romanul camilpetrescian, o notă de certă modernitate cu atât mai mult, cu cât sunt redată din perspectiva unică, subiectivă a personajului-narator.

Încheierea

– reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajului modernist, statutul social și psihologic al protagonistului, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 56

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată profilează dorința lui Eminescu de a nu fi întunecat viața și sufletul Veronicăi Micle.
2. Două dintre motivele pe care le invocă îndrăgostitul pentru a-și justifica întârzierea redactării scrisorii le constituie faptul că s-a mutat și munca zilnică.
3. Promisiunea pe care îndrăgostitul i-o face iubitei este aceea de a-i scrie mai frecvent de acum înainte după cum se observă în secvența: „De-acuma-ți voi scrie mai des, deși sărmănele foi sunt departe de-a plăti o singură îmbrățișare a ta...”
4. Modul în care autorul scrisorii se raportează la povestea de iubire se traduce prin faptul că acest sentiment generează – în concepția sa – mai multă bucurie în propria existență decât ar permite limitele unei vieți invadate de supliciu, dar și prin faptul că trăirile îndrăgostiților sunt infinite, împotrivindu-se principiilor acestei lumi decăzute, motiv pentru care Eminescu este sceptic cu privire la viitorul dragostei sale și se teme de o posibilă pedeapsă.
5. Imaginea îndrăgostitului se așază, în esență, sub semnul suferinței, fiindcă absența iubitei antrenează o serie întreagă de suplicii în propria lui existență, de la suferințele fizice – motivate tot prin lipsa ființei îndrăgite – la izolarea implacabilă pe care trebuie să o traverseze ori la epuizarea ontologică pe care nu ezită să o evoce („obosit de viață”).

B.

Firește că mărturisirea propriilor sentimente constituie un exercițiu de comuniune cu alteritatea, fiind unul dintre „mecanisme” relaționale prin care individul le oferă o parte din sine – din propriile stări și experiențe – celor din jur. De aceea, consider că, așa cum reiese și din scrisoarea adresată de către Mihai Eminescu Veronicăi Micle, mărturisirea propriilor sentimente reprezintă, prin excelență, o formă de eliberare sufletească, având în vedere nu doar faptul că implică o exteriorizare a unor trăiri care „tensionează” ființa, ci și faptul că, de multe ori, momentul confesării unor stări rămâne un „ingredient” esențial în concilierea persoanelor.

Pe de o parte, atunci când un individ își interiorizează excesiv sentimentele, experimentează, inevitabil, o tensiune emoțională, marcată de angoase și de crize repetate în relațiile cu ceilalți. Or, mărturisirea unor stări presupune, de fapt, o formă de exteriorizare a forului intim, care protejează, fără îndoială, ființa de o asemenea febrilitate disfuncțională. De pildă, nu întâmplător, Eminescu își numește constant sentimentele în scrisoarea adresată Veronicăi Micle („sunt singur, nemulțumit, rău dispus”, „te iubesc”), având, indubitabil, intuiția utilității unui asemenea gest.

Pe de altă parte, momentele în care o persoană își mărturisește sentimentele – mai cu seamă într-un context conflictual – reprezintă una dintre etapele cele mai însemnate în soluționarea situației de criză. A mărturisi o stare îl ajută pe celălalt să priceapă ce anume a generat o neînțelegere și – în consecință – conduce la concilierea indivizilor, ceea ce asigură, în fond, o reală eliberare sufletească. De exemplu, în aceeași corespondență celebră dintre Eminescu și Veronica Micle, tentativele repetate ale îndrăgostitului de a-și explica trăirile („Când gândesc la tine mi se umplu ochii de lacrimi și nu mai găsesc cuvinte să-ți spun ceea ce de-o mie de ori ți-am spus: că te iubesc”) se transformă într-o adevărată cheie de rezolvare a „disputelor” sentimentale.

În concluzie, mărturisirea propriilor sentimente reprezintă una dintre cele mai eficiente forme de eliberare sufletească, ținând cont nu doar de faptul că exteriorizarea unor trăiri detensionează ființa, ci și de faptul că o asemenea opțiune conduce, adeseori, la concilierea indivizilor.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Poezia citată se centrează pe tema naturii și a condiției umane, tratate într-o manieră modernistă. Încă din incipitul textului, este evocată comuniunea dintre eul liric și o natură capabilă să-i oglindească trăirile, idee redată cu ajutorul exclamației retorice „O, desfrunzirile din urmă!”. În plus, epitetul dublu „nori haotici și obscuri” sugerează o disoluție a ființei, care se produce sub înrâurirea nefastă a anotimpului autumnal, simbol – prin excelență – al tanaticului, fapt evidențiat și prin epitetul „zări murinde”, respectiv al „sumbrei văi, a tuturor”. Imaginea auditivă „avântul surd” denotă, în aceeași ordine de idei, condiția nefericită a unui subiect liric înstrăinat de sine și de alteritate.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Mircea Eliade, *Maitreyi*

Introducerea

– informații generale despre noul tip de personaj din romanul lui Mircea Eliade: începând cu deceniul patru al secolului al XX-lea, sub condeiul unor scriitori precum Camil Petrescu, Anton Holban, Mircea Eliade, Hortensia Papadat-Bengescu sau Max Blecher, romanul românesc pierde speranța în iluzia vieții și începe să creadă în autenticitate. Spre deosebire de contemporanii săi, însă, Mircea Eliade optează pentru un alt model de autenticitate, care nu vizează doar psihologia, analiza trăirilor individului, ci surprinde experiențe de viață, semnificative pentru întreaga condiție umană. Intenționalitatea artistului este aceea de a crea personaje a căror experiență de viață să devină semnificativă pentru întreaga condiție umană, experiență prin care ființa să se modifice interior, să-și depășească individualismul, prin legătura cu supraumanul, cu mitul, cu metafizicul;

– creația literară „Maitreyi” de Mircea Eliade, operă publicată în anul 1933, este un roman al experienței, în care relația dintre Allan și Maitreyi devine reprezentativă pentru viziunea despre lume a autorului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din romanul studiat
 - din punct de vedere **social**, Allan este inginerul european, de 26 de ani. În aparență, el poate fi considerat un bun candidat la un mariaj cu Maitreyi, fiind tânăr și cu perspectiva unei cariere. În realitate însă o căsătorie între cei doi este imposibilă cu atât mai mult, cu cât fac parte din culturi diferite, iar religia hindusă interzice căsătoria cu europenii. Pe de altă parte, Maitreyi este adolescenta de șaisprezece-șaptesprezece ani care, făcând parte dintr-o familie conservatoare și înstărită, beneficiază de o educație aleasă: profesor particular, acces la cărți scumpe. Mai mult, în ciuda vârstei fragede, este considerată o poetă valoroasă și primește invitații de a ține conferințe filosofico-estetice;
 - pe parcursul romanului, protagonistul se modifică nu numai din punct de vedere psihologic, ci și din punct de vedere **moral**. Existența sa este, inițial, una amorală, specifică boemiei europene: muzică, distracții, relații fără implicare afectivă, percepție superficială asupra vieții. Odată mutat în casa lui Narendra Sen, Allan adoptă o asceză involuntară, renunțând treptat la viața dezordonată de până atunci. În schimb, existența Maitreyiei este marcată în totalitate de moralitate. Ea este atentă ca, prin gesturile sale, să nu producă un dezechilibru în armonia universală.
- ▷ evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două episoade/secvențe comentate
 - relația dintre cele două personaje este radiografiată lucid de către naratorul-personaj pe tot parcursul romanului. O primă **secvență narativă** semnificativă pentru ideatica textului poate fi considerată cea care îi surprinde pe Allan și pe Maitreyi în biblioteca lui Narendra Sen. Sub pretextul aranjării cărților în bibliotecă, cei doi pornesc un joc: fiecare începe să aranjeze cărțile de la un capăt diferit al raftului, urmând să vadă la ce carte se vor întâlni. Descoperirea titlului volumului „Tales of the unexpected” o face pe Maitreyi să roșească, percepend acest titlu ca pe un semn premonitoriu. Urmează apoi un alt joc, cel al seducției, în care îndrăgostiții se lasă antrenați. Cu toate acestea, când Allan o sărută pe Maitreyi, fata cade în genunchi, implorându-l să înceteze. Ea devine conștientă că, prin gestul său, a produs un dezechilibru în armonia Universului;
 - **finalul** se constituie într-o altă **secvență narativă**, semnificativă pentru a reliefa „victimele” jocului-pasiune. Alungat din casa inginerului, Allan

umblă zile în șir cu hainele murdare și în dezordine. Din funcționarul apreciat odinioară de Narendra Sen, bărbatul a ajuns să semene cu miile de cerșetori de pe străzile Calcuttei. La fel ca Allan, și Maitreyi pare a fi o „victimă” a acestei iubiri. Așa cum Kokha îi relatează lui Allan, Maitreyi pare să fi înnebunit, țipând întruna: „De ce nu mă alungați în stradă? De ce nu mă dați la câini?”.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale romanului studiat, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj
- **conflictul** major al romanului este, înainte de toate, unul **exterior**, reprezentat de diferența dintre cele două culturi: cea europeană, al cărei exponent este Allan, și cea indică, hindusă, reprezentată de Maitreyi și de familia ei. Acest macroconflict nu numai că îi conferă poveștii de iubire o aură tragică, dar declanșează și **conflictul interior** pe care îl traversează protagonistul;
 - în vederea redării cât mai autentice a trăirilor naratorului-personaj, autorul alege pentru romanul său o **perspectivă narativă** subiectivă, cu o viziune „împreună cu”, aparținându-i unui narator homodiegetic, implicat, ce narează la persoana I. Cititorul are acces la relația de cuplu doar prin perspectiva unică a lui Allan.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile de construcție a personajelor din romanul lui Eliade, statutul social și moral al personajelor, conflictul, perspectiva narativă etc.

Modelul nr. 58

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A.

1. În textul dat, secvența citată evidențiază faptul că rețeaua electronică este ușor de întrebuițat.
2. Autorul apelează la rețeaua electronică, fiindcă e la îndemână și e rapidă.
3. Autorul consideră că are puține șanse să devină dependent de calculator, fiindcă nu s-a format în apropierea acestuia sau dependent de el, după cum reiese din secvența: „Am însă norocul de a nu mă fi format în vecinătatea și prin intermediul calculatorului”.
4. Autorul este rezervat când trebuie să judece performanța culturală a calculatorului și a internetului, întrucât ele au făcut ca raportul cu adevărata cultură să fie superficial, iar rapiditatea cu care informația este găsită – grație noilor tehnologii – le permite indivizilor o anumită indolență mentală și un grad – din ce în ce mai mare – de inactivitate și de duplicitate intelectuală.

5. În concepția autorului, cultura reprezintă rezultatul unei continue căutări, care depășește obținerea facilă de informație din lumea virtuală și care trebuie să se transforme, de fapt, într-un „traseu” cognitiv (fundamentat pe un efort perpetuu și pe o autentică deschidere spre noutate), soldat întotdeauna cu descoperiri spectaculoase.

B.

Orice performanță culturală – după cum sugerează și verbul „a performa” – este rezultatul unei dinamici a cunoașterii, implicând obligatoriu o componentă aplicativă și relațională, care depășește „barierele” reductive ale lumii virtuale. De aceea, consider că, așa cum reiese și din „Despre frumusețea uitată a vieții”, volumul semnat de Andrei Pleșu, abilitatea de a utiliza calculatorul și internetul – deși utilă – nu poate fi suficientă pentru obținerea unei performanțe culturale, având în vedere nu doar faptul că acest proces integrează întotdeauna relația – atât de eficientă – dintre mentor și ucenic, ci și faptul că o bună parte dintre strategiile prin care se ajunge la o astfel de performanță nu pot fi aplicate în spațiul digital.

Pe de o parte, performanța culturală este efectul unui îndelungat parcurs al cunoașterii, în care individul dornic de cultivare se bazează pe o îndrumare – indispensabilă – din partea unui mentor. Fie că este vorba despre un profesor dedicat ori despre un părinte care își orientează copiii spre orizonturile erudiției, acest proces implică, indiscutabil, o relație formativă fără de care inițierea nu poate fi decât una superficială. De pildă, Andrei Pleșu subliniază necesitatea unei alterități în această ecuație a instruirii („cultura e facultatea de a decide [...] cum să pui întrebarea, la ce ușă să bați”), o alteritate care să ghideze ființa în propriile tatonări, în „aventura drumului” sinuos al descoperirilor.

Pe de altă parte, spațiul digital – deși se dovedește extrem de util în activitatea cotidiană – impune anumite limite care nu îi permit persoanei în formare să ajungă la o veritabilă performanță culturală. Există o serie întreagă de strategii care sunt – uneori – de neocolit într-un autentic proces de cultivare și care trebuie aplicate în afara lumii virtuale, cum ar fi, bunăoară, practica propriu-zisă a artelor (pictura, cântatul la instrumente muzicale, dansul ș.a.m.d.). De exemplu, același Andrei Pleșu sugerează – pornind de la propria biografie – astfel de contexte imposibile în cadrul restrictiv al internetului („conceptul căutării intelectuale se asociază, pentru mine, ca și pentru majoritatea congenerilor mei, cu alte proceduri decât cele pe care le implică manevrarea unei tastaturi”).

În concluzie, abilitatea de a utiliza calculatorul și internetul se dovedesc insuficiente în încercarea de a atinge performanța culturală, ținând cont nu doar de faptul că spațiul limitat al lumii virtuale face imposibil raportul constructiv dintre mentor și ucenic, ci și de faptul că o serie de strategii importante ale cultivării unei persoane trebuie aplicate în afara cadrului digital.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Întregul discurs poetic se focalizează pe tema iubirii, dintr-o perspectivă simbolistă. Încă din incipitul textului, se evocă extincția dragostei, așezată sub auspiciile nefaste ale uitării, idee redată cu ajutorul personificării „Uitarea venea... a venit”, sugerând – totodată – acțiunea disolutivă a vremii asupra erosului. În aceeași ordine de idei, motivul literar al lacrimii reflectă supliciul profund al subiectului liric, cauzat de pierderea ființei îndrăgite, fapt evidențiat și cu ajutorul epitetului „lampa obosită”, care denotă proiectarea stărilor interioare ale eului într-un cadru exterior umanizat. În plus, personificarea „ploaia plânge” trădează ideea simbolistă a unui univers în descompunere, în care inclusiv ființa poetică suportă condamnarea la o dispariție inexorabilă, fapt reflectat – în egală măsură – prin motivul literar al toamnei.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Mihail Sadoveanu, *Baltagul*

Introducerea

- informații contextualizatoare despre personajul realist: în textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație a mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Proza realistă, în care intenționalitatea artistului este aceea de a realiza o literatură mimetică, mizează pe construcția de personaje tipologice, reprezentative pentru societatea înfățișată în universul ficțional;
- creația literară „Baltagul” de Mihail Sadoveanu, operă publicată în anul 1930, este un roman realist cu substrat mitic, în care personajul Vitoria Lipan devine reprezentativ pentru viziunea despre lume a autorului.

Cuprinsul

- ▷ prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ studiat
- din punct de vedere **social**, personajul feminin întruchipează tipologia muntencei. Familia Lipan este una de tip patriarhal, în care bărbatul este cel care face legea, iar femeia veghează la respectarea ei. Absența lui Nechifor Lipan este resimțită de Vitoria ca un dezechilibru, ca o reală amenințare pentru omogenitatea și coerența microuniversului familial. În acest scop, femeia încearcă să-l conștientizeze și pe Gheorghită de importanța călătoriei, de faptul că el urmează să devină capul familiei;
- viziunea despre lume a autorului se reflectă mai ales la nivelul **statutului moral** al personajului. Întregul comportament al Vitoriei îi reflectă verticalitatea. Aceasta respectă tradițiile și nu își poate găsi liniștea până în momentul în care realizează ritualul înmormântării, prin care sufletul soțului său va fi legat de lanțurile eternității. Chiar dacă pătrunde într-o lume nouă, Vitoria Lipan nu renunță la tradiție.

- ▷ evidențierea unei trăsături de caracter a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate

- **o primă secvență**, menită a reliefa trăsăturile de caracter ale protagonistei, o reprezintă dialogul pe care Vitoria îl poartă cu Gheorghită înainte de plecarea la drum. Acest schimb de replici se constituie într-o reală formă de caracterizare indirectă, ce relevă inteligența și, totodată, determinarea actantei. Deși Gheorghită este încă inocent, mama adoptă o atitudine convingătoare, prin care să-l conștientizeze pe tânăr de faptul că, pentru el, începe o nouă etapă a vieții;
- momentul în care sunt descoperite osemintele lui Nechifor Lipan, în râpa dintre Suha și Sabasa, se constituie într-un **alt episod narativ** care pune în relief trăsăturile Vitoriei. Aceasta își păstrează stăpânirea de sine. Atentă la păstrarea tradiției, femeia își jalește soțul și îi aprinde o lumânare, dar, în același timp, colaborează cu autoritățile. Acceptă să vorbească „prin sârmă” cu prefectul de la Piatra, căruia îi va cere permisiunea să o lase să își îngroape bărbatul în „țintirim”.

- ▷ analiza, la alegere, a două elemente de structură și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj

- în viziunea lui Mihail Sadoveanu, tradiția și modernitatea nu reprezintă două moduri diferite de raportare a ființei la lume, ci devin forme complementare care ajută omul să descifreze tainele universului. De aceea, **conflictul central** al romanului nu constă în ciocnirea dintre cele două mentalități. Tensiunile apar atunci când noua lume capitalistă generează excese, îndepărtându-se de la valorile morale după care funcționează lumea tradițională. Este vorba despre Ilie Cuțui și Calistrat Bogza, cele două personaje care au încercat să se îmbogățească prin mijloace necinstite. Aici se relevă și rolul Vitoriei. Aceasta trebuie să restabilească, prin actul justițiar, ordinea unei lumi ce era pe cale să se transforme în haos;
- fiind o proză realistă, **perspectiva narativă** a romanului „Baltagul” este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt”, aparținându-i unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce narează la persoana a treia. Naratorul ocupă o poziție de extrateritorialitate în raport cu universul ficțional creat, astfel încât nu idealizează personajele, nu intervine în destinele lor, lăsându-le să evolueze spre deznodământ după năzuințe și slăbiciuni.

Încheierea

- reluarea sintetică a tuturor ideilor importante – particularitățile personajului realist, statutul social și moral al eroinei, conflictul, perspectiva narativă etc.

Grafic de monitorizare a rezultatelor

[illegible]

Lucrarea se adresează atât elevilor care vor susține la sfârșitul anului școlar 2021–2022 examenul de bacalaureat, indiferent de filieră sau profil, cât și profesorilor acestora.

Structurată în două mari părți, cartea respectă fidel competențele vizate de programa de examen și conținuturile asociate acestora. *Partea I* conține un set de 66 de teste, realizate în conformitate cu modelul propus de Ministerul Educației. *Partea a II-a* propune sugestii de rezolvare pentru 25 de teste, care îi vor ajuta pe elevi să-și verifice răspunsurile și să-și structureze eficient cunoștințele de limbă și literatură română.

citeste.ro
BIBLIOTECA TA DIGITALĂ
cu mii de ebookuri,
audiobookuri, videobookuri
și fișe de lucru!

